
**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata

2018 -2023

TARTALOM

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM (HEP)

Bevezetés.....	3
Népesedési adatok	5
Célok	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	8
1. Jogszabályi háttér bemutatása	8
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	57
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	81
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	87
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	95
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződés, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	104
9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága	104
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	104
HEP IT részletei	
Az intézkedési terület részletes kifejtése	109
Összegző táblázat	139
Megvalósítás	
A megvalósítás folyamata	149
Monitoring és visszacsatolás	149
Nyilvánosság	150
Kötelezettség és felelősség	150
Érvényesülés, módosítás	150
Elfogadás módja és dátuma	151

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. törvény (továbbiakban Ebtv.), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól, és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm.rendelet (rendelet) és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Ebtv. 31.§ (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet a 31.§ (4) bekezdése értelmében kétévente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. 2018-ban az önkormányzatoknál aktuálissá vált új esélyegyenlőségi program megírása, melynek elkészültét a rendeletnek megfelelően a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság alkalmazásában álló esélyegyenlőségi mentorok segítik.

Az Ebtv. 31.§ (6) bekezdése szerint „A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaitélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.”

Az önkormányzat vállalta, hogy az elkészült és elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalta továbbá, hogy az Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira, illetve a civil szervezetekre.

Jelen helyzetelemzés a Helyi Esélyegyenlőségi Program (továbbiakban: HEP) megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Salgótarján Megyei Jogú Város Nógrád megye székhelye és legnagyobb városa, népességét tekintve Szekszárd után a második legkisebb megyeszékhely Magyarországon. Salgótarján Nógrád megye gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási, kulturális központja.

A Salgótarján név a Salgó és a Tarján nevek összetételéből keletkezett. A Salgó a közeli Salgó várra utal, a Tarján a honfoglaló magyar törzsek egyikének a neve volt.

Budapesttől 110 kilométerre fekszik és legegyszerűbben az M3-as autópályán, majd a 21-es főúton érdemes megközelíteni.

Földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően, olyan természeti értékek fogják körbe a város, mint a Cserhát, a Karancs és a Medves hegységek, továbbá a Tarján-patak is szépen végig kíséri az embert a város utcáin. A hegyek és völgyek igen változatossá, látványban gazdaggá teszik a környezetet.

Salgótarján földrajzi elhelyezkedése sajátos településszerkezetet alakított ki. A folyó és patak völgyek illetve az ezeket tagoló völgykatlanok tizenegy nagyobb és harminc kisebb városrészre osztják a várost. Somoskőújfalu 2006-ig tartozott Salgótarjánhoz, ezt követően önálló település lett.

A nagyobb városrészek: Városcsözpont, Baglyasalja, Zagyvaróna, Zagyvapálfalva, Gyurtyános-Idegértelep, Salgóbanja, Somoskő, Kemerozó lakótelep, Gorkij-telep, Beszterce lakótelep.

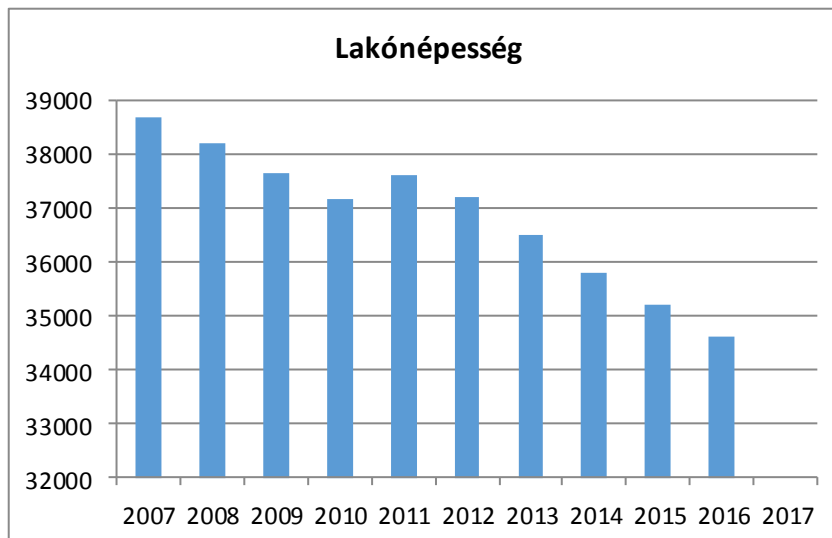
Kisebb városrészek: Barackos, Béketelep, Dugdelpuszt, Csernyik-völgy, Csizmadiatelep, Csókápuszta, Eperjes-telep, Eresztvény, Forgách-telep, Gedőcipuszt, Jónás-telep, Kempingtelep (Camping-telep), Kotyházapuszt (Kotyháza), Kotyházatelep (Hámán Kató telep), Kormospuszt, Kőváralja, Művésztelep, Napsugár-lakótelep, Nyárjapuszt, Pécsköpuszt, Pintértelep, Ponyipuszt (Kisponyi), Rokkantelep, Rónabánya, Rónafalu, Somlyóbánya, Szilvás, Szigetpuszt, Szilvaskő-puszt, Vízválasztó.

Igyekszünk a várost, a vidéket a turistákkal is megkedveltetni, hiszen a **természeti értékei**, a **növény- és állatvilága** nagy kincs. A kulturális életet évről-évre megrendezésre kerülő fesztiválokkal próbálják színesíteni, ilyen a Nemzetközi Dixieland Fesztivál, a Nógrádi Folklór Fesztivál, a Bányarém Fesztivál vagy az autósportot öregbítő Salgó Rallye.

Népesedési adatok

Salgótarján népessége a 1980-as évektől fokozatosan csökken, 2001-től a csökkenés mértéke évente 1-2% százaléka az előző évi népességnek. Ez alól csak a 2007. év és a 2011. év volt kivétel. Az első esetben a nagymértékű népességfogyáshoz képest is megugró csökkenés Somoskőújfalu Salgótarjánból történő kiválásával (2006.10.01.) magyarázható.

forrás: TEIR, KSH-TSTAR

A 2010. és 2011. év között a lakónépesség számadatokban tapasztalható növekedése viszont inkább adminisztratív okoknak tudható be, hiszen ekkor korrigálta Központi Statisztikai Hivatal a korábbi 2001-es népszámlálás bázisán számított lakónépességi adatokat a 2011-es népszámlálás adataival.

2012. január 1-től 2016. január 1-ig vizsgálva a csökkenés igen nagymértékű és jelentősen meghaladja, mind a régiós, mind a járási, mind pedig a megyei értékeket.

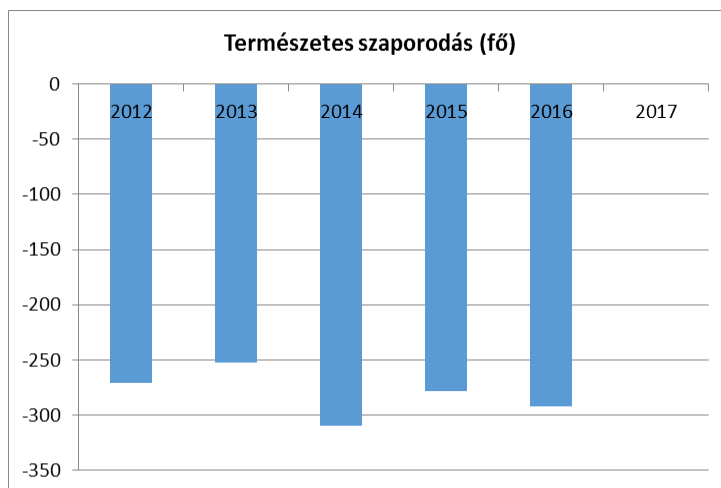
Az észak-magyarországi régióé 3,8 %-kal, salgótarjáni járásé 5,8 %-kal, Nógrád megye lakónépessége ezen időszak alatt csak 4,1 %-kal csökkent, míg a salgótarjáni adatok 6,9 %-os népesség visszaesést mutatnak.

Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	252	523	-271
2013	294	546	-252
2014	269	578	-309
2015	271	549	-278
2016	284	576	-292

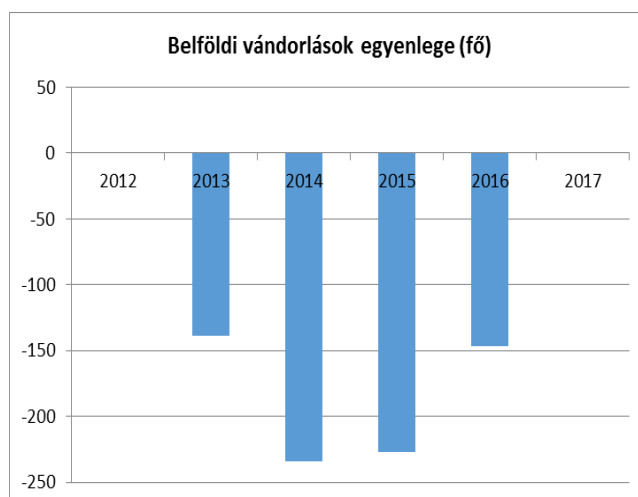
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Salgótarján népességének jelentős csökkenése egyaránt magyarázható természetes népmozgalmi folyamatokkal és a vándorlás magas mértékével.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes fogyás mértéke Salgótarjánban az országos átlagot meghaladó nagyságú, és szerepe a város elnéptelenedésében egyre meghatározóbb.

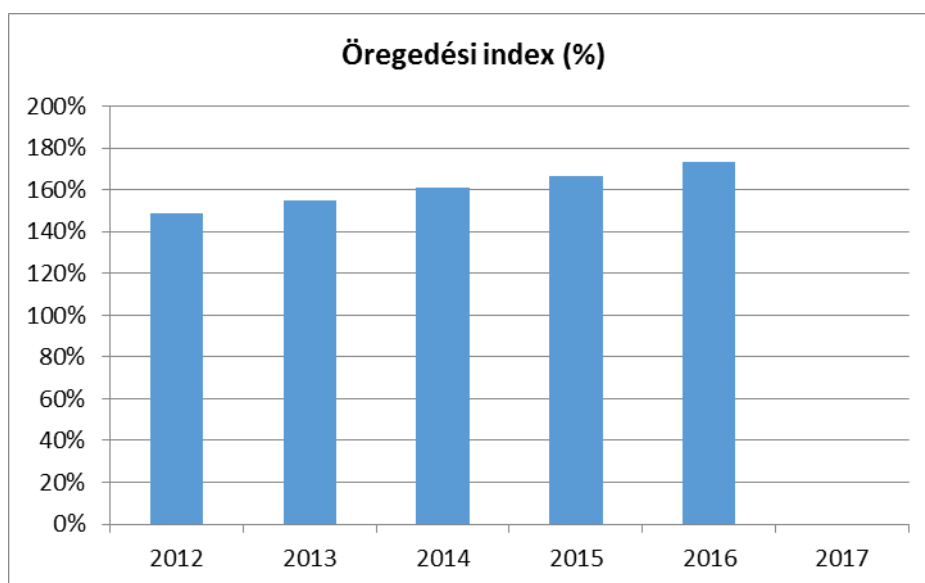
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A várost elhagyók elsősorban a munkaképes korúak köréből kerülnek ki. Ennek következtében a város korösszetétele is jelentősen megváltozott, megnőtt az idősek aránya, ez az elvándorlás mellett az alacsony születési számmal is magyarázható.

Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	7299	4897	149,05%
2013	7455	4814	154,86%
2014	7528	4682	160,79%
2015	7601	4564	166,54%
2016	7668	4417	173,60%

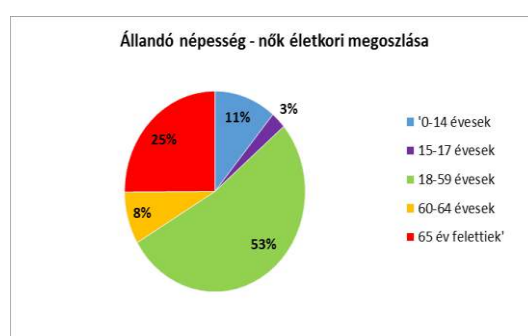
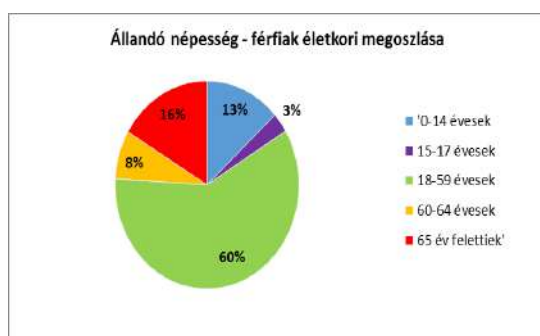
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2012. évtől a 65 év feletti aránya a 0-14 éves közötti lakosság számához viszonyítva folyamatosan és erőteljesen növekszik.

A város korösszetétele is kedvezőtlenebb az országos és a régiós átlagnál, de kismértékben még az amúgy igen rossznak mondható nógrádi értékeknél is.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Célok

A HEP átfogó célja

Az Önkormányzat a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik a Salgótarjáni Tankerületi Központtal.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a rendelet 1.§ (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

Ezen kívül meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP INTÉZKEDÉSI TERV (továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További céljaink:

- meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt,
- annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítást, a nyomon követés, ellenőrzés- értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebktv. előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” alcíme és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a Magyarország Alaptörvényének XV.cikkében foglaltakra
 - A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
 - Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
 - A nők és a férfiak egyenjogúak.
 - Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
 - Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket, illetve
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.) előírásaira.

Az Ebtv. 31. §-a rendelkezik a helyi esélyegyenlőségi programokról, a törvény 31.§ (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet a 31.§ (4) bekezdése értelmében kétévente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni.

1.1.1.Helyi szabályzók:

- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 9/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelete a Társulás által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról; hatályos: 2014. április 1-jétől; a Szoc.tv-ben és a Gyvt-ben foglaltaknak megfelelően a tárgyévi szolgáltatási önköltséget, illetve intézményi térítési díjat a fenntartó minden évben jóváhagyja, ennek megfelelően a rendelet évente módosításra kerül.
- A nevelési-oktatási intézményekben fizetendő térítési díjakról és tandíjakról szóló 42/2013. (IX. 26.) önkormányzati rendelet;
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 14/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete az egészségügyi alapellátási körzetekről
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete a szociális ellátásokról

A szociális területet lefedő, Szt. és a Gyvt. jelentős változáson ment keresztül:

2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnt. A törvény felhatalmazása szerint a települési önkormányzatnak legkésőbb 2014. december 31-ig kellett megalkotnia az önkormányzati segély megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1. napjától jelentős mértékben átalakult, az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztódnak. A helyi önkormányzatok felelőssége növekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A következő kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj,
- közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltozás az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lett, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatták meg.

Az Szt.-hez kapcsolódó kormányrendeletek

- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet;
- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet;
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet;
- A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet;

- Az egyházi és nem állami fenntartású szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok állami támogatásáról szóló 489/2013. (XII. 18.) Korm. rendelet;
- A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet;

Az Szt.-hez kapcsolódó miniszteri rendeletek

- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet;
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet;
- A gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet;

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

1.2.1. Az Szt.-hez kapcsolódó önkormányzati rendeletek

- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete.
Az Önkormányzat által nyújtott szociális ellátásokat Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete szabályozza. A rendelet értelmében települési támogatás nyújtható a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, valamint a gyógyszerkiadások viseléséhez. A Szt. értelmében rendkívüli települési támogatás nyújtása kötelező önkormányzati feladat.
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelete.
Az Szt. 92. § (1) bekezdés b) pontja alapján, a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról, ha a fenntartó önkormányzati társulás, akkor a társulási megállapodásban megjelölt székhely szerinti vagy az erre kijelölt települési önkormányzat a társulási megállapodásban meghatározottak szerint rendeletet alkot. A Gyvt. 29. § (3) bekezdése alapján, ha önkormányzati társulás gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátást nyújt, akkor a társulási megállapodásban megjelölt székhely szerinti vagy az erre kijelölt települési önkormányzat - a társulási megállapodásban meghatározottak szerint - a nyújtott ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról rendeletet alkot. A fenti felhatalmazás alapján Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése megalkotta a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2014. (III. 27.) önkormányzati rendeletét.
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a helyi járáti tanulói bérlettámogatásról szóló 21/2014. (X. 2.) önkormányzati rendelete.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 2014. októberi ülésén megalkotta **a helyi járáti tanulói bérlettámogatásról szóló 21/2014. (X. 2.) önkormányzati rendeletét.**

A rendelet megalkotásának indoka az volt, hogy a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ a 2014/2015. tanévtől a közigazgatási határon belüli iskolákba történő helyi közlekedés költségeit nem vállalta át a szülőktől.

A rendelet értelmében az önkormányzat 100%-os bérlettámogatásban részesíti azon tanulót, aki

a) Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén lakóhellyel, illetve ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik, kivéve a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégiumban kollégiumi tagsági viszonyal rendelkező tanulót, és

b) Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén működő, a Salgótarjáni Tankerületi Központ által fenntartott általános iskola kötelező felvételt biztosító tagintézménnyel tanulói jogviszonyban áll, és

- c) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és
 - d) a lakóhelyétől, illetve tartózkodási helyétől a b) pontban meghatározott tagintézménybe való utazás során helyi vagy helyközi menetrend szerinti közlekedő autóbusszal legalább három megállóhely távolságot kell megtennie, és
 - e) nem jogosult a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet szerinti 100 % mértékű utazási kedvezményre.
- A rendelet többször módosításra került, hogy ezáltal az érintett tanévekben biztosítva legyen a folyamatos bérlettámogatás.

Tekintettel arra, hogy Salgótarján egyes városrészei és a kötelező felvételt biztosító tagiskolák közötti nagy távolság miatt csak tömegközlekedés igénybevételével tudnak eljutni a gyermekek a tanintézménybe, és a szociálisan rászorult családoknak a bérlet kifizetése nagy terhet jelent, az Önkormányzat önként vállalt szociális feladatként a 2018/2019. tanítási évben, 2019. január – 2019. június hónapjaiban a rendeletben meghatározott feltételekkel továbbra is biztosítsa a helyi járatú tanuló bérletek megvásárlását.

Az Önkormányzat Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskolába járó azon tanulók hozzátartozóinak kísérői bérletet biztosít, akik az alábbi jogosultsági feltételnek megfelelnek: Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén lakóhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkezik, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a jegyző megállapította, magasabb összegű családi pótlékra jogosult a szülő, nem jogosult más utazási kedvezmény igénybevételére, valamint a hozzátartozók nem jogosultak olyan aktívkorú ellátásra (pl. FHT), amely biztosít kedvezményes bérletet.

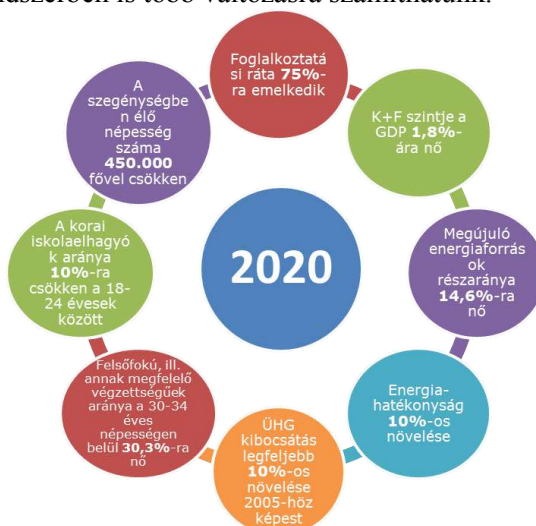
2. Stratégiai környezet bemutatása

Széchenyi 2020.

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – ezen ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

Magyarország ebben a hét éves időszakban összesen 7480 milliárd forintot használhat fel. Az összes forrás 60%-át a Gazdaságfejlesztésre fordíthatjuk majd, melynek részét képezi a foglalkoztatottság elősegítése is. Az előző időszakhoz képest másfélszer több forrás jut majd munkahelyteremtésre, háromszor több a kutatás-fejlesztésre és innovációra, energiahatékonyságra és az infokommunikációs szektor fejlesztésére pedig a korábbi dupláját használhatjuk fel.

A teljes pénzügyi keret legalább 15 százalékát közvetlenül a kis- és középvállalkozások megerősítésére fordítják majd, és a pályázati rendszerben is több változásra számíthatunk.

A 2007-2013 és a 2014-2020-as tervezési időszak összehasonlítása

	2007-2013	2014-2020
Uniós tervezési keretek	- Strukturális alapok és vidékfejlesztés elkülönül; - Tagállami szintű keretdokumentum; (Nemzeti Stratégiai Referenciakeret, NSRF)	• Integrált tervezés: Közös Stratégiai Keret (5 alap egységes keretben) uniós szinten; • Tagállami szintű keretek (Partnerségi Megállapodás)
Tematikus súlypontok	- 15 OP	• 9 OP, célzottabb tervezés uniós és hazai szinten (11 tematikus cél, EU 2020)
Prioritások	- Gazdaságfejlesztés: 24 % - Foglalkoztatás, mint szociális kérdés	• gazdaságfejlesztés: 60 % • foglalkoztatás a gazdasági fejlesztés része
Intézményrendszer	- Központi irányítás (NFÜ) - Regionális dekoncentráció (RFÜ)	• központi koordinációval (ME) működő decentralizált intézményrendszer (IH-k a szakpolitikáért felelős tárcáknál), • valós térségi decentralizáció (megyei szinten);
Eljárásrendek, támogatási formák	- Komoly adminisztrációs kötelezettségek; - 2010-től racionalizáció, egyszerűsítések; - Pályázatok vissza nem térítendő támogatással; - Kombinált mikro-hitel	• egyszerűbb eljárásrendek, központi koordinációval; • vissza nem térítendő támogatások mellett nagyobb teret kapnak a pénzügyi eszközök; • a pénzügyi eszközök teszik ki a teljes összeg 10 %-át; • közszféra ne pályázzon: szakmailag kijelölt fejlesztések, ismert programozható forráskeretek; • nyílt pályázatok mellett optimalizált projektkiválasztási eljárások;

2014-2020 időszak Operatív programok:

Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)
Terület és Településfejlesztési OP (TOP)
Intelligens Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)
Környezet és Energetikai Hatékonyság OP (KEHOP)
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)
Koordinációs OP (KOP)
„Vidékfejlesztés, halászat” OP

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Az Önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos feladatainak ellátásához Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése (Közgyűlés) 156/2012. (VI.28) határozatával fogadta el a **Középtávú Gyermek-és Ifjúsági Koncepciót**, melynek 2016-os évi felülvizsgálatában fogalmazta meg 2017-2018. évekre vonatkozó feladatait. A következő időszakra vonatkozó koncepció jelenleg kidolgozás alatt van. A cselekvési terv meghatározza az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakítását és fejlesztését, az ezekkel kapcsolatos intézkedéseket, azok határidejét, felelőseit, valamint a megvalósításban közreműködő intézményeket és szervezeteket, illetve a szolgáltatások működtetésére és fejlesztésére fordítandó pénzügyi forrásokat.
Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy a fiatalok a döntéshozatal minden szintjén képesek legyenek, illetve akarjanak is beleszólni az élethelyzetüket befolyásoló folyamatokba és erre a lehetőségeik is biztosítottak legyenek.
- Az önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól, a sportfeladatok finanszírozásáról és a sporttámogatás rendszeréről szóló **Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Sportfejlesztési Koncepciója 2008-2018. című** dokumentumot a Közgyűlés 2008-ban fogadta el. Az új koncepció jelenleg kidolgozás alatt áll.
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata civil szervezetekkel való kapcsolatának meghatározása figyelemmel a 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény rendelkezéseire 2012-ben megalkotta **Salgótarján Megyei Jogú Város Civil Koncepcióját**, mely 2015-ben módosításra került. Az önkormányzat és a civil szervezetek közös tőről fakadnak, még ha funkcióik, működési jellemzőik egymástól eltérőek is. Mindkét szerveződési formának a civil társadalom nyújt háttérrel, erőforrást és legitimációs bázist. Ezért nem vitatható, hogy az önkormányzatok és a civil szervezetek egymás természetes szövetségesei. Kapcsolatuk és együttműködésük – amely nem feltétlenül attól jó és hatékony, ha vitáktól mentes – minősége jelentősen befolyásolja a város fejlődését, a Salgótarjánban élők elégedettségét lakóhelyük köz- és közösségi életével.
- Az Önkormányzat első alkalommal 2001-ben az Ifjúsági és Sportminisztérium Kábítószerügyi Koordinációért Felelős Helyettes Államtitkára kezdeményezésére kapcsolódott be a drog prevenciós munka összehangolása érdekében létrehozott Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok munkájába, valamint kidolgozta a „Salgótarjáni drogstratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására” című programját. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 115/2015. (V.28.) határozatával adott felhatalmazást az újjászerveződött **Kábítószer Egyeztető Fórum** (továbbiakban: KEF) működésére az alábbi tagsággal:
 - Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata;
 - Szent Lázár Megyei Kórház;
 - Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete;
 - Megyei Gyermekvédelmi Központ;
 - Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja
 - Ha-Jó Gyermek- és Ifjúságsegítő Egyesület;
 - Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. Ifjúsági Irodája;
 - Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium;
 - Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium;
 - Godó Anna mentálhigiénés szakember;
 - Pálkovács Margit addiktológiai konzulens;
 - Homoga László közbiztonsági feladatok ellátásával megbízott tanácsnok;
 - Salgótarjáni Rendőrkapitányság.

A KEF összefogja és koordinálja a prevenció, a kezelés és a kínálatcsökkentés terén folyó munkát. A KEF elkészítette a helyi szükségletek feltárására, helyzetértékelésre alapozva a helyi drogellenes stratégiát, melyet a Közgyűlés 2016. március 21-én hagyott jóvá.

2016. szeptemberétől a KEF 3 új taggal bővült:

- Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya
- Salgótarjáni Tankerületi Központ
- Salgótarjáni Szakképzési Centrum.

A KEF egységes szakmai és módszertani szemlélet megvalósításával - a helyi sajátosságokat figyelembe véve - fogja össze és koordinálja a prevenció, a kezelés és a kínálatcsökkentés terén folyó munkát. Munkájának segítésére létrehozta a Kínálatcsökkentő Munkacsoportot, a Prevenciós Munkacsoportot valamint a Kezelés és Ellátás Munkacsoportot.

A munkacsoportok létszáma a szervezeti működési szabályzatban foglaltaknak megfelelően maximum 8 fő. A munkacsoportok munkáját a tagság által választott vezetők irányítják. A munkacsoportok munkájában a KEF elnökének felkérésére a szakterületnek megfelelő szakemberek, illetve egyéb szereplők (pl. MÉDIA) is részt vesznek.

2016-2017. évben a KEF által megvalósított program: „Társadalmassítási program a kábítószer-probléma kezelésére Salgótarjában”

2017-2018. évben a Kábítószer-probléma és szerhasználat feltérképezése a 11. osztályos diákok és osztályfőnökeik körében Salgótarjában címmel folytatja munkáját. A felmérés eredményének feldolgozása és szakmai anyagának elkészítése folyamatban van.

- A képviselő-testület a 2014. évi önkormányzati választások után megalkotta a 2015-2019. időszakra vonatkozó **Gazdasági programját**, melyről a lakosság a 2015. évi költségvetéshez kapcsolódóan, 2015. áprilisában kapott tájékoztatást.
- Salgótarján szociális problémáit, a városban tapasztalt helyzetet látva szükségessé vált egy olyan komplex szociálpolitikai koncepció kidolgozása, mely a teljes lakónépességet átfogó helyzetelemzésre építve, egy fejlesztési irányvonal meghatározásával megoldási javaslatokat határoz meg a problémák kezelésére. Elkészült Salgótarján Megyei Jogú Város **Szociálpolitikai Koncepciója**, melyet a Közgyűlés 2016. április 28-án a 83/2016.(IV.28.) határozatával fogadott el.
- Az Szt. 92. §. (3) bekezdésének értelmében a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászoruló személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. Esetünkben a **Szolgáltatástervezési Koncepciót** a Társulás 2016-ban fogadta el. A koncepció meghatározta a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, irányait, céljait, amelyeket a település a szociális szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit; Részletezte azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális szolgáltatások biztosítása során az önkormányzat érvényesíteni kíván; Elősegítette a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény által szabályozott különböző típusú intézmények magasabb szintű, szükségletekhez igazodó feladatainak ellátását.
- Az Önkormányzat 2014 novemberében nyújtotta be a Széchenyi 2020 program keretében a „*Területi együttműködést segítő programok kialakítása a Salgótarjáni járásban, a Helyi Esélyegyenlőségi Programok célkitűzéseinek megvalósítása érdekében*” című pályázatát.
A projekt célja a társadalmi felzárkózást elősegítő és a helyi esélyegyenlőségi programok végrehajtásához kapcsolódó olyan modell jellegű járási együttműködés kialakítása volt, melynek során az Önkormányzata – mint járásszékhely – koordináció tevékenységének megvalósításával szorgalmazta a járáshoz tartozó települések, helyi gazdasági szereplők, civil szervezetek és egyházak közötti együttműködés létrehozását és megerősítését.
A projekt keretében elkészült az **Esélyteremtő programterv**, amely járási szinten tárja fel az esélyegyenlőségi célcsoportok tekintetében a problémákat. Ennek alapján célokat és megoldási javaslatokat, intézkedési terveket fogalmaztak meg. A programterv életre hívta a Salgótarjáni **Járási Esélyteremtő Fórumot**, amely a projekt lezárását követően irányítja a programtervben meghatározottak megvalósulását. Ezzel a járásban új, szakmai alapokon nyugvó együttműködés alakult ki, amely hatékonyabban segíti a felzárkóztatást és az esélyegyenlőség biztosítását.

- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 2018. novemberében fogadta el **Salgótarján Megyei Jogú Város oktatási-nevelési, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.** című dokumentumot. A koncepció megalkotására Salgótarján Megyei Jogú Város Szociálpolitikai koncepciójában megfogalmazottak alapján került sor az Önkormányzat irányításával.
Az Önkormányzat a védőnők, az ESZK, a köznevelési fenntartók és egyéb szervezetek közreműködésével egy nevelési- oktatási fejlesztési együttműködés kidolgozását tűzte ki célul a gyermekek születésétől az általános iskola befejezéséig.
Az együttműködés fő célja olyan módszerek, technikák, megoldási javaslatok kimunkálása, mely elősegíti, hogy az általános iskolát befejező tanulók rendelkezzenek az alapvető kompetenciákkal, melyek alkalmassá teszik őket arra, hogy nemüknek, fizikai állapotuknak, érdeklődési körüknek megfelelő oktatási intézményekben, minimum szakmát adó intézményben tudjanak továbbtanulni, a tankötelezettség elérése után is folytassák és befejezzék tanulmányaikat, és szakmát szerezzenek.
A szociális hátrányok leküzdését leghatékonyabban az iskolázottság, a képzettség növelésével lehet biztosítani. Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a hátrányos helyzetű gyerekeket és családjukat már nagyon korán segíteni tudjuk a gyermekek későbbi iskolai sikeressége érdekében.
A koncepcióban megfogalmazták, hogy a felzárkóztatást éppen ezért minél korábban, bölcsődés, óvodás korban el kell kezdeni. Az általános iskolákban a képességüknél, szociális helyzetüknél fogva hátrányosabb helyzetben lévők részére kell megoldást keresni arra, hogy az általános iskola elvégzésével felkészültebben, alaptudással rendelkezve nyíljon lehetőségük minimálisan egy szakma elsajátítására.
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által vezetett konzorcium 2016 márciusban pályázatot nyújtott be a TOP-6.8.2-15-ST1 kódszámú **„Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségben – Foglalkoztatási együttműködés Salgótarjánban”** pályázat konstrukció keretében megyei jogú városi **FOGLALKOZTATÁSI PAKTUM** kialakításának és megvalósításának támogatására.
A támogatást igénylő konzorcium tagjai: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata (konzorcium vezető), Nógrád Megyei Kormányhivatal (konzorciumi tag), Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (konzorciumi tag). A pályázat tárgyát képező foglalkoztatási paktum célja a helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) létrehozásának és működésének támogatása, tevékenységi körük, eredményességük, hatékonyságuk növelése, továbbá a foglalkoztatás helyi szintű akciótervek megvalósításával való bővítése, az álláskereső munkához juttatása. A konzorcium tagjai mellett további szereplők, stakeholderok is együttműködnek a paktum céljainak megvalósulása, a foglalkoztatás és a foglalkoztathatóság növelése érdekében, amelyet befektetés ösztönzés és egyéb gazdaságfejlesztési akciók is elősegítenek.
A paktum és tevékenységei megvalósításához igényelt támogatás összege 767 999 999 Ft, ebből 537.746.045 Ft (70%) a célsoport támogatását és számukra nyújtott szolgáltatásokat finanszírozza.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása

Az eltelt időszakban a Társulás tagönkormányzatainak száma az alábbiak szerint változott:

1.) csatlakozó önkormányzatok:

- 2014. október 15. napjától Lucfalva, Nagybárkány és Márkháza települések önkormányzatai tagjai a társulásnak, azonban a településeken a tényleges feladatellátás 2015. január 1. napjával kezdődött meg;
- 2016. január 1. napjától Kisbárkány, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Vizslás települések csatlakoztak a társuláshoz.

2.) kilépő önkormányzatok:

- Szalmatercs Község Önkormányzata 2015. december 31. napjával kilépett a társulásból.

A fentiek szerint a tagönkormányzatok száma 2016.01.01-től 29-re emelkedett:

Salgótarján Megyei Jogú Város, Bárna, Cered, Egyházasgerge, Etes, Ipolytarnóc, Karancsalja, Karancsberény, Karancskeszi, Karancslapujtő, Karancsság, Kazár, Kisbárkány, Kishartyán, Litke, Lucfalva, Márkháza, Mátraszele, Mihálygerge, Nagybárkány, Nagykeresztúr, Rákócziánya, Ságújfalu, Sámsonháza, Somoskőújfalu, Sóshartyán, Szilasapogony, Vizslás, Zabar Községek.

A társulás illetékességi területe a Salgótarjáni járás valamennyi településére kiterjed, ennek értelmében a társulás jelenleg a Salgótarjáni járás minden településén lát el feladatot.

A társulás Társulási Tanácsa a 19/2016. (IV. 27.) TTh. sz. határozatával döntött arról, hogy az általa fenntartott intézmény (Egészségügyi-Szociális Központ) elnevezése Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja elnevezésre változik. A módosítás 2016. 06. 01-től hatályos.

A társulás szociális és gyermekjóléti feladatait a fenntartásában működtetett Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja (ESZK) látja el.

Kelet-Nógrádi Hulladékrehabilitációs Társulás

A rehabilitációs feladatok finanszírozására a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség 2007. nyarán hirdette meg a Környezet és Energia Operatív Program keretében a KEOP-2.3.0 kódszámú, „A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rehabilitációs programok elvégzése” című pályázatát, melyre önkormányzatok és önkormányzati társulások pályázhattak.

A támogatás alapvető célja volt a felszíni és a felszín alatti vizek további szennyezésének megakadályozása a környezetterhelés csökkentése érdekében, összhangban az Országos Hulladékgazdálkodási Tervvel, illetve a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelettel; illetve hogy térségi szinten rehabilitálják a környezetet és a lakosságot is folyamatosan veszélyeztető, régi, műszakilag nem megfelelő, bezárt, illetve felhagyott települési szilárd hulladéklerakókat.

A pályázati forráslehetőség felhasználása érdekében 2008-ban megalakult a Kelet-Nógrádi Hulladékrehabilitációs Társulás Nógrád megye 4 kistérségéhez – bátonyterenyi, pásztói, salgótarjáni és szécsényi – tartozó települések összefogásával; név szerint: Bátonyterenye, Borsosberény, Cered, Ecseg, Etes, Karancslapujtő, Karancskeszi, Karancsság, Mátraterenye, Nógrádmegyer, Pásztó, Salgótarján, Somoskőújfalu, Szalmatercs, Szécsény. A nyertes projekt keretében 16 db bezárt nem veszélyes szilárdhulladék-lerakó rehabilitációja valósult meg 2014-2015-ben.

A tagönkormányzatok által befizetett tagdíjak fedezetet nyújtanak a működési kiadásokra. A tagdíjak minden év végén megállapításra kerülnek a tagönkormányzatok lakosság száma alapján.

Tekintettel arra, hogy a projekt 100 %-ban finanszírozott volt, így a tagdíjon kívül az önkormányzatoknak egyéb befizetési kötelezettségei továbbra sincsenek.

A projekt fenntartási időszaka jelenleg is tart, az ezzel kapcsolatos feladatok szintén rendszeresen elvégzésre kerülnek.

Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás

A Társulást 2011-ben 51 tagönkormányzat alapította, név szerint Alsótold, Bátonyterenye, Cered, Cserhátszentiván, Dorogháza, Ecseg, Endrefalva, Felsőtold, Garáb, Karancsalja, Karancsberény, Karancskeszi, Karancslapujtő, Karancsság, Kazár, Kisbárcány, Kishartyán, Kozárd, Lucfalva, Ludányhalászi, Magyargéc, Márkháza, Mátramindszent, Mátranovák, Mátraszele, Mátraterenye, Mátraverebély, Mihálygerge, Nagybárcány, Nagykeresztúr, Nemeti, Nógrádmegyer, Pásztó, Rákócziánya, Rimóc, Ságújfalu, Salgótarján, Sámsonháza, Somoskőújfalu, Sósartyán, Szalmatercs, Szécsényfelfalu, Szilasapogony, Suha, Szurdokpuszti, Varsány, Vizslás, Zabar. A Társulás célja a Kelet-Nógrád térségben a hazai és európai uniós követelményeket kielégítő, korszerű, komplex hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása.

A cél megvalósítása érdekében 2014-2015 között a Környezet és Energia Operatív Program „Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek továbbfejlesztése” (KEOP-7.1.1.1/09-11 és KEOP-1.1.1/2F/09-11) című pályázati kiírás keretében a Társulás megvalósította a „Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Rendszer fejlesztése” elnevezésű projekt-ötletet; valamint a „**Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek eszközparkjának fejlesztése, informatikai korszerűsítése**” (KEOP 1.1.1/C/13) című pályázati

kiírás keretében a „Kelet-nógrádi hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése eszközbeszerzésekkel” elnevezésű, projekt-ötletet.

A nyertes projektekből az új hulladékgyűjtő járművek és munkagépek beszerzése mellett a térségben három helyen létesült hulladékgyűjtő udvar (Salgótarján, Bátorfyerenye, Pásztó), 151 db szelektív hulladékgyűjtő szigetet hoztak létre, új egyedi azonosítóval ellátott lakossági hulladékgyűjtő edények és konténerek kerültek beszerzésre, valamint egy komplex hulladékkezelő központ jött létre új építményekkel (válogatómű, komposztáló, mechanikai-biológiai hulladékkezelő), amelyek üzemeltetésével a lerakóra érkező hulladék jelentős része újrahasznosíthatóvá vált.

A tagönkormányzatok által befizetett tagdíjak fedezetet nyújtanak a működési kiadásokra. A tagdíjak minden év végén megállapításra kerülnek a tagönkormányzatok lakosság száma alapján. A tagdíjon kívül az önkormányzatoknak egyéb befizetési kötelezettségei továbbra sincsenek.

Az Irányító Hatóság a KEOP-1.1-1/C pályázatot 2016. április 19-én, míg a KEOP-1.1.1/2F/09-11 pályázatot 2016. április 27-én befejezettnek minősítette. A projektek fenntartási időszaka jelenleg is tart, az ezekkel kapcsolatos feladatok szintén rendszeresen elvégzésre kerülnek.

2017-ben több település jelezte felvételi szándékát a Hulladékgazdálkodási Társulásba. A Társulási Tanács mindegyik település csatlakozását támogatta, így 2018. január 1-vel 7 új taggal bővült a Hulladékgazdálkodási Társulás (Egyházasgerge, Ipolytarnóc, Kutasó, Lítke, Mátraszőlős, Nógrádszakál, Piliny).

A csatlakozás jóváhagyásának következő lépése volt a Társulási Megállapodás módosítása a csatlakozó önkormányzatok feltüntetésével. A Társulási Megállapodás felülvizsgálata során módosításra került a rendszerre vonatkozó üzemeltetési koncepció, tekintettel arra, hogy a bátorfyerenyei és pásztói cégek, mint alvállalkozók alvállalkozói minősége megszűnt. A módosítás során átvezetésre kerültek a legfrissebb lakosságszámok, továbbá néhány, az elmúlt évek működése során indokoltá vált pontosítás, és a jogszabályi változások miatt szükséges változás. A tagönkormányzatok egyhangúlag jóváhagyták a Társulási Megállapodás módosítását, mely 2018. február 1. napján hatályba lépett, így a társulás tagjainak száma 58-ra nőtt.

A Társulási Tanács 2013. évi döntései alapján 2014. január 1-jétől a tagönkormányzatok hulladékgazdálkodási közszolgáltatója a VGÜ Salgótarjáni Hulladékgazdálkodási és Városüzemeltetési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: VGÜ Nonprofit Kft.) lett.

2018. július 1-től – 2028. június 30-ig – a Hulladékgazdálkodási Társulás területén a törvényi változásoknak és a hulladékgazdálkodás regionális integrációjának következményeként új közszolgáltató került kinevezésre, ez a Szelektív Hulladékhasznosító és Környezetvédelmi Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Szelektív Kft.). A VGÜ Kft., mint alvállalkozó ezt követően is tovább folytatja munkáját a megszokottak szerint. A Társulás és a VGÜ Kft. is tulajdonrészt szerzett a Szelektív Kft.-ben (1 millió forint értékben).

A Nógrád Megyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház (továbbiakban: CSEÖH)

A CSEÖH célja az esélyteremtés szakpolitikájának, a hátrányos helyzetű csoportok (romák, fogyatékkal élők, gyermekek, idősek, nők, hátrányos helyzetű térségben élők) társadalmi integrációjának elősegítése, esélyteremtő rendezvények, programok szervezése.

Folyamatos feladataikat az alábbi fő tevékenységi területein végzik:

- Jogi, szociális, és helyi igények szerinti egyéb tanácsadás tartása,
- Az esélyteremtés kommunikálása, megjelenítés a nyilvánosság fórumain – társadalmi és szakmai szinten egyaránt,
- Ügyfélszolgálat folyamatos működtetése,
- Információs szolgáltatás, Partnerség építés, hálózatfejlesztés, koordináció, kapcsolatteremtés,
- Szakmai munkacsoportok működtetése az érdekvédelemmel foglalkozó civil szervezetek, szolgáltatók részvételével,
- Képzések, konferenciák, tréningek szervezése,

- Társadalmi részvétel fejlesztése, szervezése,
- Esélyteremtési fórumok szervezése,
- Fejlesztési, módszertani feladatok,
- Pályázatok generálása, pályázati tanácsadások, szakmai programok kidolgozása,

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzéshez a TEIR rendszerből lekért indikátortáblából használtuk fel az adatokat, de több adattáblánál tapasztaltunk hiányosságokat. A hiányzó adatokat intézmények, szervek, szervezetek megkeresésének segítségével póoltuk, illetve a HEP egyes részeinél csak kimondottan helyi adatgyűjtés segítségével tudtunk információhoz jutni, ezeket feltöltöttük az indikátor táblába, illetve bedolgoztuk a HEP anyagába. A városi koncepciókból, programokból, stratégiákból is beillesztettük a célcsoportokkal kapcsolatos fontos adatokat.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete terén történő vizsgálatoknál nagyon sok esetben nem tudunk konkrét adatokra támaszkodni, csak a népszámláláskor feltárt információkkal dolgozhatunk.

Fontos lenne egy szociális térkép elkészítésére, melynek célja az, hogy a helyi társadalomról az általános ismeretekenél jóval mélyebb, relevánsabb képet nyújtson. Mutassa meg a helyi társadalom rétegződését, térbeli elhelyezkedését, a helyi társadalmi viszonyok rendszerét.

A valós adatok egy részének teljeskörű megismerésében nyújtanak támpontot Salgótarján két nagyobb szegregátumában - Salgó út és Forgách-telep - élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációját elősegítő uniós forrásból megvalósuló ESZA projektek (**TOP 6.9.1-15-ST1-2016-00001, TOP-6.9.1.-16-ST1-2017-00001**).

Minkét projekt során készült egy közösségi beavatkozási terv, mely keretében igényfelmérés végeztek az akcióterületeken és ennek megfelelően határozták meg a beavatkozási célokat.

A program során intenzív szociális munka folyik, melynek segítségével egy valós képet kapunk az ott élők helyzetéről.

A különböző programelemek célja a lakók munkaerőpiaci pozíciójának és jövedelmi helyzetének a javítása, a lakhatási helyzet javítása és bizonytalanságainak a csökkentése, az eladósodottság mértékének és jövőbeli esélyének a csökkentése, a gyermekek esélyegyenlőségének a minél nagyobb fokú biztosítása, illetve a közösségi élet kibontakozásának az elősegítése.

Fenti projektekhez kapcsolódó infra pályázatok során a Salgó úton 17 db önkormányzati bérlakás felújítására és 1 db Községi Ház kialakítására kerül sor 2019-ig, illetve Forgách –telepen az ott meglévő önkormányzati bérlakások jelentős részének felújítása és ugyancsak 1 db közösségi tér kialakítása történik meg várhatóan 2020-ig.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A gazdasági mutatók közül a legelterjedtebb fokmérő az egy főre jutó GDP. Ha az egy főre jutó bruttó hazai termék növekedési ütemét vizsgáljuk hosszú távon (2000 – 2014.), régiós összehasonlításban az észak-magyarországi régió dobogós helyet foglal el.

Nógrád megye a fontosabb gazdasági mutatók (nemzeti jövedelem, a működő gazdasági szervezetek száma, beruházások teljesítményértéke) tekintetében a megyék rangsorában folyamatosan az utolsók között van. Néhány területen azonban 2016-ban kisebb előrelépés volt tapasztalható.¹

A mélyszegénységben élők - a szegregátumok számának viszonylatában vizsgálva - valószínűsíthető, hogy elég jelenős számban vannak jelen a településen. Ezen csoport egy részét alkotják csak a roma származású emberek. Jövedelmi és vagyoni viszonyaikra általánosságban az jellemző, hogy különböző segélyekből, támogatásokból alkalmi és feketemunkából próbálnak megélni, a közüzemi szolgáltatások terén azon szolgáltatások, amelyek a szolgáltató a mérőóra levételében tud korlátozni (gáz, áram), nagyon sok helyen megszüntetésre kerültek ingatlanjaikban. Azon szolgáltatásokra, amelyek csak korlátozhatók (ivóvíz, csatornaszolgáltatás), tetemes mennyiségű, többszáz ezer forint nagyságrendű tartozást halmoztak fel. Összességében vagyoni és jövedelmi helyzetük igen rossznak mondható.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

3.2.1. Munkaerőpiaci helyzetkép Salgótarjánban

Salgótarján munkaerőpiaci helyzete az utóbbi években jelentősen javult, ennek ellenére folyamatosan kedvezőtlenebb a megyei, illetve az országos átlagnál.

¹Tájékoztató a Nógrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya tevékenységéről, kiemelten a foglalkoztatás elősegítéséről, a munkanélküliség csökkentésének lehetőségeiről, valamint a közfoglalkoztatás szerepéről, hatásáról Nógrád megyében – Foglalkoztatási Főosztály, Salgótarján, 2017. április.

A pozitív gazdasági változások tükröződnek a regisztrált álláskeresők számának alakulásában is, hiszen átlagos számuk 2013-2017-ben folyamatosan csökkent Salgótarjánban is.

Jelenleg 2094 álláskereső van regisztrálva a városban, 215 fővel, 9,3%-kal kevesebb, mint egy évvel ezelőtt. A létszámapadás jóval intenzívebb volt mind a megyei, mind az országos átlagnál.

Ők a munkavállalási korú, vagyis a 15-64 éves népesség 8,6%-át teszik ki, ami több mint kétszerese az országos mutatónak, viszont hasonló a megyei arányhoz. A javuló foglalkoztatási, munkanélküliségi adatok ellenére az álláskeresők munkavállalási korú népességen belüli aránya Salgótarjánban tehát még mindig sokkal magasabb, mint országos átlagban.

A regisztrált álláskeresők összetétele Salgótarjánban:

- Minden 9. regisztrált álláskereső a 25 év alatti korosztályba tartozik a városban. Többségük pályakezdő. A fiatal ügyfelek száma február végén 234 fő volt, 17,3% kevesebb, mint egy éve.
- Az álláskeresők között 620 fő 50 évesnél idősebb, számuk kissé alacsonyabb az egy évvel korábbinál, az álláskeresőkon belüli arányuk pedig már 30% közeli.
- Az ügyfeleink csaknem fele, 1032 fő alacsony iskolai végzettségű, állományuk az elmúlt évben kevésbé csökkent, mint az összes álláskeresőé. Elhelyezkedési esélyek ugyanis korlátozottabbak, mint a képzettebb társaiké.
- Számos ügyfél felnőttképzés keretében jutott szakképesítéshez, melyet egyelőre még többnyire a közfoglalkoztatás keretében kamatoztatnak.
- Az álláskeresők nemenkénti megoszlásáról elmondható, hogy folyamatosan a férfiak túlsúlya a jellemző, azonban a két nem létszáma közötti különbség egyre csökkent, sőt 2017 végén megfordultak az arányok. 2018. februárban 1005 fő férfi és 1089 fő nő ügyfelük volt.
- A regisztrációban töltött idő Salgótarjánban hosszabb, mint megyei átlagban. A legfrissebb adatok szerint 728 fő, az álláskeresők 34,8%-a több mint egy éve került nyilvántartásba. Többségük halmozottan hátrányos helyzetű.
- Az FHT-ben részesülők 856 fős száma ötödével kevesebb, mint egy év volt.

Az esélyegyenlőség tekintetében egyik legmeghatározóbb tényező a foglalkoztatottság helyzete. Salgótarján és környékére összpontosul a Nógrád megyei foglalkoztatók jelentős része.

A megye négy ipari parkja közül a salgótarjáni rendelkezik a legtöbb betelepült vállalkozással, melyek kisebb nagyobb fejlesztésekkel növelik a foglalkoztatottságot. Az elmúlt években ezer fő körül stabilizálódott a nyílt munkaerőpiaci új álláshelyek száma, melyeket a megyeszékhely foglalkoztatói kínáltak az álláskeresőknek.

Foglalkoztatási szándék esetén az álláskeresők számos csoportjához támogatást adnak. Kiemelt céljuk az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés elősegítése. 2018-ban a rendelkezésre álló forrásokból legalább 2500 fő után tudnak bér jellegű támogatást nyújtani.

A 15-64 éves népesség gazdasági aktivitása

Megnevezés	Nógrád megye			Országosan		
	2016. év	2017. év	Változás 2017-2016.	2016. év	2017. év	Változás 2017-2016.
Foglalkoztatottak (ezer fő)	75,4	79,7	4,3	4 309,4	4 373,4	64,0
Munkanélküliek (ezer fő)	7,0	7,4	0,4	233,9	191,5	-42,4
Gazdaságilag aktívák (ezer fő)	82,4	87,1	4,7	4 543,2	4 564,9	21,7
Gazdaságilag inaktívák (ezer fő)	44,4	37,8	-6,6	1 934,7	1 850,3	-84,4
Aktivitási arány (%)*	65,0	69,8	4,8	70,1	71,2	1,0
Foglalkoztatási ráta (%)*	59,5	63,8	4,4	66,5	68,2	1,6
Munkanélküliségi ráta (%)*	8,5	8,5	0,0	5,1	4,2	-1,0

Alapadatok forrása: <http://www.ksh.hu/stadat>, * A változás %-pontban értendő.

Az álláskeresők száma és változása

Járás	Az álláskeresőök					Az álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességhez*
	száma (fő)	számának változása az előző hónaphoz képest		számának változása az előző évhez képest		
	2018. február	fő	%	fő	%	

						%
Salgótarjáni	4 195	244	6,2	-602	-12,5	15,3
Balassagyarmati	1 747	127	7,8	-51	-2,8	10,2
Pásztói	1 551	24	1,6	-23	-1,5	11,1
Szécsényi	1 851	85	4,8	124	7,2	22,3
Bátonyterenyei	1 163	62	5,6	-17	-1,4	12,6
Rétsági	795	48	6,4	-37	-4,4	6,5
Nógrád megye	11 302	590	5,5	-606	-5,1	12,8
Észak-Magyarország	59 611	1 787	3,1	-2 879	-4,6	11,8
Országosan	279 229	11 978	4,5	-17 287	-5,8	6,1

A regisztrált álláskereső havi átlagos számának alakulása Salgótarjánban (fő)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
4 148	3 916	3 966	3 682	3 124	2 949	2 584	2 278

A Nógrád Megyei Kormányhivatal rendelkezésére álló források 2018-ban

Megnevezés	2018. évi előirányzat	Ebből: új támogatásokra
	Ezer Ft	
NFA decentralizált FA	340 666	236 499
NFA központi FA	187 910	70 000
Közfoglalkoztatás keretei összesen	6 530 613	4 662 095
GINOP 5.1.1-15	1 700 000	826 106
GINOP 5.2.1-14	1 300 000	842 013
GINOP 6.1.1-15	427 505	224 000
TOP 5.1.1-15	162 626	158 614
TOP 6.8.2-15	170 400	127 135
TOP 5.1.2-15 M2	199 872	167 921
TOP 5.1.2-15 SZVZ	258 609	235 547
Bérgarancia Alap	315 000	315 000
Összesen	11 593 201	7 864 930

Forrás: Nm-i Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A megyében a **nyilvántartott álláskeresők** év eleji 10 900 fős létszáma február végére **11 908 főre** növekedett. A januári 614 fős és a februári 394 fős létszámbővülés hátterében is főként a közfoglalkoztatási programokban foglalkoztatottak visszaáramlása állt.

Az álláskeresők számának az előző évhez mért változása 2016 áprilisától folyamatosan csökkenést mutat. Február végén 2 190 fővel, 15,5%-kal kevesebben szerepeltek az álláskereső nyilvántartásában, mint az előző év azonos időszakában. A különböző ismérvek éves szintű vizsgálata szerint az álláskeresők szinte minden rétegére a kedvező irányú létszámváltozás volt a jellemző. Az ügyfelek száma mind a hat járásunkban fogyott az elmúlt egy évben. A legintenzívebb, az országos átlagot is meghaladó visszaesés Pásztó és Rétság térségében történt.

A **nyilvántartott álláskeresők aránya** a gazdaságilag aktív népességen belül február végén **14,4%** volt megyénkben, ami az országos rangsorban továbbra is a legmagasabb mutatót jelentette.

Az év első két hónapjában **1 431 főre vonatkozó munkaerőigényt** fogadtak a foglalkoztatási osztályok, ami 85%-a a 2016. január-februárinak. Közülük 752 a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódott, s csaknem minden második lehetőség az elsődleges munkaerőpiacról érkezett.

Pályakezdő álláskereső

Regisztrált álláskereső átlagos száma	Férfi	Nő	Összesen
2015	187	144	331
2016	143	107	250
2017	115	90	205
2018. I-X.	97	83	180

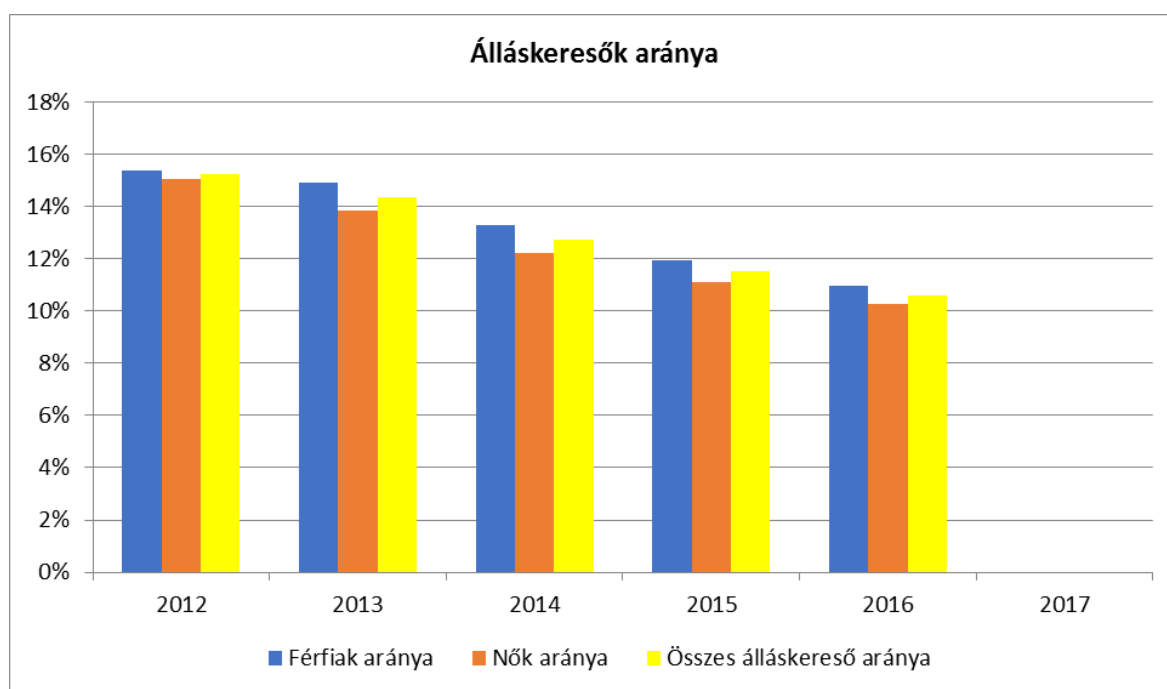
Salgótarjánra vonatkozóan a munkanélküliségi ráta alakulása nemek szerint

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint									
Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	12880	13346	26 226	1981,75	15,4%	2009,5	15,1%	3 991	15,2%
2013	12650	13127	25 777	1886,25	14,9%	1815,75	13,8%	3 702	14,4%
2014	12423	12864	25 287	1649,25	13,3%	1570,75	12,2%	3 220	12,7%
2015	12234	12569	24 803	1460,75	11,9%	1394,5	11,1%	2 855	11,5%
2016	12046	12327	24 373	1318	10,9%	1263	10,2%	2 581	10,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatás 2017. évben is meghatározó szerepet tölt be a hátrányos helyzetű állás keresők munkához, jövedelemhez jutása terén. Az állás keresők számának alakulását 2017-ben is döntően a másodlagos munkaerőpiac kereslete, illetve kibocsátása határozza meg.

A gazdasági élet szereplőinek helyzetében tehát látványos javulás nem várható, ezért munkaerő-keresletük a megszokott szintű lesz. A támogatási lehetőségek bővülése viszont segíti majd az ügyfelek tartós vagy átmeneti munkához jutását az elsődleges munkaerőpiacon. 2017-ben is a közfoglalkoztatás mozgatja meg a legtöbb állás keresőt.²

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

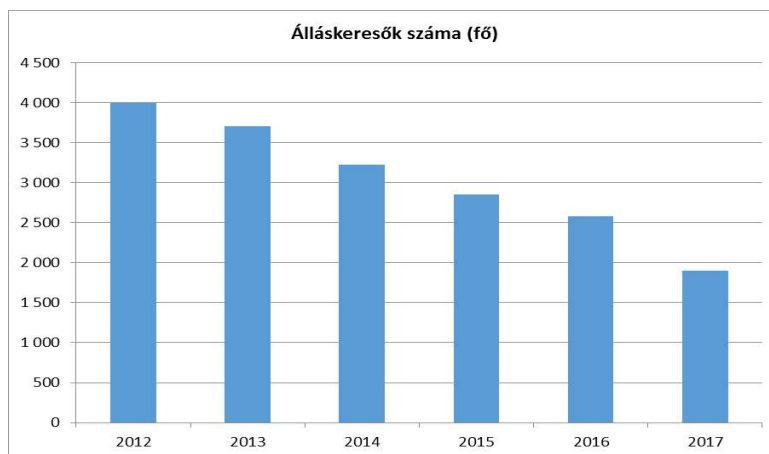
A társadalmi-gazdasági folyamatokban javuló tendenciák pozitív hatással vannak a regisztrált állás keresők számának alakulására is, hiszen átlagos számuk 2013-2017-ben folyamatosan csökkent Salgótarjánban is. A kedvező létszám alakulást a közfoglalkoztatásban részt vevők tartósan magas száma indította el, majd egyre inkább a szaporodó munkaerőpiaci programok támogatták az állás keresők elhelyezkedését, melyek minden állás keresői réteg számára biztosítják a munka világába való visszatérést.

² Tájékoztató a Nógrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya tevékenységéről, kiemelten a foglalkoztatás elősegítéséről, a munkanélküliség csökkentésének lehetőségeiről, valamint a közfoglalkoztatás szerepéről, hatásáról Nógrád megyében – Foglalkoztatási Főosztály, Salgótarján, 2017. április.

A város területén 2017-ben havonta átlagosan 2278 fő álláskereső szerepelt a nyilvántartásokban, ami 11,8 %-kal kevesebb volt az előző évinél, míg az öt évvel korábbi adatnak csupán az 57,4 %-át érte el.

A regisztrált álláskeresők havi átlagos számának alakulása Salgótarjánban (fő)

2013	2014	2015	2016	2017
3682	3124	2949	2584	2278

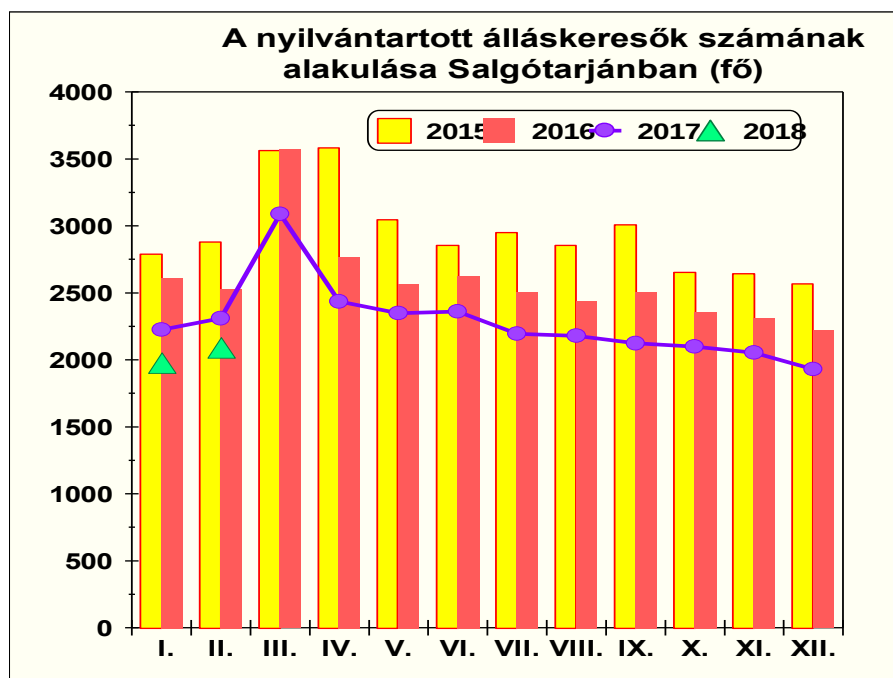

Álláskeresők számának alakulása Salgótarjánban Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Jelenleg 2048 álláskeresőt regisztrálnak a városban, 312 fővel, 13,2%-kal kevesebbet, mint egy évvel ezelőtt.

A létszámapadás jóval intenzívebb volt a megyei átlagnál, viszont az országos szintet nem érte el.

Ők a munkavállalási korú, vagyis a 15-64 éves népesség 8,4%-át teszik ki, ami több mint kétszerese az országos mutatónak, de kissé magasabb a megyei aránynál is.

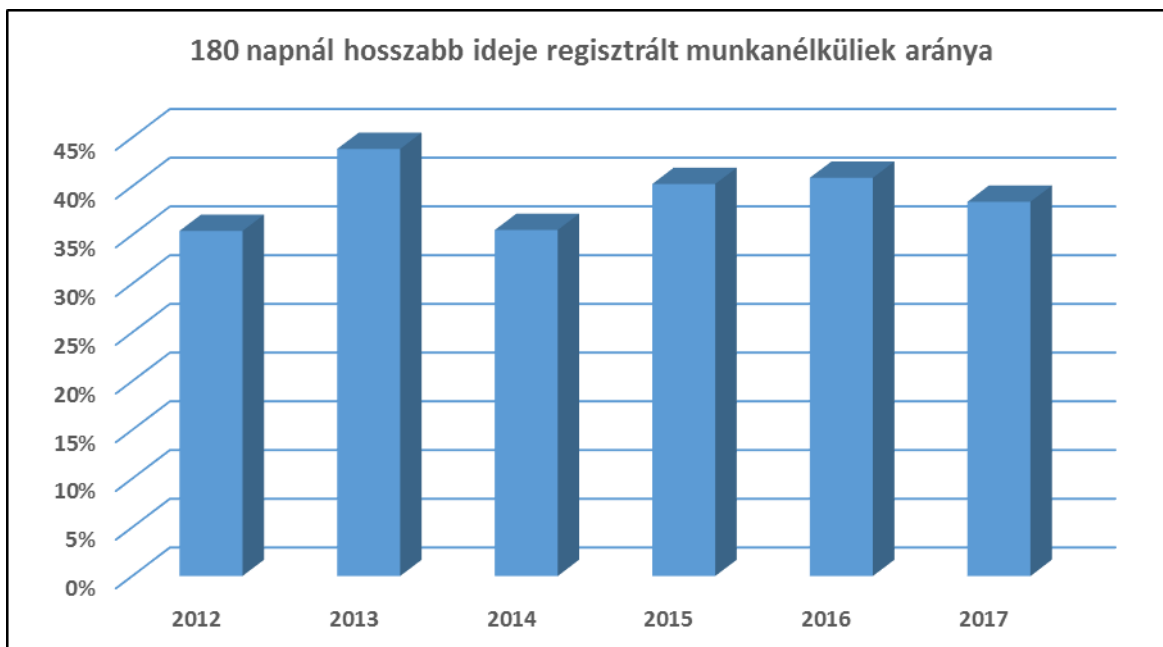

forrás: Nm-i Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya

Regisztrált álláskeresők átlagos száma	2015	2016	2017	2018. I-
--	------	------	------	----------

Salgótarjánban				X.
17 év és alatta	10	17	14	17
18 - 20 év	121	100	91	83
21 - 25 év	327	276	216	180
26 - 30 év	280	244	217	191
31 - 35 év	314	246	210	214
36 - 40 év	406	347	293	264
41 - 45 év	351	331	307	277
46 - 50 év	331	300	274	247
51 - 55 év	325	261	232	224
56 - 60 év	356	281	227	222
60 év felett	127	181	199	187
Összes	2949	2584	2278	2105

forrás: Nm-i Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

A közvetítők a munkáltatók és az álláskeresők igényeit összehangolva igyekeznek betölteni a feltárt és bejelentett álláshelyeket. A járási hivatalok foglalkoztatási osztályai 2016-ban 23 550 alkalommal közvetítették az ügyfeleket a betölthető álláshelyekre.

A 2016-ban kiadott közvetítőlapok az álláshely jellege szerint járásonként (db)

Megnevezés	Salgótarján	Balassagyarmat	Pásztó	Szécsény	Bátonyterenye	Rétság	Megye
Támogatott	6 728	3 876	2 816	2 769	3 136	2 183	21 508
Nem támogatott	120	583	314	145	192	688	2 042
Összes	6 848	4 459	3 130	2 914	3 328	2 871	23 550

Az álláshelyek jellegéből adódóan a közvetítések 91,3%-a támogatott elhelyezésre irányult. A 21 508 közvetítési esetből 2 167 bér jellegű támogatási igénnyel társuló álláshelyre történt, 31 pedig munkahelyteremtő beruházás megvalósulása nyomán létesült munkahelyre, míg a többi révén közfoglalkoztatási jogviszony létesítésére, illetve nyári diákmunka végzésére volt lehetőség.

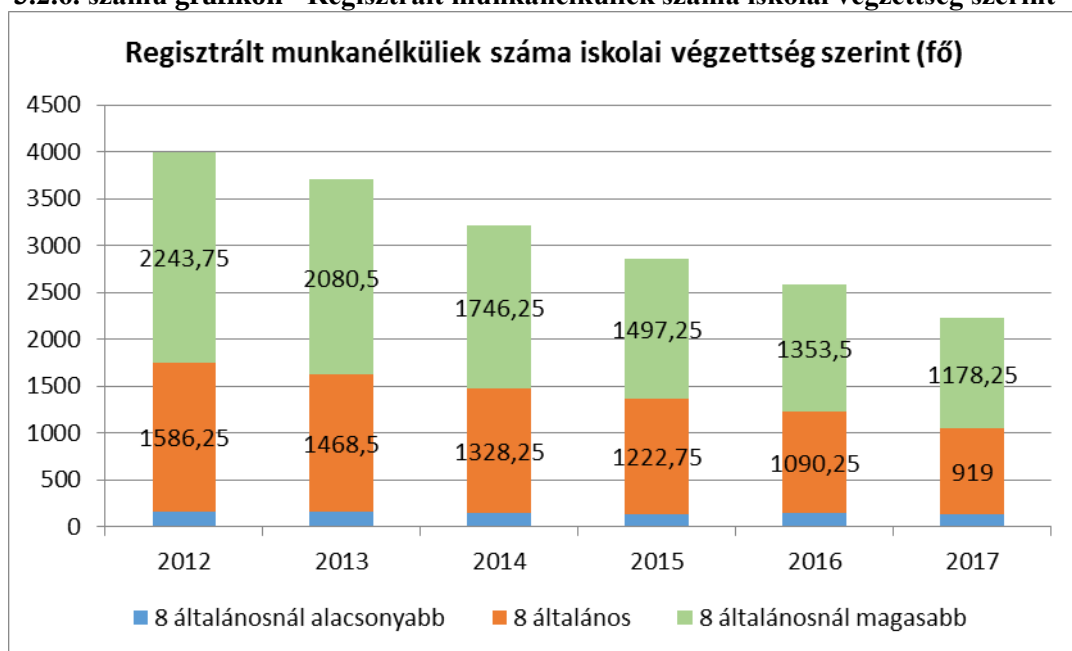
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Nógrád megyei kitekintés

Az álláskeresőket szinte minden csoportjában létszámcsökkenéssel találkozhattunk éves viszonylatban. Az átlagosnál intenzívebben fogyott a férfiak, a 20-44 évesek, az általános iskolai végzettséggel rendelkezők, a gimnáziumban érettségizettek és a diplomások, valamint az ellátás nélküliek és a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak létszáma, míg a legkisebb mértékű csökkenést az álláskeresői segélyben részesülők körében tapasztaltuk. A 60 év felettiek és a két évnél hosszabb folyamatos regisztrációval rendelkezők létszáma viszont minimálisan meghaladta a 12 hónappal korábbit. A nyugdíj előtt álló ügyfelek elhelyezkedésére ugyanis minimális az esély.³

Salgótarjáni helyzetkép

3.2.6. számú grafikon - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

forrás: TEIR

Meg kell jegyeznünk, hogy főleg az alacsony iskolai végzettségű, szegénységben élőkre, eladósodott emberekre jellemző az a tendencia, hogy nem is szeretnék bejelentett munkahelyen dolgozni, mert az adóságuk felhalmozása végett a bérük min.33 %-át levonnák. Ezt elkerülve inkább a „fekete jövedelmet” választják, tehát a vállalkozók a jelenlegi segédmunkás állomány hiányát ezekből a mélyszegénységben élő emberekből pótolják. Ezek az egyének, tekintettel arra, hogy „fekete munkát” végeznek, nem

³ Tájékoztató a Nógrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya tevékenységéről, kiemelten a foglalkoztatás elősegítéséről, a munkanélküliség csökkentésének lehetőségeiről, valamint a közfoglalkoztatás szerepéről, hatásáról Nógrád megyében – Foglalkoztatási Főosztály, Salgótarján, 2017. április.

beiskolázhatóak, így nem lehetséges felzárkózási programokban (6./8.osztály elvégzése, stb.), sem egyéb tréningekben, sem álláskeresésben bevonni, sem segíteni őket.

c) közfoglalkoztatás

A közmunkaprogramok alapvető célja, hogy a munkát és a képzést összekötve növelje a résztvevők munkaerőpiacra történő visszatérésének esélyeit, ezáltal fontos a közfoglalkoztatási programok folytatása, illetve az új programokban történő részvétel, bár az évek során ez lineárisan csökkenő foglalkoztatotti létszámot mutat.

A közfoglalkoztatásnak Salgótarjánban kiemelt szerepe van, mivel a munka világából tartósan kiszorultak egy részének az elsődleges munkaerőpiac jelenleg nem tud megfelelő munkát biztosítani, ezért szükséges az átmeneti lehetőségek kiaknázása. Az elmúlt években is az álláskeresőknél nagyobb hányadának a közfoglalkoztatásban való részvétel nyújtott/nyújt átmeneti segítséget a mindennapok nehézségeihez, ugyanis az álláskeresőknél döntő többségének évek óta a közfoglalkoztatás jelenti az egyetlen jövedelemszerzési lehetőséget.

A közmunkaprogramban foglalkoztatottak önkormányzati kötelezően- és önként vállalt feladatokat látnak el. A Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. továbbra is folyamatosan pályázik a közfoglalkoztatási programokat lebonyolítására.

A 2015-ben megjelent Terület és Településfejlesztési Operatív Program TOP-6.8.2-15 azonosító számú. „Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében” című pályázati konstrukció keretében a támogatási pályázat előkészítése érdekében Salgótarjánban 2016-ban megalakult a *paktumiroda*, melynek működését a már foglalkoztatási, munkaerő-piaci ismeretekkel, tapasztalatokkal rendelkező Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. látja el.

A Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. alapfeladata továbbra is a város foglalkoztatási gondjainak enyhítése, kiemelten a tartós munkanélküliek közfoglalkoztatásával úgy, hogy a foglalkoztatottak munkavégzésükkel elsősorban a város kommunális, szociális feladatainak ellátását segítsék. A működés fenntartása, a fejlesztések gazdasági feltételeinek biztosítása érdekében vállalkozási tevékenységet is végezhet, melyek az alaptevékenységének ellátását nem veszélyeztetik. A vállalkozási tevékenység technikai alapján igyekszik folyamatosan megteremteni.

A közfoglalkoztatottakat az alábbi területeken foglalkoztatja: fakivágás, terület-épület karbantartás, temetői szolgáltatás, útjavítás, faipari térbútorok készítése, kerítésfonás, brikett gyártás, üvegházi kertészet, palánták, virágok termesztése, mosodai- és varrodai feladatok végzése, gombatermesztés, betongyártás, stb.

2018-2019-éves tervek

A Nonprofit Kft. benyújtotta a 2018 – 2019. évekre szóló közfoglalkoztatási pályázatait a Nógrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályához (a továbbiakban: Kormányhivatal). A Kormányhivatal meghozta döntését a START mintaprogramok, valamint a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok elindításával kapcsolatban, melynek eredményeként 2018. március 1-jével hat START

közfoglalkoztatási mintaprogram és kettő hosszabb távú közfoglalkoztatási program indult el Salgótarjánban. A befogadott programok 549 fő foglalkoztatását teszik lehetővé az alábbi bontásban:

I. A START mintaprogramok

1. **Bio- és megújuló energia felhasználása START Mintaprogram**

A program időtartama: 2018.03.01 – 2019.02.28

Program létszáma: 31 fő

A program rövid bemutatása:

Jelen programelemben a város erdős és önerdősült területei egy részének gondozása, valamint a közterületeken lévő fák szakszerű, koordinált kezelése, illetve a zöld felületek gondozása, karbantartása valósul meg. A munkálatok nyomán keletkező fás szárú zöldhulladékból brikett előállítás valósul meg, melyet a telephely fűtéséhez használnak fel.

2. **Belvízelvezetés START Mintaprogram**

A program időtartama: 2018.03.01 – 2019.02.28

Program létszáma: 90 fő

A program rövid bemutatása:

A program megvalósulása során fő cél a patakmeder tisztítása, a vízelvezetők karbantartása. A munkák során a víz áramlását gátló növényzet (pl. fű, nád, lósóska, cserjék) több alkalommal is kiirtásra kerül.

A források erejéig, a Nonprofit Kft. feladatul tűzte ki a burkolt patakmeder oldalak karbantartását, a mederlapok cseréjét és a vízügyi műtárgyak felújítását.

3. **Belterületi közutak karbantartása START Mintaprogram**

A program időtartama: 2018.03.01 – 2019.02.28

Program létszáma: 55 fő

A program rövid bemutatása:

Ezen programelemben az önkormányzat kezelésében található kopóréteggel ellátott gyalogosforgalomra tervezett járdaszakaszok, kerékpárutak és a lépcsők karbantartását, illetve biztonsági védőkorlátok javítását, cseréjét végzi el a Nonprofit Kft. források erejéig.

4. **Illegális hulladéklerakók felszámolása START Mintaprogram**

A program időtartama: 2018.03.01 – 2019.02.28

Program létszáma: 136 fő

A program rövid bemutatása:

A program célja a városban fellelhető, és sajnos újra és újra termelődő illegális hulladéklerakóhelyek felszámolása, illetve kialakulásának megakadályozása, valamint a belvárosban és a helyi járatú buszok nyomvonalával párhuzamosan jelző- és gondnoki szolgálat üzemeltetése, a rendelkezésre álló források erejéig.

5. **Helyi sajátosságokra épülő START Mintaprogram**

A program időtartama: 2018.03.01 – 2019.02.28

Program létszáma: 16 fő

A program rövid bemutatása:

A program összetételét tekintve komplex, három, akár önmagában is minta értékű program tevékenységét magába foglaló elemet ötvözt. Ezek az elemek a varrodai tevékenység, a szövöde, valamint a mosoda. A már két éve működő mosodában nemcsak a Nonprofit Kft.-nél dolgozó (illetve hajléktalan) személyek higiénés helyzetén tudnak segíteni, de a nagy fluktuációból adódóan keletkező használt (de jó állapotú) munkásruhák tisztítását is itt végzik el, ezen felül a városban

működő intézményeknek is végeznek mosatási tevékenységet, vállalkozás formájában. A varrodában és a szövődében a már említett használt munkásruhák méretre igazítása mellett, termékeket is előállítanak az ott dolgozók. Ilyen termékek pl. a zöldterület kezelésnél használatos fűgyűjtő zsákok és „big-bag” zsákok, de készítenek egyedi párnákat és kisebb textil dísz tárgyakat, valamint szőnyeget is.

6. **Mezőgazdasági START Mintaprogram**

A program időtartama: 2018.03.01 – 2019.02.28

Program létszáma: 15 fő

A program rövid bemutatása:

A 2018-ban induló program fő tevékenysége az üvegházi- és fóliasátras virágpalánta termesztés. A megtermelt virágok többsége a város közterületeire, parkjaiba és dísztereire kerülnek kiültetésre. A virágosítás, parkgondozás, növényültetés és -kezelés feladatellátása a város teljes területére kiterjed, a rendelkezésre álló források erejéig.

7. **Termelő típusú, hosszabb távú közfoglalkoztatási program**

A program időtartama: 2018.03.01 – 2018.06.30

Program létszáma: 61 fő

A program rövid bemutatása:

Jelen programban az elmúlt évek sikeres programelemeit (bár csökkentett tartalommal) működteti tovább a Nonprofit Kft. Céljuk, hogy lehetőség szerint a legtöbb saját maguk által előállított terméket felhasználhassák a megvalósítás során. Ez a program is komplex összetételét tekintve, hat, akár önmagában is minta értékű program tevékenységét magába foglaló elemet ötvöz. Az asztalos-, a lakatos-, a drótfonó-, a betonelem gyártó-, és a brikett „üzem” üzemeltetését végzik ebben a programban, a rendelkezésre álló (csökkentett) források erejéig.

8. **145 fős, hosszabb távú közfoglalkoztatási program (hosszabbított program)**

A program időtartama: 2018.03.01 – 2018.06.30

Program létszáma: 145 fő

A program rövid bemutatása:

A programban főként adminisztratív munkakörök ellátására biztosít a Nonprofit Kft. humán erőforrást. A program folyamán a város egyetlen nyilvános illemlhelyének teljes felújítása is cél, valamint 65 fő képzése is megvalósul.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Tovább folytatódott az előző években a Társadalmi Megújulás Operatív Program, illetve a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív program intézkedései keretében megkezdett programok.

•A GINOP „Út a munkaerőpiacra” című program az álláskereső, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését szolgálja az eszközök hatékonyságának javítása mellett, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépést kívánja elősegíteni azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában. A projekt a munkanélküliek és regisztrált álláskereső számának csökkenéséhez, a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás bővítéséhez járul hozzá részint személyre szabott, foglalkoztatást támogató eszközök nyújtása révén (célzott képzés, szolgáltatások, a foglalkoztatás költségeinek átmeneti támogatása), másrészt az álláskeresőknél és a munkáltatóknál nyújtott szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása révén.

Salgótarján									
(25 - 54 év, 55 év és felette)									
Érintett nettó létszám	2016			2017			2018		
	Férfi	Nő	Összeg	Férfi	Nő	Összeg	Férfi	Nő	Összeg
Álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatások	18	16	34	22	36	58	24	32	56
Bérköltség támogatás	126	158	284	223	240	463	229	217	446
Bértámogatás	36	40	76	7	5	12	6	3	9
Foglalkoztatást elősegítő képzési támogatás	162	250	412	136	186	322	75	162	237
Helyközi utazás támogatása	1	8	9	0	6	6	0	0	0
Munkaerőpiaci támogatás eszközei 2013	343	472	815	388	473	861	334	414	748
Nem ismert	46	48	94	17	17	34	17	18	35
"Közfoglalkoztatásból a versenyszferába"	0	0	0	0	1	1	0	1	1
"Nők40+" központi munkaerő-piaci program	0	9	9	0	3	3	0	0	0
"Újra tanulók"	24	5	29	0	0	0	0	0	0
GINOP "Út a munkaerőpiacra"	191	226	417	297	334	631	197	224	421
GINOP 6.1.1 "Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése"	20	65	85	58	93	151	33	60	93
Ifjúsági Garancia Rendszer GINOP 5.2.1 munkaerő-piaci pr.	7	12	19	5	8	13	9	10	19
T2.1.6-2015. évi Országos közfoglalkoztatáshoz tart. képzések	6	10	16	0	0	0	0	0	0
T2.1.6-Önkorm. kiseg. fel.-ok(digitalizálás) 2015. é. képzés	1	1	2	1	0	1	0	0	0
TÁMOP-1.1.2-11/1	5	1	6	0	0	0	0	0	0
TÁMOP 2.1.6 - téli közfogl. 2014-2015	44	101	145	0	0	0	0	0	0
TOP-6.8.2.-15-ST1-2016-00001 - Helyi fogl. megyei jogú város	0	0	0	11	17	28	78	102	180
Munkaerő-piaci Programok	343	472	815	388	473	861	334	414	748

forrás: Nm-i Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya

- A GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt célja, hogy ösztönözze az alacsony iskolai végzettséggel, munkaerőpiacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosság, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, képzésben, és lehetőséget biztosítson számukra a munkaerő-piaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére.
- A TÁMOP 2.1.6-12 kódszámú „Újra tanulók” című kiemelt projekt célja az alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen felnőttek számára lehetővé tenni, hogy képzésben vegyenek részt, és ezáltal javuljon a munkaerő-piaci helyzetük.
- A „Nők 40 +” program célja az álláskeresőként nyilvántartott és döntően kora miatt elhelyezkedési esélyekkel nem rendelkező nők foglalkoztatását segítse elő, hogy ezzel együtt a nyugdíjba vonulásukhoz szükséges hiányzó jogosultsági időt megszerezhessék.
- TÁMOP-1.1.1-12/1 „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése” című kiemelt projekt megvalósításával kívánja elősegíteni a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci re-integrációját, sikeres foglalkozási rehabilitációját.
- A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban)” elnevezésű projekt (továbbiakban: TÁMOP 1.1.2-11/1 projekt) keretében foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatásban foglaltak szerint a járási hivatalhoz benyújtott kérelem alapján olyan munkaadók kaphatnak támogatást, ha TÁMOP 1.1.2-11/1 projektben résztvevő álláskeresőt foglalkoztatnak munkaviszony keretében. A támogatás legfeljebb nyolc hónap időtartamú foglalkoztatáshoz nyújtható.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A Kormány kiemelt céljának tekinti a munkanélküli fiatalok számának visszaszorítását, ezért – összhangban az Európai Unió elvárásaival – 2015-ben megkezdte **Ifjúsági Garancia** Akciótervének megvalósítását. Az Ifjúsági Garancia célja, hogy az állami foglalkoztatási szervként eljáró megyei kormányhivatalok, illetve a járási hivatalok közreműködésével a 25 év alatti fiatalok személyre szabott segítséget kapjanak munkaerő-piaci helyzetük, esélyeik javításához.

A pályakezdők foglalkoztatásának támogatása megalapozza a Kormány „Munkahelyvédelmi Akcióterv” 25 év alattiakat érintő programelemét is, biztosítva a foglalkoztatás munkakipróbálási szakaszát. Az egymásra épülő támogatások eredményeként a programba vont 25 év alatti pályakezdők jelentős hányadának tartós foglalkoztatása várható. A program közvetlen célja az egymásra épülő támogatások eredményeként a bevont 25 év alatti pályakezdők legalább 30%-ának a program befejezését követő 180. napon történő foglalkoztatása.

A programba vont, kiemelten a szakképzetlen fiatalok számára lehetőség nyílt az elhelyezkedést elősegítő képzések támogatása révén az alapfokú iskolai végzettség, illetve egy szakképesítés megszerzésére, vagy egyéb (pl. nyelvi, hatósági) képzésen történő részvételre.

A program célcsoportjába azok a 16-25 év közötti, nappali tagozaton, tanulói, vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező diákok tartoznak, akik nem rendelkeznek sem vállalkozói, sem egyéb, foglalkoztatásra irányuló jogviszonnyal.

év	„alkalmazott” diákok száma
2013.	15 fő
2014.	35 fő
2015.	43 fő
2016.	13 fő
2017.	29 fő
2018.	25 fő

[illegible]

30

A Nógrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály által összeállított tábla összesítve mutatja a városban elérhető foglalkozást elősegítő programokat és az ezeken részt vettek számát.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A munkaerő-piaci integráció elsődleges szervezete a már járási formában szerveződött, Salgótarjáni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya.

A feladata a kormány foglalkoztatáspolitikájának a végrehajtásában való közreműködés, az egyes ellátások biztosítása a jogosultak részére, munkaerő-piaci szolgáltatások, a munkaadók, munkavállalók tekintetében, az önkormányzati közfoglalkoztatási programok koordinálása, ellenőrzése.

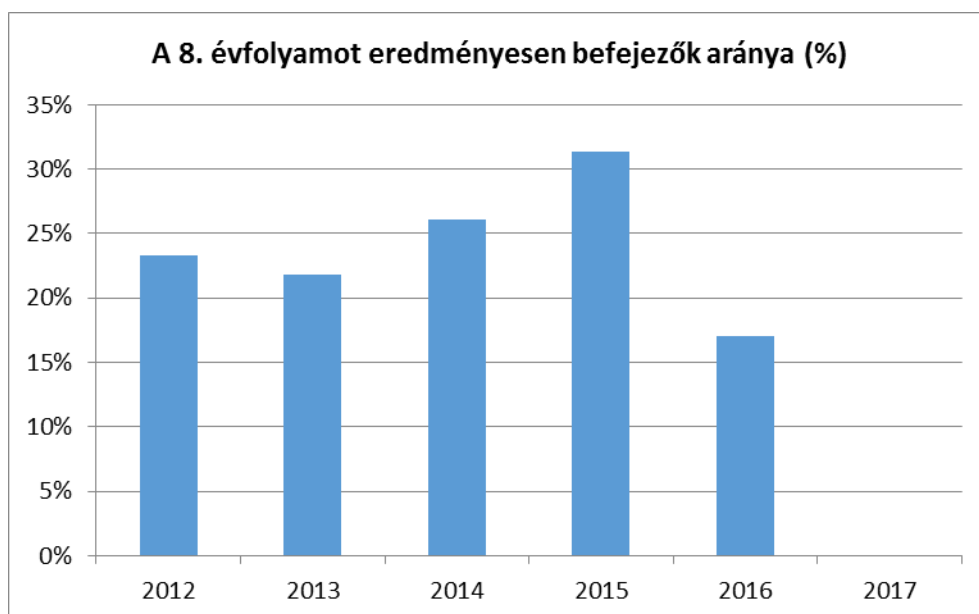
Az önkormányzat is aktív tevékenységet folytat a közfoglalkoztatás területén (lásd. közfoglalkoztatás).

A Salgótarjáni Szakképzési Centrum felnőttoktatásban elvégezhető OKJ szakképesítést kínál, illetve a miskolci Milano Szakközép- és Szakiskola és a Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft. közös 2 éves projektet hirdetett 2016. augusztusában, melynek keretében akár munka mellett elvégezhető érettségi képesítés szerezhető meg.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2016	648		0,0%	338	52,2%	310	47,8%	n.a.
2017	699		0,0%	356	50,9%	343	49,1%	n.a.

forrás: Salgótarjáni Szakképzési Centrum

forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TAKISZ)

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az Önkormányzat a Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. által szervezett közfoglalkoztatási programokban (Út a munkához program, START munkaprogram) tudatosan és elsődlegesen alkalmaz olyan

személyeket, akik az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatalnál történt regisztrációjukon kívül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, mint szociális ellátásban részesülnek.

Továbbra sem állnak rendelkezésünkre adatok a foglalkoztatottak szociális helyzetére és nemzeti hovatartozásukra vonatkozó konkrét adatok.

A társadalmi szociológiai kutatások alapján a mélyszegénységben élők jelentős része a roma nemzetiséghez tartozik, azonban a nemzetiségre vonatkozó adatokkal kapcsolatban kiemelő, hogy csak önkéntes nyilatkozat alapján lehet valakiről nyilvántartani azt, hogy milyen nemzetiséghez tartozik.

Csak népszámlálási adatokkal rendelkezünk erre vonatkozóan.

Az önkéntes nyilatkozatok alapján a romák aránya Salgótarjánban, az össznépességhez képest - a **2011-es népszámlálás idején - mindössze 5,3% volt.**

	2001.			2011.		
	roma	össznép.	mutató	roma	össznép.	mutató
Salgótarján	1124	44964	2,5%	*1980	37262	5,3%
Nógrád megye	9950	220261	4,5%	15489	202427	7,7%
St-i járás	n.a.	n.a.	n.a.	2829	68833	4,1%

*a 2011-es népszámláláskor 5363 fő nem kívánt válaszolni erre a kérdésre.

forrás: www.ksh.hu (saját készítésű tábla)

Ez az alacsony százalékos mérték valószínűleg annak köszönhető, hogy – a széleskörű tájékoztatás ellenére - a romák nem szívesen vallják magukat hivatalosan romának, még mindig tartanak attól, hogy esetlegesen ennek a nyilatkozatnak hátrányos következményei lehetnek rájuk nézve.

Valamilyen attitűdformáló, bizalomépítő információs tevékenységgel ösztönözni kellene a roma népességet nemzeti hovatartozásuk felvállalására, természetesen továbbra is önkéntes nyilatkozat útján, de pontosítani volna szükséges az eddig rendelkezésre álló adatokat.

Salgótarján Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata (továbbiakban: RNÖ) 2011 -es " Ide tartozunk Népszámlálási Kampány" hivatalos felmérés adatainak ismeretében Salgótarjánban több mint 6000 fő roma származású lakosa van, de ez mostanra sokkal többre tehető. A "Sokszínű Magyarország" kampány célkitűzése az volt, hogy reális képet kapjunk a hazai nemzetiségekről, ezen belül a legnagyobb számú kisebbség, a romák számáról.

Az RNÖ úgy véli, hogy napjainkban a Salgótarján népességének *több mint 25 %-a roma származású.*

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Gyakran merül fel a kérdés, hogy egy új munkatárs kiválasztásánál a szakmai felkészültség, a tapasztalat és a különböző képességek mellett mennyire számítanak azok a tulajdonságok, amik felvetik a diszkrimináció gyanúját. Sok esetben maguk a felvételiztetők sincsenek tisztában a szabályozással, pedig a jelenlegi jogi környezet szigorúan szabályozza az egyenlő bánásmód követelményének megvalósulását. Számos esetben már az álláshirdetés is magában hordozza a hátrányos megkülönböztetést, vagy a pozitív diszkriminációt.

Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt személyi kvalitása (neme, faji hovatartozása, nemzetisége stb.) miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport. Az egyenlő bánásmód követelményének köszönhetően nem csak a munkavállalók interjúztatása, valamint munkabérük megállapítása során, hanem már az álláshirdetések szövegében sem szerepelhet nemre, korra, illetve jellemzőre vagy tulajdonságra vonatkozó megkülönböztetés.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata, illetve Polgármesteri Hivatal foglalkoztatáspolitikája legfőbb eleme a rászorultak részére elérhető támogatások maximalizálására törekvés, az adott támogatási mértéken belül a legnagyobb foglalkoztatási létszám elérése, produktív tevékenységek kifejtésével az önkormányzati feladatellátás hatékonyságának növelése. Az önkormányzat további szempontokat nem alkalmaz a munkavállalók kiválasztása során. Nem került sor arra, hogy ha a munkavállaló kiválasztásakor indokolatlanul nem objektív körülmény kerüljön meghatározásra, a foglalkoztatás megtagadása mindig valós objektív elvárásokon alapult pl. egészségi alkalmatlanság, szaktudás hiánya. A város vezetése folyamatosan

törekszik az objektív feltételek és elvárások megfogalmazásával a hátrányos megkülönböztetés felszámolására.

Tudomásunk szerint hátrányos megkülönböztetés nem történt.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult.

Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerülnek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekszik a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltás az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg azzal, hogy rendkívüli települési támogatást kötelező nyújtani.

3.3.1. Települési támogatás

(jogsabályi háttér: Szt. 45.§)

Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett.

E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az önkormányzat kötelezettsége abban állt, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik.

Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

A települési önkormányzat képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét legkésőbb 2015. február 28-áig kellett megalkotnia. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2015. február 19-i ülésén alkotta meg a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendeletét.

3.3.2. Az egyes ellátásokat érintő változások

a) Aktív korúak ellátása

(jogsabályi háttér: Szt. 33.§-37/C.§, az átmeneti rendelkezések vonatkozásában: 134.§, 134/B.§)

Az aktív korúak ellátása az aktív korú, nem foglalkoztatott személyeknek nyújtott ellátás, amely olyan személyeknek állapítható meg, akiknek a családjában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimum 90%-át (25 650 Ft), és a családnak nincs a törvényi értékhatárt meghaladó vagyona. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle támogatás állapítható meg, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Az aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 1-től jegyzői hatáskörből **a járási hivatal hatáskörébe került**. Ettől az időponttól kezdődően az ellátással kapcsolatos ügyek intézésére a járási hivatal jogosult. A kérelmeket továbbra is be lehet nyújtani a polgármesteri hivataloknál, amelyek azt továbbítják a járási hivatalok részére.

Az aktív korúak ellátása keretében megállapítható ellátástípusok és az ellátásra jogosultak körei változtak.

b) A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban nem volt változás azon kívül, hogy a támogatást a járási hivatal állapítja meg. A támogatás havi összege – 2014-hez hasonlóan – 22 800 Ft.

c) Rendszeres szociális segély nevű **ellátás 2015. március 1-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhetnek jogosultságot.**

- A rendszeres szociális segélyre jogosult személyek ellátásra való jogosultságát a jegyző 2015. január 1. és 2015. február 28. között felülvizsgálta.
- A felülvizsgálat eredményeként a jegyző határozatban megállapította, hogy az ügyfél 2015. március 1-től milyen ellátásra lett jogosult.
- Automatikusan, **az új egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra** lettek jogosultak azok a személyek, akik azért kaptak rendszeres szociális segélyt, mert egészségkárosodottnak minősültek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudták.
- Ha vállalták a foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz kapcsolódó együttműködési kötelezettséget (állskeresőként való nyilvántartásba vétel, együttműködés az állami foglalkoztatási szervvel), akkor **foglalkoztatást helyettesítő támogatást** kaphattak a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltők, és azok, akik az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján jogosultak voltak rendszeres szociális segélyre.
- Ha a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján rendszeres szociális segélyre jogosult személy az együttműködést nem vállalta, akkor az aktív korúak ellátására való jogosultságát meg kellett szüntetni.

3.3.3. *Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás*

Az újonnan bevezetendő **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT)** összegét a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kellett kiszámítani, egyedül a családi jövedelemhatár összege változott:

Az EGYT havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg nettó közfoglalkoztatási bér 90%-át. (A nettó közfoglalkoztatási bér 90%-a, tehát az EGYT maximuma 2015. március 1-jétől 46 662 Ft., 2016. évben 47.374 Ft, 2017. január 1-jétől 48.795 Ft).

A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege (ÖNYM) 92%-ának, 2018. január 1-jétől 95%-ának szorzatával (2015. február 28-ig az ÖNYM 90%-áig kellett kiegészíteni a család jövedelmét). Az új szabályok szerint egy egyedülálló személy esetében a családi jövedelemhatár összege 27.075 Ft, mert a fogyasztási egység arányszáma:1, az ÖNYM 95%-a: 27.075 Ft).

Az Szt. 2015. február 28-ig hatályos 37/A. § (1) bekezdés alapján rendszeres szociális segély akkor volt megállapítható és akkor volt folyósítható – kivéve az egészségkárosodásuk okán ellátásban részesülő személyeket – ha a személy nyilatkozatában vállalta az együttműködési kötelezettséget a települési önkormányzat által erre kijelölt szervvel. Az Szt. alapján az együttműködés intézményi feltételeiről a települési önkormányzat elsősorban a családsegítő szolgálat útján gondoskodott.

A rendszeres szociális segély ellátórendszerből történő kivezetésével megszűnt a családsegítés szerepe az aktív korúak ellátásában részesülők együttműködési kötelezettségének biztosításában. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult ellátotti kör részére speciális élethelyzetük miatt nem került előírásra együttműködési kötelezettség. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek pedig az állami foglalkoztatási szervvel kötelesek együttműködni.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően, a Polgármesteri Hivatal szakirodájának munkatársai a rendszeres szociális segélyben részesülő személyek ellátásra való jogosultságát felülvizsgálták, az aktív korúak ellátásával kapcsolatos ügyiratokat és adatbázist – az informatikusok segítségével – 2015. február 28. napjával átadták a Salgótarjáni Járási Hivatal Hatósági Osztálya részére.

3.3.4. Köztemetés

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testületének kell gondoskodnia az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha nincs vagy nem lelhető fel temetésre köteles személy.

Salgótarján közigazgatási területén koporsós és urnás köztemetési szolgáltatás nyújtása tárgyában, 2017 december 31. napjáig **58 esetben** rendelt el az önkormányzat köztemetést.

3.3.5. Rendkívüli települési támogatás

2017. január 01. és 2017. október 31. között összesen 2.853 esetben, 2.191 fő részesült rendkívüli települési támogatásban.

3.3.6. Gyógyszerkiadásokhoz nyújtott települési támogatás

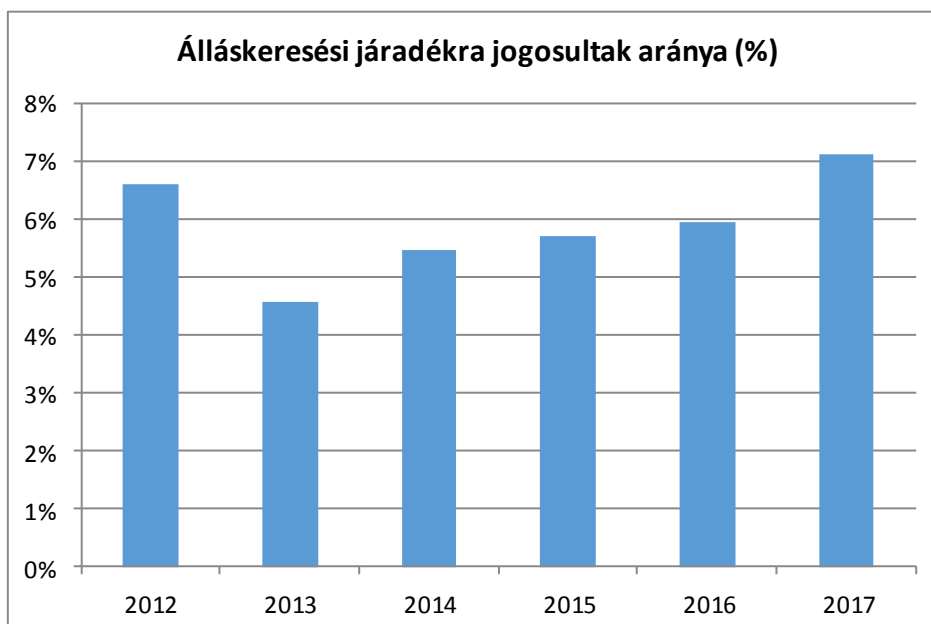
A gyógyszerkiadásokhoz nyújtott települési támogatás szociálisan rászorult személyek részére az egészségi állapotuk megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadások csökkentése érdekében biztosított rendszeres pénzbeli ellátás.

Gyógyszerkiadásokhoz nyújtott települési támogatás megállapítása iránt **2017. január 01. és 2017. december 31. között összesen 41 fő** részesült.

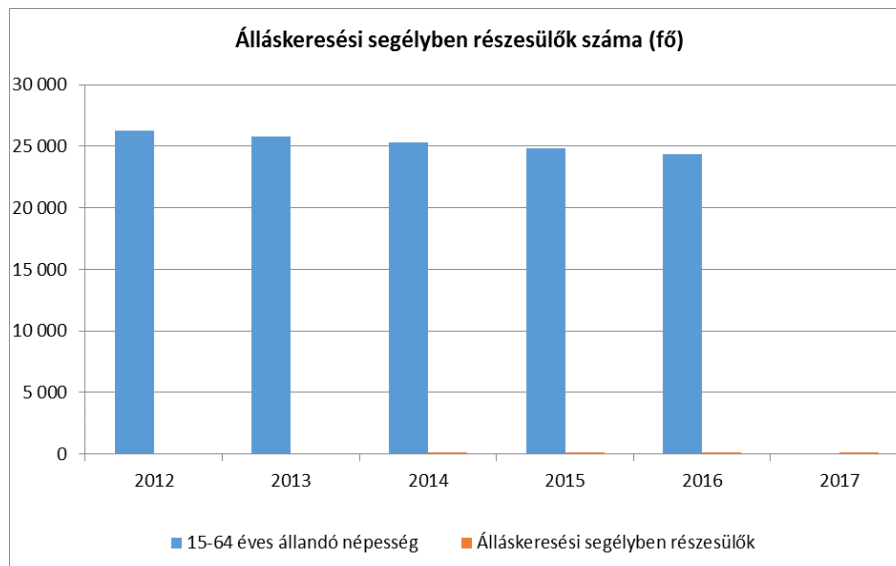
3.3.7. Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A nem foglalkoztatott személyek a szociális ellátórendszeren belül az Szt., vagy a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény szabályai alapján részesülnek ellátásban. Az egyes ellátások számának alakulását a következő táblázatok tartalmazzák:

A jelenleg hatályos szabályozás szerint a passzív álláskeresői ellátásoknak kétféle formája van, az álláskeresői járadék és a nyugdíj előtti álláskeresői segély, melyekre meghatározott feltételek mellett jogosultak az álláskeresőök.

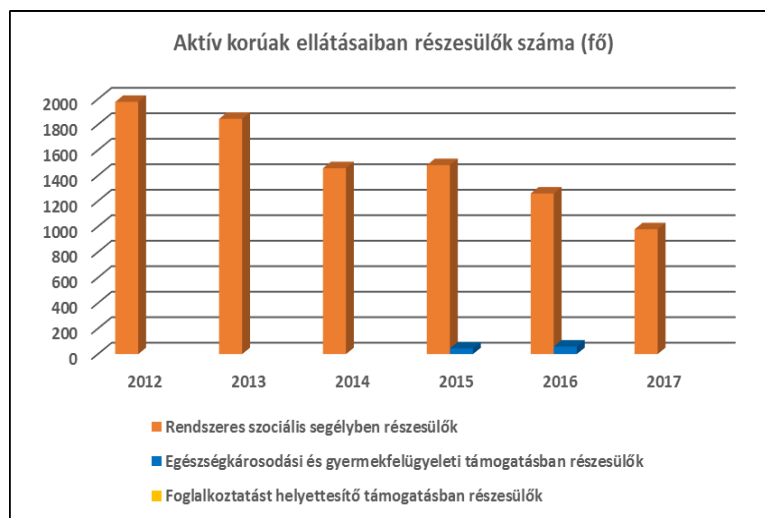

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.8. Aktív korúak ellátása

forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

A 2011-es népszámlálás szerint a lakások csak 6 %-a volt önkormányzati bérlakás. Ami bár az országban nem mondható rossznak, a kívánatos szint alatt van. A Salgó Vagyon Kft. (feladata az önkormányzati tulajdonú lakás,- és nem lakáscélú helyiségek, forgalomképes ingatlanok hasznosítása, bérbeadása, értékesítése) kimutatása szerint a bérlakás állomány 2009 és 2017 között 327 db-bal, az összes bérlakás csaknem negyedével csökkent. A csökkenés leginkább a komfort nélküli és a komfortos bérlakásokat érintette. Míg az előbbi típusból 182-vel az útibiből 78-al lett kevesebb.

A Salgó Vagyon Kft. 2018. január 1-jével 934 db önkormányzati tulajdonú lakáskezeléssel és 12 db magántulajdonú lakásüzemeltetéssel kezdte meg a működési évet. 2018. szeptember 30-ra az önkormányzati lakásállomány 929 db-ra csökkent, a magántulajdonú lakásüzemeltetésben változás nem történt.

2017. december 31-én a 934 db lakásból:

- 517 db lakás bérbe adott,
- 151 db lakás üres,
- 266 db lakás falazott.⁴

A jelenlegi bérlakás állomány többségét így már az összkomfortos lakások alkotják, tőlük alig maradva következnek a még mindig igen jelentős komfort nélküli lakások.

forrás: Salgó Vagyon Kft.

b) szociális lakhatás

2017. évben a 934 db önkormányzati lakásból **266 db** lakást tartanak nyilván **falazott lakásként**, melyek folyamatos ütemezés mellett, a Közgyűlés jóváhagyásával szanálásra kerülnek. A lefalazások, bontások főként peremkerületi kolóniákat érintenek, ahol a lakások (lakóépületek) műszaki állapota már nem teszi lehetővé azok gazdaságos felújítását, illetve karbantartását.

2017.december 31.

szociális bérlakás összesen	összesből bérbeadott	összesből üres	összesből falazott
934	517	151	266

Az önkormányzati tulajdonú lakások szociális, piaci és költségelvű bérleti/használati díj alkalmazásával, továbbá közgyűlési döntés alapján ingyenes, kedvezményes használatba adásával kerültek **hasznosításra 2017. december 31-ig** az alábbiak szerint:

- Szociális bérleti/használati díj: 284 db
- Piaci bérleti/használati díj: 169 db
- Költségelvű bérleti/használati díj: 12 db
- Bérlőkijelölési jogos: (HM;BM;MANK; SZGYF) 10 db
- Ingyenes használat közgyűlési döntés alapján: 16 db
- Kedvezményes használat közgyűlési döntés alapján: 5 db
- Áthelyezett: 20 db
- Nem lakásként hasznosított közgyűlési döntés alapján: 1 db
- Összesen: 517 db

Az 517 db szerződésből **316** bérlő rendelkezik **érvényes szerződéssel**, **201** db használó pedig **lejárt szerződéssel** 2017. december 31-én.

⁴ Salgó Vagyon Kft.adatai

2017. évben **228 db lakásbérleti szerződés került megkötésre**, melyből

- 167 db azon bérlővel kötött, akinek szerződése lejárt, hátralékkal nem rendelkezett sem bérleti-, sem közüzemi díj vonatkozásában,
- 61 db új szerződés került megkötésre az alábbiak szerint:
 - 8 db szociális alapú bérleti díjjal névjegyzékre történő kerülést követően,
 - 37 db piaci alapú bérleti díjjal,
 - 2 db költség alapú bérleti díjjal,
 - 1 db ingyenes használat közgyűlési döntéssel,
 - 5 db kedvezményes bérleti díjjal a „Szakembereket Salgótarjánba” program keretében közgyűlési döntéssel,
 - 3 db család kapott lakást az idegéri szanálások miatt, és
 - 5 db minőségi lakáscsere kérelemre.

A Közgyűlés Népjóléti Bizottsága 2017. évben két alkalommal (áprilisban és októberben) hagyta jóvá az érvényes bérbevételi ajánlattevők közötti sorrendet a szociális rászorultság alapján. 2017 őszén 9 db érvényes lakásigénylési ajánlatot vettek nyilvántartásba, akik egyben névjegyzékre kerültek. Az őszi névjegyzék érvényességének megnyílásakor lakás biztosítására várt 1 db 3 gyermekes család, 1 db 2 gyermekes család, 2 db 1 gyermekes család, 2 db házaspár/élettársi kapcsolat/családtag, valamint 3 db egyedülálló.

A 2017. évben a tavaszi/őszi névjegyzékről összesen 8 db lakásigénylőnek sikerült önkormányzati tulajdonú bérlakást biztosítani. A jelenleg érvényes 2018. őszi névjegyzékről 10 db lakásigénylőt tartanak nyilván, akik még bérlakásra várnak (4 db 2 gyermekes család, 4 db 1 gyermekes család, 1 db házaspár/élettársi kapcsolat/családtag, 1 db egyedülálló).

A bérlakások többsége kis alapterületű egy vagy másfél szobás lakás. Az 50 m²-t meghaladó lakások száma 49 db (mely nem falazott). Tömegével található a városban alacsony komfortfokozatú, olcsó bérlakás, jelentős részük üresen bontásra vár- kedvező terepet jelent máshonnan kiszorított, alacsony státuszú népesség beáramlásának a városba, lakásfoglalással, rokon befogadással, egyéb technikákkal.

c) hajléktalanság

A hajléktalanság problémája városunkban is jelen van. A hajléktalanná válás okai településünkön is meglehetősen sokszínű. Az esetek nagy részében **kapcsolati konfliktusok** (válás, *élettársi kapcsolatok felbomlása, szülőkkel történő összeveszés, nyugdíjas magára maradása* stb.) állnak a háttérben. Ehhez társul gyakran problémaként a függőséget kiváltó anyagok használata, a fizikális és mentális egészség romlása, anyagi ellehetetlenülés, valamint a bűnözés. Az **állami intézményekből való kikerülés** (állami nevelés, pszichiátriai intézet, kórház, börtön, szociális otthon) is lehet oka a hajléktalanná válásnak. Jelentős a **gazdasági okokból** bekövetkező hajléktalanság nagysága (*munkanélküliség, önálló életkezdés és a lakáshoz jutás nehézségei, tartós szegénység, szociális bérlakásból adósságfelhalmozás miatti kilakoltatás*).

A hajléktalanság bekövetkezésében központi jelentőségű tényező a **lakástalanság**. Hajléktalanságot válthat ki az is az egyén vagy család életében, amikor **váratlan krízishelyzet** (betegség, életmódváltás, a vállalkozás sikertelensége, betörés, elemi kár stb.) áll elő.

A hajléktalanok számának vonatkozásában csak becslésekre támaszkodhatunk. Pontos számadatot lehetetlen mérni, hiszen nincs bejelentett lakcímük, sok esetben személyazonosságot igazoló dokumentumok sem állnak már rendelkezésre, így teljesen kikerülnek a népszámlálás köréből. Az érvényes lakcímmel nem rendelkezők közé azon személyeket sorolandók, akik utolsó érvényes lakcímeik salgótarjáni volt.

	érvényes lakcímmel nem rendelkezik	Salgótarján településszintű lakcímmel rendelkezik ⁵
2011.01.01	115	189
2012.01.01	118	267

⁵ Az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személynek lakóhelyeként azt a települést (fővárosi kerületet) kell bejelentenie, ahol szokásosan megtalálható. A nyilvántartásba ebben az esetben a bejelentett település neve (a fővárosban a kerület megjelölése) mellett „lakcím nélküli” bejegyzést kell tenni.

2013.01.01	129	342
2014.01.01	134	378
2015.01.01	125	386
2016.01.01	155	n.a.
2017.01.01	228	n.a.
2018.01.01	277	n.a.

forrás: KEKKH, KSH

A hajléktalanok konkrét számának meghatározásánál egyetlen adat biztos, a gondozottak száma. Hiszen a hajléktalanok átmeneti szállása, melegedők, éjjeli menedékek befogadóképessége adott.

	Férfi átmeneti szálló		Kihasználtság %	Női átmeneti szálló		Kihasználtság %
	Eng. férőhely	átlag- létszám		Eng. férőhely	átlag- létszám	
2013.év	42	36	86%	20	15	75%
2014.év	42	37	88%	20	19	95%
2015.év	42	33	80%	20	20	100%
2016.év	42	34	82%	20	19	95%
2017.év	42	38	92%	20	20	100%

forrás: ESZK

Salgótarjánban Női és Férfi Átmeneti Szálló is működik. A Férfi Átmeneti Szállón 2018.12.10-ei állapot szerint 40 fő lakó, a Női Átmeneti Szállón 20 fő lakó van.

A hajléktalanok között az egyedülálló férfiak mellett azonban egyre nagyobb számban találhatóak fiatalok, nők, széteső családok áldozatai.

A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önállóságra.

A Női Átmeneti Szálló (engedélyezett férőhelyek száma: 20 fő) felújítására 2014. évben került sor. A felújított intézmény kulturált, modern és rendezett körülményeket biztosít a szálló ellátottjai számára.

	Férfi átmeneti szálló		Női átmeneti szálló	
	új lakó	kiköltözött lakó	új lakó	kiköltözött lakó
2013.év	33	31	35	31
2014.év	27	34	25	23
2015.év	26	24	15	16
2016.év	16	17	13	14
2017.év	30	21	13	11

forrás: ESZK

A Férfi Átmeneti Szálló 42 fő engedélyezett férőhelyszámon 2020. január 1. napjáig szóló ideiglenes hatályú bejegyzéssel rendelkezik. A határozatlan idejű bejegyzés feltétele, hogy az intézmény feleljen meg a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 4. § b) pontjában, valamint a 105. § (2) bekezdésének c)-d) pontjaiban meghatározott tárgyi feltételeknek - az intézmény épületének építészeti megoldásai tegyék lehetővé az akadálymentes közlekedést, egy ellátottra jutó minimum négy négyzetméter lakóterület, valamint tizenöt ellátottra legalább egy zuhanyzó és egy illemhely biztosítása -.

A bekerülési okokat vizsgálva látható, hogy a szállást igénybe vevők 78 %-a családi konfliktusok, gazdasági okok miatt került be. Elmondásuk szerint a családi konfliktusok nagy része alkohol – és mentális problémák miatt alakult ki, de ebben a sorban tüntettük fel a párkapcsolat megromlása miatti hajléktalansági okokat is.

Bekerülési okok	Férfi szálló	Női szálló	Összesen	%os arány
család-gazdasági	28	19	47	78 %
gyvéd.gond.kikerült	1	0	1	2 %
BV int-ből kikerült	3	0	3	5 %
más int.ből (kórházból) át/bekerült	7	0	7	12 %
utcaról	1	1	2	3 %
összesen:	40	20	60	100 %

forrás: ESZK

Jelenleg a férfi hajléktalanszállón alkohol és mentális problémákkal az ott lakók 55 %-a küzd, közel 18%-a pedig gondozásra, ápolásra szorul.

Sokan nem a hajléktalanná válást követően keresik fel a hajléktalanszállásokat, hanem később. Jellemző az alternatív, illetve az időszakos szálláshasználat, valamint a hajléktalanná válást követően a tartalékok felélése és a barátoknál, rokonoknál, ismerősöknél történő szíveségi lakáshasználat.

A hajléktalan átmeneti szállóban eltelt évek számát vizsgálva azt látjuk, hogy az egy évnél rövidebb ideje itt gondozott hajléktalanok aránya közel a Férfi szálló esetében 48 %-ot, a Női szálló esetében 70 %-ot mutat. A három éven túl az átmeneti ellátást igénybe vevő hajléktalanok aránya 28%, illetve 20 %.

Bekerülés ideje	Férfi szálló	Női szálló
2018.év	19 fő	14 fő
2017.év	7 fő	1 fő
2016. év	3 fő	1 fő
2015. év és előtte	11 fő	4 fő
	40 fő	20 fő

forrás: ESZK

A hajléktalan és fedél nélküli ember mindennapi ellátása, valamint rehabilitációjának érdekében kellene működtetni a hajléktalan-ellátás rendszerét.

Sajnos a hajléktalan-ellátás törvényben meghatározott feladatai nem igazán igazodnak a szükségletekhez és a gyakorlatban nyújtott szolgáltatásokhoz, nincsenek meghatározva a hajléktalanságból kivezető utak.

Magyarországnak nincs elfogadott hajléktalanstratégiája, és a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia sem nevesíti a hajléktalanság kezelésének szükségességét a társadalmi befogadás folyamatában.

Ez évben készült az Emberei Erőforrások Minisztériumának egy előterjesztése a Kormány részére a szociális szolgáltató rendszer számára a hajléktalan ellátással összefüggésben szükséges források biztosításáról és a további feladatok meghatározásáról.

Ez év októberében elfogadott 1498/2018. (X. 12.) Korm. határozatban a Kormány többek között az alábbiakat rögzítette:

- a Kormány a hajléktalan-ellátórendszerben előre nem látható feladatok ellátásához szükséges források biztosítására Hajléktalan-ellátási Tartalékalapot hozott létre;
- gondoskodott a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által első befogadó helyként működtetett intézmény fejlesztéséhez és működtetéséhez szükséges – 2018 telén felmerülő - források átcsoportosításáról;
- felhívta az emberi erőforrások miniszterét, hogy Budapest Főváros Önkormányzatának és a megyei

jogú városok önkormányzatainak bevonásával - készítsen előterjesztést az első befogadóhely-program országos kiterjesztéséhez szükséges intézkedésekről és forrásokról;

- a hajléktalanok ellátórendszerének 2019. évtől történő működéséhez szükséges fejlesztésekről készítsen előterjesztést.

Az első befogadó program lényege, hogy legyen olyan hely, amely minden körülmények között fogadni köteles az utcán tartózkodó hajléktalan személyt, ha más intézményben történő elhelyezését nem tudták megoldani.

A Hajléktalan-ellátási Tartalékalapot létrehozását mi is fontosnak tartjuk, hiszen ez egy olyan pénzeszköz rendelkezésre bocsátását jelenti, mely gyorsan elérhető az ellátás folyamatos és kiszámítható működtetése céljából. Az előterjesztés alapján kisebb infrastrukturális beruházásokra, sürgős karbantartási munkákra, illetve egyéb sürgős beavatkozást igénylő tevékenységekre lehet majd felhasználni.

A hajléktalan ellátó rendszer intézményei azonban sok helyen nagyobb gondokkal küzdenek, a krízisalap felhasználására véleményünk szerint fontos lenne *az is, hogy az ellátórendszer nagyobb mértékű infrastrukturális beruházásra, pályázaton elnyert támogatásnál saját erő kiegészítésére is lehessen igényelni ebből az összegből*, ugyanis több esetben is előfordulhat, hogy sikeres pályázati döntést követően a forráshiányos önkormányzat nem tud annyi saját erőt beleinvestálni a projektbe, hogy az megvalósítható legyen.

Véleményünk szerint nagy szükség lenne minél több külső férőhelynek alkalmas ingatlan felújítására, azonban az önkormányzati bérlakások jelentős hányada nagyon rossz állapotban van. Tekintettel arra, hogy felújításukra nem volt forrás jó részük már évek óta lakatlan, befalazott. A használaton kívüli önkormányzati bérlakások bevonása a külső férőhelyek kapacitás növelésébe szintén jó megoldást nyújthat, amennyiben található a településen vagy a térségben olyan külső (egyházi vagy civil) szolgáltató, aki képes és hajlandó vállalni az ingatlanok ilyen célú fenntartását.

Tapasztalataink szerint a hajléktalanok átmeneti ellátását (hajléktalanszálló) igénybe vevők között rengeteg olyan személy van, aki már önálló életvitelre (akár külső férőhelyre) – életkora, egészségi állapota miatt - már egyáltalán nem, vagy csak rehabilitáció után lehet alkalmas. *Nagyon fontos lenne, ha ezen intézmények létrehozására, kialakítására is biztosítanának forrást.*

Sajnos a Korm.határozat nem utal a hajléktalanellátáshoz kapcsolódó két intézményfajtára – a *hajléktalanok otthonára és a hajléktalanok rehabilitációs intézményére*, azonban indokolt lenne a hajléktalan szakellátás e két szolgáltatását is bevonni a programba, mert valódi megoldást csak a probléma komplex kezelése nyújthat.

A lakástalanok és otthontalanok problémái sokkal inkább lakáspolitikai megközelítést igényelnek. Kevés a hajléktalanok számára hozzáférhető szociális bérlakás és a lépcsőzetes „kigondozás” elvét követően kiépült ún. kiléptető lakásokkal csak néhány nagyobb szervezet rendelkezik. Ezek országos szinten is a szükségletekhez képest rendkívül elenyésző elhelyezési lehetőséget tudnak csak kínálni.

A hajléktalan-ellátás a törvényi szabályozás szerint az önkormányzatok kötelezettsége a város területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása, azonban napjainkra a nem önkormányzati fenntartású intézmények, a civil szervezetek feladatvállalása egyre szélesebb körűvé vált.

Az adatokból kiderül, hogy a hajléktalanszálló lakói közül vannak olyan személyek, akik több éve ezt az ellátási formát veszik igénybe, nem tudnak bekerülni akár szenvedélybetegségük, koruk, illetve mentális, vagy egészségügyi állapotuk miatt más szociális intézménybe, illetve a segítséggel önálló életvitelre képes személyek nem tudnak eljutni a társadalom peremvidékéről való visszailleszkedés első lépcsőfokára sem.

Fentiek mind azt támasztják alá, hogy szükséges egy átfogó „hajléktalanpolitika” kidolgozása, mely megoldási javaslatokat kínál a hajléktalanság visszaszorítására, egy olyan komplex program kimunkálása, előkészítése, mely segítséget nyújt a hajléktalanok lakáshoz jutásához, a munka világába történő visszavezetéséhez, önálló életük újrakezdéséhez, társadalmi integrációjuk elősegítéséhez.

A Társulás 2017-ben (a hajléktalanok átmeneti szállása jelenlegi állapota miatt) pályázatot nyújtott be az Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése című felhívásra. A támogatási kérelmet (**EFOP-2.2.3-**

17-2017-00028) az emberi erőforrások minisztere 100.000.000 Ft összegű támogatásra érdemesnek ítélte. A projektben az átmeneti szállóval párhuzamosan tervezünk kialakítani 2 db 1 fős „kiléptető lakást” a Salgótarján, Erzsébet tér 2. szám alatt lévő önkormányzati tulajdonú ingatlanban. A külső férőhelyek legfőbb célja az, hogy a lakóknak olyan élethelyzetet teremtsünk, amely lehetővé teszi a mielőbbi önállósodásukat. A támogatási szerződésben az építésre fordított tervezett összeg költségével szemben az engedélyes tervben, illetve a kiviteli tervben szereplő összeg ettől már jelentősen több (a piaci árak változása miatt), úgyhogy az új építéssel megvalósuló beruházásról további önerő hiányában le kellett mondanunk.

Az irányító hatóságnak jeleztük mindezt és kértük módosítási igény bejelentéssel a jelenlegi hajléktalan szálló felújításának engedélyezését. A módosítási igény jóváhagyása jelenleg folyamatban van. Amennyiben jóváhagyják akkor a felújítással határozatlan idejű bejegyzés feltételeit teljesíteni tudjuk. A szakdolgozók hajléktalanszálló ellátottjait a kornak, az előírásoknak megfelelő, biztonságos – a gondozottak átmeneti itt tartózkodását a jelenlegi nehéz élethelyzetükben segítő - környezetben tudják fogadni.

d) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehetett benyújtani.

Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik 2015. március 1. előtt kérelmezték a lakásfenntartási támogatást, a következőképpen alakult:

- Ha az ellátásra való jogosultságot 2014. december 31-ig megállapították, akkor az ügyfél a korábbi szabályoknak megfelelően egy év időtartamra volt jogosult a lakásfenntartási támogatásra.
- Ha a hatóság 2015. január 1-ét követően döntött a támogatásra való jogosultságról, akkor a lakásfenntartási támogatást csak 2015. február 28-ig lehetett biztosítani.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.

Salgótarjánban a települési támogatás rendeletben szabályozott egyik formája a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás.

A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A hozzájárulást természetbeni ellátásként nyújtjuk. A támogatás folyósítása a szolgáltató felé történik, és annak összegét a támogatással érintett költség(ek) tekintetében a szolgáltató írja jóvá. A tüzelőanyag költségeihez nyújtott támogatást az ESZK utalvány formájában adja ki a jogosult részére.

év	lakhatási támogatásban részesültek háztartások száma
2015.*	1620
2016.	1257
2017.	983

forrás: önkormányzat adatgyűjtés

*2015.március 1-től december 31-ig

Téli rezsicsökkentés

A Kormány a téli rezsicsökkentésben korábban nem részesült, a vezetékes gáz- vagy távfűtéstől eltérő fűtőanyagot felhasználó háztartások egyszeri támogatásáról szóló 1602/2018. (XI. 27.) Korm. határozatban (a továbbiakban Korm.határozat) döntött arról, hogy a belügyminiszter a téli rezsicsökkentés kiterjesztése érdekében az előzetes igénybejelentéssel érintett háztartások számára természetbeni támogatás biztosítása céljából háztartásonként 12 000 forint összegű költségvetési támogatást nyújtson a települési önkormányzatoknak. A Korm. határozat alapján a támogatott háztartások száma Salgótarján Megyei Jogú Város esetében 926 db volt.

A téli rezsicsökkentés végrehajtását követően szükségessé váló további intézkedésekről szóló 1364/2018. (VII. 27.) Korm. határozat alapján Salgótarján közigazgatási területén 2018. október 15-éig 926 háztartás

nyújtott be igénybejelentést a téli rezsicsökkentés korábbi intézkedéseiben nem részesült, gáz- vagy távhőszolgáltatási szerződéssel nem rendelkező háztartások közül.

A Korm. határozat alapján nyújtott támogatást az Önkormányzat az előzetes igénybejelentéssel érintett háztartás, háztartásonként 12.000,- Ft összegű természetbeni támogatásra használhatja fel azzal, hogy a támogatás nem használható fel a tüzelőanyag jogosulthoz történő szállítási költségeinek fedezésére, annak biztosítása a támogatásban részesülő háztartást terheli.

e) eladósodottság

2018. szeptember 30-án a lakásbérlemények vonatkozásában fennálló lakbér és közüzemi díjhátralékok összege 153.929 e Ft volt. Ez az előző év hasonló időszakához viszonyítva (2017.09.30-án nyilvántartott követelésünk: 176.105 e Ft) 22.176 e Ft csökkenést mutat.

A hátralék 90 %-át (139.291 e Ft) a 365 napon túli tartozások teszik ki. Jelenleg végrehajtói jegyzőkönyvvel igazoltan kb. 35 M Ft a bérleti és/vagy közüzemi díjtartozás behajthatatlan végrehajtás alá vonható ingó vagy ingatlan vagyon, illetve letiltható jövedelem hiányában.

A jogcím nélküli lakáshasználók száma évről-évre csökken, az érvényes bérleti szerződéssel rendelkezők száma meghaladja a lejárt szerződéssel rendelkezők számát.

A Salgó Vagyon Kft. év végi ingatlankezelési mérlege évek óta negatív, ebből adódóan kevés pénz jut a lakások megfelelő karbantartására és felújítására.⁶

Lakásokra vonatkozó hátralékok mértékének alakulása

Megnevezés	Összesen (eFt)						
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Lakás	275088	276150	253567	217087	218799	184541	159087

forrás: Salgó Vagy Kft.

Hátralék megoszlása 2017-ben

Megnevezés	0 - 30 nap	31-60 nap	61-90 nap	91 -180 nap	181 - 365 nap	365 nap feletti	Összesen:
e Ft	5818	2327	1116	3046	4841	141939	159087
fő	238	107	67	92	79	620	1203

forrás: Salgó Vagyon Kft.

A lakásbérlemények vonatkozásában lakbér és közüzemi díjhátralékkal rendelkezők többségével szemben a jogi eljáráson kívüli intézkedések, a **szóbeli és írásbeli fizetési emlékeztetők, írásbeli fizetési felszólítások** nem vezetnek eredményre. 1-2 írásbeli (sikeresen kézbesített) fizetési felszólítást követően - a lakástörvény adta lehetőséggel élve – **felmondásra kerül a bérleti jogviszony**. A 2017-ben felmondással érintett bérlők 70%-a a lakás átvételét, a beköltözést követően egyáltalán nem fizette a bérleti és/vagy közüzemi díjakat. A felmondás jellemzően 3-5 hónap alatt felhalmozott hátraléokra történő felszólítást követően került közlésre.

A lakást jogcím nélkül használó adósok részletfizetési kérelme rendszerint időhúzásra, a bírósági eljárás és a kilakoltatás elkerülésére irányul. A gyakorlati tapasztalatok alapján a bentlakó adósok a **részletfizetési megállapodás** feltételeit maradéktalanul teljesíteni nem tudják. 1-3 havi részlet befizetését követően írásban emlékeztetjük őket az önkéntes teljesítés elmaradásának következményeire.

A végrehajtási eljárás alatti hátraléokra különösen méltányolható és indokolt esetben kerül sor **részletfizetési megállapodás megkötésére**. Általában azok a kilakoltatott adósok kívánnak élni ezzel a lehetőséggel, akikkel szemben az eljáró végrehajtó munkabér letiltást ad ki, vagy akikkel szemben munkabér-, egyéb letiltható jövedelem hiányában a végrehajtás szünetel, és ismételten önkormányzati lakást szeretnének bérelni. Minden esetben jogszerűen, körültekintően és a tulajdonos önkormányzat érdekeinek szem előtt tartásával jár el a kezelő Salgó Vagyon Kft.

⁶ SMJV Integrált településfejlesztési stratégiája 2014. szeptember 11.

2017. évben a lakbér és közüzemi díjtartozás beszedésére tett – jogi eljáráson kívüli – intézkedések a következők voltak:

– fizetési felszólítás	297 db (ügyértéke: 22.077 eFt)
– részletfizetési megállapodás:	53 db (ügyértéke: 10.412 Ft)
– bérleti jogviszony tartozás miatti felmondása	20 db (ügyértéke: 1.739 e Ft)

A felmondási határidő lejártá után – önkéntes teljesítés hiányában – bírósági eljárást kezdeményezünk. A tapasztalatok alapján ez már ösztönzőleg hat az adós bérlőkre, akik a bírósági idézés kézhezvételét követően részletfizetési megállapodás kötése végett, illetőleg a lakásban maradás feltételeinek egyeztetése végett keresik a bérbeadót.

A jogi eljáráson kívüli intézkedések eredménytelenségét követően a lakás kiürítésére és/vagy pénztartozás megfizetésére kezdeményezett **jogi eljárások** (bírósági, közjegyzői) száma 2017-ben az alábbiak szerint alakult:

Megnevezés	2017. év (db)
kereset	22
lakás kiürítésére, tartozás megfizetésére	20
önkéntesen elfoglalt lakás kiürítésére	2
ítélet/bírósági meghagyás	11
közjegyzői fizetési meghagyás	38
jogerős közjegyzői fizetési meghagyás	26
végrehajtási eljárás lakás kiürítésére, tartozás beszedésére jogerős ítélet/bírósági mh./fmh alapján	37
bíróság által kiszabott pénzbírság	6
bíróság által elrendelt kilakoltatás	7
ebből önkényes lakásfoglaló	2
kilakoltatás időpontjának végrehajtó általi kitűzése	10
ebből önkényes lakásfoglaló	2
megvalósult kilakoltatás	5
ebből önkényes lakásfoglaló	2
önkéntes kiköltözés	2
kilakoltatás kitűzése előtt	2
kilakoltatás kitűzése után	-
önkéntes lakásfoglaló	-
végrehajtói letiltás (munkabérre, egyéb járandóságra)	62

Adósságkezelési szolgáltatás

(jogsabályi háttér az átmeneti rendelkezésekre: Szt. 134/C.§ (4) bekezdés)

Az adósságkezelési szolgáltatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik részére 2015. március 1. előtt került megállapításra az adósságkezelési szolgáltatás, a szolgáltatást a korábbi szabályok alapján kell nyújtani.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek számára.

Az Önkormányzat lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek számára nem biztosít támogatást.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A város Településfejlesztési koncepciójában foglaltak szerint a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) a város rendelkezésére bocsátotta a 2011-es népszámlálási adatok alapján elkészített települési kartogramot, amely jelzi, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak, vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel. A térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak.

Akkor a KSH az alábbi térképen is ábrázolt adatok alapján 7db szegregátumot határolt le a városban. Mivel a tereptapasztalatok alapján ezek a lehatárolások nem fedték le az összes városi szegregátumot, ezért a KSH adatai mellett a segélyezési mutatókkal is dolgoztak a szakemberek, ahol azt nézték, hogy mely területeken és milyen mértékben haladja meg a segélyezettek száma a városi átlagot. Ennek alapján még 5 db szegregációval veszélyeztetett területet határoltak le.

A szegregációs mutatók határértékeiben történt változások miatt 2016-ban a KSH ismét elvégezte a településen található lehatárolásokat. A lehatárolás a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (X.8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató⁷ alapján történt. A jogszabály szerint a megyei jogú városok esetében szegregált területnek számít az a település területén belüli területileg egybefüggő tömb, melynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 35% és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Szegregációval veszélyeztetett terület az, melynél a szegregációs mutató nagyobb vagy egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35 %.

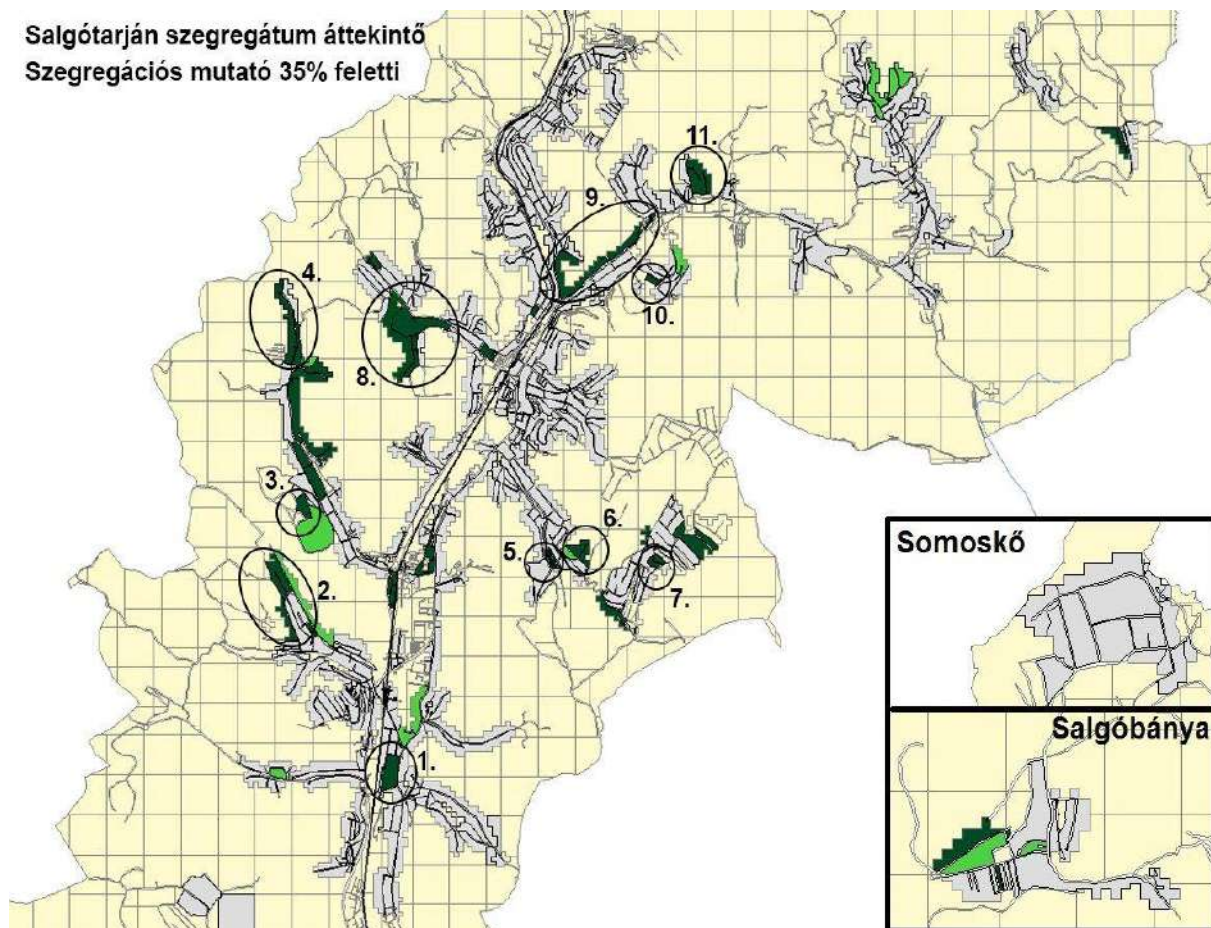
Ezek alapján a KSH 11 db szegregátumot és 4 db szegregációval veszélyeztetett területet határolt le:

Szegregátumok:

1. **Szegregátum: Zagyvapálfalva (falurész)** (Szabó E. út - Csokonai út – 23302.sz.út)
2. **Szegregátum: Zagyvapálfalva** (Hősök útja- Zöldfa út-névtelen u.- belterületi határ)
3. **Szegregátum: Baglyasalja** (Frankel Leo út – Névtelen u. – belterületi határ)
4. **Szegregátum: Baglyasalja** (II. András király út – Kisvasút út – Katalin u – Petőfi út – névtelen u.- belterületi határ)
5. **Szegregátum: Forgách –telep** (Forgách A. telep – Somlyói út – Kazári út)
6. **Szegregátum: Forgách –telep** (Egri út- belterületi határ)
7. **Szegregátum: Somlyóbánya** (Somlyói út- névtelen u. Teréztáró u. – Csille köz)
8. **Szegregátum: Idegér** (Karancs út- Kővár út- Bereczkei M.út. - Felsőidegér út –névtelen út – belterületi határ – Kővirág u.)
9. **Szegregátum: Városközpont** (Gedőczy u.- Salgó út – Füleki út- Báthory tér – Zrínyi M. út – belterületi határ)
10. **Szegregátum: Határ út** (Határ út – Határ út által határolt terület)
11. **Szegregátum: Művésztelep** (Bátki J. u. –belterületi határ - Kisfaludy Sándor út)

⁷ szegregációs mutató: legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon (15-59) belül (314/2012. (X.8.) Korm.rendelet).

Salgótarján szegregátum áttekintő
Szegregációs mutató 35% feletti

forrás: KSH

Szegregációval veszélyeztetett területek:

1. **Zagyvapálfalva** (Csokonai út páratlan oldala- Batsányi út a Bródy S. u. kereszteződése)
2. **Jónásch telep** (Ilona út – névtelen u – Jónásch körút belterületi határ)
3. **Zagyvaróna** (Váralja út – belterületi határ- Fenyvesalja út – Mátyás király útja – Őrhegy út- Mátyás király útja)
4. **Salgóbanya** (belterületi határ- Szapolyai J. út - Vár út – Árpád út – Deák F. út – Mikes K. út - Vár út)

A KSH által is lehatárolt szegregátumok átlagos statisztikai adatait vizsgálva azt látjuk, hogy a szegregátumokban több a fiatal és kevesebb az idős lakó. A munkanélküliségi ráta majdnem triplája a városi átlagnak, a lakások komfortfokozata pedig kirívóan rossz. Emellett az iskolázottsági adatok is nagymértékben a városi átlag alatt maradnak.⁸

Ezen területek mindegyikére elmondható, hogy a szociális problémák halmozottan jelennek meg.

A telepeken élő családok többnyire középkorú, többgyermekes családok. Életmódjuk, megélhetési nehézségeik, táplálkozási szokásaik miatt egészségi állapotuk normál átlagtól eltérő, alacsony iskolázottsággal. Jövedelmük többnyire a gyermekek után járó ellátások, ill. a szociális támogatások jelentik. Munkával, munkabérrel az itt élő családok nem, vagy átmeneti jelleggel rendelkeznek, amíg a közfoglalkoztatások időtartama tart. Az itt élő gyermekek lakókörnyezetük miatt hátrányos helyzetűek, s ha még a nevelésbeli hiányosságokat is figyelembe vesszük, kimerítik a halmozottan hátrányos helyzetűek fogalmát.⁹ Fontos feladat a szegregátumokban élő lakosság szociális-társadalmi státuszának emelése, a területek szegregációjának oldása.

A szegregált, vagy szegregációval fenyegetett területekkel kapcsolatos beavatkozások esetében kulcsfontosságú az önkormányzati bérlakás szektor. Ezt az önkormányzat is felismerte, és a 2008-ban megszületett Salgótarján Bérlakásgazdálkodási Konceptióját hatályon kívül helyezve 2013-ban megalkotta Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat Hosszú Távú Vagyongazdálkodási Tervét (2013-2022), melynek 2.sz. melléklete a SMJV Bérlakásgazdálkodási Konceptiója. A Bérlakásgazdálkodási

⁸ SMJV Településfejlesztési Konceptió –2014.09.11.

⁹ SMJV HEP 2014.

Koncepcióban foglaltak szerint a jelenlegi bérlakás állomány összetétele, szerkezete, nem minden tekintetben tükrözi azt az elképzelést, amelyet a város célkitűzései között fontosnak tart.

A város Településfejlesztési Koncepciójában a szakemberek már rámutattak arra, hogy a koncepció jelen formájában való megvalósítása felveti a szegregáció veszélyét, azaz a koncepció átdolgozása nélkül nem látják biztosítottak azt, hogy a városban tapasztalható szegregációs folyamatok nem intenzifikálódnak.¹⁰

A Közép Távú Vagyongazdálkodási Tervét a Közgyűlés a 92/2017. (V.25.) határozatával, a Hosszú távú Vagyongazdálkodási Tervét a 64/2017. (IV.25.) határozatával módosította.

¹⁰ *SMJV Településfejlesztési Koncepció –2014.09.11.*

Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	1. szegregátum (Szabó E. út - Csokonai út - 23302. sz. út)	2. szegregátum (Hősök útja - Zöldfa út - névtelen u. - belterületi határ -)	3. szegregátum (Frankel L. út - névtelen u. - belterületi határ)	4. szegregátum (II. András király út - Kisvasút út - Katalin u. - Petőfi út - névtelen u. - belterületi	5. szegregátum (Forgách A. telep - Somlyói út - Kazári út -)	6. szegregátum (Egri u. - belterületi határ)	7. szegregátum (Somlyói út - névtelen u. - Teréztáró u. - Csille köz -)	8. szegregátum (Karancs út - Kővár út - Bereczki M. u. - Felsőidegér út - névtelen u. - belterületi határ - Kővirág	9. szegregátum (Gedőczy u. - Salgó út - Füleki út - Báthory tér - Zrínyi M. út - belterületi határ)	10. szegregátum (Határ út - Határ u. által határolt terület)	11. szegregátum (Bátki J. u. - belterületi határ - Kisfaludy S. út)
Lakónépesség száma	37262	105	535	75	213	181	52	177	367	419	81	203
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	27,6	23,7	32,0	24,4	23,8	11,5	26,6	27,5	26,7	25,9	19,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	61,0	63,6	58,7	59,2	56,9	53,8	58,8	56,7	58,2	61,7	61,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	27,2	11,4	12,7	9,3	16,4	19,3	34,6	14,7	15,8	15,0	12,3	19,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-	19,1	51,6	61,8	47,7	59,5	57,3	75,0	63,5	55,8	63,5	60,0	60,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	6,1	2,8	4,9	0,8	0,9	2,4	0,9	9,6	6,7	4,3	0,7
Lakásállomány (db)	18105	36	176	21	77	77	22	84	126	183	42	72
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	33,3	9,7	23,8	46,8	90,9	18,2	95,2	54,8	66,7	38,1	6,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-	43,4	57,8	67,1	63,6	73,8	70,9	53,6	74,0	69,2	75,4	72,0	71,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres	13,4	39,1	47,6	40,9	48,4	44,7	46,4	47,1	45,7	54,1	40,0	44,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	40,3	31,0	32,0	25,9	26,8	41,9	24,5	27,8	22,8	26,9	26,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	45,9	56,7	57,7	69,0	69,3	57,1	69,1	60,5	70,3	66,7	67,1
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	37980											
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	34,0	48,1	72,8	62,5	66,7	83,3	78,6	66,7	54,5	54,8	71,4	61,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,0	61,0	63,2	68,0	70,9	66,3	61,5	72,9	70,0	69,0	61,7	66,0
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	20,0	34,1	42,1	33,3	41,9	50,8	30,0	43,8	40,0	52,3	54,8	47,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliség aránya)	11,8	29,3	31,0	25,0	29,0	29,5	25,0	25,0	22,7	31,5	32,3	27,5
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon	7,6	34,3	8,6	25,0	45,1	90,4	19,0	95,4	57,5	65,1	42,4	7,1
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	14,4	17,1	3,4	5,0	45,1	74,0	9,5	75,4	31,9	44,3	42,4	15,7

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítandó közfeladatok körében a helyi önkormányzati feladatok különösen az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXIII. törvény 5. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, a fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról, a védőnői ellátásról, és az iskola-egészségügyi ellátásról.

a) az egészségügyi alapellátásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Salgótarján egészségügyi ellátórendszerét az általánosan ismert tényezőkön túl (rossz szociális helyzet, munkanélküliség, alacsony iskolázottsági arány, dohányzás, alkoholfogyasztás, stb.) nehezíti az alapellátásban tapasztalható orvoshiány. A felnőtt háziiorvosok körzetek közül 2 tartósan, a házi gyermekorvosi körzetek közül 3 tartósan betöltetlen, ezekben a körzetekben helyettesítéssel látják el a feladatot.

A helyzetet tovább súlyosbítja a háziiorvosok, házi gyermekorvosok magas életkora is. Salgótarjánban praktizáló orvosok közül a legtöbben már betöltötték az 50. életévüket.

Háziiorvosi alapellátás Salgótarjánban¹¹

2017.12.31.

	háziiorvosok száma	50.életévüket 2017.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma	ebből 60.életévüket 2017.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma	ebből 65. életévüket 2017.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma
Salgótarján MJV	19	18	10	2
Nógrád megye	96	86	61	32

forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Salgótarjánban a 60-65 év feletti háziiorvosok számának magas aránya (több mint 63 %) arra hívja fel a figyelmet, hogy pár éven belül valószínűleg még jelentősebb orvoshiánnyal kell szembenéznünk.

Házi gyermekorvosi alapellátás Salgótarjánban¹²

2017.12.31.

	házi gyermekorvosok száma	50.életévüket 2017.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma	ebből 60.életévüket 2017.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma	ebből 65. életévüket 2017.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma
Salgótarján MJV	6	5	4	2
Nógrád megye	20	19	13	6

forrás: önkormányzati adatgyűjtés

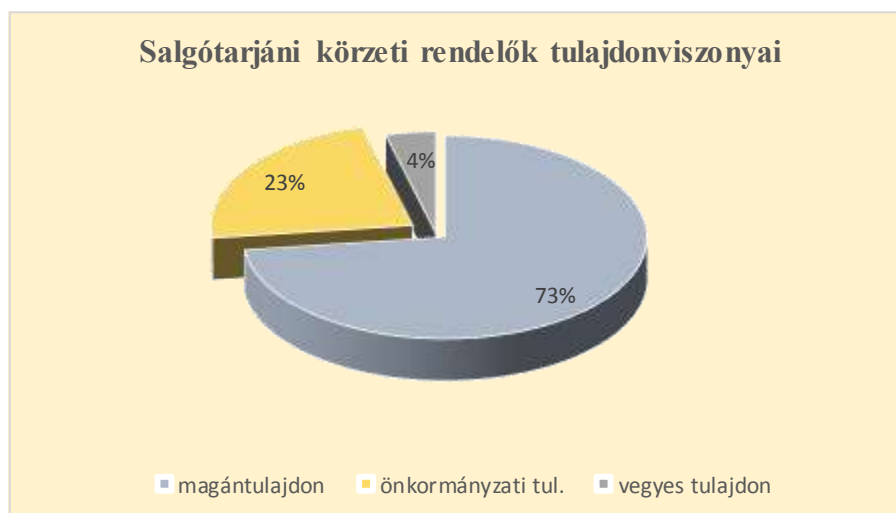
Az egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatokat az Önkormányzat az ESZK szervezeti keretei között működtetett körzetekben közalkalmazott orvosokkal, valamint egyéni vállalkozó orvosokkal és gazdasági társaságokkal kötött feladatellátási szerződések alapján biztosítja.

A felnőtt háziiorvosi ellátást 22 területi ellátási kötelezettség mellett működtetett körzetben, illetve jogszabályi kötelezettségének eleget téve a hajléktalanok háziiorvosi ellátását is biztosítja az Önkormányzat

¹¹ www.nograd.hu/files/vitanap/NMKH_Nepeg_Szakigazg_Szerv_taj.pdf kiegészítve Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály megküldött adataival (2015.12.12.)

¹² www.nograd.hu/files/vitanap/NMKH_Nepeg_Szakigazg_Szerv_taj.pdf- Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről 40.

Ezen kívül egy körzet működtetését közgyűlési döntés alapján – területi elhelyezkedése miatt – Somoskőújfalu Község Önkormányzata végzi.

forrás: SMJV Önkormányzata Humánszolgáltatási és Szervezési Iroda

A 22 rendelőből 5 önkormányzati tulajdonban, 16 magántulajdonban, 1 rendelő közös tulajdonban van.

A 22 körzetben 19 orvos (1 fő közalkalmazott, 11 fő egyéni vállalkozó, 7 bt, 1 kft, 2 körzet tartósan betöltetlen, helyettesítéssel) látja el a háziorvosi feladatokat, és egy vállalkozó orvos biztosítja a hajléktalanok ellátását.

A házi gyermekorvosi ellátást 7 rendelőben, 9 körzetben biztosítja az Önkormányzat. A rendelők közül 4 önkormányzati tulajdonú rendelő, 3 magántulajdonú. A 9 körzetben 6 gyermekorvos (2 fő egyéni vállalkozó, 3 kft., 1 közalkalmazott) látja el a feladatokat. A körzetek közül 2 tartósan betöltetlen-

Salgótarjánban 10 fogorvosi körzetből 1 körzet működtetését – szintén területi elhelyezkedés okán – Somoskőújfalu Község Önkormányzata végzi. A rendelők közül 1 önkormányzati, 4 magántulajdonban, 1 közös tulajdonban van, egy körzetnek helyt adó rendelőt a Szent Lázár Megyei Kórháztól bérel a fogorvosi alapellátást működtető ESZK.

A központi ügyeleti ellátás a Szent Lázár Megyei Kórház épületében, 2018. december 31-ig a Kórház által ellátva biztosított. 2019. január 1-jétől a feladatot az ESZK látja el. Az ellátási terület elsősorban a társulás tagönkormányzatainak közigazgatási területe, de sok beteg érkezik a bátonyterenyei járásból is.

A 10 salgótarjáni körzetben 9 fogorvos (2 közalkalmazott, 4 egyéni vállalkozó, 2 kft., 1 megbízási szerződés) látja el a feladatokat.

A fogászati ügyeletet szintén az ESZK működteti, 2018. december 2-től Salgótarján, Úttörők út 19. szám alatti felújított rendelőben.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi feladatok ellátásában, ezen belül a közösségi egészségfejlesztésben, a betegségek megelőzésében, megbetegedés esetén az egészségügyi állapot helyreállításában jelentős szerepük van a védőnőknek.

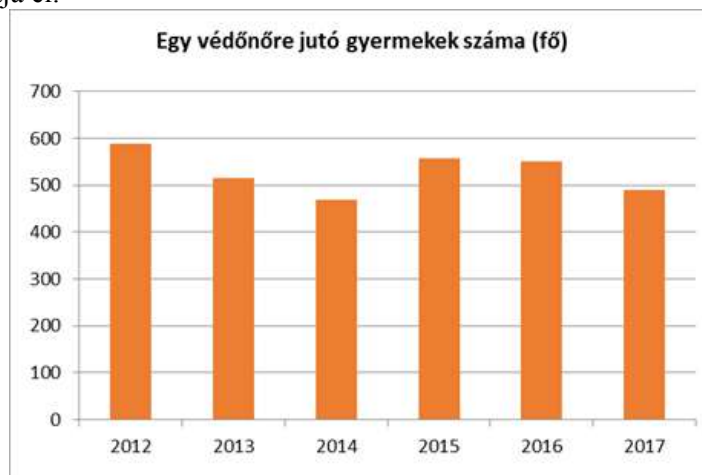
A védőnői szolgálat az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez.

A védőnői hálózaton keresztül a lakosság legszélesebb rétegéhez juthatunk el.¹³

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a védőnői ellátásról. Ide tartozik az óvodáskorúak ellátását is magába foglaló területi védőnői ellátás, valamint az iskolavédőnői ellátás.

A *területi védőnők* a legfontosabb életszakaszoknál – a gyermekvárásnál, az újszülött fogadásánál, a családi élet kialakításánál, a gyermek óvoda, iskola kezdésénél – vannak jelen a családok életében.

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. A kisgyermekes tanulói jogviszonyának megkezdéséig a gondozási feladatokat a területi védőnő látja el.

Az *iskolavédőnői tevékenység* a védőnői szolgáltatás egy speciális területe, melynek során a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők egészségének megőrzése, fejlesztése, az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése, és gyógyítása történik.

A városban a védőnői körzetek működtetését az ESZK végzi. A védőnők az intézménynél közalkalmazotti jogviszonyban állnak.

Jelenleg 10 védőnői státuszon 8 védőnő látja el feladatát 4 önálló védőnői tanácsadóban. 2 körzet ellátása helyettesítéssel történik. Az általuk gondozottak száma (0-7 éves korosztály) 1590 fő, ebből fokozott gondozást igényelt: 491 fő.

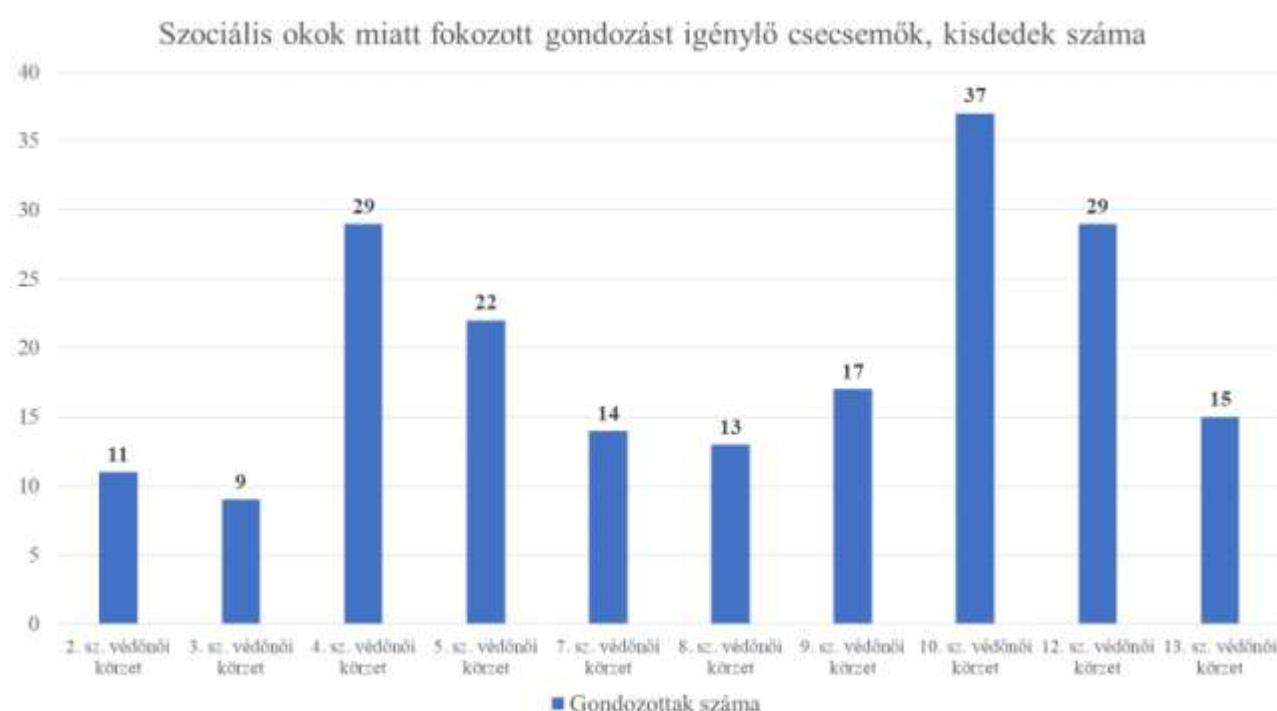

forrás: TEIR

A védőnők 2018. szeptember 30-ai állapot szerint 151 fő várandós anyát gondoztak. Az oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott gyermekek száma: 4 fő. A 8 főállású **iskolavédőnő** 5770 fő általános iskolás és középiskolás gyermeket látott el (2018. 09. 30-ai adat).

¹³ www.nograd.hu/files/vitanap/NMKH_Nepege_Szakigazg_Szerv_taj.pdf- Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről

A főállású **iskolaorvost** helyettesítő 3 fő házi orvos, valamint a részmunkaidőben két középiskolában 2 fő vállalkozó házi orvos által ellátott gyermekek átlagléttszáma 4109 fő (2018. 09. 30.).

2017. december 31-én nyilvántartott várandós anyák száma: 142 fő

Salgótarjánban 2017 októberétől került bevezetésre az új védőnői korszerű szűrési módszertan, a TÁMOP 6.1.4. Koragyermekkor (0-7 év) Kiemelt Projekt keretén belül. A projekt célkitűzése, hogy nemétől, szociális helyzetétől, kulturális környezetétől, nemzetiségi hovatartozásától függetlenül, minden gyermek megfelelő testi, intellektuális, szociális és érzelmi fejlettségi szint birtokában kezdje el tanulmányait, és a benne rejlő potenciálok kiteljesítésével érje el az általa elérhető iskolázottsági szintet, jó eséllyel lépjen be a munkaerő piacra. A konstrukció középpontjában, mint közvetlen célcsoport az egészségügyi alapellátás (védőnői szolgálat, a házi gyermekorvos, a gyermekeket is ellátó házi orvos), illetve a gyermekek szülei állnak. A projekt a 0-7 éves korosztály optimális fejlődésének komplex támogatását tervezi, amely magába foglalta a gyermekek fejlődését befolyásoló rizikó és védő faktorok felmérését, a gyermekek fejlődésének nyomon követését, az eltérő fejlődést mutató gyermekek kiszűrését.¹⁴

c) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Szociális nyári gyermekétkeztetésre pályázati lehetőség 2016. évtől nincs, a feladat, mint szünidei gyermekétkeztetés kötelező feladat a települési önkormányzatok számára, a hátrányos és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.

A Háztartások Foglalkoztatásáért Alapítvány az EFOP-1.8.5-17 kódszámú, „Az egészséges étkezés népszerűsítése Salgótarjánban” című jelenleg is futó projektje megvalósítása kapcsán célként tűzte ki, hogy a célcsoport egészségkultúrája fejlődjön, az egészséges és tudatos életmódot illetően információt szeretnének továbbítani a megjelentek számára annak érdekében, hogy átlássák azon összefüggést, miként képes erősíteni egészségi állapotunkat a helyes étkezés, milyen fontos szerepet tölt be a megfelelő egészségügyi állapot meglétében a helyes táplálkozás. A projekt során széleskörű és nagymértékű információátadásra van szükség, amely hatásaként képes elindulni a jelenlévők életében a szemléletformálódás hosszú folyamata, az információt pedig olyan formában szükséges továbbítani, hogy az mindenki számára könnyen érthető, illetve megvalósítható legyen. Egészsége minden egyén számára fontos, sok esetben nem azért van jelen az emberek életében a helytelen táplálkozási szokás, az egészségtelen életvitel, mert nincs szándékukban az egészséges életmód felé húzni, hanem egész egyszerűen hiányosak az információik arról, hogy miként élhető életük egészségesebben. Valamint nem tudják azt sem, hogy az egészséget nem óvó életvitellel, a helytelen táplálkozási szokással milyen maradandó, illetve vissza nem fordítható károsodást okozhatnak szervezetük működésében.

¹⁴ Salgótarján Megyei Jogú Város oktatási-nevelés, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.

d) sportprogramokhoz való hozzáférés

Továbbra is fontos cél, hogy városunkban növeljük a lakosság közösségi formálás erejét, az egymás iránti tolerancia szintet, az egészséges, helyes önbizalom szint kialakulásának esélyét, az egészséges életmód iránti igényt és szükségletet, a rendszeres testmozgás iránti kedvet és vágyat, a változatos sportolási módszerek lehetőségének elterjedését, a mozgás öröme megtapasztalásának lehetőségét, ill. a feszültség oldását elősegítő aktivitást. Igyekszünk olyan, a helyi fiatalok számára igénybe vehető közösségi tereket kialakítani, ahol a szabadidő hasznos és egészséges eltöltése biztosítva van a számukra, ahol találkozni tudnak egymással. A városban extrém sportpálya épület, illetve a város több pontján kondiparkok kialakítására került sor, illetve további 7 park megépítésére nyújtott be 2016-ban pályázatot a város.

Az MLSZ pályaépítési programján belül 2014-2015. években a Beszterce lakótelepi és az Arany János Tagiskola területén, illetve a Sportcentrumban műfüves pályák épültek, melyek az iskolai és a szabadidős sporttevékenység eltöltését segítik.

Az önkormányzat támogatásával a Városi Strand területén kialakított strandkézilabda centrum, amely a strandkézilabda csapatok mellett, további sportolási lehetőségeket is biztosít a város lakói számára (strandfoci, strandröplabda, ping-pong, teqball, tollaslabda, illetve darts és csocsóasztal), illetve szórakozási lehetőségként nyári szabadtéri rendezvények helyszínének is otthont ad.

e) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása állami feladat, 2016. március 1-jétől a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság látja el.

f) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szociális feladatok ellátása során az ellátórendszer közreműködői részéről a fenntartó hátrányos megkülönböztetést nem tapasztalt.

g) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A helyi önkormányzat előnyben részesítést alkalmaz külön jogszabályban foglalt előírásokon túl azzal, hogy saját hatáskörben bevezetett nem kötelező ellátásokat fokozottabban előmozdítva ezzel az egyes célcsoportok esélyegyenlőségének biztosítását. A nem kötelező ellátások között szerepel az önkormányzat Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíjpályázaton történő részvétele, tanulói bérlet és kísérő bérlet biztosítása a rászorultaknak.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A Közösségi élet színterei, fórumai

Az Apolló Centrum felújítása elkészült, a többfunkciós ifjúsági szórakoztató központ részeként működik a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda. A megújult közösségi tér lehetőséget biztosít arra, hogy meglévő állandó programelemek mellett **új, innovatív események szervezése** is megvalósuljon, így az amúgy is változó helyi igényekre való reagálással átrendeződött az iroda profilja. A korábbi évekhez képest megjelent az iroda életében egyfajta **szolgáltatói funkció**, amely tetten érhető a megnövekedett formális (pl.: Palóc Nők a Holnapért) és informális csoportok (pl.: SVDÖK) megjelenésének számában, akik közösségi teret kerestek különböző tevékenységeik folytatásához (pl.: ének- és táncpróba, társasjáték klub, kiállítás bemutatók, szakmai napok, személyiségfejlesztő csoportmunka, egyeztető megbeszélések, tábor, internetezés stb.).

Újdonságként jelent meg egy szorosabb együttműködés az Apolló Mozi és az Apollo Dance Hall között, melyben hozzájárulnak egymás hatékonyabb munkavégzéséhez. Új elemként jelentkezett a konferencia terem kihasználása, mely akár 100-150 fő befogadásával, nagyszabású bemutatók, rendezvények megtartására is alkalmas, ezzel megnövekedett az ifjúsági iroda látogatóinak száma (civil szervezetek, önkormányzati és közoktatási intézmények, vállalkozások, ifjúsági csoportok) is. Olyan előadásokat, beszélgetéseket, strukturált vitákat szerveznek, amely a generációk közötti párbeszédet is elősegítik. Nagy hangsúlyt fektetnek az iskolai közösségi szolgálatot teljesítők egyéni fejlesztésére, amelyben a résztvevők

bepillantást nyernek az iroda szerteágazó feladatköreibe. Törekednek arra, hogy a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat tagjainak kibontakozási lehetőséget biztosítsanak, mentorként segítsék a csoportműködési folyamatokat. A tehetséggondozásban is igyekeznek fejlődni, hátrányos helyzetű fiatalok zenei művelésével indirekt módon életvezetési tanácsadás történik. Sokkal több interakció valósul meg a közösségi teret használók között (kapcsolatfelvétel és –építés), komplexebb programok generálására is lehetőség nyílik (pl.: Fiatalok Világnapja, 13. Tanévnyitó Fesztivál). Folyamatosan tájékoztatják a helyi köznevelési intézményeket a náluk megvalósuló foglalkozásokról, programokról (pl.: Európai Önkéntes Szolgálat - Információs nap). Az új ifjúsági irodában megjelent a pályázati felhívások figyelése mellett egyfajta koordináló tevékenység is, amely abban nyilvánul meg, hogy célzott ajánlásokat fogalmaznak meg az adott pályázói körnek. Igyekeznek maguk is megjelentetni pályázati felhívásokat (rajz-és fotópályázat, vers-és novellaíró pályázat stb.), amelyekre a helyben élő, tanuló, dolgozó fiatalok alkotásait várják. A beérkezett pályaművek a korábbinál sokkal tágabb kiállító térben kerülnek bemutatásra.

Elkészült a Salgótarjáni Művelődési Ház (GEOCSODÁK Háza) felújítása. A Ház elsődleges célja egy olyan geoturisztikai program kialakítása, amely minden korosztály számára érdekes és aktív kapcsolódást jelent. A látogatóközpont több mint 30 bejárható túraútvonalat kínál a természet kedvelőinek. A tájékoztató táblákkal ellátott ösvények egyénileg és túravezetővel egyaránt felfedezhetőek. A gyalogos természetjáráson túl lehetőség van kerékpáros túrákra, melyekhez a park területén eszközkölcsönző áll a vendégek rendelkezésére. A pihenőpark területén működő büfé gazdag kínálattal és helyi termelői termékekkel várja a felfrissülni vágyókat, az itt kialakított kilátóból csodás látvány nyílik a hegyvidékre.

Az interaktív terem a térség jellegzetes geoturisztikai látványosságai közt virtuális sétára ad lehetőséget. A látogatóter csoportvezető segítségével tekinthető meg, ahol a vendégek 3D-s filmvetítés során érdekes ismeretanyaggal és vizuális élményekkel gazdagodnak.

A Geocsodák Háza lehetőséget ad különböző filmvetítésekre, illetve a színházteremben előadások várják a kultúra kedvelőit.

A virtuális sétán résztvevők olyan ritka geológiai képződményekkel ismerkedhetnek meg, mint a kazári riolituffa, a Béren található andezitoszlopok és a Kishartyáni Kőlyuk-oldal. A természet alkotta kincseken túl a látogatók felfedezhetik a közelben található Salgói és Somoskői várak romjait. A csoportvezető és a modern technika segítségével virtuális időutazáson vehetünk részt, ahol megismerhetjük a térség földrajzi és történelmi múltját. 3D-s filmvetítés során, természetfilmek segítségével vizuális élményt kaphatunk a területen játszódott geológiai folyamatokról.

A Társulás - mint a Salgótarjáni járás területén a család- és gyermekjóléti központ fenntartója – Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatával konzorciumban valósítja meg az EFOP-1.4.2-16-2016-00003. azonosítószámú, „Integrált Térségi Gyermekprogramok” megnevezésű, „Esély a gyermekeinknek” című pályázatot. A projekt 2017. november 1 – 2022. április 30-ig tart. A projekt eredményeként csökken a gyermekszegénység, valamint megelőzhető a szegénység újratermelődése, generációk közötti átörökítése. Az elnyert támogatási összeg 400 000 000 Ft. A projekt a Széchenyi 2020 fejlesztési program keretében, az Európai Szociális Alapból valósul meg.

A program specifikus célkitűzések: a szegénység csökkentése érdekében családi gazdálkodási stratégiák átalakítása, jövőkép kialakítása, a szegény családokban élő gyerekek fokozott támogatása, szocializációjuk segítése, körükben a Biztos Kezdet szemlélet elmélyítése, elterjesztése. A hátrányos helyzetű gyerekek iskola és iskolán kívüli képesség-és készségfejlesztése, a korai iskolaelhagyás csökkentése, egészségtudatos életmód elterjesztése a hátrányos helyzetű gyerekek és szüleik körében. A humán szolgáltatások kapacitásbővítése a hátrányos helyzetű területeken, a szociális, pedagógiai, kulturális, egészségügyi ellátórendszer intézményei közötti együttműködés javítása, cselekvő helyi közösségek kialakítása, önszerveződések ösztönzése és megerősítése.

A projekt részletes tevékenységei: gazdálkodási, pénzkezelési ismeretek, baba-mama klub (Biztos Kezdet szemlélet elterjesztése), védőnői szolgáltatás, mobil utazószolgálat, művészeti nevelés, sport programok, háztartási gazdálkodási tanácsadás, jogi tanácsadás, egészségmegőrzés, szupervízió, továbbképzés, képzés, önkéntes segítő tevékenység fejlesztése, mobil játszótér program, nyári napközis tábor, nyári bentlakásos tábor, ünnepkörökhöz kapcsolódó programok.

Fenti projekthez kapcsolódó erfa programban jelenlétházak kialakítására kerül sor 8 településen. Salgótarjánban a Csillag Szolgáltatópont, Csillag Jelenlétházként folytatja tevékenységét, Baglyasalja városrészen – jelenleg még ideiglenes helyszínen – 2018.év elejétől működik a Bázis Jelenlétház. Baglyasalján 2019.évben egy önkormányzati épület felújításával, átalakításával új helyszínen valósul meg egy közösségi szintér, mely a fent jelzettekben jelent jelentős segítséget az ott élők – főleg rászorulóknak - számára.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2014. évi önkormányzati választásokat követően az új képviselőtestület felállásával a roma nemzetiségi önkormányzatot segítő tanácsnoki tisztség megszűnt. Tekintettel arra, hogy az önkormányzati roma referens nagyban elősegítette az felmerülő problémák gyors megoldását, a nemzetiségi önkormányzattal való rendszeres kapcsolattartást, az RNO javasolja ezen tisztség ismételt betöltését.

Az RNÖ a partnerségi szerepét az alábbiak szerint látja el:

- mediáció;
- a programokkal kapcsolatos információk teljes körű megosztása az érintettekkel;
- a programokkal kapcsolatos legmagasabb szintű szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása;
- a programokhoz kapcsolódó érdekvédelmi képviselet;
- a salgótarjáni(roma –szlovák) nemzetiségi közösség fejlesztésére alkalmas közösségi tér kialakítása.

Az RNO véleménye szerint Salgótarjánban nincs a nemzetiségek számára egy állandó szintér, ahol a nemzetiségek kultúráját, hagyományait ápolni lehet és közösség fejlesztését végrehajtani. Salgótarjánban az ezeket megjelenítő adottságok a 60- as években szűntek meg, az akkor a Pécskő utcában cigány klub formájában működött közösségi tér megszűnésével. Úgy gondolják, Salgótarjánnak fontos szerepet kellene vállalnia egy ilyen szintér kialakításában és működtetésében. Úgy érzik e közösségi tér kialakításához szükség van egy olyan adottságokkal rendelkező épületre, amely helyt ad különböző kulturális csoportok bemutatkozására, művészeti - képzőművészeti kiállításokra, különböző rendezvények megrendezésére és lebonyolítására.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nagyarányú a munkanélküliség a romák körében.	Munkaerőpiaci szolgáltatások szélesebb körének biztosítása. Egyénre szabott segítő szolgáltatások bevezetése az álláskeresésben, állásinterjúra való felkészítése. Felzárkózási lehetőségek biztosítása (6./8.osztály elvégzése), melyet követően várhatóan eredményesebb lenne az álláshoz jutás.
Egészségügyi problémák, egészségtelen környezet, rossz életkörülmények, elhanyagolt állapot, betegségek tüneteinek nem felismerése	Csillag Szolgáltatópont Csillag Jelenlétházként tovább működtetése, a tisztálkodási, mosási lehetőségek biztosítása, valamint újabb, pályázati forrásból megvalósított szolgáltatópontok létrehozása. Kapcsolatfelvétel és együttműködés kialakítása a felnőtt háziorvosokkal, házi gyermekorvosokkal, fogorvosokkal, a szakellátást nyújtó Szent Lázár Megyei Kórházzal a rendszeres szűrővizsgálatok lehetővé tétele érdekében. Lehetőség szerint mobil szűrőállomások működtetése.
Eladósodás, adósságcsapdába került családok számának növekedése.	Egyéni és csoportos foglalkozások keretében a családok hosszabb távú, a gazdálkodás minden elemére vonatkozó tervezésében való segítség,

	tanácsadás, előtakarékosági, finanszírozási lehetőségek, támogató megoldások megismertetése. Adósságrendezés lehetőségeinek, adósságrendezési eljárásnak a kidolgozása.
A mélyszegénységben élők és a romák helyzete terén történő vizsgálatoknál nagyon sok esetben nem tudunk konkrét adatokra támaszkodni. Nem ismert a mélyszegénységben élők/roma lakosság tényleges száma, nincs pontos képünk aktuális szociális helyzetükről, lakóköörülményeikről.	Szociológiai felmérés elkészítése, mely megmutatja a helyi társadalom rétegződését, térbeli elhelyezkedését, a helyi társadalmi viszonyok rendszerét. Feltérképezi a városunkban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, ezen belül a nemzetiségi népesség számát, szociális helyzetét, élet-és lakóköörülményeit.
Hajléktalan emberek komplex, speciális ellátásának hiánya.	Átfogó felmérés, helyzetelemzés elkészítése a hajléktalan ellátórendszerben és azon kívül élő hajléktalanok számáról, életköörülményeiről. Pályázati lehetőségek kiaknázása, az intézményrendszer hiányzó elemeinek kialakítására (hajléktalanok rehabilitációs intézménye, hajléktalanok otthona, stb.) A hajléktalanok minél szélesebb körben történő bevonása a közfoglalkoztatási programokba. Alacsony költségigényű szociális bérletlakásállomány kialakítása, a hajléktalan szállóról történő kivezetés fokozatainak biztosítása. A hajléktalanszállón súlyos mentális és egészségügyi problémákkal küzdő lakók szociális ellátórendszer megfelelő intézményébe való átirányítása. Támogató szervezetek, munkahelyek felkutatása, visszavezetés a munka világába.
Nemzetiségi közösségi tér hiánya	Megvizsgálni a nemzetiségi közösség tér kialakításának lehetőségét, mely teret biztosítana közösségi programok révén a közösségfejlesztésre a roma hagyományok ápolására, felzárkóztatásra, felvilágosító és tájékoztató programokat megtartására.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1.A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Salgótarján népességének jelentős csökkenése egyaránt magyarázható természetes népmozgalmi folyamatokkal és a vándorlás magas mértékével. A város korösszetétele kedvezőtlenebb az országos és régiós átlagnál, de kismértékben még az amúgy igen rossznak mondható nógrádi értékeknél is.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	17142	19316	36 458	47,02%	52,98%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)	785	2,15			
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	2273	2144	4 417	6,23%	5,88%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	528	519	1 047	1,45%	1,42%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	10218	10182	20 400	28,03%	27,93%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	1300	1626	2 926	3,57%	4,46%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	2823	4845	7 668	7,74%	13,29%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma			
Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma			0
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	501	446	-55
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	547	479	-68
Összesen	1 048	925	-123

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

4.1.1. veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete.

Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a gyermekek helyzetének javítását. Ezt egyrészt a gyermekjóléti alapellátások biztosításával, különböző pénzügyi támogatások megállapításával, az intézményi háttér működtetésével és fenntartásával, másrészt a gyermekek felzárkózását, fejlesztését, szabadidejének hasznos eltöltését, élményhez juttatását célzó pályázati források biztosításával igyekszik elérni.

a) *Gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelem*

A gyermekjóléti szolgáltató tevékenység általános célja, hogy elősegítse a gyermekek védelmét, testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését, jólétét, családban történő nevelkedését, hozzájáruljon veszélyeztetettségük megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez és segítse a kiemelt gyermek családjába történő visszahelyezését.

A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó gyermekjóléti szolgáltatásokat és speciális szolgáltatásokat biztosítja.

2016. január 1. napjától a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés csak integrált formában család- és gyermekjóléti szolgálat keretében működtethető. az Önkormányzat a salgótarjáni a család- és gyermekjóléti központot, illetve szolgálatot a Társulás keretében láttatja el.

A gyámhivatal Salgótarján vonatkozásában a védelembe vétellel és az iskoláztatási támogatás folyósításának szünetelésével kapcsolatban rendelkezik statisztikai adatokkal, amelyek azt mutatják, hogy a védelembe vételek száma Salgótarjánban 2016. évhez képest kis mértékben nőttek:

Védelembe vettek száma 2017.évben:	116
- Környezeti okok miatt	18
- 50 tanórát meghaladó igazolatlan hiányzás miatt	38
- szülőnek felróható magatartás miatt	31
- gyermeknek felróható magatartás miatt	22
- szabálysértés vagy bűncselekmény miatt	7
Az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetésével érintett gyermekek száma:	56
Ideiglenes hatállyal elhelyezettek:	58
Nevelésbe vettek:	37

forrás: ESZK

Megállapítható, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezések száma jelentősen megnőtt az elmúlt évhez képest. Sok esetben azonban nem lenne szükség ilyen drasztikus hatósági intézkedésre, el lehetne kerülni a gyermek(ek) kiemelését, ha az alapellátásban lévő intézményekben (pl. gyermekek, családok átmeneti otthona) a férőhelyek száma nagyobb lenne.

2017-ben a köznevelési intézményekből érkezett a legtöbb jelzés, az óvodai és iskolai igazolatlan hiányzások miatt sor került az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetésére, valamint a védelembe vételre.

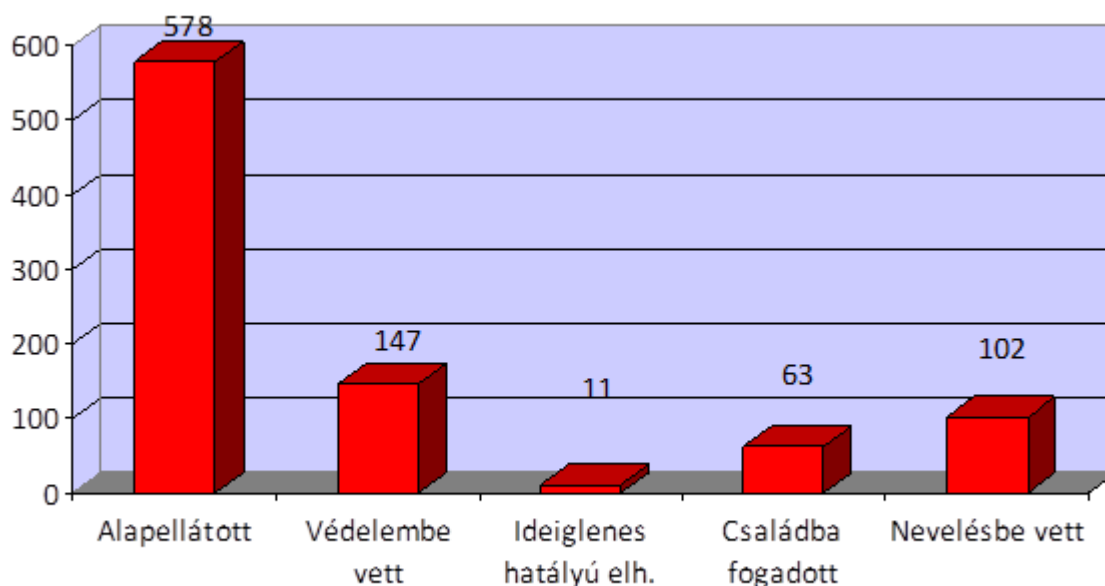
A gyámhivatal úgy tapasztalta, hogy a családok életében a lakhatási és életvezetési problémák hatással vannak a kiskorúakra is, mivel sok esetben bizonytalan a lakhatásuk, a gyermekek előtt nincs pozitív példa, magatartási problémákkal küzdenek, sokszor elhanyagoltak, nem tartják fontosnak a tanulmányaik befejezését, nincs jövőképük, és nehezen találnak munkát. A tanulmányok idő előtti befejezésével – sok esetben – hamarabb, egészen fiatalon válnak szülővé, és viszik tovább a saját szüleiktől látott normákat. Így gyakran előfordul, hogy a gyámhivatal a család több generációjával is foglalkozik eljárása során.

SALGÓTARJÁN Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint	
Megnevezés	Kezelt problémák száma
életviteli	86
szenvedélybetegség	2

családi, kapcsolati konfliktus	45
családon belüli bántalmazás	5
elhanyagolás	80
gyermeknevelési	62
gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	30
magatartászavar, teljesítményzavar	26
fogyatékoság	15
lelki mentális, pszichiátriai betegség	4
egyéb egészségi probléma	11
foglalkoztatással kapcsolatos	12
anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	51
ügyintézővel kapcsolatos	7
információkéréssel kapcsolatos	6
egyéb	2
Összesen	444

forrás: ESZK

Gondozottak számának alakulása Salgótarjánban 2017-ben (fő)

Veszélyeztetettség okai és veszélyeztetett gyermekek száma 2017-ben

Okok megnevezése		A veszélyeztetettség fő oka	A veszélyeztetettség halmozott okai
		a	b
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma 2017-ben		314	
Környezeti főcsoport összesen (a gyermek környezetéből kell kiindulni)		114	246
Ebből	nevelési probléma	34	55
	szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális)	13	21

	viselkedés)			
	családi konfliktus		14	35
	szülő(k) betegsége		1	1
	gyermek családon belüli bántalmazása	fizikai		
		lelki	1	1
		szexuális		
	gyermek elhanyagolása	fizikai	6	16
		lelki	6	11
	egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés		2	2
	iskolai kirekesztés, erőszak			3
	kortárs csoport negatív hatása		4	15
	elégtelen lakáskörülmények		15	47
	kilakoltatás veszélye		9	11
munkanélküliség		9	28	
Okok megnevezése			A veszélyeztetettség fő oka	A veszélyeztetettség halmozott okai
Magatartási főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)			117	131
ebből	gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség		41	42
	drogfogyasztás		14	16
	alkoholfogyasztás		3	3
	csavargás		9	18
	tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)		46	48
Egészségi főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)			39	62
Ebből	tartós betegség		6	11
	fogyatékoság		5	7
	magatartás- vagy tanulási zavar		28	44
Anyagi főcsoport összesen (a családra vonatkozóan)			44	72

A védelembe vett kiskorú gyermekek számának alakulását a következő tábla szemlélteti:

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)
2012	210
2013	119
2014	119
2015	98
2016	136
2017	147

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Települési összesítő hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekekről, tanulókról - Salgótarján										
2018. október										
település neve	HH összlétszám (fő)	HHH összlétszám (fő)	HH óvodás gyermekek száma (fő)	HHH óvodás gyermekek száma (fő)	a 2019/2020. tanévben tankötelessé váló HH gyermekek száma (fő)	a 2019/2020. tanévben tankötelessé váló HHH gyermekek száma (fő)	HH általános iskolás tanulók száma (fő)	HHH általános iskolás tanulók száma (fő)	HH középfokú iskolás tanulók száma (fő)	HHH középfokú iskolás tanulók száma (fő)
Salgótarján	203	855	47	191	8	46	119	556	37	108

b) Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermekek átmeneti gondozását az ESZK keretein belül a Gyermekek Átmeneti Otthona és a Családok Átmeneti Otthona, illetve a Magyar Vöröskereszt Menedék Átmeneti Otthona biztosítja. Ezek az otthonok ún. várólistát nem vezetnek, hiszen a bejelentkezők akut problémával küzdenek, melynek orvosolására azonnal szükség van. Sajnos előfordul, hogy telítettség miatt az otthonok nem tudják befogadni a segítségre szorulókat.

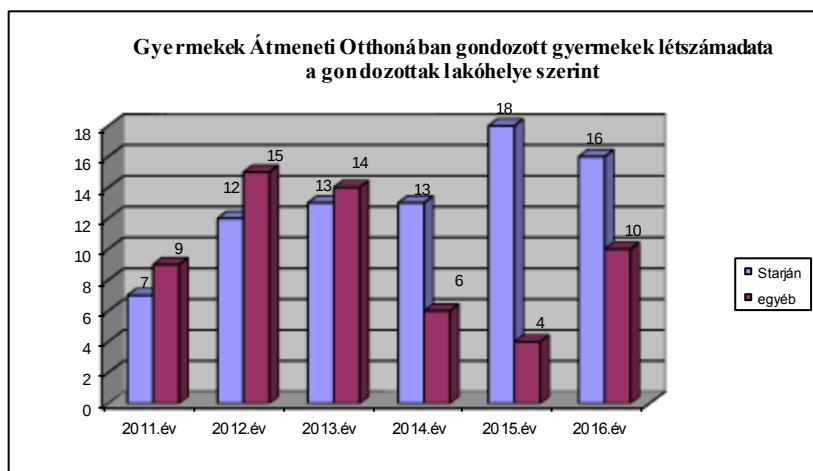
A Zabar településen működő **Gyermekek Átmeneti Otthona** 2010. március 2-án kezdte meg működését. Az otthon 12 fő engedélyezett férőhelyszámmal rendelkezik.

Az intézmény ellátási területe – Lucfalva, Nagybárcány és Márkháza települések kivételével – 23 tagönkormányzat területére terjed ki. Ellátottjai azok a 3-18 éves korú gyermekek, akik átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, valamint azok az anyák, akik 14 éves kor alatti gyermekükkel együtt kérik az elhelyezést.

Gyermekek Átmeneti Otthona Zabar

	Ellátottak (gyermekek+szülők) átlagos létszáma	Kihasználtság (átl.mértéke)
2012.év	11	91%
2013.év	7	58%
2014.év	10	83%
2015.év	14	107%
2016.év	15	118%
2017.év	13	106%

forrás: Gyermekek Átmeneti Otthona Zabar – saját készítésű táblázat

forrás: Gyermekek Átmeneti Otthona Zabar – saját készítésű ábra

Település	2011.év			2012.év			2013.év			2014.év			2015.év			2016.év		
	gyermek maeában	gyermek maeában	szülő	gyermek maeában	gyermek maeában	szülő	gyermek maeában	gyermek maeában	szülő	gyermek maeában	gyermek maeában	szülő	gyermek maeában	gyermek maeában	szülő	gyermek maeában	gyermek maeában	szülő
Salgótarján	7	0	3	1 2	6	2	1 3	6	5	1 3	5	6	18	5	5	16	4	5
Vidék	9	8	1	1 5	6	3	1 4	1	3	6	5	2	4	1	2	10	3	3
Összesen	1 6	8	4	2 7	12	5	2 7	7	8	1 9	10	8	22	6	7	26	7	8

forrás: Gyermek Átmeneti Otthona Zabar – saját készítésű ábra

A 2010-2016. éves adatok tükrében látható, hogy nagymértékben növekszik a salgótarjáni lakosú gondozottak gyermekek elhelyezésének száma. Míg 2011-ben a gondozott gyermekek 44 %-a, addig 2015-2016 években átlag 71%-a volt salgótarjáni lakos.

Az otthon kvázi **anyaotthoni (családok átmeneti otthona)** feladatot lát el, hiszen a gyermekek nagy része anyjával együtt kerül elhelyezésre általában megfelelő lakhatás hiánya, vagy a családban történő konfliktus miatt, és sokszor hosszú hónapokig tartózkodik itt.

A szülő/anya nélkül felvett gondozottak száma viszonylag kevés. Mindezek miatt az otthon tényleges funkcióját, a gyermekek krízishelyzet miatti családból történő kiemelését nem tölti be teljes mértékben.

Az Etes településen működő **Családok Átmeneti Otthona** 2010. március 1-én nyitotta meg kapuit. Az otthon 16 férőhelyen fogadja be átmeneti időre a családi krízis következtében otthontalanná vált szülőket és gyermekeiket. Otthonszerű elhelyezés formájában együttes lakhatást és ellátást biztosít számukra, hogy a gyermekek veszélyeztetettségét megelőzze, vagy a már kialakult veszélyeztetettséget megszüntesse, illetve a családok megtartó erejét segítse. Az intézmény ellátási területe a Gyermek Átmeneti Otthonával egyezően 23 tagönkormányzat területére terjed ki.

Az ellátást igénybevétele önkéntes, terhes kismama, egyedülálló szülő gyermekkel, illetve teljes, kétszülős családok részére is biztosított.

Családok Átmeneti Otthona

	Ellátottak száma (átlag)	Kihasználtság (átl.mértéke)
2012.év	12	75%
2013.év	14	88%
2014.év	15	94%
2015.év	13	84%
2016.év	15	93%
2017.év	15	93%

forrás: Családok Átmeneti Otthona Etes – saját készítésű táblázat

Az alábbi táblázatból egyértelműen leolvasható, hogy az átmeneti gondozottak száma folyamatosan emelkedik. Sok esetben csak a szobák azonos férőhelyszáma (4 db 4 férőhelyes) akadályozza a 100 %-os kihasználtságot (pl. 4 személyes szobában anya gyermekével tartózkodik).

Bizonyítja a férőhelyek szükségét illetve bővítését a felvételt kérők száma is, a megüresedett szobák szinte azonnal feltöltésre kerülnek.

2015.évben 16 család (20 szülő és 38 gyermek) felvételi kérelme került elutasításra helyhiány miatt.

2016.évben 15 olyan család (17 szülő és 33 gyermek) –köztük 2 édesapa gyermekeivel – keresett intézményünkben menedéket, akik számára ellátást nem tudtunk biztosítani teltház miatt.

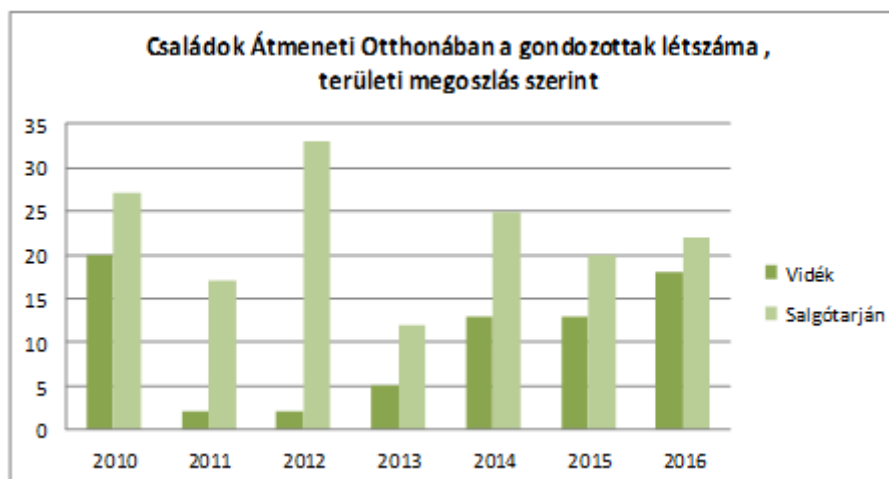
2017. június 15-ig 15 család (6 felnőtt 14 gyermek) felvételét kellett elutasítaniuk helyhiány miatt.

2010 - 2016. év közötti statisztikai adatok az ellátott gondozottak arányára vonatkozóan

forrás: Családok Átmeneti Otthona – saját készítésű ábra

A következő táblázat jól ábrázolja azt, hogy a salgótarjáni laccímmel rendelkező gondozottak száma minden évben magasabb arányszámban jelenik meg az otthonban a vidéki településekhez képest. Hat év átlagát tekintve ez az arány több mint 68 %.

forrás: Családok Átmeneti Otthona – saját készítésű ábra

A Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete **„MENEDÉK” Családok Átmeneti Otthona** 1992. óta nyújt átmeneti elhelyezést az ország bármely részéről érkező hátrányos helyzetű családoknak, anyáknak, apáknak és gyermekeiknek, akik szociális, pszichés, bántalmazás és egyéb okból krízishelyzetbe kerültek.

Három szinten végzik a gyermekek átmeneti gondozását:

1. 4 férőhelyen **krízis ellátást** biztosítanak a bántalmazott anyák és gyermekeik számára pályázaton elnyert támogatással.
2. 40 férőhelyen **átmeneti ellátás** történik gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek, szülők és várandós anyák részére szükség szerinti teljes ellátással.
3. 2018-tól Európai Unió pályázat támogatásával bővítették szolgáltatásaikat a **Félutas Ház szolgáltatással**.

A félutas ház szolgáltatás során kizárólag a kapcsolati erőszak miatt krízisközpontba került bántalmazottak és családtagjaik számára nyújt ellátást.

A félutas ház szolgáltatás a családok átmeneti otthonai keretében működik. A Magyar Vöröskereszt „Menedék” Családok Átmeneti Otthona 2 db Félutas házzal bővítette szolgáltatását.

Szintén Európai Unió pályázat elnyerésével lehetőségük nyílik intézményük teljes felújítására, korszerűsítésére, a nyújtott szolgáltatások minőségének javítása, az igénybevevők méltó életkörülményeinek megteremtése érdekében.

Az intézmény megnyitása óta 835 szülőnek és 1955 gyermeknek nyújtott átmeneti ellátást.

Átmeneti Otthonuk alapelve, hogy a gyermekek családjuktól történő elszakadását megakadályozzák, nyitottan fogadják a különböző gondokkal küzdő, krízishelyzetbe került szülőket és gyermekeiket.

A „MENEDÉK” Családok Átmeneti Otthonának működését önkormányzati költségvetési forrásból az Önkormányzat szerződés alapján támogatja.

A Társulás 2017-ben az EFOP-2.2.3-17. kódszámú felhívás keretében támogatási kérelmet nyújtott be, mely jelenleg elbírálás alatt van. A kidolgozott projekt megvalósításával szeretnénk elérni, hogy a Salgótarjánban is kialakításra kerüljön a családok, gyermekek átmeneti befogadására alkalmas intézmény. A családok átmeneti otthonának kialakítását Salgótarjánban (is) több ok is indokolja. A Társulás tulajdonában lévő etesi otthon épületének mérete, belső építészeti megoldásai miatt nem alkalmas az ellátotti létszám növelésére, a tárgyi feltételek kiegészítését szolgáló bővítésére. A lakoszobák közel azonos méretűek, sokszor zsúfoltak, nem tudják a családok összetételének, a családtagok számának figyelembe vételével az elhelyezést optimálisan biztosítani. A településnagyságból és lakosságszámból adódóan Salgótarjánból kerül be a legtöbb ellátott. A szolgáltatások (oktatási, egészségügyi, szociális, stb.), illetve az „anyaszervezet” (ESZK) könnyebb elérhetősége a megyei jogú város területén biztosított. Az etesi otthon 16 férőhellyel működik, a projekt keretében 25 férőhelyes otthon létrehozását tervezzük, melyet később céljaink szerint krízishelyzetben lévő bántalmazott anyák és gyermekei biztonságos elhelyezését biztosító résszel is kibővítenénk.

c) Támogatások

1) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 20/A §-a alapján a település önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága**

- a) tárgyév augusztus 1-jén fennáll tárgyév augusztus hónapjában
 - b) tárgyév november 1-jén fennáll, tárgyév november hónapjában
- természetbeni támogatást folyósít Erzsébet utalvány formájában.**

	2015. év	2016. év	2017. év	2018.év
Augusztus (fő)	2230	2023	1715	1494
November (fő)	2156	1895	1656	1467

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2.) Óvodáztatási támogatás

Sajnos az óvodáztatási támogatás 2015. október 31-jével megszűnt.

3) Bérlettámogatás

Tekintettel arra, hogy Salgótarjánban az egyes városrészek földrajzilag távol helyezkednek el egymástól, de közigazgatási határon belül vannak, segítve a családoknak, az önkormányzat önként vállalt szociális feladatként 2014. évtől biztosítja a helyi járáti tanuló bérlet megvásárlásához a 100 %-os támogatást, ezáltal a kötelező felvételt biztosító iskolába való eljutásukat.

A helyi járáti tanulói bérlettámogatásról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelet értelmében az önkormányzat 100%-os bérlettámogatásban részesíti azon tanulót, aki

- a) Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén lakóhellyel, illetve ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik, kivéve a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégiumban kollégiumi tagsági viszonyal rendelkező tanulót, és
- b) Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén működő, a Salgótarjáni Tankerületi Központ által fenntartott általános iskola kötelező felvételt biztosító tagintézménnyel tanulói jogviszonyban áll, és
- c) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és
- d) a lakóhelyétől, illetve tartózkodási helyétől a b) pontban meghatározott tagintézménybe való utazás során helyi vagy helyközi menetrend szerinti közlekedő autóbusszal legalább három megállóhely távolságot kell megtennie, és
- e) nem jogosult a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet szerinti 100 % mértékű utazási kedvezményre.

A támogatott gyermekek száma 2018. évben, havi szinten átlagolva 248 fő volt. 2018. január - 2018. novemberig a bérlettámogatás összege 2228 főnek 4.857.040.- Ft volt, amely a költségvetést terhelte. A 2018. évi költségvetésben tervezett összeg 6.000.000.- Ft.

Az Önkormányzat Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskolába járó azon tanulók hozzátartozóinak kísérői bérletet biztosít, akik az alábbi jogosultsági feltételnek megfelelnek: Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén lakóhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkezik, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a jegyző megállapította, magasabb összegű családi pótlékra jogosult a szülő, nem jogosult más utazási kedvezmény igénybevételére, valamint a hozzátartozók nem jogosultak olyan aktívkorú ellátásra (pl. FHT), amely biztosít kedvezményes bérletet. A kedvezményes bérletet családonként 2 fő kísérő veheti igénybe.

A jogosultsági feltételekkel rendelkezők igazolást kapnak a hivatal részéről, amellyel megvásárolhatják a kedvezményes bérletet, a távolsági buszpályaudvar pénztárában, amely az adott tanévre biztosítja az utazást. Ezen költségek nem terhelik az önkormányzat költségvetését.

4) kedvezményes iskolai étkeztetés, szünidei gyermekétkeztetés

Ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma intézménytípusonként 2017-ben

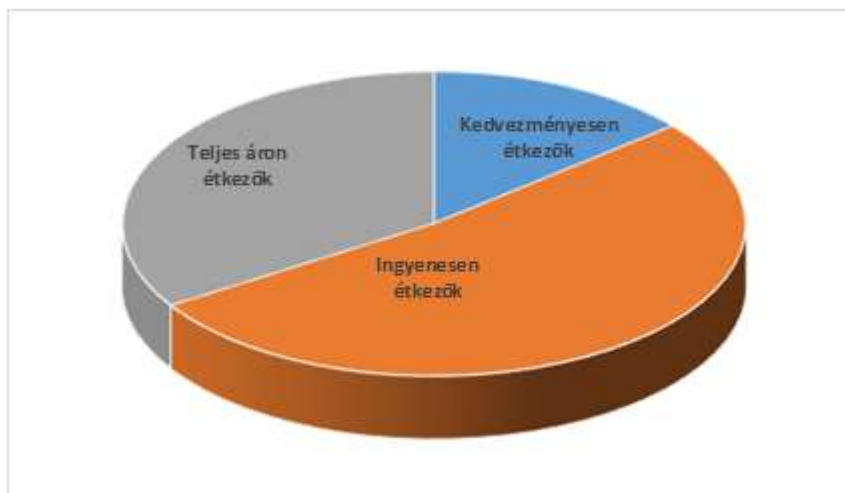
Jogcím	Bölcsőde	Óvoda	Ált.iskola	Gimnázium	Szakközé isk.	Szakiskola	Kollégium	Összesen:
Kedvezményes étkezés								
3 v több gyermekes családban élő gyermek	0	0	168	37	2	1	1	209
Tartósan beteg v. fogyatékkal élő gyermek	0	0	79	8	1	5	1	94

Rendszeres gyermekvédelmi kedv. részesülő gyermek	0	0	0	16	6	1	50	73
Összesen:	0	0	247	61	9	7	52	376

Jogcím	Bölcsőde	Óvoda	Ált.iskola	Gimnázium	Szakközé isk.	Szakiskola	Kollégium	Összesen:
Ingyenes étkezés								
Tartósan v.fogyatékkal élő gyermek	0	34	0	0	0	0	0	34
Rendszeres gyermekvédelmi kedv. részesülő gyermek	0	183	764	0	0	0	25	972
Nevelésbe v. utógondozott	0	1	4	0	3	0	1	9
1 főre jutó jövedelem miatt	0	318	0	0	0	0	0	318
3 v több gyermekes családban élő gyermek	0	77	0	0	0	0	0	77
Összesen:	0	613	768	0	3	0	26	1410
Teljes áron étkezők	0	55	708	125	4	1	29	922
Összes étkező:	0	668	1723	186	16	8	107	2708

forrás: KIGSZ

Az alábbi diagram a térítésmentesen, kedvezményesen térítési díjjal, illetve a teljes áron étkezők arányát szemlélteti:

Szünidei gyermekétkeztetés

2016. január 01-től a szünidei gyermekétkeztetés megszervezése, lebonyolítása új feladatként jelent meg a gyámügyi igazgatásban, melyet jegyzői hatáskörben, gyámhatósági eljárás keretén belül 2017. évben is a Hatósági Iroda végzett.

A Gyvt. 21. § (1) bekezdése alapján természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődés, óvodás, nyári napközis otthoni, az általános és középiskolai tanulmányokat folytató gyermekek számára. A Gyvt. 21/C § (1) bekezdés a) pontja értelmében a települési önkormányzatnak szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést biztosítani kell a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. A Gyvt. 21/C (2) bekezdés bb) pontjára tekintettel a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani kell az étkezést.

Azoknak a gyermekeknek, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek és nem került megállapításra a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet csak biztosítható rendelkezést ír elő a jogszabály.

A Gytr. 13/A §. és 13/B §-aiban foglaltak szerint a jegyző írásban értesítette a szülőket/törvényes képviselőket az évközi tanítási szünet (őszi, téli, tavaszi) valamint a nyári szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, biztosításának időtartamáról, helyszínéről. A tájékoztatóval egyidejűleg megküldte a Gytr. 7. számú melléklete szerinti nyilatkozatot, melyben a kérelmező nyilatkozik az igénybe vételről. A nyilatkozaton a szülő/törvényes képviselő megjelölhette azt, hogy mely munkanapon kéri az étkezést, esetleges diétás étrend biztosítását, illetve megjelölhette azt az intézményt, ahonnan elviheti az ebédet. A déli meleg főétkezés biztosítása három iskolában zajlott. (SÁI Arany János Tagiskolája, SÁI Kollégiuma, SÁI Petőfi Sándor Tagiskolája).

A szülők/törvényes képviselők a nyilatkozatukat a Polgármesteri Hivatal ügyfélszolgálatán nyújthatták be a tájékoztatóban megjelölt időpontig. A nyári szünet ideje alatt, bármikor benyújtható volt a nyilatkozat. A hivatalban leadott nyilatkozatok feldolgozásra kerültek, majd lista formájában a KIGSZ részére továbbításra került, a jogszabálynak megfelelő déli meleg főétkezés biztosítása érdekében. A gyermekétkeztetés lebonyolítását a KIGSZ végezte, különös figyelemmel a diétás étrend biztosítására.

2017. tavaszi szünetben 2 munkanapra 302 adag melegétel került kiosztása, a nyári szünetben 43 munkanapra 22.873 adag, az őszi szünetben 3 munkanapra 388, a téli szünetben 7 munkanapra 352 adag.¹⁵

Év	Tavaszi szünet (fő)	Nyári szünet (fő)	Őszi szünet (fő)	Téli szünet (fő)
2016	271	594	155	216
2017	151	448	98	88
2018	44	375	45	25

A Gyvt. 21/C § (1) bekezdés a) pontja értelmében a települési önkormányzatnak szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést biztosítani kell a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. A Gyvt. 21/C (2) bekezdés bb) pontjára tekintettel a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani kell az étkezést. Az étkeztetés felmérése a jogszabályoknak megfelelően, a szülők/családbafogadó gyámok értesítse mellett történt.

¹⁵ Gyermekvédelmi tájékoztató 2017. - ESZK

4.1.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek számát pontosan meghatározni nem lehetséges, mivel erre vonatkozóan az önkormányzat adatot nem kezel.

4.1.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

4.1.3.1. Bölcsődei ellátás, családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátása 2010-től 2014. szeptember 30-ig a társulás fenntartásában működő 4 családi napköziben 28 engedélyezett férőhelyszámon került biztosításra.

Salgótarjánban 2014 októberében kezdte meg működését a Százszorszép Bölcsőde, amely a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosítja. A vizsgált időszakban 52 férőhelyen 40 salgótarjáni és 7 vidéki, összesen 47 gyermek veszi igénybe az ellátást. Az igénybe vevő gyermekek közül 1 fő halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül. Térségünkben jellemző, hogy a legrosszabb körülmények között élők gyermekei nem tudnak eljutni a bölcsődéig.

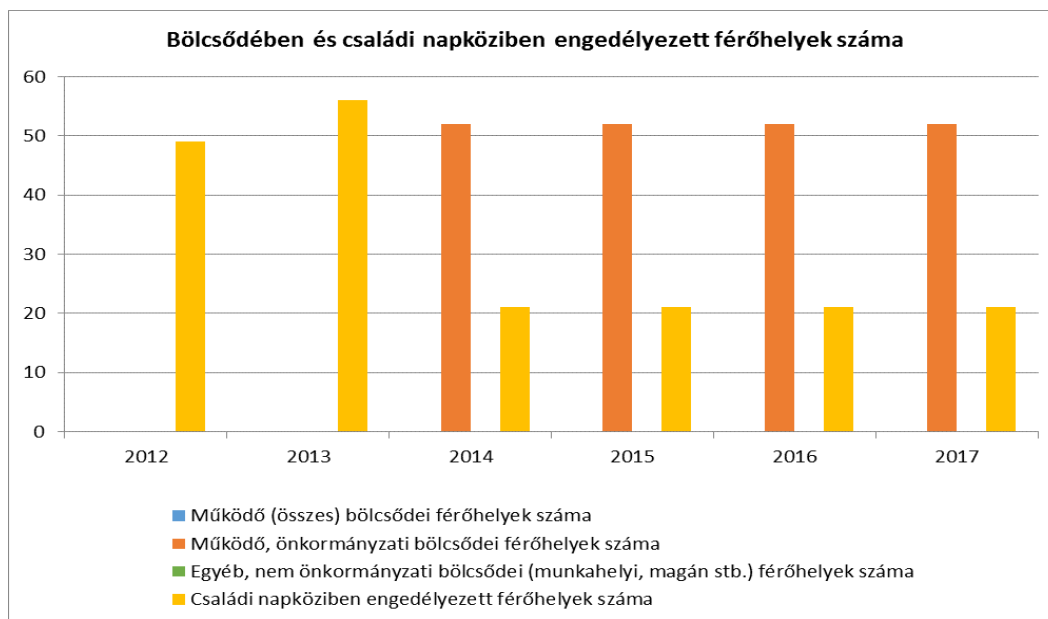
Házi gyermekorvos rendszeresen látogatja az intézményt és elvégzi a gyermekek vizsgálatát. Jelenleg nincs a bölcsődében fejlődésében másokhoz képest lemaradt, speciális nevelési igényű gyermek.¹⁶

Százszorszép Bölcsőde	
salgótarjáni igénybe vevő	40
vidéki igénybe vevő	7
Összesen:	47

A Százszorszép Bölcsőde megnyitásával egyidejűleg az önkormányzati fenntartású családi napköziki szolgáltatási nyilvántartásból törlésre kerültek. A Százszorszép Bölcsőde a Társulás fenntartásában működik.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma				
Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyermekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012				
2013				
2014	1	42		
2015	1	47		
2016	1	47		
2017	1	49		
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés				

¹⁶ Salgótarján Megyei Jogú Város nevelési-oktatási, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

A Bölcsőde ellátási területe Bárna, Cered, Egyházasgerge, Etes, Ipolytarnóc, Karancsalja, Karancsberény, Karancskeszi, Karancslapujtó, Karancsság, Kazár, Kishartyán, Litke, Mátraszele, Mihálygerge, Rákócziabánya, Ságújfalu, Somoskőújfalu, Sósartyán, Szalmatercs, Szilaspogony, Zabar és Salgótarján közigazgatási területe.

Jelenleg 2 civil szervezet fenntartásában lévő 3 családi bölcsőde is működik városunkban, melyekkel az Önkormányzat ellátási szerződést kötött:

- Futrinka Családi Bölcsőde – 7 férőhely
fenntartó: Futrinka-meseház Nonprofit Kft.
- Csimplilimpi 1. és Csimplilimpi 2. - 2 x 7 férőhely
fenntartó: Reménység Gyermekesély és Rehabilitációs Alapítvány

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	35	0
2009	42	0
2010	49	0
2011	49	0
2012	49	0
2013	56	0
2014	21	0

4.1.3.2. Óvodai ellátás

A városban az óvodai nevelés jelenleg 1 önkormányzati fenntartású óvodában, 10 telephelyen és 1 egyházi fenntartású óvodában (Jó Pásztor Katolikus Óvoda) folyik.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	10	
Hány településről járnak be a gyermekek	14	
Óvodai férőhelyek száma	1130	
Óvodai csoportok száma	39	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	5.30-18.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	0	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	76	2
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	76	2
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	38	0
Kisegítő személyzet	15	0

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A 2018/2019-es nevelési évet a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde egy központi és 9 tagóvodával, 38 óvodai csoporttal az október 1-jei állapotot figyelembe véve 827 gyermekkel kezdte meg. Az óvodások létszáma a 2018/2019. nevelési év végére, az eddig beiratkozott gyermekek létszáma alapján várhatóan 935 fő lesz, ez számított létszámmal 956 óvodást jelent.

A 2015. szeptember 1-jétől hatályos jogszabályváltozások értelmében a gyermek 3 éves korától kötelező az óvoda. Az intézmény ennek ellenére is minden felvételi kérelmet teljesíteni tudott, sőt még a 3. életévüket be nem töltött kisgyermekek fogadását is tudja biztosítani.

A Mackóvár Központi Óvoda épületében két mini bölcsődei csoport kap helyet 8-8 fővel, a mini bölcsőde elindításához szükséges engedélyeztetési eljárás folyamatban van. A tervek szerint a következő nevelési évtől még 1 bölcsődei csoport kialakítására kerül sor a Gyermekkert Tagóvoda épületében.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai						
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	1259	46	1385	13	1089	1
2013	1257	46	1375	13	1023	1
2014	1171	46	1370	13	974	1
2015	861	43	1300	11	909	1
2016	820	41	1300	11	870	1
2017	814	39	1300	11	853	1
2018	797	38	1130	10	826	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az összevont óvoda intézményei területileg az egész várost lefedik, esetenként vidékről is fogadnak az óvodák gyermekeit. Az eltelt három évben is megfigyelhető volt, hogy több család költözik Salgótarjánba, több gyermekkel, rossz lakáskörülmények közé rokonsághoz, vagy albérletbe. Ők szigorúan követelik gyermekük azonnali óvodai felvételét, amely több esetben nehézséget okoz.

A családok helyzete igen eltérő képet mutat mind a szülők iskolázottsága, mind az anyagi javak tekintetében. Vannak jómódú, bár alacsony iskolai végzettségű szülők, illetve nehéz körülmények között élő, alulképzett szülők.

Több olyan, szegregáltnak minősülő körzete van településünknek, ahol szinte 100% a hátrányos helyzetű gyermekek száma (Jónás telep, Határ út, Zöldfa út). Ezekben a körzetekben a higiénés problémák fokozottan vannak jelen, amelyet a védőnők, családsegítők, esetmenedzserek segítségével igyekeznek kezelni az óvoda.

A családok szerkezete változóban van, gyakoriak az egyedülálló szülők, mozaik családok. A nagycsaládosok főleg a hátrányos helyzetben élők közül kerülnek ki, ahol nagyon alacsony a szülők életkora. Ők zömmel arra rendezkednek be, hogy az ellátórendszerből tartsák el magukat.

Még nagyobb hátrányt jelentenek azonban azok a tényezők, amelyek a család értékrendjéből fakadnak. A tudás és tanulás gyakran nem jelent értéket ezekben a családokban. A szociokulturálisan hátrányos helyzetű családokban, ahol egyik napról a másikra élnek az emberek, a gyermek nem lát mintát a tenni tudás és tenni akarás terén.

A tapasztalatok szerint a szociokulturális elmaradottság következményei az ismeret- és szegényes szókincs, a verbális téren mutatkozó gyengeségek.

Jellemző több esetben a gyermekek higiéniai problémája, amelyet a védőnők segítségével próbál az óvoda kezelni.

Az eltelt három nevelési év adatai (HH, HHH, SNI gyermekek)

Gyermeklétszám - ebből	2015. május 31.			2016. május 31.			2017. május 31.		
	1 043			1 020			954		
	2H	3H	SNI	2H	3H	SNI	2H	3H	SNI
	58	207	19	60	188	16	74	170	19
% az összlétszám arányában	5,56	19,85	1,82	5,88	18,43	1,57	7,76	17,82	1,99

	Mackóvár			Vadvirág			Baglyasi		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Gyermeklétszám	268	257	243	50	48	42	50	48	50
SNI	5	5	5			1			1
HH	12	15	15	7	4	6	10	6	4
HHH	42	28	24	10	12	7	18	24	28
	Szivárvány			Hétszínvirág			Pitypang		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Gyermeklétszám	59	55	50	48	51	53	78	74	77
SNI	1						1	1	
HH	4	6	5	5	4	5	3	4	7
HHH	22	22	16	29	34	31	10	10	11
	Nyitnikék			Aprófalva			Mesekert		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Gyermeklétszám	137	151	143	81	86	70	95	72	52
SNI	2	4	5	8	4	1			
HH	9	7	19	3	4	7	3	2	2

HHH	61	51	37	11	5	9	2	1	1
	Körút			Gyermekkert					
	2015	2016	2017	2015	2016	2017			
Gyermeklétszám	49	48	50	128	130	124			
SNI	1		1	1	2	5			
HH	2	1	1		7	3			
HHH				2	1	6			

Az eltelt három évben jól megfigyelhető a gyermeklétszám csökkenése az összlétszámot tekintve. Bizonyos körzetekben azonban a létszám folyamatos emelkedést mutat: Hétszínvirág- és Nyitnikék Tagóvodák.

A szülők a lehetőségekhez mérten, élnek az óvodaválasztás jogával, amely a körzeti gyermeklétszám csökkenése ellenére sem mutatkozik meg a gyermeklétszám fogyásában: Pitypang, Körúti Tagóvodák.

A 2015/2016. és a 2016/2017. nevelési évben, a csökkenő létszám ellenére a hátrányos helyzetű gyermekek aránya növekedést mutat, amely a 2017/2018. nevelési évben, a halmozottan hátrányos helyzetűek esetében látszólag csökken. Ennek oka az ingyenes étkeztetés bevezetése, amely miatt vannak családok, amelyeknek nem érdeke a gyermekvédelmi támogatást kérni, mert ezt a juttatást helyzetüknél fogva, anyagi jogon megkapják.

A 2015. szeptember 1-től bevezetett kötelező óvodáztatás városunkban nem jelentett kiugrást a gyermeklétszám emelkedésében, mivel 90%-os arányban addig is éltek a szülők azzal a lehetőséggel, hogy 3 éves korban beírassák gyermeküket az intézménybe.¹⁷

Az elsődleges prevenció megerősítésével az óvodás és iskolás gyermekek és fiatalok (köztük a szociálisan hátrányos helyzetűek) szociális jólétének, életminőségének javítása az óvodai és iskolai szociális segítség feladatellátás feltételeinek megteremtésével, szakmai tartalmának, a fenntartásához és rendszerszerű elterjesztéséhez szükséges humán és pénzügyi források meghatározásával. 2016. év végén az ESZK pályázatot nyújtott be az óvodai – iskolai szociális segítő tevékenységre EFOP-3.2.9-16 kódszámú, „Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése” címmel.

A pályázat sikeresnek bizonyult, bár a megvalósítás csúszott az elbírálás késedelmessége miatt, így az 2017. október 1-jén kezdődött el. A tevékenység érinti Salgótarjáni önkormányzati fenntartású óvodáit és általános iskoláit, valamint Karancskeszi és Lucfalva köznevelési intézményeit. A Család- és Gyermekjóléti Központ a pályázatban 3 fő főállású szociális segítő alkalmazott, akik jelen vannak a felsorolt intézményekben, és szinte kapcsolóként működnek az oktatási-nevelési intézmények és a gyermekjóléti szolgáltatást végzők között. Az említett szolgáltatás 2018. szeptemberétől beépült a kötelezően ellátandó gyermekjóléti alapellátások körébe (forrás: ESZK).

4.1.3.3. Általános és középiskolai ellátás

2017. január 1. napjától a hatályos rendelkezések szerint a tankerületi központ által fenntartott, a települési önkormányzat által működtetett köznevelési intézmények működtetésével kapcsolatos jogviszonyokból származó jogok és kötelezettségek a tankerületi központot illetik meg, illetve terhelik, tehát ettől az időponttól kezdődően a tankerületi központot ingyenes vagyonkezelői jog illeti meg mindaddig, amíg a köznevelési közfeladat a tankerületi központ részéről történő ellátása az adott ingatlanban meg nem szűnik.

A városban a táblázatban felsorolt alap-és közép fokú köznevelési intézmények működnek:

		Fenntartó	Működtető
Általános Iskola			
1.	SÁI 7 tagintézménye	Salgótarjáni Tankerületi Központ	Salgótarjáni Tankerületi Központ
2.	Uzoni Péter Gimnázium és Ált.Isk	HIT Gyülekezete	
Középiskola			
	<i>Gimnázium</i>		
1.	Bolyai János Gimnázium	Salgótarjáni Tankerületi Központ	Salgótarjáni Tankerületi Központ

¹⁷ Salgótarjáni Megyei Jogú Város nevelési-oktatási, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.

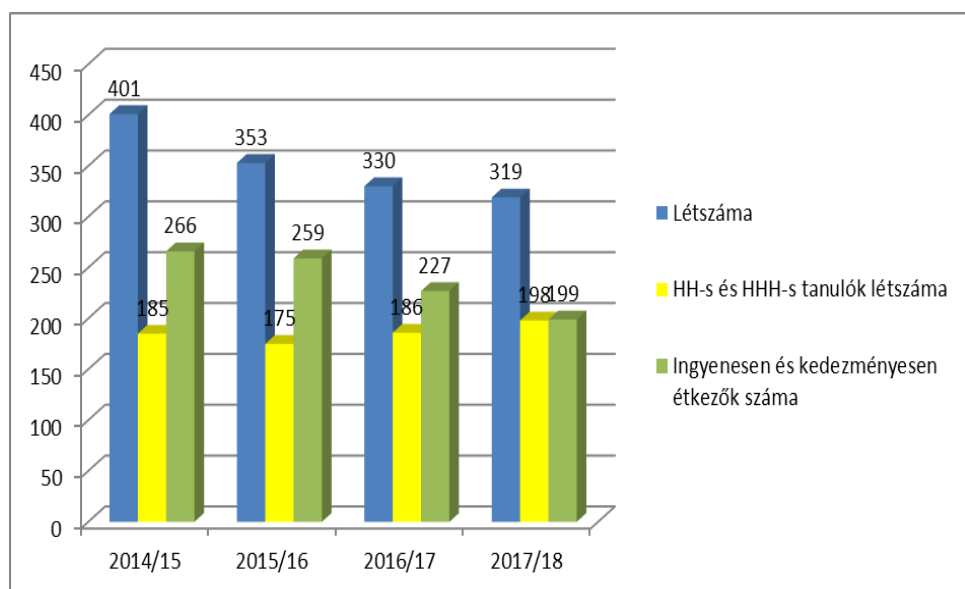
2.	Madách Imre Gimnázium	Salgótarjáni Tankerületi Központ	Salgótarjáni Tankerületi Központ
3.	Uzoni Péter Gimnázium és Ált.Isk	HIT Gyülekezete	
	<i>Szakközépiskola és szakiskola</i>		
1.	Salgótarjáni SZC Kanizsai Dorottya Eü. Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium	
2.	Salgótarjáni SZC Stromfeld Aurél Gépipari, Építőipari és Informatikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium	
3.	Salgótarjáni SZC Táncsics Mihály Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium	
4.	Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium	
5.	Salgótarjáni SZC Borbély Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma	Nemzetgazdasági Minisztérium	
Egyéb			
1.	Vácsi Gyula Alapfokú Művészeti Iskola	Salgótarjáni Tankerületi Központ	Salgótarjáni Tankerületi Központ
2.	Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola	Salgótarjáni Tankerületi Központ	Salgótarjáni Tankerületi Központ
3	Milano Gimnázium és Szakképző Iskola	alapítvány	

forrás: SMJV.PH.Humánszolgáltatási és Szervezési Iroda

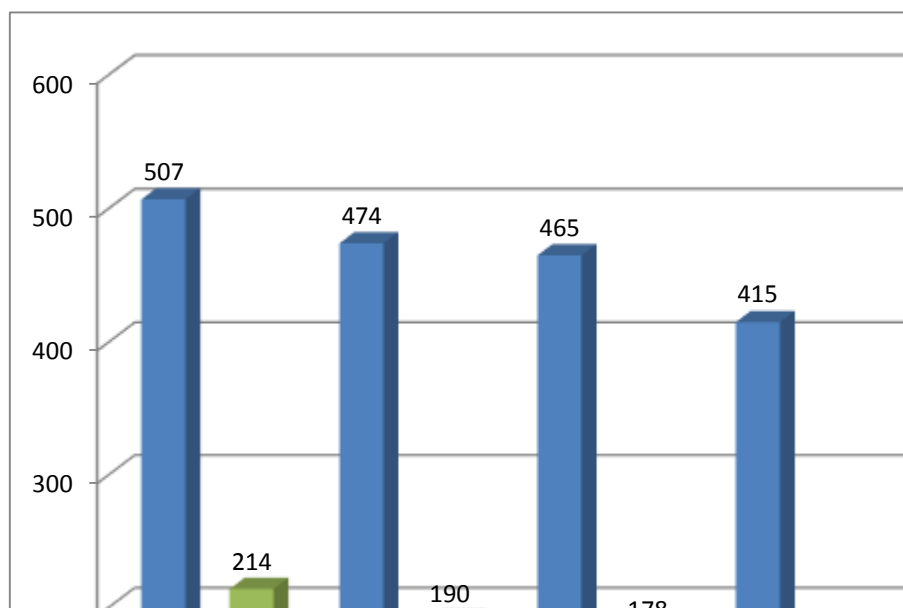
A tanulók 23%-a volt 2014/15-ös tanévben hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, amely arány a 2017/18 -as tanévre tovább romlott, elérte a 28 %-ot.

A SÁI egyes tagiskolái között jelentős eltérések tapasztalhatók a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya tekintetében, elmondható azonban, hogy szinte minden tagiskolában ez az arány az összes tanulói létszámhoz viszonyítva folyamatosan növekszik. A valamilyen hátrányos helyzettel küzdő gyermekek aránya a Petőfi Sándor Tagiskolában a legmagasabb, 80% feletti. Igen magas ez az arány az Arany János Tagiskolában is (a jelenlegi tanévben 62%), valamint a Dornyay Tagiskolában is (jelenleg 57%). A skála másik végén a Székhelyintézmény helyezkedik el, itt 7% a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok száma. A másik két tagintézményben 15% ez az arány.

Arany János Tagiskola

Beszterce- lakótelepi Tagiskola

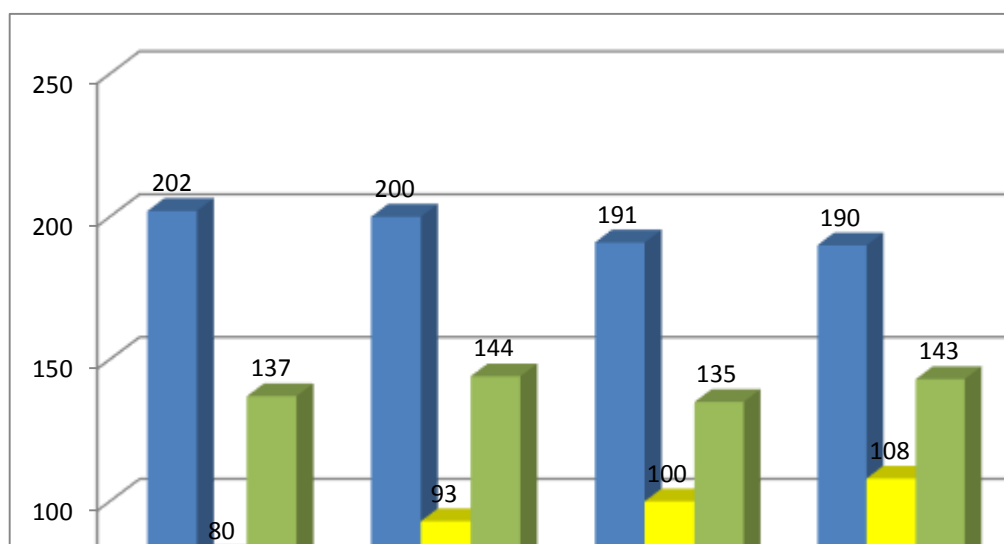

Még árnyaltabb képet kapunk, ha csak a leghátrányosabb, azaz halmozottan hátrányos helyzetű, tanköteles korú gyermekek létszámadatait vizsgáljuk.

Amíg a tanulók összlétszáma csökkent, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a 2014/15-ös tanévtől az idei tanévig nagymértékben növekedett. Míg 2014-ben 411 gyermeket, addig 2017-ben már 523 gyermeket tartottak nyilván halmozottan hátrányos helyzetűként. Ez több, mint 27%-os emelkedést jelent.

A salgótarjáni tagintézményekben jelenleg ez a tanulók 22%-a, ennyi gyermek nem rendelkezik megfelelő szociális háttérrel, illetve alacsony a szülők iskolai végzettsége. (A szegénységben élő gyermekek az alapvető szükségletekben szenvednek hiányt, esetükben fennállhat az a veszély, hogy nem jutnak olyan tudáshoz, ami az életben előre vihetné őket, csökkenthetné hátrányukat.)

Dornyay Tagiskola

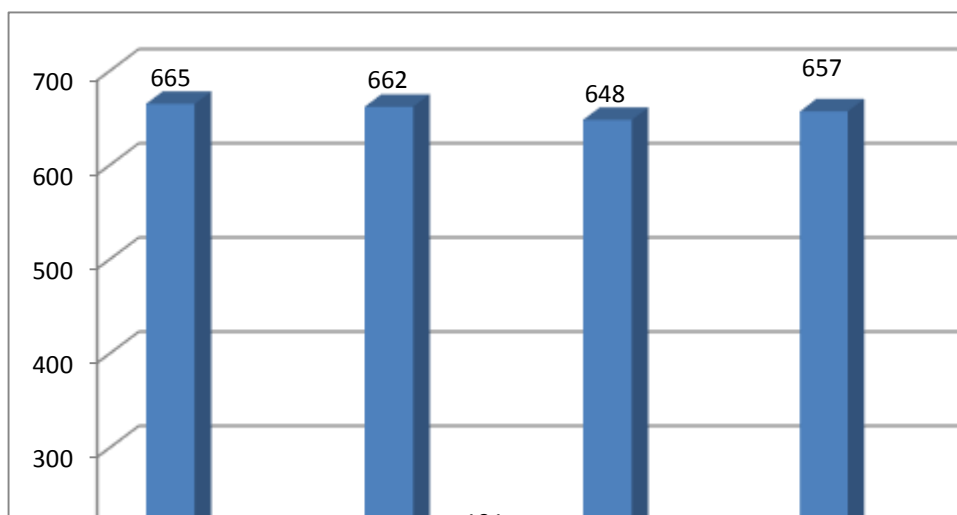

Ebben az összehasonlításban a skála két végén a Petőfi Sándor Tagiskola és a Székhelyintézmény helyezkedik el. Míg az előbbiben 73%, az utóbbiban 3% ez az arány. Nagyon magas a halmozottan hátrányos helyzetű diákok aránya az Arany János Tagiskolában is, 54%.

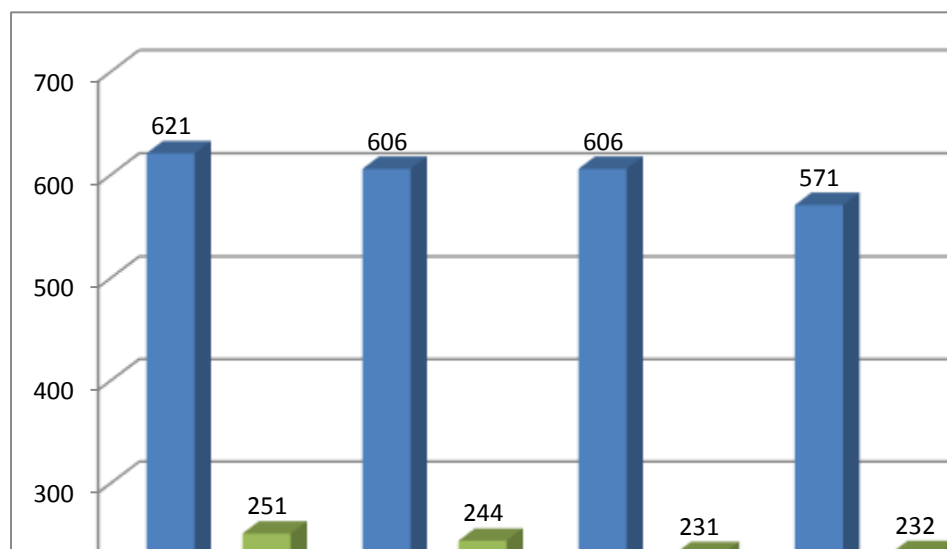
A Dornyay Tagiskolában is jelentősen nőtt a halmozottan hátrányos helyzetűek száma, jelenleg 87 a 190 tanulóból, szemben a 2014-es adattal, amikor 55 gyermek volt halmozottan hátrányos a 202 főből.

Megfigyelhető, hogy ezekben az intézményekben igen magas az igazolatlan mulasztások száma, jellemzően a felső tagozatos tanulók hiányzásai magasabbak az alsó tagozatos diákokénál. A Petőfi Sándor Tagiskola jelzése szerint azonban már alsó tagozaton is jelentősen nőtt az igazolatlan hiányzások száma.

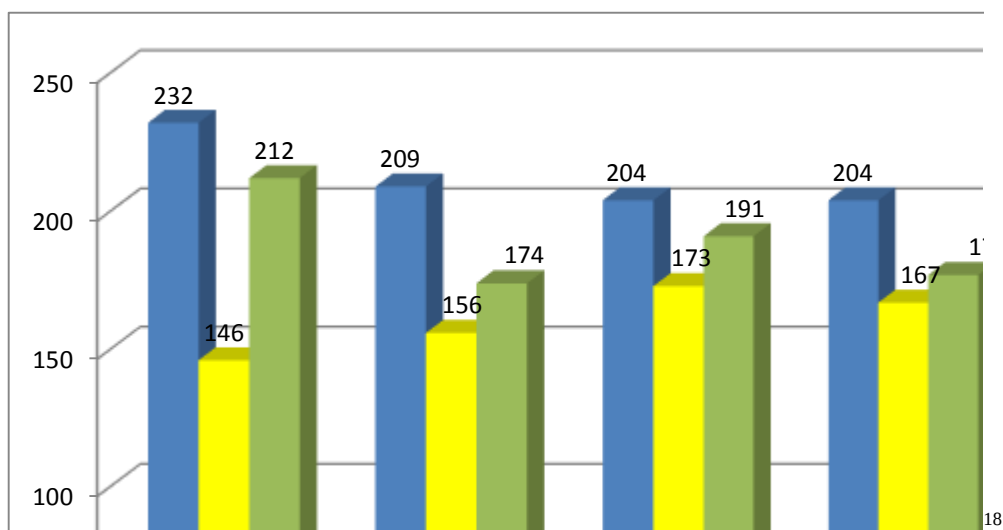
Székhelyintézmény

Kodály Zoltán Tagiskola

Petőfi Sándor Tagiskola (nappali tagozat)

¹⁸ Salgótarján Megyei Jogú Város nevelési-oktatási, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.

4.1.3.4.Felsőoktatás

Az Óbudai Egyetem jelentős szerepet vállal a kormányzat Fokozatváltás a felsőoktatásban című stratégiája, valamint a Modern Városok Program célkitűzései megvalósításában műszaki felsőoktatási szakképzés és mérnökinformatikus szak indításával Salgótarjában.

A kormányzati célok elérésének egyik meghatározó eleme a salgótarjáni felsőoktatás újraindítása, egy modell értékű oktatási rendszer kiépítése, melynek első lépéseként az Óbudai Egyetem 2017 szeptemberében gyakorlatorientált, négy féléves műszaki felsőoktatási szakképzést indított, melyet ez év őszén a hét féléves mérnökinformatikus alapképzés követett.

Az Óbudai Egyetem szerepvállalása az észak-magyarországi régióban a fiatalok számára biztosítja, hogy lakókörnyezetükben folytathassák felsőoktatási tanulmányaikat, tovább javítja a végzetek helyben maradásának lehetőségét, és a gazdasági szereplőket arra bátorítja, hogy a térségbe települve, új vállalkozásokat hozzanak létre.

A 2017. évtől az Egyetem felsőoktatási szakképzést, 2018-tól felsőoktatási szakképzést és felsőfokú alapképzést is indított. Jelenleg 26 fő képzése folyik.

4.1.3.5.Iskolai körzetek

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 50.§ (8) bekezdése értelmében a kormányhivatal határozza meg és teszi közzé minden évben az iskolák felvételi körzetét. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 24. § (1) bekezdése szerint a felvételi körzetek megállapításához a kormányhivatal minden évben beszerzi az illetékességi területén található települési önkormányzatok véleményét, amely tartalmazza a település jegyzőjének nyilvántartásában szereplő, a településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hátrányos helyzetű, általános iskolába járó gyermekek létszámát intézményi és tagintézményi bontásban.

A körzetek meghatározásánál figyelembe kell venni a tanköteles gyermekek számát, a körzetben található iskolák befogadó képességét, az egyes intézménytípusok összhangját, az egyenlő bánásmód követelményét.

A körzethatár meghatározása nem biztosíthat lehetőséget a hátrányos megkülönböztetésre.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján az általános iskola egyes tagintézményei túlszűfoltak, évről-évre nő a jelentkezők száma, míg más tagintézmények kihasználatlanok. Az eddigi évek tendenciái azt mutatják, hogy az átjelentkezések miatt egyre nő azon tanköteles korú gyermekek száma, akik a Székhelyintézményben (Gagarin Általános Iskola) szándékoznak megkezdeni tanulmányaikat, miközben az Arany János és Petőfi Sándor Tagiskolát egyre kevesebben választják az ide tartozó tanköteles tanulók közül.

Az intézmények kapacitásának korlátai miatt nem lehet minden évben tovább emelni az indítandó osztályok számát. Célszerű az aránytalanságok megszüntetése.

4.2 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A sajátos nevelési igényű - szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista gyermekek, tanulók nevelését, oktatását egy speciálisan erre a célra létrehozott intézmény, az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola biztosítja.

Az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskolában a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján folyik a sajátos nevelési igényű, autista spektrum zavarral, testi, érzékszervi, értelmi fogyatékkal élő gyermekek nevelése, oktatása.

A városban működő, fogyatékossgal élő gyermekek esélyegyenlőségét segítő civil szervezet óriási segítséget nyújt ezen gyermekek fejlődésében. A fogyatékkal élőkkel foglalkozó egyesületek, alapítványok tevékenységét a fogyatékkal élők célcsoportja részben mutatom be részletesen.

A városban 3 civil szervezet működtet tanodát, a Nyitott Könyv Olvasókör Egyesület a Salgótarján, Déryné út 1. szám alatt lévő Csillag Jelenlétházban minden héten kedd, szerda és csütörtöki napokon, a Mozgáskorlátozottak Egymást Segítők Egyesülete a Salgótarján, Tanács út 2-4. szám alatt a hét minden napján, valamint az Uzo-Jilo Tarjáni Tanoda működik a Kohász Művelődési Házban szintén minden nap.

b) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az Önkormányzat régóta tudja, hogy a város versenyképességének erősítése céljából fontos a szakképzett, diplomás fiatalok megtartása. Ennek érdekében az önkormányzat évek óta sokat tesz és folyamatosan keresi azokat a lehetőségeket, hogyan lehet elősegíteni, hogy a város fejlődése, jövője szempontjából értékes szaktudást megszerzett fiatalok e szellemi tőkét Salgótarjánban kamatoztassák. Ezért Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése megalkotta a 22/2013. (IV.25.) önkormányzati rendeletét az „Itt van az otthonunk, itt van a jövőnk!” ösztöndíjról. Ennek értelmében az Önkormányzat ösztöndíj formájában pénzbeli támogatást nyújt azon fiatalok számára, akik vállalják, hogy felsőfokú tanulmányaik befejezését követően salgótarjáni székhelyű, vagy telephelyű munkáltatóval foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt létesítenek.

Az „Itt van az otthonunk, itt van a jövőnk” ösztöndíj pályázata első ízben 2013. május 1-jét követően került meghirdetésre.

A Rendelet megalkotása óta a pályázat 2018-ban az 6. alkalommal került meghirdetésre. Az eltelt 6 év alatt 61 fő került be az ösztöndíj programba, évekre lebontva az alábbiak szerint:

- 2013-ban: 7 fő
- 2014-ben: 9 fő
- 2015-ben: 9 fő
- 2016-ban: 6 fő
- 2017-ben: 17 fő
- 2018-ban: 13 fő

Elmondhatjuk, hogy a program sikeresen működik és egyre nagyobb népszerűségnek örvend. A 61 főből 17 fő már befejezte tanulmányait és megkezdte az ösztöndíj szerződésben foglaltak teljesítését, azaz salgótarjáni munkáltatónál dolgozik.

Sajnos 7 fő ösztöndíjas nem teljesítette a támogatási szerződésben foglaltakat, így a tanulmányok ideje alatt kapott támogatást vissza kellett vagy kell fizetniük.

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány Kuratóriuma egyetemi, főiskolai hallgatók támogatására pályázatot hirdetett évente a salgótarjáni állandó lakhellyel rendelkező és salgótarjáni középiskolában érettségizett, felsőfokú intézmény második vagy e fölötti évfolyam nappali tagozatán egyetemi, főiskolai tanulmányokat folytató, szociálisan hátrányos helyzetű diákok számára.

A támogatás feltétele továbbá a közalapítvány kuratóriuma által évente meghatározott tanulmányi átlag elérése volt, mely legalább 4,0. A támogatás időtartama. 10 hónap

2014/2015. tanév

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány pályázatára 41 pályázat érkezett be. Ebből 26 fő felelt meg a pályázati kiírásnak, s így a 2014/2015. tanévben 20 fő havi 6000 Ft, 6 fő havi 5000 Ft támogatásban részesült 10 hónapon keresztül. Az önkormányzat 1 500 000 Ft-ot biztosított a Közalapítvány részére az ösztöndíjak kifizetéséhez.

A támogatások elbírálását a „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány Kuratóriuma végezte, s a 2014. december 2-ai ülésén döntött az ösztöndíjak odaítéléséről. Az ösztöndíj szerződések aláírására és az ösztöndíjak átadására 2014. december 13-án került sor ünnepélyes keretek között.

2015/2016. tanév

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány 2015/2016. tanévi pályázatára 26 pályázat érkezett be. Mind a 26 pályázat megfelelt a pályázati kiírásban foglaltaknak. Így a kuratórium döntése alapján 10 hallgató havi 7000 Ft, 16 hallgató pedig havi 5000 Ft támogatásban részesült ebben a tanévben.

Az önkormányzat 1 500 000 Ft-ot biztosított a Közalapítvány részére az ösztöndíjak kifizetéséhez.

2016-2017. tanév

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány 2016/2017. tanévi pályázatára 34 pályázat érkezett be, ebből 30 pályázat felelt meg a pályázati kiírásban foglaltaknak. Így a kuratórium döntése alapján 30 hallgató havi 5000 Ft támogatásban részesül ebben a tanévben.

Az önkormányzat 1 500 000 Ft-ot biztosított a Közalapítvány részére az ösztöndíjak kifizetéséhez.

2017-2018. tanév

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány 2017/2018. tanévre kiírt pályázatára 33 hallgató adta be kérelmét, ebből 30 pályázat felelt meg a pályázati feltételeknek. Így a kuratórium döntése alapján 30 hallgató havi 5000 Ft támogatásban részesül ebben a tanévben.

Az önkormányzat 1 500 000 Ft-ot biztosított a Közalapítvány részére az ösztöndíjak kifizetéséhez.

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány további célja, hogy a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer elveit elfogadva támogassa a salgótarjáni lakóhellyel rendelkező hátrányos szociális helyzetű, felsőoktatási tanulmányokat folytató hallgatókat, illetve a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalokat. Az ösztöndíjat a külön jogszabályban meghatározottak szerint adja.

2015. évre vonatkozó ösztöndíj pályázatok.

„A” típusú pályázatok:

Beadott érvényes pályamunkák száma: 77 db

Támogatott pályázatok száma: 47 db

Elutasított pályázatok száma: 30 db

Támogatás összege a 2015. évre: 1 410 000 Ft

Az „A” típusú pályázati támogatás 2015. február – június, illetve 2015. szeptember – 2016. január közötti 10 hónapra szól.

„B” típusú pályázatok:

Beadott érvényes pályamunkák száma: 5 db

Támogatott pályázatok száma: 3 db

Elutasított pályázatok száma: 2 db

Támogatás összege a 2015. évre: 90 000 Ft

A „B” típusú pályázók az ösztöndíjra 2015. szeptemberétől válnak jogosulttá, amennyiben felvételt nyernek valamely felsőoktatási intézmény nappali tagozatára.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat

2016. évi fordulójára 73 fő pályázott. A pályázatok közül 6 érvénytelen pályázat volt, 17 fő elutasításra került. 50 fő részesül havi 3000 Ft önkormányzati támogatásban, ebből 44 fő 10 hónapra kapja az ösztöndíjat a 2015/2016. tanév II. félévére és a 2016/2017. tanév I. félévére. 6 fő a 2016/2017. tanévtől kezdődően 3x10 hónapon keresztül részesül havi 3000 Ft önkormányzati támogatásban, amennyiben felvételt nyer egy felsőoktatási intézmény nappali tagozatára a 2016/2017. tanévtől kezdődően. Az önkormányzati támogatás mellé a felsőoktatási intézmény ugyanannyi támogatást folyósít, tehát a támogatás havi összege 6000 Ft.

Az önkormányzat a 2016. évben 1 500 000 Ft-tal támogatja a Bursa Hungarica nyertes pályázóit, plusz az előző évek B típusú pályázatainak áthúzódó költsége még 230 000 Ft. Összesen 1 730 000 Ft összeget biztosít az önkormányzat a 2016. évi költségvetésben.

2017. évi fordulójára 58 érvényes pályázat érkezett. 55 fő 10 hónapra („A” típusú pályázat) - a 2016/2017. tanév II. félévére és a 2017/2018. tanév I. félévére - 14 fő havi 5000 Ft, 14 fő havi 4000 Ft, 27 fő 3000 Ft összegben. 3 fő („B” típusú pályázat) a 2017/2018. tanévtől kezdődően 3x10 hónapon keresztül részesül havi 4 000 Ft önkormányzati támogatásban, amennyiben felvételt nyer egy felsőoktatási intézmény nappali tagozatára a 2017/2018. tanévtől kezdődően. Az önkormányzati támogatás mellé a felsőoktatási intézmény a megállapított összeggel megegyező támogatást folyósít.

Az önkormányzat a 2017. évben 1 500 000 Ft-tal támogatja a Bursa Hungarica nyertes pályázóit, ezen felül fedezi az előző évek B típusú pályázatainak áthúzódó költségét 330 000 Ft-ot. Összesen 1 830 000 Ft összeget biztosít az önkormányzat a 2017. évi költségvetésben erre a célra.

2018. évi fordulójára 59 érvényes pályázat érkezett. 58 fő 10 hónapon keresztül, a 2017/2018. tanév II. félévére és a 2018/2019. tanév I. félévére, részesül támogatásban. 7 fő havi 5000 Ft, 18 fő havi 4000 Ft, 21 fő havi 3000 Ft, 12 fő havi 2000 Ft összegben. 1 fő a 2018/2019. tanévtől kezdődően 3x10 hónapon keresztül

részesül havi 2 000 Ft önkormányzati támogatásban, amennyiben felvételt nyer egy felsőoktatási intézmény nappali tagozatára a 2018/2019-es tanévtől kezdődően. Az önkormányzati támogatás mellé a felsőoktatási intézmény a megállapított összeggel megegyező támogatást folyósít.

Az önkormányzat a 2017. évben 1 500 000 Ft-tal támogatja a Bursa Hungarica nyertes pályázóit, ezen felül fedezi az előző évek B típusú pályázatainak áthúzódó költségét 360 000 Ft-ot. Összesen 1 860 000 Ft összeget biztosít az önkormányzat a 2018. évi költségvetésben erre a célra.

Tanulói bérlettámogatás

A korábbiak kifejtettek szerint: 2014. októberétől helyi rendeletben szabályozott, jogosultsági feltételek alapján tanulói helyi járáti bérlettámogatást állapítható meg azon tanulók részére, akik a jogszabályban meghatározott jogosultsági feltételeknek megfelelnek. A bérlettámogatás havonta kerül megállapításra, a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégiuma által megküldött (iskolánkénti) lista alapján. A tanulói bérletek átadásáról a KIGSZ gondoskodik, minden hónap 5. napjáig.

2017. évi bérlettámogatás

Hónap	Igénybevevő (fő)	Költség (Ft)
január	264	575.520.-
február	264	575.520.-
március	267	582.060.-
április	266	579.880.-
május	266	579.880.-
június	267	582.060.-
szeptember	256	558.080.-
október	269	586.420.-
november	271	597.780.-
december	267	582.060.-
összesen:		5.792.260.-

4.3 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Növekszik a gondoskodás alá kerülő gyermekek száma iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok miatt.	Családoknál a kialakult veszélyeztető tényezők csökkentése, megszüntetése. Biztonságos családi háttér kialakításának segítése, társadalmi beilleszkedést segítő programok szervezése, kompetenciafejlesztése, családok megerősítése.
HHH megállapításához szükséges nyilatkoztatás hatékonyságának hiánya	Érintett családok tájékoztatása a nyilatkozattétel fontosságáról, a HHH-s státusz által biztosított kedvezményekről, támogatásokról.
A gyermekek első közösségbe kerülésekor jelentkező együttélés, társas érintkezés szabályait nem ismerők számának növekedése, hiperaktív és pszichés problémákkal küzdő gyermekek beilleszkedési zavarai, agresszió megjelenése	Elsődleges prevenció megerősítése, óvodai szinten a szociális segítség eszköztárának kialakítása (egyéni, csoportos és közösségi segítő tevékenység), kompetens szakemberek bevonása az óvodai szociális segítségbe, szakmai együttműködés rendszerének kialakítása
A gyermekek már 10-12 éves korban kezdenek kihullani a rendszeres iskolai oktatásból, magántanulásba menekülnek, ott megragadnak egy szinten és a 8 általánost sem tudják befejezni	Kiscsoportos felzárkóztató foglalkozások tartása, a gyermekek sikerorientálttá tétele, fejlesztő szakemberek bevonásával felzárkóztatás segítése, magántanuló státusz megadásával kapcsolatos jogszabályok pontos alkalmazása, esetleges jogszabálmódosítás
A korai fejlesztés és a hozzá kapcsolódó információk hiánya. A szülők aluliskolázottsága, zárkózottsága miatt a korán feltárható problémák felismerésének a hiánya	Olyan szolgáltatás megvalósítása, mely lehetővé teszi a gyermekek korai fejlesztését, egészségügyi problémák korai felismerését, szűrését, egészségtudatos nevelés elősegítését, információhiány csökkentését.
Drogfogyasztók számának emelkedése, fiatalok jövőképeinek hiánya, szülői, családi érdektelenség, figyelemhiánya a gyermek, a fiatalok felé, a családok és generációk között együttműködés, összefogás, önkéntességre való hajlandóság hiánya, a családok összetartó ereje gyenge.	Prevenációs előadások szervezése, jelzőrendszer tagjainak fokozott odafigyelése, azonnali jelzése, a szülők megsegítése, segítő beszélgetések megtartása szakemberek bevonásával.
A hátrányos helyzetű gyermekek sokszor érzik magukat kirekesztettnek, hiszen erősen korlátozott anyagi lehetőségeik miatt nem jutnak el kirándulásokra, táborokba, ki sem mozdulnak a legszűkebb környezetükből. A szabadidő hasznos eltöltését nem ismerik.	A gyermekek kirekesztettségének csökkentése, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés bővítése, a gyermekek szabadidős lehetőségeinek, a nyári tábori élmények megélésének biztosítása iskolai szünetben.
Azonnali megoldást kínáló, súlyos családi problémák esetén krízismegoldások biztosítására alkalmas intézményrendszer férőhely bővítése	Családok/Gyermekek átmeneti otthonának férőhely bővítése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A szülői feladatok megosztására napjainkban továbbra is a legtöbb családban ugyanaz az aránytalanság jellemző, mint a házimunkák végzésére. A gyermekről való gondoskodásnak csak egy része sorolható házimunka jellegű feladatok közé, a családok nagy részében viszont a gyermek életének más területein is az anyai jelenlét a meghatározó, ezzel sokkal több feladat hárul a család női tagjára. A hagyományos feladatmegosztás színtere a család, okozott hátrányai pedig a családra is negatív hatással bírnak, így újfajta szemlélet kialakítására kell hangsúlyt fordítani, melynek majd a gyakorlatba való átültetésével közvetlenül a családok életében valósulhat meg jótékony változás.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők munka-erőpiaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja. E felfogás általánossága folytán a munkáltatók esetenként a férfiakénál korlátozottabb rendelkezésre állásukkal számolnak, olykor a toborzásnál, az előmenetelben is a férfiakat részesítik előnyben.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

SALGÓTARJÁN													
Regisztrált álláskereső átlagos száma	2015			2016			2017			2018. I-X.			
	Férfi	Nő	Nem	Férfi	Nő	Nem	Férfi	Nő	Nem	Férfi	Nő	Nem	
1-3 hónap	468	399	867	417	360	777	373	351	724	341	330	671	
4-6 hónap	236	195	431	211	175	386	172	175	347	177	166	342	
7-12 hónap	264	242	506	219	191	410	166	183	349	176	180	355	
13-24 hónap	247	249	497	206	197	404	168	159	326	114	163	277	
> 24 hónap	298	351	649	274	334	607	238	296	533	199	260	459	
Összes	1513	1436	2949	1327	1257	2584	1115	1163	2278	1006	1099	2105	
180 napon túl	809	842	1651	699	722	1421	571	637	1208	488	603	1091	
Arányuk			56,0			55,0			53,0			51,8	

forrás: Nm-i Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Salgótarján	Felnőttek								
(25 - 54 év, 55 év és felette)									
Érintett nettó létszám	2014			2015			2016		
	Férfi	Nő	Összeg	Férfi	Nő	Összeg	Férfi	Nő	Összeg
Foglalkoztatást elősegítő képzés támogatása	564	513	1 077	357	350	707	106	147	253
Bértámogatás	83	140	223	78	105	183	33	37	70
Álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatások	16	6	22	13	7	20	12	6	18
Közhasznú munkavégzés támogatása	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Bérlétszám támogatás	70	103	173	93	120	213	54	76	130
Helyközi utazás támogatása	3	4	7	2	2	4	1	4	5
Munkaerőpiaci támogatás eszközei	737	766	1 503	543	584	1 127	206	270	476
Nem ismert	74	115	189	66	82	148	42	40	82
"A nyári diákmunka elősegítése"	0	1	1	0	0	0	0	0	0
"Nők40+" központi munkaerő-piaci program	0	0	0	0	0	0	0	9	9
"Újra tanulok"	50	9	59	63	7	70	24	5	29
A nők 40 év szolgálati jogviszonyának megszerzésének elős.	0	17	17	0	15	15	0	0	0
Első munkahely garancia (de minimis támogatással)	1	0	1	0	0	0	0	0	0
GINOP "Út a munkaerőpiacra"	0	0	0	11	13	24	70	82	152
GINOP6.1.1 "Alacsony képzettségűek és közfogl.tatottak képz"	0	0	0	0	0	0	7	14	21

Ifjúsági Garancia Rendszer GINOP5.2.1 munkaerő-piaci pr.	0	0	0	7	7	14	7	8	15
T2.1.6-2015.évi Országos közfoglalkoztatáshoz tart. képzések	0	0	0	8	13	21	6	10	16
T2.1.6-Önkorm. kisé. fel.-ok(digitalizálás) 2015. é. képzés	0	0	0	51	52	103	1	1	2
TÁMOP-1.1.2-11/1	255	224	479	150	162	312	5	1	6
TÁMOP 1.1.1 program	5	7	12	0	0	0	0	0	0
TÁMOP 1.1.2 program	5	16	21	0	0	0	0	0	0
TÁMOP 1.1.3 program	2	3	5	0	0	0	0	0	0
TÁMOP 2.1.6 - téli közfogl. 2014-2015	0	0	0	96	153	249	44	101	145
TÁMOP 2.1.6 - téli közfoglalkoztatás	363	393	756	96	85	181	0	0	0
Munkaerő-piaci Programok	737	766	1 503	543	584	1 127	206	270	476

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Általánosságban elmondható, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés szempontjából. Elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy többnyire az alacsony végzettséggel rendelkező nők vállalnak három vagy több gyermeket

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A Százszorszép Bölcsőde 2014.10.01-én kezdte meg működését, 4 bölcsődei csoportban, 52 fő engedélyezett férőhelyszámon a város családi házas övezetében, modern körülmények között biztosítja a gyermekek ellátását.

A bölcsődei gondozás négy csoportszobában történik, két gondozási egységben, kettő 12-12 fős csoport 20 hetestől 1,5 éves korú gyermekek számára és kettő 14-14 fős csoport pedig 2-3 éves korú gyermekek számára. A beíratottak körében a kihasználtság 94%, a 2017. december 31-i létszám 49 fő. A kisgyermekek betegségei, hiányzásai miatt a kihasználtság 62%.

A Mackóvár Központi óvoda épületében két mini bölcsődei csoport kap helyet 8-8 fővel, illetve a tervek szerint a következő nevelési évtől még 1 mini bölcsődei csoport kialakítására kerül sor a Gyermekkert Tagóvoda épületében.

A Társulás által fenntartott Százszorszép Bölcsőde által nyújtott szolgáltatáson kívül a gyermekek napközbeni ellátását biztosítja három, nem állami fenntartású családi bölcsőde is. A Futrinka-meseház Nonprofit Kft. által fenntartott családi bölcsőde 7 férőhelyen, a Reménység Gyermeksegély és Rehabilitációs Alapítvány által fenntartott családi bölcsődékben 7-7 férőhelyen nyújt szolgáltatást. A Közgyűlés döntése értelmében a családi bölcsődék működését – ellátási szerződés keretében - 30.000 Ft/férőhely összegben támogatja az Önkormányzat.¹⁹

A 2018/2019-es nevelési évet a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde egy központi és 9 tagóvodával, 38 óvodai csoporttal az október 1-jei állapotot figyelembe véve 827 gyermekkel kezdte meg. Az óvodások létszáma a 2018/2019. nevelési év végére, az eddig beiratkozott gyermekek létszáma alapján várhatóan 935 fő lesz, ez számított létszámmal 956 óvodást jelent.

A 2015. szeptember 1-jétől hatályos jogszabályváltozások értelmében a gyermek 3 éves korától kötelező az óvoda. Az intézmény ennek ellenére is minden felvételi kérelmet teljesíteni tudott, sőt még a 3. életévüket be nem töltött kisgyermekek fogadását is tudja biztosítani.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A Magyarországon érvényesülő jelenlegi demográfiai folyamatok mellett különös jelentőséggel bír a családtervezés. A gyermekvállalási kor kitolódása és a családokban vállalt átlagos gyermekszám csökkenése miatt Salgótarjában is kevesebb a születendő gyermekek száma.

¹⁹ forrás: Gyermekvédelmi tájékoztató 2017. ESZK

A családalapítást egyre későbbi életkorra halasztják, egyre többen vállalnak csupán egy gyermeket, ennek hátterében különböző okok állnak (karrier, biztos egzisztencia megteremtése, válás, munkaerő-piaci helyzet, stb.), a nők esélyegyenlőtlenségi helyzetének minden területe szorosan összefügg, és hatással van a születendő gyermekekre, illetve számukra.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe			
Év	Védőnők száma (területi) (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként 0-18
2012	7		255
2013	8		220
2014	8		216
2015	7		240
2016	7		225
2017	8		200
Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés			

A biztosítási jogviszonyon alapuló gyed esetében 2014-től a gyermek 1 éves kora után korlátozás nélkül lehet munkát vállalni, illetve több gyermek után egyszerre több ellátást is igénybe lehet venni.

A családtervezést és a több gyermek vállalását pozitív irányba mozdíthatja el a „gyed extra”, ami megengedi a több ellátás egyidejűleg történő folyósítását (mivel egy gyermek után, egyidejűleg csak egy ellátást lehet folyósítani, több ellátást akkor folyósítható, ha több gyermek van a háztartásban (közülük legalább egy gyermek 2013. 12. 31-ét követően született. 2014. január 1-jét követően, ha újabb gyermek születik a családba, akkor az idősebb testvér után járó ellátás továbbra is megilleti a szülőt, nem kell lemondani az ellátásról. A diplomás GYED a felsőfokon tanuló, vagy felsőfokon végzetek gyermekvállalási kedvét növelheti, mivel 2014. január 1-jétől kiegészül a gyermekgondozási díjra jogosultak köre a felsőoktatási intézmény hallgatóival (azok jogosultak, akik 2013. 12.31-ét követően születtek, felsőfokú tanulmányai alatt vagy a tanulmányok megszűnését követő 1 éven belül).

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. Magyarországon hetente hal meg egy nő társa általi bántalmazástól.

A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, a folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb.

Célzottan a nők elleni erőszak, családon belüli erőszak áldozataival foglalkozó ellátás a városban nem folyik.

Környezetünkben az elmúlt időszakban megnövekedett azon családok száma, akik párkapcsolati erőszak miatt – általában alkohol és drog használata áll a háttérben - bomlottak fel és a bántalmazott félnek, illetve hozzátartozóiknak menekülnie kellett otthonukból. Mivel megyénkben szűkösek az ellátási lehetőségek a krízishelyzetben lévő bántalmazott családok számára, féltő, hogyha időben nem jutnak a családok szakszerű ellátásba, kikerülhetnek a gyermekvédelmi ellátórendszer fókuszából.

A társulás fenntartásában működő etesi Családok Átmeneti Otthonában minden évben többször előfordul, hogy krízishelyzetben lévő bántalmazott anyát és gyermekeit szállásolnak el, mivel a környezetükben lévő átmeneti otthonok telítettsége miatt az áldozatok nem tudnak máshová menekülni. Általában személyesen keresik fel őket és jellemző, hogy a késő esti órákban érkeznek, menetrendszerinti autóbuszjáratral. Többnyire hiányos öltözetben és volt, hogy hiányos személyes iratokkal is. Mivel az intézmény férőhelyei szinte folyamatosan fel vannak töltve, így ritkán tudják a menekülő családokat ellátni, de viszont a teltház ellenére sem küldenek el krízishelyzetben lévő családot. Mindenkit éjszakára elszállásolnak, élelemmel, ruházattal segítik őket és másnap utazási költséget biztosítva számukra, utaztatják tovább rokonokhoz, illetve előzetes telefonos egyeztetés után más megyékben lévő anyaotthonokba. Minden esetben, ezzel egy időben értesítetik a lakcím szerinti gyermekjóléti szolgálatot is.

A bántalmazottak közül volt, akit orvosi ellátáshoz juttatták fizikai sérülései miatt, de rendszerint jellemző rájuk a zaklatott lelki állapot, félelem, depresszió.

Az otthon minden esetben menedéket nyújt a krízishelyzetben lévő bántalmazottak számára, de mivel krízisközponttal nem rendelkezik, így a krízishelyzet hatékony kezelésére a szükséges humánerőforrással, illetve pénzügyi forrásokkal sem.

Tapasztalataik szerint a társadalmi rétegződést tekintve a középosztály alsó rétegéből és az alsó szegény rétegből kerültek hozzájuk családok. Minden eset újabb kérdést vet fel bennük és azt már tisztán látni, hogy a családon belüli erőszak szereplői nem kezelhetők egymástól függetlenül és úgy, hogy csak a rendszer egyes tagjai foglalkoznak velük.

A problémák nagyon sokrétűek és a problémát csak egy jól felépített egymást kiegészítő és egymásra épülő rendszer oldhatja meg. A rendszer tagjainak felelőssége és együttműködése elengedhetetlen, mert amíg a probléma egyik részét helyrehozzuk, a másik részen számtalan trauma marad feldolgozatlanul.

A minden hozzájuk menekülő család száma tükrözi a krízisellátás hiányát a területünkön lévő átmeneti gondozás rendszerében.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete **„MENEDÉK” Családok Átmeneti Otthona** 1992. óta nyújt átmeneti elhelyezést az ország bármely részéről érkező hátrányos helyzetű családoknak, anyáknak, apáknak és gyermekeiknek, akik szociális, pszichés, bántalmazás és egyéb okból krízishelyzetbe kerültek.

Három szinten végzik a gyermekek átmeneti gondozását:

- 4 férőhelyen **krízis ellátást** biztosítanak a bántalmazott anyák és gyermekeik számára az NRSZH pályázatán elnyert támogatással.
- 40 férőhelyen **átmeneti ellátás** történik gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek, szülők és várandós anyák részére szükség szerinti teljes ellátással.
- 2018-tól Európai Unió pályázat támogatásával bővítették szolgáltatásaikat a **Félutas Ház szolgáltatással**.

A korai szocializáció elsődleges és döntő színtere a család. A családban általában az anya az, akinek fő feladata a családi harmónia, az érzelmi kontaktusok fenntartása, megőrzése és gazdagítása. Sajnos a nehéz élethelyzet, az anyagi bizonytalanság, a munkahely hiánya, stb. a családi konfliktusok kialakulásának kedvez.

Az ESZK pszichológia tanácsadással segíti a rászorult gyermekeket, szülőket, családokat, A szolgáltatás keretében a tanácsadáson kívül az alábbi tevékenységeket nyújtja: egyéni és csoportos foglalkozások gyermekekkel, szülőkkel, pszichológiai vizsgálatok a rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel, konfliktuskezelés, kritikus helyzetek esetén sürgős segítségnyújtás, továbbirányítás szakellátásba.

Gyermekekkel és szülőkkel egyéni és csoportos foglalkozások keretében folytatott tanácsadás jellegű szolgáltatás. A rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel történő konfliktuskezelés, kritikus helyzetek esetén sürgős segítségnyújtás, továbbirányítás.

103 alkalommal, összesen 198 fő vette igénybe a szolgáltatást.

Főbb problémátípusok:

- iskolai hiányzás,
- válás, szülők közötti nézeteltérések,
- veszteségélmény feldolgozása,

- magatartási, illetve viselkedési problémák.

A családi problémák háttérében tartósan fennálló rögzült kóros működés, funkcionális hiány is állhat. A szülői modell hiánya, vagy a hibás szülői minták átvétele is destruktív állapot. A családi problémák nagy részének háttérében a megfelelő kommunikáció hiánya áll. Gyakori, hogy a problémák nem kerülnek felszínre, a családtagok nem beszélnek meg egymással gondjaikat, aminek hatására a feszültségek halmozódnak. A családtagok törekednek meghatározott kapcsolatformák kialakítására, szükségük van rá, hogy elfogadásukról, megértésükről visszajelzéseket kapjanak a család tagjaitól, hogy meghallgassák őket.

A kommunikációs problémákhoz szorosan kapcsolódnak a pszichoszomatikus zavarok, melynek kialakulásához a kutatók nagy jelentőséget tulajdonítanak az anya-gyerek kapcsolatnak. Annak zavarai, illetve hiánya egyaránt káros pszichológiai hatású.

A család a társadalom alapvető egysége és alapvető szociális értéke, éppen ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a családi kapcsolatok megerősítésére, a családi kommunikációs zavarok kiküszöbölésére, konfliktuskezelési technikák megismertetésére.

Mindezen kívül a társulás fenntartásában működő etesi Családok Átmeneti Otthona nyújthat segítséget a pillanatnyi helyzet megoldásában (lásd Gyerekek célcsoport/Krizishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások)

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlésében a 2014-2018 ciklusban 14 fő férfi került megválasztásra. A Salgótarjáni Polgármesteri Hivatal irodavezetői között jelenleg 5 nő és 2 férfi van. az Az Önkormányzat költségvetési szerveinek vezetői nők, az Önkormányzat 100 %-os tulajdonában lévő gazdasági társaságok ügyvezető közül 4 férfi, 1 nő.

Önkormányzat a vezetői réteg, illetve a munkatársak kiválasztásakor egyaránt kiemelt figyelmet fordít, hogy mindenki szakmai kompetenciái, képességei alapján kerüljön kiválasztásra, teljes mértékben függetlenül attól, hogy férfi vagy nő az illető jelölt.

5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket érintő problémák intenzív napirenden tartását segítheti a helyi nőszervezetekkel, egyesületekkel való együttműködés, mely a civil szféra figyelmét garantálhatja a Helyi Esélyegyenlőségi Programnak, a női szerepekről alkotott különböző nézetek közti feszültség feloldására tett intézkedéseiről. Fontos a nők igényeinek megfelelő klubok, szakkörök, foglalkozások, tréningek (pl. kommunikációs, személyiségfejlesztő, probléma felismerő és konfliktuskezelést szolgáló tréningek) indítása a területen tevékenykedő civil szervezetek munkájának erősítésével.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony a nők foglalkoztatása, a szülés utáni idő kiesés miatt nehéz az újra elhelyezkedés, a munkáltatóknak fenntartásai vannak a kisgyermekes anyák alkalmazásával szemben. Nagyarányú a munkanélküliség az alacsony végzettségű roma származású nők között. Állásinterjú alkalmával nem tudják magukat kellőképpen kifejezni, sokszor a tesztek megírása is problémát jelent számukra.	A családok anyagi körülményeinek javítása a munka világába való visszajutással;
	Érzékenyítő tréningek szervezése. A tartós elszegényedés, a mélyszegénységbe süllyedés megelőzése érdekében az álláskereső számára elhelyezkedést segítő képzések, átképzések szervezése. Veszélyeztetett célcsoportok (nők, roma nők, alacsony iskolázottságú egyének, gyermeküket egyedül nevelők, életkori besorolás szerint hátrányos helyzetűek: pályakezdő fiatalok, 45 év fölöttiek, stb.) számára személyre szabott, illetve speciális,

	csoportos programok szervezése, információs pont létrehozása. Állásinterjúra való felkészítés – csoportosan és személyre szabottan. Prevenációs és korrekciós beavatkozások tervezése (iskolai programok, tréningek, álláskeresési technikák, vállalkozóvá válás lehetőségei).
Családi kapcsolatok fellazulása, kommunikációs zavar fennállása, kommunikáció hiánya a családban	Családi problémák feltérképezése, családi kommunikációs zavarok kiküszöbölése, konfliktuskezelési technikák megismertetése, családi kapcsolatok megerősítése
Az erőfeszítések ellenére nagyfokú látencia jellemzi a családon belüli erőszakot, sok eset nem kerül a szakemberek látókörébe, társfüggőség, bizalom hiánya a hatóságok, illetve a távoltartás nyújtotta megoldások iránt. Családon belüli erőszak áldozatai számára nincs/kevés elhelyezési lehetőség.	Nők biztonságának, testi-lelki jóllétének növelése, a veszélyeztetett (és veszélyeztető) csoportok tájékoztatása, jogaik tudatosítása. Krízisközpont kialakítása a Családok Átmeneti Otthonában.

6. Az idők helyzete, esélyegyenlősége

Az idők hátrányos megkülönböztetése többféle formában nyilvánulhat meg, ilyen a *nyelvi*, a *lakóhelyi*, a *családon belüli*, a *mediális és a gazdasági*, de legjellemzőbb formájának pedig a *munkahelyi* megnyilvánulások tekinthetők.

A *nyelvi* diszkriminációba sorolhatók mindazok a szavak és kifejezések, melyeket a fiatalabb korosztály idegen nyelvekből átvett (pl. chat, online, e-mail, stb.) vagy a korosztályi rétegnyelvekhez tartozik, de az idősebb korosztály mindezeket nem ismeri, nem használja, ezáltal nem érti. Emellett a nyelvi diszkrimináció része az is, hogy az idősebb korosztály romló hallásának következtében lassul beszédtempója és beszédértése is, melyre általában sem a fiatalabb korosztály, sem a média nincs tekintettel.

Az idők *lakóhelyi* diszkriminációja abban nyilvánul meg, hogy megszűnnek azok a közösségi terek, parkok, ahol az idősebb korosztály is jól érezhetné magát, kapcsolódhatna.

A *családon belüli* diszkrimináció leggyakoribb esete, hogy idős rokonukat elhanyagolják a családtagok, nem veszik meg a gyógyszereiket, bántalmazzák őket, elveszik nyugdíjukat, megtakarított pénzüket.

Az ilyen családon belüli erőszak csak ritkán kerül a hatóságok elé, mert az időkben nem tudatosul, hogy rosszul bánnak velük, illetve félnek a bántalmazóktól.

A *mediális* diszkrimináció a tömegkommunikáció minden szegmensében jelen van. A reklámokban például az idők nem nagyon szerepelnek, ha mégis, akkor rendkívül lealacsonyító, diszkriminatív helyzetben (pl. vizelettartási problémák, műfogsor használat, feledékenység). Kevés olyan műsor van a televízióban, rádióban, amely kifejezetten az idős korosztályhoz szólna. A napilapok, magazinok között is kevés hozzájuk szólót találunk.

A mediális diszkriminációhoz hozzátartozik az informatikai jártasság hiánya is. Az idősebb korosztály nagyrészt nem ismeri, nem tudja használni a számítógépet, amely hátránnyá jelentkezik a munkaerőpiacon is. Mindemellett az internethasználat sem vált többségük számára mindennapi rutinná, így a világhálón hozzáférhető naprakész információkkal sem rendelkeznek.

Az esélyegyenlőség szempontjából jelentős szerepe van az idősödő és idős emberek valamint a fiatalok között meglévő szakadékok csökkentésének, a generációk közötti kapcsolat és együttműködés erősítésének.

Salgótarjánban civil kezdeményezésként az idősügy érdekképviselője érdekében korábban már működött **Idősügyi Tanács**, tevékenysége azonban 2013-ban megszűnt. Az Önkormányzat a fenti célt és feladatot nagy jelentőségűnek tartja, ezért az elmúlt években nem működő Idősügyi Tanácsot - a Nyugdíjasok Nógrád Megyei Képviselői Kezdeményezésére – 2016-ban újjá szervezte.

Az Idősügyi Tanács működésének célja az időskorú emberek érdekeit képviselő, védő civil és egyéb szervezetek (alapítvány, közalapítvány, egyesület, klub stb.) összefogása, képviselője, valamint Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatával való együttműködés elősegítése.

A Tanács feladatkörében az időskorúakat közvetve vagy közvetlenül érintő helyi rendeletek, döntések, koncepciók előkészítésének szakaszában konzultációt kezdeményezhet, a tervezett intézkedések kapcsán javaslatokat fogalmazhat meg. Ellátja a civil szervezetekhez tartozó és azokon kívülálló időskorúak érdekeinek védelmét.

Közreműködik az időskorúak szükségleteinek feltárásában, az idős korosztály problémáinak megfogalmazásában és azokat továbbítja az önkormányzat felé. Közreműködik az Idők Világnapjával kapcsolatos szervezési feladatokban és a programkészítésben, rendszeres kapcsolat tart fenn az idők napközi otthonaival (Salgóbanya, Gorkij-telep, Somoskőújfalú).

A Tanács munkáját a Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának szociálpolitikai referense segíti, ellátja a titkári feladatokat. A Tanács évente legalább kétszer ülésezik.

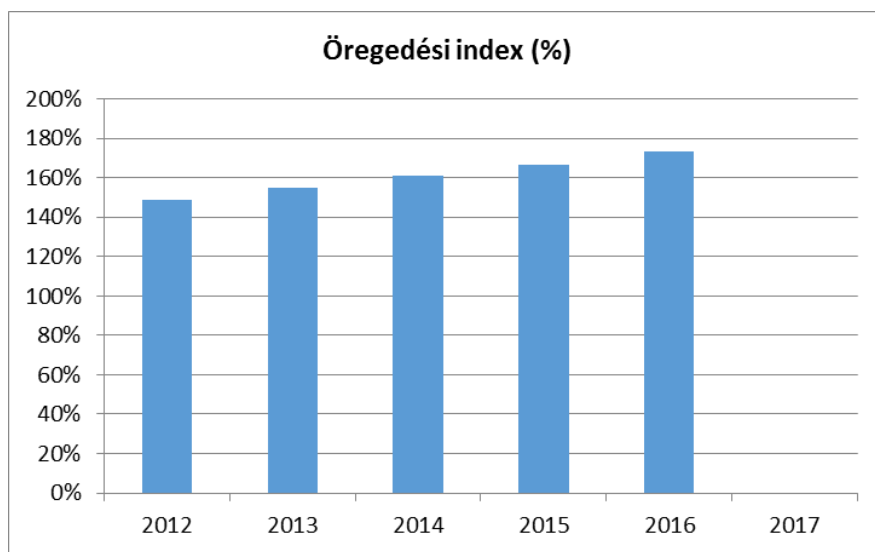
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Salgótarján számára az egyik legnagyobb demográfiai kihívást a lakosság öregedése jelenti. A város korösszetétele az országos és régiós átlagnál, de kismértékben még az amúgy igen rossznak mondható nógrádi értékeknél is kedvezőtlenebb.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	17142	19316	36 458	47,02%	52,98%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)	785	2,15			
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	2273	2144	4 417	6,23%	5,88%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	528	519	1 047	1,45%	1,42%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	10218	10182	20 400	28,03%	27,93%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	1300	1626	2 926	3,57%	4,46%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	2823	4845	7 668	7,74%	13,29%

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

A 60 éven felüliek lakónépességhez viszonyított arányának alakulását szemlélteti a fenti diagram. Látható, hogy a lakónépesség 29 %-át a 60 éven felüli korosztály teszi ki.

forrás: TEIR, KSH-TSTAR

Az **öregedési index** az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az előreagedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

Az öregségi index 2016-es évre kiszámított értéke - mely megmutatja, hogy 100 fő 0-14 éves fiatalosra hány 65 év feletti állandó lakos jut – Salgótarjánban 176,6.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	4773	7315	12 088
2013	4550	7197	11 747
2014	4382	7046	11 428
2015	4154	6866	11 020
2016	4131	6794	10 925

forrás: TEIR, KSH-TSTAR

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek foglalkoztatottságának vizsgálatánál mindenképp előnyként kell megemlíteni, hogy ez a réteg nagy szakmai tapasztalattal rendelkezik, még ha ez sok esetben nem társul magas iskolai végzettséggel. Emellett sok szabadidővel rendelkeznek, tekintve, hogy gyermekeik felnőtt korúak, már nincsenek olyan erős családi kötıtségeik sem, bár sok esetben épp ez a korosztály az, aki segíteni tud az unokák óvodán vagy iskolán kívüli felügyeletében.

Az elmúlt években a gazdasági válság elmélyülésével az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma is jelentősen növekedett, ugyanakkor, ha egy nyugdíjas korú egyénnek van lehetősége dolgozni, a munka számára abszolút felértékelődik.

A szociális hozzájárulási adó esetében – amely általánosan 27 % -, valamennyi 55. évnél idősebb munkavállaló esetén a bruttó munkabér, de legfeljebb 100.000,- Ft 14,5%-ig élhet kedvezménnyel a munkáltató.

Jelenlegi előírás szerint a nyugdíj, vagy korhatár előtti ellátás folyósítás mellett is lehet élni a kedvezménnyel, s akár több munkáltató is élhet kedvezménnyel ugyanazon munkavállaló után.

A munkaerőpiacon való elhelyezkedésük azért is nehézkes, mert társas és közösségi kapcsolataik már beszűkültek, ennek következményeként önérvényesítő képességük is kevésbé fejlett, álláskeresői technikájuk "régimódi". Nem ismerik a modern elektronikus álláskeresői lehetőségeket, a számítógép és internet felhasználási képességeik alacsonyak.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősek tapasztalata, tudása nélkülözhetetlen az egészséges társadalom számára. Városunk előregedő népessége hatalmas humántőkét is jelent, melynek átgondolt, következetes kiaknázásával mindenképpen élni kellene.

Az idősödő, magányos emberek számára olyan lehetőséget kellene biztosítani, amelyben az időskori aktivitás előmozdítása, a generációk közötti párbeszéd elmélyítése, az önkéntesség népszerűsítése, az önkéntesség motivációinak megteremtése valóra tud válni.

Az idősebb korosztály egyrészt nagy szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, másrészt sokan keresik közülük az aktív elfoglaltság és szabadidő eltöltési lehetőségeket. A nyugdíjas értelmiségiek, szakmunkások tudását, tapasztalatát nem szabad figyelmen kívül hagyni. Be kell vonni őket az aktív közösségi életbe, ahol elméleti és gyakorlati tudásuk kiaknázására lehetőséget kell adni (pl. tanodai foglalkozások, közmunkások szakmatanulása, stb.) Önkéntes tevékenység keretében az idősek tudásuk és tapasztalataik révén nagy segítséget nyújthatnak a civil szervezetek működéséhez is.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az időseket sokszor éri hátrányos megkülönböztetés a munkaerőpiacon. A foglalkoztatás területén azonban ez a megkülönböztetés a legtöbb esetben burkoltan történik, sohasem a korra hivatkoznak. 2018. július 26-tól nem kell megszüntetni a biztosítási jogviszonyt az öregségi nyugdíj megállapításához. Az öregségi korhatárt betöltött nyugdíjasok nyugdíjuk folyósítása mellett korlátlanul folytathatnak keresőtevékenységet a

versenyszférában. Más a helyzet a közszférában való foglalkoztatás esetén: az öregségi nyugdíj folyósítását a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig szüneteltetni kell. Korhatár előtti ellátásban részesülők esetében kereseti korlátozással találkozunk az ellátás egyidejű folyósítása mellett.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	3 991	509	13%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2013	3 702	506	14%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	3 220	484	15%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	2 855	533	19%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	2 581	485	19%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	2 221	417	19%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Esetükben felmerülhet esetleg az önkéntes foglalkoztatás lehetősége, melynek keretében a városi intézmények, civil szervezetek fogadják az önkéntes segítőköt. A városi rendezvények jelentős hányadában vállalkozhatnának aktív szerepet az önkéntesek, akiknek zöme nyugdíjas korú. Ez segíthet abban, hogy megőrizték aktivitásukat, erősíti közösségi hovatartozásukat értelmes és hasznos tevékenységeket végezve a városért, az emberekért.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Idősök nappali ellátása részesülők

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	7 299	108	1,48%
2013	7 455	105	1,41%
2014	7 528	111	1,47%
2015	7 601	103	1,36%
2016	7 668	107	1,40%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása 2013. július 1-től állami feladat. A feladatellátást a társulás és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság között létrejött szerződés rendezte. A Társulás a GPRS alapú műszaki rendszer működésével 21 településen teljes lefedettséggel tudta biztosítani a szolgáltatást. A diszpécserközpont az „Aranykor” Idősök Klubjában működött.

2016. március 1-jétől a szolgáltatást a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Nógrád Megyei Kirendeltsége (a továbbiakban: SZGYF) az SZGYF biztosítja Salgótarján és térsége, valamint Pásztó és térsége területén.

A **nappali ellátás**, mint a szociális gondoskodás körébe tartozó segítségnyújtási forma, jelentősen hozzájárul az időskorú, nyugdíjas emberek társadalmi integrációjának megőrzéséhez, aktív, méltóságteljes idős kor biztosításához.

A társulás fenntartásában 9 db idős klubja – ebből Salgótarjánban 2 db- működik, melyek – az igénybe vevők részére – kor, egészségi állapot, szociális és mentális szükségletnek megfelelő szolgáltatást nyújt. Az elmagányosodás miatt egyre nagyobb igény van erre a szolgáltatásra.

A szervezés során figyelembe kell venni az igénybe vevők napi életritmusát, igényeit, szükségleteit. Ennek megfelelően a klub

- szabadidős programokat szervez,
- életvezetési, mentálhigiénés tanácsadást nyújt,
- segítséget nyújt az ellátottak hivatalos ügyeinek intézésében,
- segítséget nyújt az egészségügyi ellátásokhoz való hozzájutásban,
- közösségi tevékenységeket szervez, az ellátottak érdeklődésének megfelelően,
- segítséget nyújt, illetve biztosítja az alapvető higiéniai szükségletek kielégítését.

	eng.férőhely	2013.évi átlagléttség	2014.év átlagléttség	2015.év átlagléttség	2016.év átlagléttség	2017.év átlagléttség
Salgótarján összesen		86	92	97	87	85
-Aranykor Idősek Klubja	70	64	69	72	62	62
-Várkapu Idősek Klubja	25	22	23	25	25	23
Somoskőújfalu Naplemente Idősek Klubja	20	20	18	19	19	17
Idősek Klubja Cered	10 2011.12.12-től 30	30	32	33	33	29
Idősek Klubja Zabar	30	30	29	28	26	25
Idősek Klubja Rákócziánya	30	30	27	28	28	26
Idősek Klubja Kazár*	30	29	22	23	26	26
Idősek Klubja Sóshartyán	35	31	33	35	35	34
Idősek Klubja Szilaspogony	35	34	32	32	33	33

forrás: ESZK

* Szilaspogonyi Idősek Klubja 2011.áprilisában kezdte meg működését.

** 2019. január 1-jétől a zabari idősek klubja befejezi működését.

A Társulás fenntartásában működik az **idősek otthona** Cered településen. Az idős emberek ápolása-gondozása komplex tevékenység. Az otthon, amely megközelítőleg pótolja a számukra a családi otthont, az elemi szükségleten kívül az idős, sérülékeny emberek megóvását, koruknak és mentális állapotuknak megfelelő fizikai, egészségügyi és mentálhigiénés ellátását biztosítja.

Az Idősek Otthona pályázati támogatás igénybe vételével felújításra került, azonban a működést engedélyező hatóság az egy ellátottra jutó lakóterület nagysága miatt 22 főről 21-főre csökkentette az engedélyezett férőhelyek számát.

	<i>Ellátottak átlagszáma</i>	<i>Kihasználtság</i>	<i>Várakozók száma</i>	<i>Átlagéletkor</i>
2013. év	20 fő	95%	18 fő	82
2014. év	21 fő	100%	12 fő	81
2015. év	21 fő	100 %	11 fő	81
2016. év	21 fő	100 %	10 fő	81
2017. év	21 fő	100 %	11 fő	81

forrás: ESZK- saját készítésű tábla

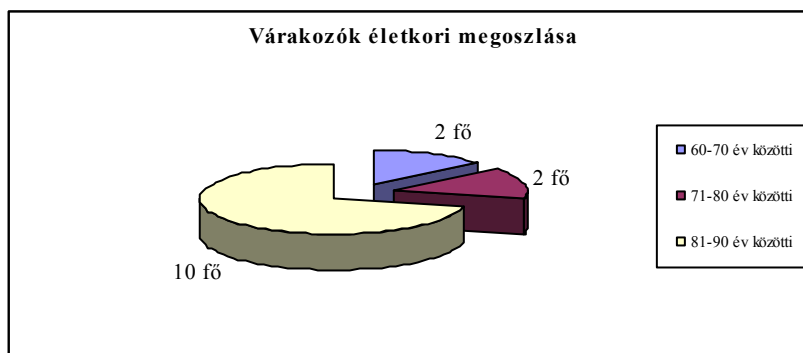
A legnagyobb probléma, hogy mindig sok a várakozó.

forrás: ESZK- saját készítésű tábla

Szociális helyzetükre jellemző, hogy egyedül élnek, a család nem képes ellátni őket. Egészségügyi állapotukat tekintve többen magas vérnyomással, cukorbetegséggel küzdenek, jellemző a csontritkulásos beteg, nagy részük mozgáskorlátozott, vannak köztük fogyatékkal élők is.

A várakozók többsége 80 éven felüli.

forrás: ESZK

Nógrád megyében még az alábbi idősök otthonai működnek:

- A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működik az Ezüstfenyő Idősek Otthona, mely két feladat-ellátási helyen látja el feladatait (Bátonyterenyén és Mizserfán), illetve - 2017. november 1-jétől - a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület fenntartásában a Gondviselés

Háza Baglyaskő Idősek Otthona a Salgótarján, Petőfi út 92-94. szám alatt, valamint a Salgótarján, Füleki út 52. szám alatt lévő telephelyen.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, illetve a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület fenntartásában működő intézmények

	<u>SZGYF Ezüsthényő Idősek Otthona</u>				<u>Magyar Máltai Szeretetszolgálat</u>			
	<u>Bátonytereny</u>		<u>Mizserfa</u>		<u>Baglyaskő Idősek Otthona</u>		<u>Füleki úti telephely</u>	
	<u>eng.férő-hely</u>	<u>ell. száma</u>	<u>eng.férő-hely</u>	<u>ell. száma</u>	<u>eng.férő-hely</u>	<u>ell. száma</u>	<u>eng.férő-hely</u>	<u>ell. száma</u>
2010.12.31.	210 fő	207 fő	156 fő	153 fő	140 fő (+ átmeneti elhely.10 fő)	138 fő	74 fő	n.a.
2011.12.31.		206 fő		148 fő		148 fő		n.a.
2012.12.31.		205 fő		148 fő		146 fő		n.a.
2013.12.31.		207 fő		151 fő		144 fő		n.a.
2014.12.31.		203 fő		154 fő		147 fő		n.a.
2015.12.31.		197 fő		142 fő		140 fő		71 fő
2016.12.31.		194 fő		134 fő		131 fő		74 fő
2017.12.31.		194 fő		134 fő		137 fő		72 fő
Várakozók száma jelenleg	25 fő		0 fő		100 fő		61 fő	

(Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Nógrád Megyei Kirendeltsége, illetve a Magyar Máltai Szeretetszolgálat adatai)

b) Nógrád megyében két egyházi fenntartó is működtet idősek otthonát. Mindkét intézmény ellátási területe Magyarország egész területe.

A Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működik a balassagyarmati Túrmezei Erzsébet Evangélikus Szeretetszolgálat, mely 17 fő engedélyezett férőhelyen biztosít idősek otthona bentlakásos intézményi ellátást.

Az elhelyezésre várakozók száma jelenleg 25 fő, mely közül mindegyik egyedül élő nő.

A Ferences Szegénygondozó Nővérek Szerzetesrendje Szécsényben jelenleg 30 fő engedélyezett férőhelyen működteti az idősek otthonát.

Év	eng.férőhelyszám	ellátotti létszám	várakozók létszáma
2015.12.31.	12 fő	12 fő	62 fő
2016.12.31.	30 fő	30 fő	93 fő
2017.12.31.	30 fő	30 fő	102 fő

forrás: Ferences Szegénygondozó Nővérek

Tájékoztatásuk szerint jelenleg 187 várakozót regisztráltak.

Megfigyelhetjük a várakozók számának radikális emelkedését, melyből kivételt képez az SZGYF fenntartásában lévő Ezüsthényő Idősek Otthona Mizserfai Telephelye. Érdeklődésünkre megtudjuk, hogy a várakozók, illetve a hozzátartozók miért nem szeretnék ezt az otthont választani, inkább „próbálják” a sorukat kivárni. Az egyik legnagyobb problémaként a nehezen megközelíthetőséget említették, a tömegközlekedéssel utazó látogatók számára az otthon elérése szinte lehetetlen, ezen kívüli okok, hogy sajnos az épület nagyon rossz állapotban van, lehangoló a látványa, a belső tere, inkább a komfortosabb elhelyezést nyújtó otthonok hosszú várólistáján várakoznak tovább.

A várakozók szociális helyzetét tekintve túlnyomórészt egyedül élő, kevés jövedelemmel rendelkező nyugdíjasok.

Az idősellátás terén civil szervezetek, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Magyar Vöröskereszt és pályázati források bevonásával keresni kell a megoldást a magára maradt idős emberek számára elérhető nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakópark(ok) kialakítására.

Mindezekon kívül fontos feladat az idősek széleskörű tájékoztatása az elérhető szolgáltatásokról.

6.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élő idők száma, ezért a bűnözők számára sokszor válnak áldozattá. Az idős mozgásukban korlátozott emberek gyakran a bűnözők céltáblájává válnak. Idős embereknél gyakran problémát jelent, hogy a háztartási eszközöket (pl.: gáztűzhely, mikrohullámú sütő) nem megfelelően használják.	Az idők körében növelni kellene a bűnmegelőzési, civil tájékoztató előadásokat, konzultációkat, konkrét gyakorlati tanácsokkal kell ellátni őket az elektronikus és mechanikus személyi és vagyonvédelmi eszközökről. Az aktív időskorúak körében „kortárs segítő” csoportokat kell létrehozni a megelőző munka szélesítése érdekében. Emberi kapcsolatos erősítése, szomszédok egymásra figyelésének ösztönzése. Áldozattá válás megelőzése.
Generációk közötti kapcsolati nehézségek. Időskori leépülés, elmagányosodás.	Generációk közötti együttműködést elősegítő jó gyakorlatok, modellek gyűjtése, ezek nyomán programok szervezése. Idős- és nyugdíjas klubok szolgáltatásainak bővítése egyedülálló idős emberek bevonásával
Az idők körében sok az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma. Sok esetben tájékoztatlanságuk miatt nem tudnak támogatási lehetőségekről, illetve nem élnek egyes szociális, egészségügyi szolgáltatások igénybevételével.	Idők ismereteinek bővítése, a folyamatos információáramlás biztosítása, tájékoztató anyag összeállítása, számukra elérhetővé tétele.
A magára maradt idők ellátására, gondozására alkalmas intézményrendszer (tárgyi, személyi feltételek) megfelelő számban nem áll rendelkezésre, a „komfortosabb intézményekben óriási a várólista.	A magára maradt idős emberek számára elérhető nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakópark(ok) kialakítása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Salgótarjánban a fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre olyan konkrét, értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A salgótarjáni Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján folyik a sajátos nevelési igényű, autista spektrum zavarral, testi, érzékszervi, értelmi fogyatékkal élő gyermekek nevelése, oktatása.

Csak a fogyatékkal élőkről speciálisan azon civil szervezetektől tudunk érdemi információkhoz jutni, akik ezen nehézségekkel küzdő egyénekkel foglalkoznak.

„Flóra” Fogyatékos Gyermekek és Nevelőik Természetbarát és Tájvédelmi Egyesülete

Az Egyesület 1995—ben alakult, 15 pedagógus önkéntes munkájával, azzal a céllal, hogy az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskolában tanuló értelmi, érzelmi, érzékszervi (látás, hallás), mozgásszervi, autista és halmozottan sérült gyermekek szabadidős tevékenységét szervezze, támogassa és bonyolítsa le. Jelenlegi tagságával, 28 fővel önkéntes jelleggel végzik feladataikat. Hagyományosan megrendezett programjaik:

- Kárpát-medencei Mesemondó, Népzenei és Meseillusztrációs találkozó, melyet az idén már 18. alkalommal rendeztek meg, illetve
- Téli Medves Kupa – tehetséges sportolók nemzetközi találkozója, mely 20. alkalommal szerveztek meg.

További tevékenységeik:

- Szülők klubja működtetése, melynek célja esélyteremtés, felzárkóztatás, napi információk nyújtása, a fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők munkavállalási alkalmasságának növelése;
- Szakképzési helyszín biztosítása az Egyesület Salgó pusztai tanyáján. Ez nagy segítséget jelent a fogyatékkal élők számára a helyes munkafogások, gyakorlati ismeretek elsajátítására a mezőgazdasággal és állattenyésztéssel kapcsolatban;
- Földreform programjuk célja a szakmaképzésre való ösztönzés, az önálló életvitel kialakításának segítése iskolai kertészkedési, növényápolási ismeretek átadásával;

Vakok és Gyengénlátók

A Vakok és Gyengénlátók Nógrád Megyei Egyesülete közel 60 éve működik Nógrád megyében, ahol több mint 1000 súlyosan látássérült személy él. (1282 fő, KSH 2011). Taglétszámuk 350 fő.

Infrastruktúrával jól felszerelt 34 nm²-es bérelt ingatlanban tevékenykednek, melyben iroda közösségi helyiség, konyha és kommunális helyiségek találhatók. Naponta, folyamatosan, éves szinten 1920 ügyfélóránál állnak munkatársaik és önkénteseik a látássérültek rendelkezésére. A feladatokat az elnök munkaviszonyban az alelnök megbízással, az irodavezető-adminisztrátor 8 órás munkaviszonyban látja el. Elnökségük havonta ülésezik. A könyvelést, a pénzügyi- gazdasági- és szervezeti tanácsadást/fejlesztést és az oktatást vállalkozók végzik. Önkénteseket fogadó, regisztrált szervezetként is működnek, számuk 21 fő.

Alapszabályukban rögzített célok megvalósítása érdekében, érdekvédelmi és szolgáltatási típusú tevékenységeket is végeznek, melyek térítésmentesek. A kiadásokat támogatásokból, pályázatokból, tagdíjakból, adományokból, és 1 % felajánlásokból fedezi.

Az Egyesület célja a vakokról és gyengénlátókról való gondoskodás, az egyesület tagjainak társadalmi összefogása, érdekvédelmük ellátása, habitációjuk és rehabilitációjuk elősegítése. E célok megvalósulása érdekében az egyesület feladatai a következők:

Véleményt nyilvánít, előterjesztést tesz vakügyi kérdésekben az állami és társadalmi szerveknél, közreműködik a tagságot érintő rendelkezések kidolgozásában, végrehajtásában.

Támogatja a vakság megelőzésére irányuló tevékenységeket.

Figyelemmel kíséri a vak és gyengénlátó gyermekek helyzetét és szorgalmazza a tanköteles korúak megfelelő helyen történő beiskolázását.

Mindezekon kívül folyamatosan ellátják a látássérültek egyéni és kollektív érdekvédelmét, lehetőséget teremtenek érdekeik kifejezésére, azok érvényesítésére, érdekképviselőik ellátására, ehhez kapcsolódó speciális területek szakmai programjában való részvételre és a társadalmi esélyegyenlőség előmozdítására.

Szolgáltatásaik: ügyfélszolgálati iroda működtetése, egyedi ügyintézés, segítségnyújtás, képviselő, érdekvédelem, akadálymentesítés, a társadalmi el-, befogadás és integráció elősegítése érdekében látók (különösen iskolások) számára érzékenyítő programok, klubfoglalkozások, segédeszköz kölcsönzés, adományozás, tanulmányi támogatás.

Problémák/ hiányosságok:

- Több pályázaton próbáltak Braille nyomtatót beszerezni sajnos nem nyertek ezeken a pályázatokon.
- Szükségük lenne egy olyan teremre, ahol klubfoglalkozásokat meg tudják tartani, ezt jelenleg a Vöröskereszt segítségével tudják megoldani Köszönet! ☺.
- Lépcsők akadálymentesítése látássérültek részére. (Sárgacsík)

Autisták

Az autizmus ma már jogszabályban is elismert fogyatékoság, becslések szerint minden 100. gyermek ma már diagnózissal rendelkezik. Az előfordulási gyakoriság igen magas, a társadalmi elfogadottság pedig elég alacsony. Az autista személyek életminősége és ezzel együtt a családjaik életminősége is attól függ, hogy vannak-e autizmus szempontból megfelelő színvonalú ellátások, lehetőségek a társadalmi beilleszkedéshez.

Abigél Közhasznú Egyesület

Autista gyermekeket nevelő szülők, szakemberek alapították 2010-ben az Abigél Közhasznú Egyesületet, mely a tagjainak önkéntes feladatvállalásával és önkéntesek bevonásával valósítja meg a tevékenységeit.

Egyesületük célja az autizmussal élő személyek és családjaik életminőségének javítása.

Pályázati források kihasználásával rendszeresen szervezünk képzéseket szülőknek és pedagógusoknak egyaránt.

Sok család szegénységben és mélyszegénységben él. Ennek oka, hogy nem minden autizmussal élő gyermek aktív részese az oktatásnak, sokan az autizmus sajátosságai miatt magántanulók. Velük az egyik szülő kénytelen otthon maradni. Az autista felnőttek számára sincs sérülésspecifikus ellátás a szociális területen Salgótarján, Nógrád megyében. Az iskolarendszerből kikerülve otthoni gondozásra szorulna az érintett társaink, ami azzal jár, hogy valamely szülője inaktívvá válik a munkaerőpiacon. Vagyis jobb esetben egy fizetésből és segélyekből él a család, rosszabb esetben az anya egyedül neveli, gondozza gyermekét és kizárólag segélyekből kénytelenek élni.

A családok segítése, valamint az autizmussal élők pozitív élményekhez juttatása az elsődleges célja a nyári táboroknak is, amelyeket az AOSZ által kiírt pályázatokból valósították meg idén már nyolcadik alkalommal.

Az Abigél Közhasznú Egyesület az AOSZ-szal együttműködve biztosít a városban, kistérségben és megyében élő érintetteknek és hozzátartozóinknak információs irodát AOSZ-INFOPONT néven.

Az egyesület személyes kapcsolatrendszerében jelenleg 56 fő salgótarjáni lakóhelyű autista személy van, ezen kívül a megye többi településeiről 20 fővel tartanak kapcsolatot.

A Nógrádi Autizmus Alapítványt 1992 márciusában jegyezte be a bíróság.

Szervezetük alapító okirata lefekteti a tevékenységüket és céljaikat: „Elsősorban a Nógrád megyében élő autisták oktatásának és nevelésének támogatása, az autisták társadalomba való beilleszkedésének segítése, csatlakozva az országos „Autizmus Alapítvány” céljainak megvalósításához.

Ezen belül főbb célkitűzések: Autista gyermekeket oktató – nevelő csoportok támogatása, szakképzésük, fejlesztésük személyi és tárgyi feltételeinek javítása;

Az autistákkal foglalkozó szakemberek, nevelők továbbképzésének segítése, az autizmussal kapcsolatos ismeretek terjesztése elsősorban az autisták szülei, gondozói, valamint az egész társadalom számára a hatékony ellátás és a támogató elfogadás érdekében;

Cél valamennyi autistát és autista jellegű fogyatékoságtól szenvedőt szolgáló intézmény támogatása, ilyenek létrehozásának elősegítése, fennmaradásának segítése.

Az Alapítvány mindent megtesz azért, hogy céljainak elérésére együttműködjön az autisták problémáit felvállaló valamennyi közigazgatási, egészségügyi, oktatási, tudományos, szociális intézménnyel, gazdálkodó- és egyéb szervezettel.”

Jelenleg a salgótarjáni Pedagógiai Szakszolgálaton 3 autista kisgyermek korai fejlesztését végzik. Az **Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola** gyógypedagógiai óvodájában 6 fő autista gyermek nevelését látják el. A szegregált autista csoportokban 21 fő autizmus specifikus oktatása megoldott. Fejlesztő iskolai nevelés-oktatásban részesül 3 fő, készségfejlesztő iskolában 1 fő, speciális szakiskolában 1 fő tanul. A város nevelési-oktatási intézményeiben integráltan 15 fő tanul. Iskolából kikerült fiatalok: 13 fő. Közülük néhányan napközi-és lakóotthonban élnek, a többségük a szüleivel él. 1 fő rendelkezik védett munkahellyel /

A salgótarjáni AOSZ INFO iroda munkatársai 70 olyan családdal tartják a kapcsolatot, ahol autista gyermeket nevelnek, ill. autista felnőtt él.

Problémák:

- Személyi és tárgyi feltételek hiányossága,
- Autizmus specifikus ismeretekkel rendelkező szakemberek hiánya nem csupán az nevelés oktatás terén, hanem a felnőtt ellátásban is,
- Intézményhálózat szűkössége. A jelenleg működő ellátási hely szűkös, és nem rendelkezik a törvény által előírt autizmus specifikus környezeti feltételekkel.
- A felnőttek ellátásának hiányossága. Nincs felnőtt autizmus specifikus napközi ellátás, lakóotthon. Az iskola elvégzése után a családba visszakérülve, semmiféle intézmény nem áll rendelkezésre a felnőtt autista személyeknek.
- Felnőtt autista személyek számára nincs munkalehetőség.
- A szolgáltató és egészségügyi intézmények dolgozói nem rendelkeznek autista személyek viselkedésével kapcsolatos ismeretekkel, ezért hátrányos megkülönböztetéssel, meg nem értéssel szembesülnek.
- A társadalom elfogadó attitűdjének hiányosságai miatt a családok kirekesztődve, problémájukkal magukra hagyva, elszigetelten élnek.

Mozgáskorlátozottak

A Mozgáskorlátozottak Egymást Segítők Egyesülete 1989 óta látja el mozgáskorlátozott és hátrányos helyzetű emberek érdekvédelmét és különböző szociális programokon keresztül életkörülményeik és szocio-kulturális helyzetük javításával kapcsolatos feladatokat. A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásával és mintaértékű programokkal segíti célcsoportja helyzetének javítását. Önkéntesség és közérdekű önkéntesség területén is - éves szinten - több tucat embernek nyújt lehetőséget, érzékenyítő programot célcsoportjának segítése érdekében. E cél érdekében az egyesületnél működik közel 10 éve az Egyenlő Bánásmód Hatóság ügyvédje is. Az egyesület látókörében Salgótarján városában mintegy 300-350 ember található.

Siketek és nagyothallók

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége

1976-ban 70 fő részvételével jött létre a SINOSZ Nógrád Megyei Szervezete, amely a megalakulása óta aktívan és folyamatosan képviseli a megyében élő hallássérültek érdekeit. A szervezet jelenlegi létszáma 370 fő körül mozog, a taglétszám folyamatosan növekszik. A siketek és a jelnyelvet használók aránya 20%-ra tehető, a nagyothallók aránya 80%.

A szervezet létszáma 2018. december 31-én: 391 fő, de a megyében ennél lényegesen több a hallássérült, akik koruk, vagy más ok miatt nem a szervezet tagjai.

A nők és a férfiak körében is jellemzően a 70 év felettieknél a legmagasabb a hallássérültek aránya, mely az öregkori hallássérültséggel is magyarázható.

A hallássérültek legmagasabb iskolai végzettségét illetően, a megkérdezettek 70%-a 8 vagy annál kevesebb általános iskolai évfolyamot végzett el, és mindössze néhány százalékuk rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

A hallássérültek leginkább a mindennapi életben, a kommunikációban, információszerzésben, a közlekedésben és az önellátásban érzik magukat akadályoztatva. Ezek a nehézségek szorosan összefüggnek a munkalehetőség problematikájának kérdéskörével.

A megyei szervezet tevékenységi köre széleskörű, a SINOSZ, érdekképviselői szervezetként működve számos segítséget nyújt a hallássérülteknek. A teljesség igénye nélkül: kommunikációhoz és információhoz való hozzáférés biztosítása, felvilágosító tevékenységek az élet minden területén, kiemelten azokon a területeken, ahol a legnagyobb az akadályozottság. Ingyenes jogsegélyszolgálat és jelnyelvi tolmácsszolgálat biztosítása, munkaerő közvetítés, kulturális, szabadidős, sport programok szervezése. Jelnyelvi képzések, információs, szakmai és közösségi programok, valamint kedvezményes üdülési lehetőségek várják a tagokat. A SINOSZ tagsági igazolvány az utazási kedvezményeken kívül más kedvezményeket is biztosít, mint pl. az ingyenes könyvtári tagság, a múzeumok, közintézmények díjmentes látogatása.

Érzékenyítés az általános iskolákban, munkaadóknál és a civil szférában, mely a társadalmi befogadást segíti elő.

Az akadálymentesítés területén kiemelendő a TV feliratozások óraszámainak növekedése, a színházi előadások akadálymentes megtekintési lehetősége (indukciós hurok, jelnyelvi tolmács), valamint a Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Megyei Levéltára által indított projektje, melynek keretében a siketek a speciális igényeihez gondosan illeszkedve, kisfilm segítségével megismerhetik az intézményt és azok szolgáltatásait, melyeket akadálymentesen vehetnek igénybe.

Országos szinten is elindult a Kontakt Tolmácsszolgáltatás testülete, melyhez bármelyik tagunk ingyenesen csatlakozhat, tabletgép kölcsönzési lehetőséggel kiegészítve.

Külön kiemelendő, hogy a csend világában élő gyerekek saját híradót és meséket is élvezhetnek anyanyelvükön, siket gyermekek tolmácsolásában.

A jelenlegi célok közül kiemelendő a video jeltolmácsolási rendszer kiépítése, a jelnyelv irányába történő kutatások, és a kétnyelvű, egységes oktatási rendszer kidolgozási lehetőségének megvalósítása.

A Csend Hangjai Alapítvány

A Csend Hangjai Alapítvány célja a siketek és nagyothallók társadalmi beilleszkedésének elősegítése, különös tekintettel a kisebbségre, az időskorú siketek és nagyothallók támogatása, az intézetből kikerült fiatalok tanulásának elősegítése, a sport és kulturális tevékenységük támogatása.

Az Alapítvány a céljainak megvalósítása érdekében informálódik a megyében élő siketek és nagyothallók szociális helyzetéről. Az interperszonális kapcsolatteremtésre törekszik más civil szervezetekkel. Az Alapítvány keresi, felméri, összegzi és az érintettek rendelkezésére bocsátja a tanulási, továbbképzési esetleg az elhelyezkedési lehetőségeket. A rehabilitációs mentor alkalmazásával a képzési és a munkaerő-piaci esélyek növelése érdekében egyénre szabott, támogató kapcsolat kerül kiépítésre. A tanácsadások, csoportfoglalkozások, fórumok által a munkaerő-piaci esélyeik bővülnek. Nagy hangsúlyt fektetünk a megfelelő kommunikáció érdekében a jelnyelvi segítő támogató részvételére.

A szabadidő méltó eltöltésére, mentálisan, szomatikusan sérült személyek részére fejlesztő programokat szervezünk.

Klubfoglalkozásaink keretében - az ünnepnapok megtartásán kívül - rendszeresen előadókat hívunk az önálló életvitel elsajátítása érdekében. Kirándulásokat szervezünk és időnként. Fiataljaink rendszeresen vesznek részt sport rendezvényeken, kiemelkedő sikerekkel.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Salgótarjáni székhelyű, megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató akkreditált munkahely mindössze 1 db található, a Mozgáskorlátozottak Egymást Segítőik Egyesülete (MESE).

Nem Nógrád megyei székhellyel rendelkező cégek Salgótarjáni telephellyel több helyen is működtetnek egységeket. Természetesen nagyobb foglalkoztatók is alkalmaznak megváltozott munkaképességűeket, erre ösztönöz is minden munkáltatót az a jogszabály, amely szerint minden 25 fő után 1 fő megváltozott munkaképességű foglalkoztatása kötelező, ellenkező esetben komoly összeget kell fizetnie minden munkáltatónak.

REHAB akkreditáció keretében Salgótarjánban és járásában megváltozott munkaképességeket foglalkoztató cégek

Cég megnevezése	Székhely-telephely	Salgótarjánban foglalkoztatott személyek száma (2016.szeptember)
Man At Work Kft.	8272 Óbudavár, Fő utca 31.	30 fő
HSA Kft.	4024 Debrecen, Batthyány utca 12-1. fszt. 1.	30 fő
Human Centrum Kft.	1075 Budapest, Holló u. 3-9	30 fő
Credit Up Kft.	4032 Debrecen, Kertváros utca 3.	30 fő
Mozgáskorlátozottak Egymást Segítők Egyesülete	3100 Salgótarján Löwy Sándor 12-14.	12 fő
Axamo Kft.	3127 Kazár, Hámán Kató út 1.	38 fő

forrás: MESE

A fogyatékossgal élő személyek közfoglalkoztatás keretében is foglalkoztathatók. A közfoglalkoztatás feltétele a munkanélküli státusz megléte, a fogyatékossgai támogatásban részesültség nem kizáró ok. A közfoglalkoztatók részéről felmerülő igények miatt azonban foglalkoztatásuk nem számottevő, bár a jogszabályi változások egyre nagyobb teret engednek a fogyatékkal élők közfoglalkoztatásban való részvételének biztosításához.

A fogyatékkal élők minél nagyobb számú foglalkoztatási lehetőségeinek érdekében ösztönözni kell a vállalkozásokat, civil szervezeteket rehabilitációs akkreditációjuk megtételére.

A MESE az OKIDE jóvoltából az NCTA-2015-10974-D kódszámú „Jövőformáló’ Pályaválasztást támogató rendszer kialakítása fogyatékos és egészségkárosodott fiatalok számára” elnevezésű projekt megvalósításában vett részt. A pályázat célcsoportja a fogyatékos és egészségkárosodott fiatalok. A programban résztvevő célcsoport tagja: 150 fő.

A projekt rövid távú célja, hogy a K+F+I alapján kialakításra kerüljön a fogyatékkal élő, és egészségkárosodott fiatalokkal, pályaaorientációval foglalkozó szervezetek számára egy komplex, fenntartható pályaválasztási rendszer, és ehhez kapcsolódó módszertan, kiegészítve e szervezetek meglévő tudását. A hosszú távú célunk a résztvevő szervezetek szakmai munkájának segítése mellett az, hogy a fogyatékkal, tartós betegséggel élő fiatalok is a társadalom önálló és sikeres tagjaivá válva, aktív munkavállalóként megfelelő életminőséget biztosíthassanak maguknak, növekedjen önbecsülésük és személyiségjegyeik között az erősségek kerüljenek előtérbe. A megvalósításban, a MESE, mint megyei együttműködő partnerszervezet vett részt, amelyik úgynevezett Aktív Pontot működtet Nógrád megyében, Salgótarjánban Löwy S. út 12-14 sz. alatt. A MESE rendelkezik munkaerő–piaci, és szociálisinformáció adás akkreditált minősítésével.

A projekt 2015. április 1- 2016. március 31-ig tartott. A program keretében egészségkárosodott fiatalok munkaerő-piaci tanácsadói képzésen 2 fő vett részt. A MEOSZ (Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége) „Korlátok nélkül” EFOP-1.1.5-17-2017-00004 jelű projektjét a MESE valósítja meg Nógrád megyében, mely keretében a súlyos mozgáskorlátozott emberek info-kommunikációs akadálymentesítésére kerül sor.

Az Interreg SKHU/1601/4.1/239 „Határok Akadályok Nélkül” projekt keretében a MESE az eurokulcs rendszer magyarországi bevezetését elősegítő programot szlovák partnerrel együtt valósítja meg.

b) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A szociális alapszolgáltatások egyik formája a támogató szolgáltatás, melynek megszervezése Salgótarjánnak, mint megyei jogú városnak kötelező feladata. Az ESZK által nyújtott szolgáltatások közül a **támogató szolgáltatás működését központi normatívából biztosítja.**

A támogató szolgáltatás célja: a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A fogyatékosok nappali ellátását igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő, napi életritmust biztosító szolgáltatás nyújtását, személyre szóló gondozást, fejlesztést az ESZK keretein belül a Féltsziget Napközi Otthon biztosítja.

forrás: ESZK

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)
2012	14
2013	10
2014	10
2015	11
2016	12
2017	11

forrás: TEIR

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, specializált nyilvántartott adattal azonban nem rendelkezünk a célcsoportra lebontva.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	664	752	1 416
2013	637	695	1 332
2014	612	652	1 264
2015	538	568	1 106
2016	516	536	1 052

forrás: TEIR

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	igen	nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	
	középfok	igen	nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	
	felsőfok									
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	
	járó beteg szakellátás	igen	nem	igen	igen	igen	igen	nem	nem	
	alapellátás	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	
kulturális, művelődési intézmények		igen	nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	
önkormányzati, közigazgatási intézmény		igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	fogyatékos-barát intézmény
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		igen	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
szociális ellátást nyújtó intézmények		nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékos ügyi referens információi, fogyatékosok civil szervezetei

b) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

	Igen/nem								
	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
Közterület (utca/járda, park, tér)	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	süllyesztett szegély, hangos jelzőlámpa
Helyi és távolsági tömegközlekedés	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
Buszpályaudvar, buszvárók	nem	nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	
Vasútállomás	nem	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	

Forrás: helyi adatgyűjtés, a vizsgált területen az önkormányzat szociális ügyekkel foglalkozó munkatársától és az érdekvédelmi szervezetek vezetőitől

c) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A sajátos nevelési igényű - szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista gyermekek, tanulók nevelését, oktatását egy speciálisan erre a célra létrehozott intézmény, az *Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola* biztosítja.

A társulás fenntartásában Salgótarjánban működő *Félsziget Napközi- és Lakóotthonban* 20 fő engedélyezett férőhelyszámon biztosított a közép súlyos értelmileg akadályozott és halmozottan sérült, valamint autista személyek nappali ellátása.

Az ellátás az elsősorban saját otthonukban élő harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

**Félsziget Napközi- és Lakóotthon
nappali ellátás**

	2015.év	2016.év	2017.év
Férőhely	20 fő	20 fő	20 fő
Ellátottak átlagszáma	11 fő	12 fő	11 fő
Kihasznátság	55%	56%	55%

forrás: ESZK

**Félsziget Napközi- és Lakóotthon
lakóotthoni ellátás**

	2015.év	2016.év	2017.év
Férőhely	20 fő	20 fő	20 fő
Ellátottak átlagszáma	11 fő	12 fő	11 fő
Kihasznátság	55%	56%	55%

forrás: ESZK

Tekintettel arra, hogy a lakóotthoni ellátás biztosítása állami feladat, a fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonának működtetése az SZGYF-el, mint feladatellátásra köteles állami fenntartóval kötött megállapodás útján történik.

A Társulási Tanács határozatban kifejezte szándékát a Félsziget Napközi- és Lakóotthon által nyújtott ellátások (fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona, valamint fogyatékos személyek nappali ellátása) 2016. január 1-jétől állami fenntartásba történő átadására azzal, hogy a társulás az intézmény működtetéséhez támogatást nem biztosít. Az átadás-átvételre vonatkozó tárgyalások nem vezettek eredményre, a megállapodás minden évben meghosszabbításra kerül.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Fogyatékkal élők kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzete a városban nagyon érzékelhető, támogatott foglalkoztatás, védett munkahelyek száma kevés a városban.	Munkalehetőségek feltérképezése, nyílt munkaerőpiaci, foglalkoztatáspolitikai eszközök felderítése, alkalmazási feltételek megteremtése. Támogatott foglalkoztatást elősegítő programot működtető civil szervezetekkel való együttműködés, védett munkahelyek számának növelése.
Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek, vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek, vagy fogyatékkal élőket ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	Csoportok behatárolása, felkutatása, civilek, intézmények bevonása
Kevés adat áll rendelkezésre a városban élő fogyatékkal élő emberekről. Ez jelentősen akadályozza esélyegyenlőségük biztosítását.	Adatok gyűjtése, fogyatékkal élők segítségével foglalkozó civil szervezettel való együttműködés
Sok esetben akadályoztatott a sérültség elfogadása, feldolgozási folyamata nagyon nehéz, a gyereket gondozó szülők, családtagnak megnevezése a feldolgozási folyamat egy alacsonyabb szakaszában,	Fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok, szülők, gondozók komplex támogatása, szakemberek bevonásával.

és abból önerőből évekig nem sikerül nekik feljebb jutni. Egész életen át hordozzák magukban a bűntudat érzését, keresik, okolják a felelősöket a kialakult helyzetért. Mindez negatív személyiségjegyek kialakulásához, elutasításhoz, az igénybe vehető szolgáltatásokkal való örök elégedetlenséghez vezet.	
A fogyatékkal élők önálló közlekedésének, közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, akadálymentesítés (pl. sárgacsík).	Önálló közlekedést segítő fejlesztések támogatása, információk elérésének segítése, akadálymentesítés (pl. sárgacsík).
Info-kommunikációs akadálymentesítése hiánya a közszolgáltatásokban, a honlapokon.	Hallássérült személyek (süketek és nagyothallók) számára életvitel megkönnyítése, információhoz jutás segítése.
A fogyatékossgal élőket és az abból fakadó élethelyzetet nem, vagy csak kevésbé ismerik az emberek.	A társadalom elfogadó, segítő attitűdjének elérése, a szolgáltatások könnyebb igénybevétele az érintett családok jobb életminősége érdekében.
Szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés hiánya, kirekesztődés. Kevés az autizmusban képzett szakember, a fogyatékossg specifikus, ezért a családok vándorolnak a megfelelő ellátás érdekében. A szaktudás hatékony kihasználásával mindenki számára elérhető szolgáltatás valósulhatna meg.	Az autista gyerekek és felnőttek egyenlő módon tudjanak a szociális ellátórendszer igénybevevői lenni. Szakemberek specifikus képzése. Pályázatok felkutatásával tárgyi feltételek, beazonosítottellátórendszer fejlesztése, munkalehetőségek kialakítása.
A fogyatékkal élők speciális eszközei, közösségi színtereinek hiánya.	Pályázatok, támogatók felkutatása, szoros együttműködés a civil szervezetekkel.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Az Önkormányzat szerepet vállal a civil szervezetek támogatásában, elsősorban olyan városi civil szervezetek számára nyújt támogatásokat, amelyekkel saját működésüket, illetve a város lakossága számára nyújtott szolgáltatásaikat fenntarthatják. A nem városi szervezetek számára csak abban az esetben, ha a felkínált programjuk, szolgáltatásuk hiánypótló Salgótarjánban.

A civil szervezetek működésének segítését, az információs és tanácsadási szolgáltatásokat, a civil szakmai ismeretterjesztést a Nógrád Megyei Civil Információs Centrum végzi.

Jelentős civil szervezetek működnek a településen, melyek nevei, elérhetőségei megtalálhatók a Salgótarjáni Civilekért Közhasznú Alapítvány honlapján. Az Alapítvány a salgótarjáni civil szervezetek szakmai működését, programjaik megvalósítását segíti, valamint támogatja a Salgótarjáni Civil Kerekasztal működését.

2000 óta évente rendezzük meg a Civil Kavalkád rendezvénysorozatot, amely a város civil szervezetei számára bemutatkozási, kapcsolatépítési lehetőséget kínál. Ekkor kerül sor az Önkormányzat által alapított „Salgótarján Civil Társadalmáért” díj átadására.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzésben részletezett esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett állami és önkormányzati intézmények (RNÖ), civil szervezetek széles körben bevonásra kerültek a program elkészítése során.

A helyzetelemzés adatszolgáltatásában részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, oktatási szakemberek is.

Módszere az online kapcsolattartás, telefonos egyeztetés, személyes kapcsolatfelvétel az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd programtervezet véleményezésére koncentrált.

A HEP munkaanyagát elfogadás előtt mindezen – elkészítésében részt vevő szervezetek, illetve a HEP Fórum tagjai véleményezik.

A programot Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése nyilvános ülésen fogadja el. Az elfogadást követően a program széleskörű nyilvánosságának biztosításával lehetővé válik javaslatokat, észrevételeket tenni az intézkedési tervhez, melyeket figyelembe vesszük a HEP felülvizsgálata során.

A HEP az Önkormányzat honlapján - www.salgotarjan.hu – és a SZGYF honlapján is közzétételre kerül, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

Információink alapján a célcsoportok élethelyzetét közvetlenül érintő 2017-2018-ban benyújtott önkormányzati és civil pályázatok:

S.sz.	Pályázat kódszáma	Pályázat megnevezése	Pályázó szervezet	Megpályázott összeg	Támogatás összeg	Pályázat állapota
1.	TOP- 6.1.4-15	Gyermekmúzeum kialakítása Salgótarjánban	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	749 992 500	749.992.500	nyert, megvalósítás folyamatban
2.	TOP- 6.2.1.-15	Baglyasi Tagóvoda felújítása és Körúti Tagóvoda nyílászáróinak cseréje	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	123 395 297	123 395 297	nyert, megvalósítás befejeződött
3.	TOP- 6.2.1.-15	Hétszínvirág Tagóvoda felújítása	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	144 118 028	144 118 028	nyert, megvalósítás befejeződött
4.	TOP- 6.2.1.-16	Gyermekkert Tagóvoda fejlesztése és mini bölcsőde kialakítása	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	77 335 920	77 335 920	nyert, projektelőké szítés folyamatban
5.	TOP- 6.2.1.-16	Mackóvár Központi Óvoda fejlesztése és mini bölcsőde kialakítása	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	77 283 210	77 283 210	nyert, megvalósítás folyamatban
6.	TOP- 6.2.1.-16	Pityang Tagóvoda felújítása	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	136 421 988	136 421 988	nyert, projektelőké szítés folyamatban
7.	TOP 6.2.1 -16	Eszközfejlesztések a salgótarjáni bölcsődékben	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	7 242 092	7.242.092	nyert, megvalósítás folyamatban
8.	TOP- 6.5.1-15	Bátki József Közösségi Ház energetikai felújítása	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	136 375 900	136.375.900	nyert, megvalósítás folyamatban
9.	TOP- 6.5.1-16	Mackóvár Központi Óvoda energetikai fejlesztése	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	300 092 166	300.092.166	nyert, megvalósítás folyamatban
10	TOP- 6.5.1-16	Gyermekkert Tagóvoda energetikai fejlesztése	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	118 039 284	118 039 284	nyert, projektelőké szítés folyamatban
11	TOP- 6.5.1-16	Szívárvány Tagóvoda energetikai korszerűsítése	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	70 747 230	70 747 230	nyert, projektelőké szítés folyamatban
12	TOP- 6.5.1-16	Tarjáni Gyermecktábor energetikai korszerűsítése	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	153 474 200	153.474.200	nyert, megvalósítás folyamatban

13	TOP-6.5.1-16	Gerelyes Endre Művelődési Ház energetikai fejlesztése	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	137 550 000	137 550 000	nyert, projektelőké szítés folyamatban
14	TOP-6.5.1-16	Balassi Bálint Megyei Könyvtár energetikai korszerűsítése	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	449 827 120	449 827 120	nyert, projektelőké szítés folyamatban
15	TOP-6.5.1-16	Zagyvapálfalvai orvosi és védőnői rendelők korszerűsítése	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	90 270 000	90 270 000	nyert, projektelőké szítés folyamatban
16	TOP-6.6.-1-15	Védőnői- fogászati-és fogászati ügyeleti rendelő kialakítása a Vásártéren	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	91 202 110	91.202.110	nyert, megvalósítva
17	TOP-6.6.-1-15	Acélgvári úti orvosi rendelő kialakítása	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	98 249 303	98.249.303	nyert, projektelőké szítés folyamatban
18	TOP-6.6.-1-16	Önkormányzati tulajdonú orvosi- és védőnői rendelők kialakítása	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	107 627 643	107 627 643	nyert, projektelőké szítés folyamatban
19	TOP-6.6.2-15	Szenvedély-és pszichiátriai beteg személyek nappali ellátásának, valamint az utcai szociális munka infrastrukturális feltételeinek megteremtése	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	63 997 682	63.997.682	nyert
20	TOP-6.9.1-15	Társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (Salgó úti szegregátum)	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	79 979 010	79 979 010	nyert, megvalósítás folyamatban
21	TOP-6.9.1-15	Forgách telepi komplex programok	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	191 000 000	191.000.000	nyert, megvalósítás folyamatban
22	TOP-6.7.1-16	Salgó úti városrehabilitáció	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	266 539 525	266.539.525	nyert, megvalósítás folyamatban
23	TOP-6.8.2-15	Foglalkoztatási együttműködés Salgótarjánban	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	767 999 999	767 999 999	nyert, megvalósítás folyamatban
24	EFOP-2.2.3-17	Átmeneti és rehabilitációs intézmények	Társulás		100.000.000	nyert, megvalósítás folyamatban

		korszerűsítése (férfi hajléktalan szálló felújítás és 2 kiléptető lakás kialakítása)				
25	EFOP- 2.2.3-17	Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése (Családok átmeneti otthona kialakítása Salgótarjánban)	Társulás	58.823.529		elbírálás folyamatban
26	EFOP- 1.4.2-16	Esély a gyermekünknek	Társulás +Önkormányzat konzorciumban		400.000.000	nyert, megvalósítás folyamatban
27	EFOP- 2.1.2-16	„Esély a gyermekünknek” program infrastrukturális háttér	Társulás +Önkormányzat konzorciumban		70.000.000	nyert, megvalósítás folyamatban
28	EFOP- 1.8.7-16	Célzott prevenció programok a szenvedélybetegsé gek megelőzése érdekében	Társulás	100.000.000		elbírálás folyamatban
29	EFOP- 1.2.9-17	Nők a családban és a munkahelyen	Salgótarján Megyei Jogú Város Polg.Hiv.	188.025.065		megyei korlát miatt elutasítva
30	EFOP- 1.1.4-16	Elsőként lakhatás	ESZK		110.456.907	nyert, megvalósítás folyamatban
31	EFOP- 1.2.1-15	Védőháló a családokért	MESE		39.999.012	nyert, megvalósítás folyamatban
32	EFOP- 3.2.9-16	Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése	ESZK		40.000.000	nyert, megvalósítás folyamatban
33	EFOP- 1.3.7	Közösen a közösség fejlődéséért Salgótarjánban	A Háztartások Foglalkoztatásáért Alapítvány		49.980.767	nyert, megvalósítás folyamatban
34	EFOP- 1.8.5	Az egészséges étkezés népszerűsítése Salgótarjánban	A Háztartások Foglalkoztatásáért Alapítvány		19.973.067	nyert, megvalósítás folyamatban
35	GINOP- 5.1.4	TranzitÚt. Képzési és foglalkoztatási program Nógrád megyében	A Háztartások Foglalkoztatásáért Alapítvány		67.427.235	nyert, megvalósítás folyamatban

36	EFOP-1.3.8-17	A tudatos pályaválasztás elősegítése az önkéntesség jegyében 20 fiatal részére	A Háztartások Foglalkoztatásáért Alapítvány		30.000.000	nyert, megvalósítás folyamatban
37	EFOP-3.3.1	MESE-TANODA	MESE		29.763.315	nyert, megvalósítva
38	EFOP-3.3.1	Tanoda programok támogatása	Uzho Jilo - Tiszta Szív Oktatási, Kulturális Egyesület		18.844.856	nyert, megvalósítás folyamatban
39	EFOP-1.4.4-17	BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ	Uzho Jilo - Tiszta Szív Oktatási, Kulturális Egyesület		30.000.000	nyert, megvalósítás folyamatban
40	EFOP-1.3.5-16	Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével „Civil staféta”	A Háztartások Foglalkoztatásáért Alapítvány		24.912.572	nyert, megvalósítás folyamatban
41	EFOP-2.4.3-17	Szegregált élethelyzetek javítása Salgótarjánban	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	44.999.999	44.999.999	nyert, megvalósítás folyamatban

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

Az intézkedési területek részletes kifejtése

I.

Mélyszegénységben élők és romák

Intézkedés címe:	I/1. Mélyszegénységben élők és romák munkához jutásának segítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagyarányú a munkanélküliség a romák körében.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Munkaerőpiaci szolgáltatások szélesebb körének biztosítása. Egyénre szabott segítő szolgáltatások bevezetése az álláskeresésben, állásinterjúra való felkészítés. Felzárkózási lehetőségek biztosítása (6./8. osztály elvégzése), melyet követően várhatóan eredményesebb lenne az álláshoz jutás. Foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések, átképzések szervezése, személyre szabott tanácsadások, felkészítések felkínálása, információs pontok létrehozása.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, RNÖ, civil szervezetek
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek, Nm-i Kormányhivatal, Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Programokba bevontak száma, álláskereső programok mennyisége, álláskeresői technikák elsajátításának sikeressége. Munkahelyekre felvettek száma. Fenntarthatóság: A célcsoporttal való együttműködés, az intézkedés felelőseinek szoros kapcsolattartáson alapuló együttműködése. Önkéntesek, civil szervezetek bevonása. Pályázati források felkutatása. Elnyert források átgondolt, annak a probléma megoldásának sikeressége érdekében történő felhasználása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A „fekete jövedelmet” kínáló vállalkozók – adózatlan, illetve adóssággal nem megterhelhető jövedelem reményében elvonják az embereket. Pályázatok hiánya, forráshiány.
Szükséges erőforrások	Kormány által támogatott foglalkoztatási programok igénybevétele, pályázati forrás,

Intézkedés címe:	I.2. A romák és mélyszegénységben élők egészségügyi problémáinak mérséklése, megelőzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egészségügyi problémák, egészségtelen környezet, rossz életkörülmények, elhanyagolt állapot, betegségek tüneteinek nem felismerése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Prevenció és felvilágosítás. Olyan városi pontok működtetése, ahol tisztálkodási, mosási lehetőség van, együttműködés egészségügyi és civil szervezetekkel Korai szakasztól egészen felnőttkorig egészséges életmódra nevelés, szűrővizsgálatok szervezése, és ezeken való rendszeres megjelenés szorgalmazása. Mobil szűrőállomások működtetése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A Csillag Szolgáltatópont Csillag Jelenlétházként történő továbbműködtetése, a tisztálkodási és mosási lehetőségek biztosítása, valamint újabb, pályázati forrásból megvalósított szolgáltatópontok létrehozása. Kapcsolatfelvétel és együttműködés kialakítása a felnőtt háziorvosokkal, házi gyermekorvosokkal, fogorvosokkal a szakellátást nyújtó Szent Lázár Megyei Kórházzal a rendszeres szűrővizsgálatok lehetővé tétele érdekében. Lehetőség szerint mobil szűrőállomások működtetése.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, az SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájának munkatársai, ESZK, RNÖ.
Partnerek	Alapellátásban dolgozó orvosok, Szent Lázár Megyei Kórház Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete, RNÖ
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Felvilágosító rendezvényeken részt vevők száma, együttműködési megállapodások száma. Szűrővizsgálatokba bevont személyek száma, szűrővizsgálatok gyakorisága; Újronnan kialakított szolgáltatópontok száma, szolgáltatások sokrétűsége, mobil szűrőállomások száma. Fenntarthatóság: folyamatos együttműködés, szűrővizsgálatok lehetőségének kommunikálása, a szűrővizsgálatok eredményei alapján a szükséges kezeléshez történő hozzájárulás elősegítése. A célcsoport bevonásának folyamatossága.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázatok megjelenésének, sikerességének biztonsága. Résztvevő szakemberek esetleges elmozdulása a rendszerből valamilyen oknál fogva. A célcsoport passzivitása, érdektelensége; A folyamatok dokumentáltságának alapos kidolgozásának hiánya.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás

Intézkedés címe:	I/3. Eladósodás, adósságcsapdába került családok számának növekedése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők lakásfenntartási problémái, fizetési nehézségei, pénzkezelési ismeretek hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Egyéni és csoportos foglalkozások keretében a családok hosszabb távú, a gazdálkodás minden elemére vonatkozó tervezésében való segítség, tanácsadás. Előtakarékossági, finanszírozási lehetőségek, támogató megoldások megismertetése. Adósságrendezés lehetőségeinek, adósságrendezési eljárásnak a kidolgozása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az ESZK munkatársainak bevonásával, illetve külső szakemberek (banki, pénzügyi tanácsadók, adósságkezelési tanácsadó) meghívásával egyéni és csoportos foglalkozások, tanácsadások szervezése. Egyénekre szabott adósságrendezési programok kidolgozása.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Területért felelős alpolgármester, SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájának és az ESZK munkatársai, RNÖ.
Partnerek	ESZK, RNÖ, Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya Igazságügyi Osztálya Közüzeti szolgáltatók Bankok
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Foglalkozások, tanácsadások száma, gyakorisága, résztvevők száma. Felvilágosító alkalmak, tanácsadások száma, résztvevők száma. Adósságrendezési eljárásba bevont személyek, családok száma. Fenntarthatóság: Célcsoport rendszeres tájékoztatása a lehetőségekről, a programokba történő bevonása. A programok hasznosságáról való meggyőzésük, bekapcsolódásuk, együttműködésük ösztönzése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport anyagi hozzájárulásának (önerő) hiánya Szolgáltatók passzivitása Az adósságrendezési eljárásban érintett közüzeti szolgáltató, illetve pénzintézet együttműködésének megnyerése a minél kedvezőbb feltételek megteremtése érdekében.
Szükséges erőforrások	A célcsoport anyagi (önerő) hozzájárulása, humánerőforrás, pályázati forrás

Intézkedés címe:	I/4. Romák és mélyszegénységben élők szociális helyzetének megismerése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők és a romák helyzete terén történő vizsgálatoknál nagyon sok esetben nem tudunk konkrét adatokra támaszkodni. Nem ismert a mélyszegénységben élő / roma lakosság tényleges száma, nincs pontos képünk aktuális szociális helyzetükről, lakókörülményeikről.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szociológiai felmérés megalapozása, kérdőívek, adatlapok kidolgozása, adatgyűjtés a felméréshez A szociológiai felmérés elkészítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szociológiai felmérés elkészítése, mely megmutatja a helyi társadalom rétegződését, térbeli elhelyezkedését, a helyi társadalmi viszonyok rendszerét. Feltérképezi a városunkban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, ezen belül a nemzetiségi népesség számát, szociális helyzetét, élet-és lakókörülményeit.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Területért felelős alpolgármester SMJV Polgármesteri Hivatal szakiroda és az ESZK munkatársai, RNÖ. szociológusok (szociológus hallgatók).
Partnerek	ESZK, RNÖ
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A szociológiai felmérés elkészítése, annak részletessége, az adatok pontossága, a felmérés eredményének felhasználása pályázatokhoz, további célkitűzésekhez, a szükséges segítségnyújtás kidolgozásához. Fenntarthatóság: A célcsoport kutatásban, adatgyűjtésben történő együttműködésének ösztönzése. A felmérés adatainak elemzése után a helyzet javítását érintő javaslatok, illetve a segítségnyújtás feltételeinek kidolgozása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport passzivitása, humán erőforrás és pénzügyi erőforrás hiánya. A felmérés célcsoport saját környezetében való készítése, segítségnyújtásként történő elfogadtatása, az együttműködés hasznosságának megismertetése
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás és önkormányzati pénzügyi hozzájárulás bevonása.

Intézkedés címe:	I/5 A hajléktalanság problémái
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hajléktalan emberek komplex, speciális ellátásának hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Egy átfogó „hajléktalanpolitika” kidolgozása, mely megoldási javaslatokat kínál a hajléktalanság visszaszorítására. „Hajléktalan központ” létrehozása, félutas (kiléptető) lakások kiépítése, szociális bérlakásállomány átalakítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Átfogó felmérés, helyzetelemzés elkészítése a hajléktalan ellátórendszerben és azon kívül élő hajléktalanok számáról, életkörülményeiről. Pályázati lehetőségek kiaknázása az intézményrendszer hiányzó elemeinek kialakítására (hajléktalanok rehabilitációs intézménye, hajléktalanok otthona, stb.). A hajléktalanok minél szélesebb körben történő bevonása a közfoglalkoztatási programokba, Alacsony költségigényű szociális bérlakásállomány kialakítása, a hajléktalan szállóról történő kivezetés fokozatainak biztosítása. A hajléktalanszállón súlyos mentális és egészségügyi problémákkal küzdő lakók szociális ellátórendszer megfelelő intézményébe való átirányítása. Támogató szervezetek, munkahelyek felkutatása, visszavezetés a munka világába. .
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Területért felelős alpolgármester SMJV Polgármesteri Hivatal szaakrodája, ESZK, RNÖ, Salgó Vagyon Kft., Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft. munkatársai
Partnerek	ESZK, Egészségügyi, szociális szakellátó intézmények, egyházak, civil szervezetek Salgó Vagyon Kft. Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	A felmérés, helyzetelemzés elkészülte. Közfoglalkoztatási programban résztvevő, illetve munkahelyeken elhelyezkedő hajléktalanok számának alakulása. Hajléktalan központ, félutas házak kialakítása, szociális bérlakásállomány átalakítása. Hiányzó intézmények kialakítása. Hajléktalan ellátásból továbblépők száma, utánkövetése. Fenntarthatóság: Hajléktalanok tájékoztatása a lehetőségekről, a programokba való bevonás ösztönzése. Szociális szakemberek folyamatos kapcsolattartása a hajléktalanokkal.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport passzivitása, együtt nem működése. Pályázati források hiánya Közfoglalkoztatási programok indításának hiánya Munkaadók passzivitása Megfelelő ingatlanok hiánya.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás és önkormányzati pénzügyi hozzájárulás bevonása

Intézkedés címe:	I/6 Nemzetiségi közösségi tér hiánya
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs a nemzetiségek számára egy állandó színtér, ahol a nemzetiségek kultúráját, hagyományait ápolni lehet és közösség fejlesztését végrehajtani
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Egy olyan közösségi tér kialakítása, amely helyt ad különböző nemzetiségi kulturális csoportok bemutatkozására, művészeti - képzőművészeti kiállításokra, különböző rendezvények megrendezésére és lebonyolítására.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Megvizsgálni a nemzetiségi közösség tér kialakításának lehetőségét, mely teret biztosítana közösségi programok révén a közösségfejlesztésre a roma hagyományok ápolására, felzárkóztatásra, felvilágosító és tájékoztató programokat megtartására.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Területért felelős alpolgármester SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájára, ESZK, RNÖ, Salgó Vagyon Kft.
Partnerek	ESZK, Salgó Vagyon Kft.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Nemzetiségi közösségi tér kialakítása, a közösségi teret használó szervezetek száma, a közösségi térben kialakított szolgáltatásokat igénybe vevők száma. Fenntarthatóság: pályázati forrásból, humánerőforrás biztosításával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati források hiánya Megfelelő ingatlan/ingatlanrész hiánya.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás és önkormányzati pénzügyi hozzájárulás bevonása

II. Gyermekek

Intézkedés címe:	II/1 Családoknál a kialakult veszélyeztető tényezők csökkentése, megszüntetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Növekszik a gondozás alatt lévő gyermekek száma, iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok miatt.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Családoknál a kialakult veszélyeztető tényezők csökkentése, megszüntetése. Biztonságos családi háttér kialakításának segítése, társadalmi beilleszkedést segítő programok szervezése, kompetenciafejlesztése, családok megerősítése. <i>Esélyegyenlőségi koordinátori hálózat kialakítása.</i>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Családgondozás rendszerének hatékonyabbá tétele, <i>esélyegyenlőségi koordinátori hálózat kialakítása, mely segítené az elfogadást, a kapcsolattartást, a kommunikációt a családokkal;</i> - életvezetési tanácsadás, családsegítés, - gyermekvédelmi szociális ellátások körének bővítése, - gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatások fejlesztése, - gyermekvédelmi jelzőrendszer hatékony működtetése,
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, ESZK szakemberei, Salgótarjáni Tankerületi Központ
Partnerek	Önkormányzat, ESZK, Salgótarjáni Tankerületi Központ, rendőrség
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Intézkedési terv elkészítése, ellátások száma az ESZK statisztikai adatai alapján. Szervezett programok, azon részt vettek száma, <i>esélyegyenlőségi koordinátori hálózat kialakulása.</i> Esetszámok alakulása. Fenntartóság: Pénzügyi lehetőségek és humán erőforrás rendelkezésre állása esetén folyamatosan fenntartható. A családok bevonásának ösztönzése, „kötelezése”.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szakemberek, bevont célcsoport, pályázatok
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázati pénzügyi forrás

Intézkedés címe:	II/2. HHH megállapításához szükséges nyilatkoztatás hatékonyságának biztosítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	HHH megállapításához szükséges nyilatkoztatás nem működik hatékonyan.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Érintett családok tájékoztatása a nyilatkozattétel fontosságáról. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítását kérelmező, illetve már abban részesülő ügyfelek figyelmét fel kell hívni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megváltozott szabályaira és a kérelmezés lehetőségére. Tájékoztatni kell a szülőket a biztosított kedvezményekről, támogatásokról (ingyenes étkeztetés, tankönyvellátás, kollégiumi ellátás, ösztöndíjprogramok, stb.)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására vonatkozó kérelmet befogadó ügyintéző tájékoztatása a HHH megállapításához szükséges nyilatkozattétel fontosságáról. Az ESZK családgondozóinak rendszeres tájékoztatása ügyfeleik részére.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, a gyermekvédelmi kedvezmény kérelmet befogadó szakiroda munkatársai, ESZK szakemberei, RNÖ.
Partnerek	ESZK, Civil szervezetek, RNÖ
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	HHH nyilatkozatok számának növekedése, az ezen alapuló támogatásokat igénybe vevők száma. Fenntarthatóság: A hivatal munkatársainak és az ESZK szakembereinek az ügyfelek folyamatos és rendszeres tájékoztatása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Ügyintéző, segítő érdektelensége
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás

Intézkedés címe:	II/3. A gyermekek szocializálódásának elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek első közösségbe kerülésekor jelentkező együttélés, társas érintkezés szabályait nem ismerők számának növekedése, hiperaktív és pszichés problémákkal küzdő gyermekek beilleszkedési zavarai, agresszió megjelenése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szociális segítség eszköztárának kialakítása, kompetens szakemberek bevonása az óvodai és iskolai szociális segítségbe. Együttműködések kialakítása, fejlesztési tervek készítése. Utánkövetés.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetfelmérés, az óvodába járó gyermekek nevelési-gondozási problémáinak, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségeinek, kompetenciájának felmérése, szakértői bizottság, valamint ESZK szakemberei által a szülők, valamint a pedagógusok bevonásával. A feltárt problémák figyelembevételével a prevenciót erősítő és elősegítő fejlesztési tervek készítése, egyéni, csoportos és közösségi segítő tevékenység kialakítása, szükség esetén a gyermek szakember felé történő irányítása. A gyermekek szocializálódásának nyomonkövetése az általános iskola befejezéséig.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájának munkatársai, az ESZK szakemberei, óvodai és iskolai pedagógusok, szociális segítő, szakszolgálat szakemberei.
Partnerek	ESZK munkatársai Salgótarjáni Összevont Óvoda Szakszolgálat Házi gyermekorvosok, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Helyzetfelmérés összeállítása. Fejlesztésbe bevont gyermekek száma, fejlesztési tervek elkészítésének száma. A fejlesztésbe bevont gyermekeknél szükségessé váló család- és gyermekvédelmi intézkedések száma, típusa. Fenntarthatóság: A nyomonkövetés mellett a szükséges segítség és együttműködés folyamatos biztosítása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szülők passzivitása, megfelelő képesítésű és számú szociális segítő foglalkoztatásának hiánya, túl sok „problémás” gyermek egy-egy intézményben, a szociális segítőik leterheltsége. Szükség esetén a szociális segítőik tagóvodák közötti „átjárásának” lehetővé tétele, szoros és hatékony együttműködés kialakítása a családok és a szakemberek között.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás.

Intézkedés címe:	II/4. A gyermekek iskolai lemorzsolódásának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek jelentős része már 10-12 éves korban lemorzsolódnak, kikerülnek a rendszeres iskolai oktatásból, magántanulók lesznek, a 8 általános iskolai osztályt sem fejezik be.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A gyermekek minimum a 8 általános iskola, illetve egy szakma megszerzéséig jussanak el. Javaslattétel a magántanulói státusz megadásával kapcsolatos jogszabály megfelelő alkalmazása, esetleges jogszabály módosításra. Együttműködések kialakítása, a komplex telepprogram folytatása, tanodák működtetése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A magántanulói státusz megadása feltételeinek szigorításának kezdeményezése. Együttműködés kialakítása a Salgótarjáni Tankerületi Központtal, a Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, az ESZK szakembereivel, valamint tanodát működtető civil szervezetek között. A köznevelési intézmények ösztönzése új pedagógiai módszerek bevezetésére. Fejlesztő szakemberek minél szélesebb körben történő bevonása, felzárkóztató kiscsoportos foglalkozások tartása szakemberek, gyermekek és szülők részvételével. Tanodai foglalkozásokkal elősegíteni a gyermekek iskolai felkészülését (képességeik és készségeik fejlesztését), szabadidejük hasznos eltöltését. A gyermek sikerorientálttá tétele, fejlődésének nyomonkövetése.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, SMJV Polgármesteri Hivatal felelős szakirodájának munkatársai, az ESZK, Salgótarjáni Tankerületi Központ, a Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei.
Partnerek	Salgótarjáni Tankerületi Központ ESZK Nógrád Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Szakszolgálati Intézet
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Együttműködési megállapodások száma, foglalkozások száma, gyakorisága, bevont gyermekek száma, komplex telepprogram, tanodák működése. A 8 általános iskolai osztályt elvégzett gyermekek, szakmát szerettek számának alakulása. Fenntarthatóság: Folyamatos együttműködés a családokkal, a szakemberekkel. Esetenként szülők kötelezése a szolgáltatások igénybevételére.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Gyermekek, szülők passzivitása, megfelelő képesítésű és számú szakemberek hiánya, pedagógusok leterheltsége
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás.

Intézkedés címe:	II/5. A gyermekek korai fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A korai fejlesztés és a hozzá kapcsolódó információk hiánya. A szülők aluliskolázottsága, zárkózottsága miatt a korán feltárható problémák felismerésének hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Tájékoztató anyagok készítése, tájékoztató előadások szervezése, együttműködések kialakítása. Fejlesztő szolgáltatás bővítése, esetleg civil szervezetek bevonásával. Pályázati források feltérképezése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A védőnők, óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, házi gyermekorvosok, szakértői bizottság bevonásával tájékoztatók összeállítása. A tájékoztató anyagok eljuttatása a szülőkhöz a védőnők, családgondozók, óvónők bevonásával. Tájékoztató előadások tartása, egyéni foglalkozások lehetővé tétele. Korai fejlesztést végző civil szervezetek felkutatása, együttműködés kialakításának elősegítése. Olyan szolgáltató házak (jelenlétházak) kialakítása, amely biztosítaná a gyermekek korai képességgondozását, a korai fejlesztéshez kapcsolódó speciális szolgáltatásokat, lehetőséget nyújtana a szülői kompetenciák elsajátítására.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, SMJV Polgármesteri Hivatal felelős szakirodájának munkatársai, az ESZK, a Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei.
Partnerek	ESZK, Salgótarjáni Összevont Óvoda Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálati Házi gyermekorvosok GÉZENGÚZ Alapítvány a Születési Károsultakért
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Tájékoztató anyagok eljuttatása az érintettekhez, kisiskolás korban – felmenő rendszerben – az SNI-s gyermekek számának változása. Rendellenességek korai felismerése, kezelések, fejlesztések igénybe vétele. Korai fejlesztést végző szervezetek számának alakulása, az általuk nyújtott szolgáltatások bővülése, szolgáltatóházak létrejötte, működése. Fenntarthatóság: Folyamatos együttműködés a családokkal, a szakemberekkel. Esetenként szülők kötelezése a szolgáltatások igénybevételére.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szülők aluliskolázottsága, zárkózottsága. Anyagi forrás hiányában Biztos Kezdet Gyerekházak kialakításának elmaradása, szervezetek bevonásának hiánya,
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati és önkormányzati források.

Intézkedés címe:	II/6. Gyermekeink jövője
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Drogfogyasztók számának emelkedése, a fiatalok jövőképének hiánya, szülői, családi érdektelenség, figyelem hiánya a fiatalok felé, a családok és generációk közötti együttműködés, összefogás, önkéntességre való hajlandóság hiánya, a családok összetartó ereje gyenge.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Hatékony együttműködések kialakítása a társadalmi összefogásért, a közösségek fejlesztéséért tevékenykedő civil szervezetekkel. A szenvedély- és a pszichiátriai betegséghez kapcsolódó hiányzó szociális alapellátás feltételeinek megteremtése. A szenvedélybeteg fiatalok minél szélesebb körben történő megsegítése, a szakemberek, a jelzőrendszer tagjai által széleskörű tájékoztatás nyújtása a segítő szolgáltatások igénybevételének lehetőségéről. A szülők megsegítése, segítő beszélgetések megtartása szakemberek bevonásával. Kisközösségek létrehozása, generációk közötti együttműködés javítása, családok erősítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A pályázati források igénybevétele, a szolgáltatás nyújtása. A nyertes pályázatok kedvezményezettjeivel, civil szervezetekkel hatékony együttműködés kialakítása.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester SMJV Polgármesteri Hivatal felelős szakirodájának munkatársai, pártfogói felügyelők, az ESZK, a rendőrség és a gyámhivatal szakemberei.
Partnerek	ESZK, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Nyertes pályázatok száma, együttműködések száma, tartalma A szolgáltatás beindítása. A szenvedély-, valamint a pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybevevők száma, Közösségi programok száma. Fenntarthatóság: A családgondozói munka során a kábítószerhasználat jeleire nagy figyelmet kell fordítani. Kellő időben a szükséges szakorvoshoz, szakemberhez kell irányítani az ügyfelet. A rendőrség részéről a kritikus területek folyamatos ellenőrzése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázatok elutasítása, civil szervezetek forráshiánya, érdektelenség, a szenvedély- és pszichiátriai betegek zárkózottsága, a segítség el nem fogadása
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil szervezetek hozzájárulása

Intézkedés címe:	II/7. Szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos helyzetű gyermekek sokszor érzik magukat kirekesztettnek, hiszen erősen korlátozott anyagi lehetőségeik miatt nem jutnak el kirándulásokra, táborokba, ki sem mozdulnak a legszűkebb környezetükből. A szabadidő hasznos eltöltését nem ismerik.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A gyermekek szabadidős lehetőségeinek, a nyári tábori élmények megélésének biztosítása iskolai szünetben ingyenes táborok szervezése. A gyermekek kirekesztettségének, szegénységének csökkentése. Cél, hogy a gyermekek megtapasztaljanak egy elfogadó, értéket közvetítő, játékosan tanító közeget, ahol szeretettel viszonyulnak hozzájuk.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A gyermekek a közösségi programok során átélik az összetartozás élményét, a csoport közösséggé fejlődését, társat, barátot találnak egymás személyében. Nyári táborok szervezésében való részvétel. Nyári táborokat, illetve iskolai időn kívüli programokat szervező civil szervezetek felkutatása, munkájuk segítése. Együttműködések kialakítása.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájának munkatársai, ESZK szakemberei, óvodai és iskolai pedagógusok, szociális segítők, civil szervezetek.
Partnerek	Salgótarjáni Tankerületi Központ, Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Táborok, programok száma, együttműködések száma, a táborban részt vevő gyermekek száma. Fenntarthatóság: A hátrányos helyzetű családok, gyermekek informálása a lehetőségekről, bevonása a programokba.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Humán erőforrás, anyagi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil szervezetek hozzájárulása

Intézkedés címe:	II/8. Családok/Gyermekek Átmeneti Otthona férőhelyszámbővítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Azonnali megoldást kínáló, súlyos családi problémák esetén krízismegoldások biztosítására alkalmas intézményrendszer férőhely bővítése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A jelenlegi intézményhálózat folyamatos telítettsége miatt szükséges a Családok/Gyermekek átmeneti otthonának férőhelyszámának növelése, a bántalmazott gyermekek, hozzátartozók esetére krízisközpont létrehozása. A településnagyságból és lakosságszámból adódóan Salgótarjánból kerül be a legtöbb ellátott. A szolgáltatások (oktatási, egészségügyi, szociális, stb.), illetve az „anyaszervezet” (ESZK) könnyebb elérhetősége a megyei jogú város területén biztosított, ezért a város közigazgatási területén belül célszerű egy új intézmény létrehozása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Családok/Gyermekek Átmeneti Otthona, félutas házak kialakítása Salgótarjánban
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, polgármesteri hivatal felelős szakirodái, ESZK szakembereik, civil szervezetek.
Partnerek	ESZK, RNÖ, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Férőhelyek számának bővítése, átmeneti otthon, félutas házak kialakítása. Fenntarthatóság: Finanszírozására (pályázati forrás, önkormányzati önerő) megoldást találva a fenntarthatóság biztosított.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány, nincs alkalmas önkormányzati ingatlan a megvalósításhoz
Szükséges erőforrások	Pályázati források, önkormányzati forrás, civil szervezetek hozzájárulása.

III. Nők

Intézkedés címe:	III/1. Nők (roma nők) foglalkoztatásának növelése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony a nők foglalkoztatása, a szülés utáni idő kiesés miatt nehéz az újra elhelyezkedés, a munkáltatóknak fenntartásai vannak a kisgyermekes anyák alkalmazásával szemben. Nagyarányú a munkanélküliség az alacsony végzettségű roma származású nők között. Állásinterjú alkalmával nem tudják magukat kellőképpen kifejezni, sokszor a tesztek megírása is problémát jelent számukra.
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A családok anyagi körülményeinek javítása a munka világába való visszajutással; Érzékenyítő tréningek szervezése. A tartós elszegényedés, a mélyszegénységbe süllyedés megelőzése érdekében az álláskereső számára elhelyezkedést segítő képzések, átképzések szervezése. Veszélyeztetett célcsoportok (nők, roma nők, alacsony iskolázottságú egyének, gyermeküket egyedül nevelők, életkori besorolás szerint hátrányos helyzetűek: pályakezdő fiatalok, 45 év fölöttiek, stb.) számára személyre szabott, illetve speciális, csoportos programok szervezése, információs pont létrehozása. Állásinterjúra való felkészítés – csoportosan és személyre szabottan. Prevenációs és korrekciós beavatkozások tervezése (iskolai programok, tréningek, álláskeresői technikák, vállalkozóvá válás lehetőségei).
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A helyben/vonzáskörzetben levő foglalkozást segítő programok feltérképezése. Nők részvételének növelése a foglalkoztatást segítő (át)képzési programokban. Családbarát munkahelyi intézkedések bevezetése, népszerűsítése az önkormányzat intézményeiben. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények megismertetése, részmunkaidős alkalmazási formák, távmunka lehetőségek felkutatása.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, RNÖ, civil szervezetek, Nm-i Kormányhivatal ESZK
Partnerek	Civil szervezetek, ESZK, önkormányzat.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Átképzések száma, résztvevők száma, szervezett programok száma, tájékoztatók szervezése. Munkába álló nők száma. Álláskeresői technikák elsajátításának sikeressége. Információ szolgáltatásokat, állásinterjúra való felkészítést igénybevevők száma. Fenntarthatóság: Képzésekre/átképzésekre való ösztönzéssel, családbarát munkahelyek kialakításával, folyamatos tájékoztatással és a rendszeres kapcsolattartással fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázatok hiánya, szemléletváltás, partner–munkahelyek bevonása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás.

Intézkedés címe:	III/2. Családi kapcsolatok megerősítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Családi kapcsolatok fellazulása, kommunikációs zavar fennállása, kommunikáció hiánya a családban.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Nők biztonságának, testi-lelki jóllétének növelése, a veszélyeztetett (és veszélyeztető) csoportok tájékoztatása, jogaik tudatosítása. Családi problémák feltérképezése. Családi kommunikációs zavarok kiküszöbölése. Konfliktuskezelési technikák megismertetése, családi kapcsolatok megerősítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A családok segítése: tanácsadás, pszichológiai, lelki, életvezetési, gyermeknevelési, egészségügyi és munkavállalási témakörben. A korai (prevenciós) beavatkozásokkal megelőzhető a későbbi súlyosabb problémák kialakulása. A család tagjai közötti kommunikációs zavar elhárítása, a zavarok okainak feltárása, a család érintett tagjainak bevonásával. A már kialakult konfliktusok kezelésének segítése, konfliktuskezelési tréning megszervezése. Konfliktuskezelési technikák elsajátítása. Mediátor alkalmazása.
Résztevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, RNÖ, ESZK (családgondozók, védőnők), civil szervezetek
Partnerek	ESZK (védőnők, családsegítés), civil szervezetek, mediátor, családterapeuta, pszichológus, konfliktuskezelési tréner
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A segítséget kérők közül hány kapcsolat megerősítése sikeres. Veszélyeztetett, védelembe vett gyermekek számának változása. A korai (preventív) segítségnyújtások száma, ami a családi kapcsolatok fellazulását, későbbi válások megelőzését eredményezheti. Hosszú távon azon családok száma, akik mindennapi nehézségeik ellenére az összetartás erejéből merítve jutnak túl a krízishelyzeteken. Fenntarthatóság: Folyamatos tájékoztatás fontossága. A lehetőségek megismertetése a szolgáltatások igénybevételéről.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A segítségre szorulóknak nem, vagy már túl későn fordulnak a családsegítő szakemberéhez. Az intézmények különböző szervezetek (óvoda, iskola, védőnő) közötti információáramlás.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás.

Intézkedés címe:	III/3. Családon belüli erőszak áldozatainak segítségnyújtás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az erőfeszítések ellenére nagyfokú látencia jellemzi a családon belüli erőszakot, sok eset nem kerül a szakemberek látókörébe, társfüggőség, bizalom hiánya a hatóságok, illetve a távoltartás nyújtotta megoldások iránt. Családon belüli erőszak áldozatai számára nincs/kevés elhelyezési lehetőség.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Tájékoztatás a családon belül erőszak formáiról, segítségnyújtási lehetőségekről; Krízisközpont kialakítása a Családok Átmeneti Otthonában.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tájékoztatók szervezése, szóróanyagok készítése, mely segít felismerni a családon belüli erőszak formáit, illetve tájékoztatást nyújt abban, hogy az áldozatok hová, kikhez, milyen módon fordulhatnak segítségért. Krízisközpont a bántalmazott személyt, illetve családot befogadja, biztosítja a lakhatást, az az étkeztetést és a szükséges ellátásokhoz való hozzájutást. Közreműködik a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, SMJV Polgármesteri Hivatala felelős szakirodájának munkatársai, RNÖ, ESZK, civil szervezetek.
Partnerek	Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály, Megyei, Városi Rendőrkapitányság, civil szervezetek - NANE (Nők a Nőkért Egyesület)
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Tájékoztató rendezvényeken részt vevők száma, szóróanyagok elkészülése. Krízisközpont létesítése, az ellátást igénybe vevők száma. Fenntarthatósága: biztosított állami normatívából.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Bántalmazás, erőszak esetén az áldozatok nem fordulnak segítségért, illetve nem is ismerik fel a családon belüli erőszak formáit.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, önkormányzati önerő, humánerőforrás.

IV. Idősek

Intézkedés címe:	IV/1. Figyelemfelhívás a veszélyekre, közbiztonság növelése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az egyedül élő idősök száma, ezért a bűnözők számára sokszor válnak áldozattá. Az idős, mozgásukban korlátozott emberek gyakran a bűnözők céltáblájává válnak. Idős embereknél gyakran problémát jelent, hogy a háztartási eszközöket (pl.: gáztűzhely, mikrohullámú sütő) nem megfelelően használják.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idősök körében növelni kellene a bűnmegelőzési, civil tájékoztató előadásokat, konzultációkat, konkrét gyakorlati tanácsokkal kell ellátni őket az elektronikus és mechanikus személyi és vagyonvédelmi eszközökről. Az aktív időskorúak körében „kortárs segítő” csoportokat kell létrehozni a megelőző munka szélesítése érdekében. Az idős emberek értékeinek, testi épségének megóvása. Szomszédok egymásra figyelése, emberi kapcsolatok erősödése. A háztartási eszközök céljának megfelelő használata.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az egyedül élő idősök jobb körülményeinek elősegítése, szabadidős és egyéb közösségi tevékenység kereteinek fejlesztése, hozzáférés biztosítása és népszerűsítése. Az idősökhöz szóló figyelemfelhívás, szórólapok terjesztése. Civil csoportok szervezésében felvilágosító rendezvények tartása. Áldozattá válás megelőzése; Felvilágosítás a háztartási eszközök használatáról.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály, rendőrség; polgárőrség; ESZK, RNÖ, település lakossága „szomszédok”; önkéntes segítők
Partnerek	Civil szervezetek, bűnmegelőzési szervek (rendőrség, polgárőrség), lakóközösségek, önkéntesek.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Kampányok, programok, résztvevők száma, áldozatok számának csökkenése Bűnözés csökkenése; A segítséget hány idős ember vette igénybe. Fenntarthatóság: Szoros együttműködéssel, egymásra figyeléssel, tájékoztató anyagok idősökhöz történő eljuttatásával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem működnek együtt az idősök, túlzottan jóhiszeműek az idegenekkel szemben. Források, humánerőforrás hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás

Intézkedés címe:	IV/2. Generációk közötti együttműködést elősegítő jó gyakorlatok, modellek gyűjtése, ezek nyomán programok szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Generációk közötti kapcsolati nehézségek. Időskori leépülés, elmagányosodás.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A generációk közelebb kerüljenek egymáshoz, elfogadják a fiatalok az időseket. Kapcsolatfelvétel az intézményekkel, civil szervezetekkel, idősök szervezeteivel, intézményeivel. Az időskori leépülés, elmagányosodás megelőzése, perifériára jutás csökkentése. A városban működő idős- és nyugdíjas klubok szolgáltatásainak bővítése egyedülálló idős emberek bevonásával.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Idős emberek segítése generációk közötti együttműködés keretében, erre jó gyakorlatok megismerése, program kidolgozása, együttműködési keretek meghatározása. Önkéntesség bevezetése. Iskolák, időseket ellátó szolgáltatók bevonása. Programok szervezése, ahol a generációk együtt vesznek részt.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájának munkatársai, ESZK szakemberei, civil szervezetek
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek, közművelődési, köznevelési intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Programok, résztvevők száma. Fenntarthatóság: Források biztosítása szükséges. A szakemberek, a civil szervezetek és az önkéntesek együttműködése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, támogatások

Intézkedés címe:	IV/3. A szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételének, az ápolást-gondozást nyújtó intézményekbe kerülés lehetőségeinek megismertetése. Tájékoztatás igénybe vehető támogatásokról.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősök körében sok az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma. Sok esetben tájékozatlanságuk miatt nem tudnak támogatási lehetőségekről, illetve nem élnek egyes szociális, egészségügyi szolgáltatások igénybevételével.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Fenti témában az idős korosztály ismereteinek bővítése. Folyamatos információáramlás biztosítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ezen témában egy tájékoztató anyag összeállítása. Kapcsolatfelvétel az idősök által gyakran látogatott intézmények vezetőivel a szóróanyag kihelyezése céljából. Szóróanyag kihelyezése, aktualizálása.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, idősök otthona vezetői, idősök klubjainak vezetői, civil szervezetek.
Partnerek	Szociális és egészségügyi alap-és szakellátást nyújtó intézmények, civil szervezetek; rendőrség, SMJV Polgármesteri Hivatala szakirodaja.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Kiadvány elkészítése. Kiadvány aktualizálása Ellátást igénybe vevők számának alakulása. Fenntarthatóság: Az aktualizálásra és a terjesztésre fordított források biztosításával fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szóróanyagok nem jutnak el az idősökhöz. Az idősök nem akarják elhagyni az otthonukat, nem együttműködnek.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás.

Intézkedés címe:	IV/4. Idősek ellátását biztosító intézményrendszer bővítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A magára maradt idősök ellátására, gondozására alkalmas intézményrendszer (tárgyi, személyi feltételek) megfelelő számban nem áll rendelkezésre. A „komfortosabb” intézményekben óriási a várólista.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A magára maradt idős emberek számára elérhető nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakópark(ok) kialakítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázati források igénybevételével, partnerek összefogásával az idősök otthonának számát növelni kell, gondolva a szerény jövedelemmel rendelkezőkre is, de lehetőséget biztosítani komfortos, minden igényt kielégítő, „otthonos” lakóparkok kialakítására is.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájának munkatársai, idősök otthonait működtető szervezetek, civil szervezetek.
Partnerek	Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Magyar Vöröskereszt, Egyházi szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakóparkok számának növekedése. Fenntarthatóság: Összefogással, pályázati forrásból, lehívható normatívából fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány
Szükséges erőforrások	Pályázati források, partnerségi összefogás – a humán erőforrás és a tárgyi feltételek tekintetében.

V.
Fogyatékkal élők

Intézkedés címe:	V/1. Fogyatékkal élők kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetének javítása, támogatott foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fogyatékkal élők kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzete a városban nagyon érzékelhető, támogatott foglalkoztatás, védett munkahelyek száma kevés a városban.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Munkaerőpiaci, foglalkoztatáspolitikai eszközök felderítése, alkalmazási feltételek megteremtése a munkahelyeken a fogyatékkal élők kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetének javítása érdekében. Támogatott foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Munkalehetőségek feltérképezése, nyílt munkaerőpiaci, foglalkoztatáspolitikai eszközök felderítése, alkalmazási feltételek megteremtése. Támogatott foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele, civil szervezetekkel való együttműködés, védett munkahelyek számának növelése.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, fogyatékosügyi és civil koordinátor, Önkormányzat, civil szervezetek.
Partnerek	Államigazgatási és közigazgatási szervek, civil szervezetek, egyházközségek, önkéntesek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fogyatékkal élő alkalmazottak számának növekedése, fogyatékkal élők alkalmazását biztosító munkahelyek számának emelkedése. Támogatott foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele. Fenntarthatóság: Együttműködések kialakításával, összefogással, pályázati forrásból, támogatott programok segítségével.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Munkáltatók aktivizálása foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele céljából.
Szükséges erőforrások	Pályázati források lehívása, humánerőforrás biztosítása

Intézkedés címe:	V/2 Fogyatékkal élők elszigetelődése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékkal élőket ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Információs és kapcsolatteremtő fórumok erősítése, informatikai ismeretek bővítése a célcsoportban -infokommunikációs csatornák felmérése, partnerek bevonása, pályázati források felmérése - Közösségfejlesztő fórumok működtetése, Képzések - internet-elérés bővítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, fórumok szervezése, civil szerveződések támogatása, olyan képzések, amely az internethez való hozzáférést segítik.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek.
Partnerek	Civil szervezetek, Fogyatékkal élők egyesületei,
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Mutató: megalakult önszervező, információs csoportok, online fórumokhoz való hozzáférés. Vonatkozó adatbázis és működő civil csoportok száma. Internetelérések száma a fogyatékkal élők körében – programba bevont partnerek száma – fórumok száma, hozzáférések száma Időszakos visszacsatolás szükséges a civil szerveződések fenntartása és fejlesztése érdekében. Fenntarthatóság: tájékoztatás a programokhoz való hozzáférésről.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati forrás
Szükséges erőforrások	Pályázati pénzügyi forrás

Intézkedés címe:	V/3. Fogyatékkal élőkrol adatgyűjtés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés adat áll rendelkezésre a városban élő fogyatékkal élő emberekről. Ez jelentősen akadályozza esélyegyenlőségük biztosítását.
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Szükséges egy olyan adatbázis létrehozása erről az esélyegyenlőségi célcsoportról, mely az önkormányzat és az őket képviselő civil szervezetek számára folyamatosan fontos információt ad. - partnerek bevonása - információ- és adatgyűjtés - kiértékelés, visszacsatolás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyi adatgyűjtés egészségügyi intézmények, egészségügyi szolgáltatók, civil képviseletek önkéntesek bevonásával. A folyamatosan karbantartott adatbázisból elemzések kimutatások készítése, a megállapítások figyelembevétele koncepciók készítése során.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek
Partnerek	Civil szervezetek Fogyatékkal élők egyesületei, Önkormányzat.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az adatbázisba felvitt fogyatékkal élő személyek száma. Szolgáltatási koncepcióban a fogyatékkal élők igényeihez és lehetőségeihez szabott szolgáltatások számának növekedése. Az adatgyűjtés és adatfeldolgozás folyamatában megfelelően kidolgozott módszerek használata. Folyamatos adatgyűjtés és frissítés. Adatkezelés biztonságossága. Adatbázis-struktúra meghatározása. Adatgyűjtés, adatfeltöltés. Kiértékelés, folyamatos használat. Fenntarthatóság: Tájékoztatás az adatgyűjtés fontosságáról. Humánerőforrás és pénzügyi forrás biztosítása szükséges.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az adatgyűjtés nem teljes körű. A vizsgálatok megállapításainak bekerülése a szolgáltatási koncepcióba nem következik be. Az információgyűjtés módja, pénzügyi források
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás és pályázati forrás biztosítása.

Intézkedés címe:	V/4. Sérült gyermekek a családban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Sok esetben akadályoztatott a sérültség elfogadása, feldolgozási folyamata nagyon nehéz, a gyereket gondozó szülők, családtagok megrekednek a feldolgozási folyamat egy alacsonyabb szakaszában, és abból önerőből évekig nem sikerül nekik feljebb jutni. Egész életén át hordozzák magukban a bűntudat érzését, keresik, okolják a felelősöket a kialakult helyzetért. Mindez negatív személyiségjegyek kialakulásához, elutasításhoz, az igénybe vehető szolgáltatásokkal való örök elégedetlenséghez vezet.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok, szülők, gondozók komplex támogatása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A családok, családtagok, szülők mentális támogatása, segítése a megfelelő attitűd kialakításában, orvos, pszichológus, speciális szakemberek bevonásával. (KERT mozgalom életre hívása)
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek
Partnerek	Civil szervezetek (MESE, VGYNME, SINOSZ, Abigél Egyesület, KERT Alapítvány)
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	A segítő szolgáltatást igénybe vevők száma, esetforgalom, esetszám, elégedettségi mutatók. Fenntarthatóság: Szoros együttműködéssel, humán- és pénzügyi forrás, valamint szakemberek biztosításával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Látens marad a problémás család, nem veszik igénybe a segítséget.
Szükséges erőforrások	Humán-erőforrás, pénzügyi forrás biztosítása

Intézkedés címe:	V/5. Egyenlő hozzáférés egyenlő esély
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fogyatékkal élők önálló közlekedésének, közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, akadálymentesítés (pl. sárgacsík).
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A vakok és gyengénlátók célcsoportja önálló közlekedését nagyban segítené, előremozdítaná, ha a lépcsők élet ellátnák sárga csíkkal. A szöveges feliratokat megfelelően megvilágítva, piktogramokkal kiegészítve helyeznék ki. Az információk elérésének beszélő hangjelzővel történő kiegészítése, mely segíti a vakok és gyengén látók közlekedését, biztonságosabbá teszi a közúti csomóponton való áthaladásukat, illetve az autóbuszjáratok indulási/érkezési információinak elérését.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az akadálymentesítés első körben a személyszállítási vállalatok, társaságok, bankok, posta, önkormányzatok, boltok, második körben a cégek, vállalkozások, vendéglátóhelyek körében történik meg.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, társszervezetek, fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek, főként a Vakok és Gyengénlátók Nógrád Megyei Szervezetével közreműködve.
Partnerek	Személyszállításban és ügyfelek fogadásában érdekelt szervezetek, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Hány helyen vezették be, hány helyen történt meg az akadálymentesítés. Fenntarthatóság: Szoros együttműködéssel, humán- és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány
Szükséges erőforrások	Humán-erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás

Intézkedés címe:	V/6. Info-kommunikációs akadálymentesítés hallássérült személyek (süketek és nagyothallók) számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Info-kommunikációs akadálymentesítés hiánya a közszolgáltatásokban, a honlapokon
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Életvitel megkönnyítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Honlapok akadálymentesítése, jelnyelvi információs videók megjelentetése, megfelelő erősségű wifi a jelnyelvi videotolmácsoláshoz, egyértelmű feliratok, megfelelő fényviszonyok, fényjelzések, megfelelő térviszonyok, indukciós hurok, pontos érthető információk elhelyezése, az információk átadása során az írás előnyben részesítése. Önkormányzati honlapon fogyatékkal élők információs fül létrehozása.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, társintézmények, ESZK, fogyatékosügyi és civil koordinátor, érintett civil szervezetekkel összefogásban.
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Önkormányzati honlapon fogyatékkal élők információs fül létrehozása, akadálymentesített honlapok száma, jelnyelvi tolmácsolás megoldását biztosító intézmények száma. Fenntarthatóság: Szoros együttműködéssel, humán- és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány
Szükséges erőforrások	Humán-erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás.

Intézkedés címe:	V/7. Lakossági és szolgáltatói érzékenyítés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékossgal élők és az abból fakadó élethelyzetet nem, vagy csak kevésbé ismerik az emberek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A társadalom elfogadó, segítő attitűdjének elérése, a szolgáltatások könnyebb igénybevétele az érintett családok jobb életminőségének érdekében.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szemléletformálás, érzékenyítő tréningek tartása.
Résztevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, társintézmények, ESZK, óvodák, Salgótarjáni Tankerületi Központ, fogyatékosügyi és civil koordinátor érintett civil szervezetekkel összefogásban.
Partnerek	Érzékenyítő tréner, önkormányzat munkatársai, ESZK munkatársai, civil szervezetek, óvodák, iskolák.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Események, tréningek száma, részt vevők száma. Fenntarthatóság: Szoros együttműködéssel, humán- és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány, érdektelenség
Szükséges erőforrások	Humán-erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás.

Intézkedés címe:	V/8. Központban az autizmus
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés hiánya, kirekesztődés. Kevés az autizmusban képzett szakember, a fogyatékoság specifikus, ezért a családok vándorolnak a megfelelő ellátás érdekében. A szaktudás hatékony kihasználásával mindenki számára elérhető szolgáltatás valósulhatna meg.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az autista gyermekek és felnőttek egyenlő módon tudjanak a szociális ellátórendszer igénybevevői lenni, a speciális szükségleteiknek megfelelő ellátásban részesüljenek. A szakemberek speciális képzése/átképzése után a szaktudás hatékony kihasználásával mindenki számára elérhető szolgáltatás valósulhatna meg.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A szociális ellátásban, az önkormányzati fenntartású intézményekben dolgozó szakemberek autizmus szempontú képzése, speciális szemlélet kialakítása, speciális szükséglet kielégítése az autista személyek igénylőként történő megjelenése esetén. Speciális ellátást nyújtó intézmények (lakóotthon vagy komplex (óvoda, iskola, lakóotthon) létrehozása.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, ESZK, Salgótarjáni Tankerületi Központ, fogyatékosügyi és civil koordinátor, érintett civil szervezetekkel összefogásban. (Nógrádi Autizmus Alapítvány, Abigél Közhasznú Egyesület)
Partnerek	Óvodák, iskolák, ESZK, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Képzésben részt vevők száma, speciális ellátást biztosító szolgáltatók, intézmények száma, speciális ellátások száma. Fenntarthatóság: Szoros együttműködéssel, humán- és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem ismert a speciális ellátást igénybe vevők köre, nincs speciális képzés, forráshiány
Szükséges erőforrások	Humán-erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás.

Intézkedés címe:	V/9. A fogyatékkal élők speciális eszközeinek beszerzése, számukra közösségi szinterek kialakítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők speciális eszközeinek, közösségi szintereinek hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fogyatékkal élők élethelyzetének segítése, a közösségi életbe történő bekapcsolódása érdekében fogyatékosági csoportonként különböző speciális eszközök szükségesek. A nagyobb csoportos foglalkozások megtartása érdekében célszerű lenne számukra egy közösségi szintert biztosítani.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fogyatékosági csoportok speciális eszközigényének felmérése, közösségi szintér biztosítására alkalmas épületrész feltérképezése.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester, ESZK, Salgótarjáni Tankerületi Központ, fogyatékosügyi és civil koordinátor, érintett civil szervezetekkel összefogásban.
Partnerek	Civil szervezetek, Salgótarjáni Tankerületi Központ, önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Eszközök beszerzése, közösségi szintér biztosítása. Fenntarthatóság: Szoros együttműködéssel, humán- és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány
Szükséges erőforrások	Humán-erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, civil forrás.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
Mélyszegénységben élők és romák										
I/1	Mélyszegénységben élők és romák munkához jutásának segítése	Nagyarányú a munkanélküliség a romák körében.	Munkaerőpiaci szolgáltatások szélesebb körének biztosítása. Egyénre szabott szolgáltatások bevezetése az álláskeresésben, állásinterjúra való felkészítés. Felzárkózási lehetőségek biztosítása (6./8. osztály elvégzése), melyet követően várhatóan eredményesebb lenne az álláshoz jutás. Foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése.	Foglalkoztatási Paktum, Esélyteremtő Programterv	Képzések, átképzések szervezése, személyre szabott tanácsadások, felkészítések felkínálása, információs pontok létrehozása.	A területért felelős alpolgármester, RNÖ, civil szervezetek	Folyamatos	Programokba bevontak száma, álláskereső programok mennyisége, álláskeresői technikák elsajátításának sikeressége, munkahelyekre felvettek száma	Kormány által támogatott foglalkoztatási programok igénybevétele, pályázati forrás	A célcsoporttal való együttműködés, az intézkedés felelőseinek szoros kapcsolattartáson alapuló együttműködése. Önkéntesek, civil szervezetek bevonása. Pályázati források felkutatása. Elnyert források átgondolt, annak probléma megoldásának sikeressége érdekében történő felhasználása.
I/2.	A romák és mélyszegénységben élők egészségügyi problémáinak mérséklése, megelőzése	Egészségügyi problémák, egészségtelen környezet, rossz életkörülmények, elhanyagolt állapot, betegségek tüneteinek nem felismerése.	Prevenció és felvilágosítás. Olyan városi pontok működtetése, ahol tisztálkodási, mosási lehetőség van. Együttműködés egészségügyi és civil szervezetekkel. Korai szakasztól egészen a felnőttkorig egészséges életmódra nevelés, szűrővizsgálatok megszervezése, és ezeken való rendszeres megjelenés szorgalmazása. Mobil szűrőállomások működtetése.	Szolgáltatástervezési Konceptió, Esélyteremtő Programterv, KEF;	A Csillag Szolgáltatópont Csillag Jelenlét házként történő továbbműködtetése, a tisztálkodási és mosási lehetőségek biztosítása, valamint újabb, pályázati forrásból megvalósított szolgáltatópontok létrehozása. Kapcsolatfelvétel és együttműködés kiakálítása a felnőtt háziorvosokkal, házi gyermekorvosokkal, fogorvosokkal, a szakellátást nyújtó Szent Lázár Megyei Kórházzal a rendszeres szűrővizsgálatok lehetővé tétele érdekében. Lehetőség szerint mobil szűrőállomások működtetése.	A területért felelős alpolgármester, az SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájának munkatársai, ESZK, RNÖ	Folyamatos	Felvilágosító rendezvényeken részt vevők száma, együttműködési megállapodások száma. Szűrővizsgálatokba bevont személyek száma, szűrővizsgálatok gyakorisága. Újonnan kialakított szolgáltatópontok száma, szolgáltatások sokrétűsége, mobil szűrőállomások száma.	Humánerőforrás, pályázati forrás	Folyamatos együttműködés, szűrővizsgálatok lehetőségének kommunikálása, a szűrővizsgálatok eredményei alapján a szükséges kezeléshez történő hozzájutás elősegítése. A célcsoport bevonásának folyamatossága.
I/3.	Eladósodás, adósságcsapdába került családok számának növekedése	A mélyszegénységben élők lakásfenntartási problémái, fizetési nehézségei, pénzkelzési ismeretek hiánya.	Egyéni és csoportos foglalkozások keretében a családok hosszabb távú, a gazdálkodás minden elemére vonatkozó tervezésében valós segítség, tanácsadás. Előtakarékossági, finanszírozási lehetőségek, támogató megoldások megismertetése. Adósságrendezés lehetőségeinek, adósságrendezési eljárásnak a kidolgozása.	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv;	Az ESZK munkatársainak bevonásával, illetve külső szakemberek (banki, pénzügyi tanácsadók, adósságkezelési tanácsadó) meghívásával egyéni és csoportos tanácsadások, foglalkozások szervezése. Egyénekre szabott adósságrendezési programok kidolgozása.	Területért felelős alpolgármester, a szakiroda és az ESZK munkatársai, RNÖ	Folyamatos	Foglalkozások, tanácsadások száma, gyakorisága, résztvevők száma. Felvilágosító alkalmak, tanácsadások száma, résztvevők száma. Adósságrendezés i eljárásba bevont személyek, családok száma.	A célcsoport anyagi (önerő) hozzájárulása, humánerőforrás, pályázati forrás	Célcsoport rendszeres tájékoztatása a lehetőségekről, a programokba történő bevonása. A programok hasznosságáról való meggyőződésük, bekapcsolódásuk, együttműködésük ösztönzése.

I/4.	Romák és mélyszegénységben élők szociális helyzetének megismerése	A mélyszegénységben élők és a romák helyzete terén történő vizsgálatoknál nagyon sok esetben nem tudunk konkrét adatokra támaszkodni. Nem ismert a mélyszegénységben élő/roma lakosság tényleges száma, nincs pontos képünk aktuális szociális helyzetükről, lakókörülményeiről.	Szociológiai felmérés megalapozása, kérdőívek, adatlapok kidolgozása, adatgyűjtés a felméréshez. Szociológiai felmérés elkészítése.	Szociálpolitikai koncepció, Esélyteremtő Programterv	Szociológiai felmérés elkészítése, mely megmutatja a helyi társadalom rétegződését, térbeli elhelyezkedését, a helyi társadalmi viszonyok rendszerét. Feltérképezi a városunkban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, ezen belül a nemzetiségi népesség számát, szociális helyzetét, élet-és lakókörülményeit	Területért felelős alpolgármester, a szakiroda és az ESZK munkatársai, RNÖ	Folyamatos	A szociológiai felmérés elkészítése, annak részletessége, az adatok pontossága, a felmérés eredményének felhasználása pályázatokhoz, további célkitűzésekhez, a szükséges segítségnyújtás kidolgozásához	Humán erőforrás, pályázati forrás, önkormányzati pénzügyi hozzájárulás bevonása	A célcsoport kutatásban, adatgyűjtésben történő együttműködésének ösztönzése. A felmérés adatainak elemzése után a helyzet javítását érintő megoldási javaslatok, illetve a segítségnyújtás feltételeinek kidolgozása.
I/5.	A hajléktalanság problémái	A hajléktalan emberek komplex, speciális ellátásának hiánya	Egy átfogó hajléktalanpolitika kidolgozása, mely megoldási javaslatokat kínál a hajléktalanság visszaszorítására. „Hajléktalan központ” létrehozása, félutas (kiléptető lakások) kiépítése, szociális bérlakásállomány átalakítása	Szociálpolitikai koncepció; Szolgáltatástervezési koncepció, Esélyteremtő Programterv;	Átfogó felmérés, helyzetelemzés elkészítése a hajléktalan ellátórendszerben és azon kívül élő hajléktalanok számáról, életkörülményeiről. Pályázati lehetőségek kiaknázása az intézményrendszer hiányzó elemeinek kialakítására (hajléktalanok rehabilitációs intézménye, hajléktalanok otthona, stb.) A hajléktalanok minél szélesebb körben történő bevonása a közfoglalkoztatási programokba. Alacsony költségigényű szociális bérlakásállomány kialakítása, a hajléktalan szállóról történő kivezetés fokozatainak biztosítása. A hajléktalanszállón súlyos mentális és egészségügyi problémákkal küzdő lakók szociális ellátórendszer megfelelő intézményébe való átirányítása. Támogató szervezetek, munkahelyek felkutatása, visszavezetés a munka világába.	Területért felelős alpolgármester, a szakiroda és az ESZK munkatársai, RNÖ. Salgó Vagyon Kft., Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft.	Folyamatos	Felmérés, helyzetelemzés elkészülte. Közfoglalkoztatási programban résztvevő, illetve munkahelyeken elhelyezkedő hajléktalanok számának alakulása. Hajléktalan központ, félutas házak kialakítása, szociális bérlakásállomány átalakítása. Hiányzó intézmények kialakítása. Hajléktalan ellátásból továbblépők száma, utánkövetése;	Humán erőforrás, pályázati forrás, önkormányzati pénzügyi hozzájárulás	Hajléktalanok tájékoztatása a lehetőségekről, a programokba való bevonás ösztönzése. Szociális szakemberek folyamatos kapcsolattartása a hajléktalanokkal.
I/6	Nemzetiségi közösségi tér hiánya	Nincs a nemzetiségek számára egy állandó színtér, ahol a nemzetiségek kultúráját, hagyományait ápolni lehet és közösség fejlesztését végrehajtani	Egy olyan közösségi tér kialakítása, amely helyt ad különböző nemzetiségi kulturális csoportok bemutatkozására, művészeti - képzőművészeti kiállításokra, különböző rendezvények megrendezésére és lebonyolítására.	Esélyteremtő Programterv	Megvizsgálni a nemzetiségi közösség tér kialakításának lehetőségét, mely teret biztosítana közösségi programok révén a közösségfejlesztésre a roma hagyományok ápolására, felzárkóztatásra, felvilágosító és tájékoztató programokat megtartására.	Területért felelős alpolgármester SMJV Polgármesteri Hivatal szakirodájára, ESZK, RNÖ, Salgó Vagyon Kft.	Folyamatos	Nemzetiségi közösségi tér kialakítása, a közösségi teret használó szervezetek száma, a közösségi térben kialakított szolgáltatásokat igénybe vevők száma.	pályázati forrás, humán erőforrás, önkormányzati forrás	pályázati forrásból, humán erőforrás biztosításával
Gyermekek										
II/1	Családoknál a kialakult veszélyeztető tényezők csökkentése, megszüntetése	Növekszik a gondozás alatt lévő gyermekek száma, iskolai problémák csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási,	Biztonságos családi háttér kialakításának segítése, társadalmi beilleszkedést segítő programok szervezése, kompetenciafejlesztés, családok megerősítése. Esélyegyenlőségi koordinátori hálózat	Szociálpolitikai koncepció, Szolgáltatástervezési koncepció, Esélyteremtő Programterv, KEF;	A családgondozás rendszerének hatékonyabb tétele, esélyegyenlőségi koordinátori hálózat kialakítása, mely segítené az elfogadást, a kapcsolattartást, a kommunikációt a	Területért felelős alpolgármester, ESZK szakemberei, Salgótarjáni Tanterületi Központ	Folyamatos	Intézkedési terv elkészítése, ellátások száma az ESZK statisztikai adatai alapján. Szervezett programok száma, azon részt	Humán erőforrás, pályázati pénzügyi forrás.	Pénzügyi lehetőségek és humán erőforrás rendelkezésre állása esetén folyamatosan fenntartható. A családok bevonásának ösztönzése, „kötelezése”.

		beilleszkedési zavarok miatt.	kialakítása, a veszélyeztető tényezők lehetőség szerinti megszüntetése		családokkal.			vettek száma, esélyegyenlőségi koordinátori hálózat kialakulása. Esetszámok alakulása		
II/2.	HHH megállapításához szükséges nyilatkoztatás hatékonyságának biztosítása	HHH megállapításához szükséges nyilatkoztatás nem működik hatékonyan.	Érintett családok tájékoztatása a nyilatkozattétel fontosságáról. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítását kérelmező, illetve már abban részesülő ügyfelek figyelmét fel kell hívni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megváltozott szabályaira és a kérelmezés lehetőségére. Tájékoztatni kell a szülőket a biztosított kedvezményekről, támogatásokról (ingyenes étkeztetés, tankönyvellátás, kollégiumi ellátás, ösztöndíjprogramok, stb.),	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv. Salgótarján Megyei Jogú Város oktatási-nevelési, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására vonatkozó kérelmet befogadó ügyintéző tájékoztatása a HHH megállapításához szükséges nyilatkozattétel fontosságára. Az ESZK családgondozóinak rendszeres tájékoztatása ügyfeleik részére.	Területért felelős alpolgármester, a gyermekvédelmi kedvezmény kérelmet befogadó szakiroda munkatársai, ESZK szakemberei, RNÖ;	Folyamatos	HHH nyilatkozatok számának növekedése, az ezen alapuló támogatásokat igénybe vevők száma	Humán erőforrás	A hivatal munkatársainak és az ESZK szakembereinek az ügyfelek folyamatos és rendszeres tájékoztatása.
II/3.	A gyermekek szocializálódásának elősegítése	A gyermekek első közösségbe kerülésekor jelentkező együttélés, társas érintkezés szabályait nem ismerők számának növekedése, hiperaktív és pszichés problémákkal küzdő gyermekek beilleszkedési zavarai, agresszív megjelenése.	A szociális segítség eszköztárának kialakítása, kompetens szakemberek bevonása az óvodai és iskolai szociális segítségbe. Együttműködések kialakítása, fejlesztési tervek készítése. Utánkövetés.	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv, Salgótarján Megyei Jogú Város oktatási-nevelési, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.	Helyzetfelmérés, az óvodába járó gyermekek nevelési-gondozási problémáinak, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségeinek, kompetenciájának felmérése, szakértői bizottság, valamint az ESZK szakemberei által a szülők és a pedagógusok bevonásával. A feltárt problémák figyelembevételével a prevenciót erősítő és elősegítő fejlesztési tervek készítése, egyéni, csoportos és közösségi segítő tevékenység kialakítása, szükség esetén a gyermek szakember felé történő irányítása. A gyermekek szocializálódásának nyomonkövetése az általános iskola befejezéséig.	Területért felelős alpolgármester, a felelős szakiroda munkatársai, az ESZK szakemberei, óvodai – és iskolai pedagógusok, szociális segítő, szakszolgálat szakemberei	Folyamatos	Helyzetfelmérés összeállítás, fejlesztésbe bevont gyermekek száma, fejlesztési tervek elkészítésének száma; A fejlesztésbe bevont gyermekeknél szükségessé váló család-és gyermekvédelmi intézkedések száma, típusa.	Humán erőforrás, pályázati források	A nyomonkövetés mellett a szükséges segítség és együttműködés folyamatos biztosítása.
II/4.	A gyermekek iskolai lemorzsolódásának csökkentése	A gyermek jelentős része már 10-12 éves korban lemorzsolódnak, kikerülnek a rendszeres iskolai oktatásból, magántanulók lesznek, a 8 általános iskolai osztályt sem fejezik be.	A gyermekek minimum a 8 általános iskola, illetve egy szakma megszerzéséig jussanak el. Javaslattétel a magántanulói státusz megadásával kapcsolatos jogszabály megfelelő alkalmazása, esetleges jogszabály módosításra. Együttműködések kialakítása, a komplex telepprogram folytatása, tanodák működtetése	Középtávú Gyermek-és Ifjúsági Konceptió, Szociálpolitikai Konceptió, Szociálpolitikai Konceptió, Szolgáltatás-tervezési Konceptió, Salgótarján Megyei Jogú Város oktatási-nevelési, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.	A magántanulói státusz megadása feltételeinek szigorításának kezdeményezése Együttműködés kialakítása a Salgótarjáni Tankerületi Központtal, a Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, az ESZK szakembereivel, valamint tanodát működtető civil szervezetek között. A köznevelési intézmények ösztönzése új pedagógiai módszerek bevezetésére. Fejlesztő szakemberek minél szélesebb körben történő bevonása, felzárkóztató kiscsoportos foglalkozások tartása	Területért felelős alpolgármester, a felelős szakiroda munkatársai, az ESZK, Salgótarjáni Tankerületi Központ, a Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei.	Folyamatos	Együttműködési megállapodások száma, foglalkozások száma, gyakorisága, bevont gyermekek száma, komplex telepprogram, tanodák működése. A 8 általános iskolai osztályt elvégzett gyermekek, szakmát szerzettek számának alakulása.	Humán erőforrás, pályázati források	Folyamatos együttműködés a családokkal, a szakemberekkel. Esetenként szülők kötelezése a szolgáltatások igénybevételére.

					szakemberek, gyermekek és szülők részvételével. Tanodai foglalkozásokkal elősegíteni a gyermekek iskolai felkészülését (kézségeik és képességeik fejlesztését), szabadidejük hasznos eltöltését. A gyermek sikerorientálttá tétele, fejlődésének nyomonkövetése.					
II/5.	A gyermekek korai fejlesztése	A korai fejlesztés és a hozzá kapcsolódó információk hiánya. A szülők aluliskolázottsága, zárkózottsága miatt a korán feltárható problémák felismerésének hiánya	Tájékoztató anyagok készítése, tájékoztató előadások szervezése, együttműködések kialakítása. Fejlesztő szolgáltatás bővítése, esetleg civil szervezetek bevonásával. Pályázati források feltérképezése.	Szociálpolitikai Konceptió, Szolgáltatástervezési Konceptió, Salgótarján Megyei Jogú Város Oktatási-nevelési, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.	A védőnők, óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, házi gyermekorvosok, szakértői bizottság bevonásával tájékoztatók összeállítása. A tájékoztató anyagok eljuttatása a szülőkhez a védőnők, családgondozók, óvónők bevonásával. Tájékoztató előadások tartása, egyéni foglalkozások lehetővé tétele. Korai fejlesztést végző civil szervezetek felkutatása, együttműködés kialakításának elősegítése. Olyan szolgáltató házak (jelenlétházak) kialakítása, amely biztosítaná a gyermekek korai képességgondozását, a korai fejlesztéshez kapcsolódó speciális szolgáltatásokat, lehetőséget nyújtana a szülői kompetenciák elsajátítására.	Területért felelős alpolgármester, a felelős szakiroda munkatársai, az ESZK, a Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei.	Folyamatos	Tájékoztató anyagok eljuttatása az érintettekhez, kisiskolás korban – felmenő rendszerben – az SNI-s gyermekek számára változása. Rendellenességek korai felismerése, kezelések, fejlesztések igénybe vétele. Korai fejlesztést végző szervezetek számára alakulása, az általuk nyújtott szolgáltatások bővülése, szolgáltatóházak létrejötte, működése.	Humán erőforrás, pályázati és önkormányzati források	Folyamatos együttműködés a családokkal, a szakemberekkel. Esetenként szülők kötelezése a szolgáltatások igénybe vételére.
II/6	Gyermekeink jövője	Drogfogyasztók számának emelkedése, a fiatalok jövőképének hiánya, szülői, családi érdektelenség, figyelem hiánya a fiatalok felé, a családok és generációk közötti együttműködés, összefogás, önkéntességre való hajlandóság hiánya, a családok összetartó ereje gyenge.	Hatékony együttműködések kialakítása a társadalmi összefogásért, a közösségek fejlesztéséért tevékenykedő civil szervezetekkel. A szenvedély- és a pszichiátriai betegséghez kapcsolódó hiányzó szociális alapellátás feltételeinek megteremtése. A szenvedélybeteg fiatalok minél szélesebb körben történő megsegítése, a szakemberek, a jelzőrendszer tagjai által széleskörű tájékoztatás nyújtása a segítő szolgáltatások igénybe vételének lehetőségéről. A szülők megsegítése, segítő beszélgetések megtartása szakemberek bevonásával. Kisközösségek létrehozása, generációk közötti együttműködés javítása, családok erősítése	KEF, Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv, Salgótarján Megyei Jogú Város Oktatási-nevelési, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.	A pályázati források igénybe vétele, a szolgáltatás nyújtása. A nyertes pályázatok kedvezményezettjeivel, civil szervezetekkel hatékony együttműködés kialakítása.	Területért felelős alpolgármester, a felelős szakiroda munkatársai, pártfogói felügyelők, az ESZK, a rendőrség, és a gyámhivatal szakemberei.	Folyamatos	Nyertes pályázatok száma, együttműködések száma, tartalma. A szolgáltatás beindítása. A szenvedély-, valamint a pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybevevők száma, Közösségi programok száma	Pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil szervezetek hozzájárulása	A családgondozó munka során a kábítószerhasználat jeleire nagy figyelmet kell fordítani. Kellő időben a szükséges szakorvoshoz, szakemberhez kell irányítani az ügyfelet. A rendőrség részéről a kritikus területek folyamatos ellenőrzése.

II/7.	Szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése	A hátrányos helyzetű gyermekek sokszor érzik magukat kirekesztettnek, hiszen erősen korlátozott anyagi lehetőségeik miatt nem jutnak el kirándulásokra, táborokba, ki sem mozdulnak a legszűkebb környezetükből. A szabadidő hasznos eltöltését nem ismerik.	A gyermekek szabadidős lehetőségeinek, a nyári tábori élmények megélésének biztosítása iskolai szünetben, ingyenes táborok szervezése A gyermekek kirekesztettségének, szegénységének csökkentése, Cél, hogy a gyermekek megtapasztaljanak egy elfogadó, értéket közvetítő, játékosan tanító közeget, ahol szeretettel viszonyulnak hozzájuk.	Középtávú Gyermek-és Ifjúsági Konceptió, Esélyteremtő Programterv, Salgótarján Megyei Jogú Város Oktatási-nevelési, fejlesztési együttműködésének koncepciója 2018.	A gyermekek a közösségi programok során átélik az összetartozás élményét, a csoport közösséggé fejlődését, társat, barátot találnak egymás személyében. Nyári táborok szervezésében való részvétel. Nyári táborokat, illetve iskolai időn kívüli programokat szervező civil szervezetek felkutatása, munkájuk segítése. Együttműködések kialakítása	Területért felelős alpolgármester, a felelős szakiroda munkatársai, ESZK szakemberei, óvodai – és iskolai pedagógusok, szociális segítők,civil szervezetek	Folyamatos	Táborok, programok száma, együttműködések száma, a táborban részt vevő gyermekek száma	Pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil szervezetek hozzájárulása	A hátrányos helyzetű családok, gyerekek informálása a lehetőségekről, bevonása a programokba.
II/8.	Családok/Gyermekek Átmeneti Otthona férőhelyszám bővítése	Azonnali megoldást kínáló, súlyos családi problémák esetén krízismegoldások biztosítására alkalmas intézményrendszer férőhely bővítése	A jelenlegi intézményhálózat folyamatos telítettsége miatt szükséges a Családok/Gyermekek átmeneti otthonának férőhelyszámának növelése, a bántalmazott gyermekek, hozzátartozók esetére krízisközpont létrehozása. A településnagyságból és lakosságszámból adódóan Salgótarjánból kerül be a legtöbb ellátott. A szolgáltatások (oktatási, egészségügyi, szociális, stb.), illetve az „anyaszervezet” (ESZK) könnyebb elérhetősége a megyei jogú város területén biztosított, ezért a város közigazgatási területén belül célszerű egy új intézmény létrehozása.	Szociálpolitikai koncepció, Szolgáltatástervezési koncepció, Esélyteremtő Programterv	Családok/Gyermekek Átmeneti Otthona, félutas házak kialakítása Salgótarjánban	Területért felelős alpolgármester, a felelős szakiroda munkatársai, ESZK szakemberei,civil szervezetek.	Folyamatos	Férőhelyek számának bővítése, átmeneti otthon, félutas házak kialakítása.	Pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil szervezetek hozzájárulása	Finanszírozására (pályázati forrás, önkormányzati önerő) megoldást találva a fenntarthatóság biztosított.
Nők										
III/1.	Nők (roma nők) foglalkoztatásának növelése	Alacsony a nők foglalkoztatása, a szülés utáni idő kiesés miatt nehéz az újra elhelyezkedés, a munkáltatóknak fenntartásai vannak a kisgyermekes anyák alkalmazásával szemben. Nagyarányú a munkanélküliség az alacsony végzettségű roma származású nők között. Állásinterjú alkalmával nem	A családok anyagi körülményeinek javítása a munka világába való visszajutással; Érzékenyítő tréningek szervezése. A tartós elszegényedés, a mélyszegénységbe süllyedés megelőzése érdekében az álláskeresők számára elhelyezkedést segítő képzések, átképzések szervezése. Veszélyeztetett célcsoportok (nők, roma nők, alacsony iskolázottságú egyének, gyermeküket egyedül nevelők, életkori besorolás szerint hátrányos helyzetűek;	Foglalkoztatási Paktum, Esélyteremtő Programterv;	A helyben/vonzáskörzetben levő foglalkozást segítő programok feltérképezése. Nők részvételének növelése a foglalkoztatást segítő (át)képzési programokban. Családbarát munkahelyi intézkedések bevezetése, népszerűsítése az önkormányzat intézményeiben. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények megismertetése, rész munkaidős alkalmazási formák, távmunka lehetőségek felkutatása.	Területért felelős alpolgármester, RNÓ, civil szervezetek, Nm-i Kormányhivatal , ESZK;	Folyamatos	Átképzések száma, résztvevők száma Szervezett programok száma Tájékoztatók szervezése Munkába álló nők száma. Álláskeresői technikák elsajátításának sikeressége. Információ szolgáltatásokat, állásinterjúra való felkészítést igénybevevők száma.	Pályázati forrás	Képzésekre/átképzésekre való ösztönzéssel, családbarát munkahelyek kialakításával, folyamatos tájékoztatással és a rendszeres kapcsolattartással fenntartható.

		tudják magukat kellőképpen kifejezni, sokszor a tesztek megírása is problémát jelent számukra.	pályakezdő fiatalok, 45 év fölöttiek, stb.) számára személyre szabott, illetve speciális, csoportos programok szervezése, információs pont létrehozása. Állásinterjúra való felkészítés – csoportosan és személyre szabottan. Prevenációs és korrekciós beavatkozások tervezése (iskolai programok, tréningek, álláskeresői technikák, vállalkozóvá válás lehetőségei).							
III/2.	Családi kapcsolatok megerősítése	Családi kapcsolatok fellazulása, kommunikációs zavar fennállása, kommunikáció hiánya a családban	Nők biztonságának, testi-lelki jóllétének növelése, a veszélyeztetett (és veszélyeztető) csoportok tájékoztatása, jogaik tudatosítása. Családi problémák feltérképezése Családi kommunikációs zavarok kiküszöbölése Konfliktuskezelési technikák megismertetése, családi kapcsolatok megerősítése	Szociálpolitikai Konceptció, Esélyteremtő Programterv;	A családok segítése: tanácsadás, pszichológiai, lelki, életvezetési, gyermeknevelési, egészségügyi és munkavállalási témakörben. A korai (prevenációs) beavatkozásokkal megelőzhető a későbbi súlyosabb problémák kialakulása. A család tagjai közötti kommunikációs zavar elhárítása, a zavarok okainak feltárása, a család érintett tagjainak bevonásával. A már kialakult konfliktusok kezelésének segítése, konfliktuskezelési tréning megszervezése. Konfliktuskezelési technikák elsajátítása. Mediátor alkalmazása.	Területért felelős alpolgármester, RNÖ, ESZK, civil szervezetek,	Folyamatos	A segítséget kérők közül hány kapcsolat megerősítése sikeres. Veszélyeztetett, védelembe vett gyermekek számának változása. A korai (preventív) segítségnyújtások száma, ami a családi kapcsolatok fellazulását, későbbi válások megelőzését eredményezheti. Hosszú távon azon családok száma, akik mindennapi nehézségeik ellenére az összetartás erejéből merítve jutnak túl a krízishelyzeteken .	Humán erőforrás, pályázati forrás	Folyamatos tájékoztatás fontossága. A lehetőségek megismertetése a szolgáltatások igénybevételéről.
III/3.	Családon belüli erőszak áldozatainak segítségnyújtás	Az erőfeszítések ellenére nagyfokú látencia jellemzi a családon belüli erőszakot, sok eset nem kerül a szakemberek látókörébe, társfüggőség, bizalom hiánya a hatóságok, illetve a távollátás nyújtotta megoldások iránt. Családon belüli erőszak áldozatainak számára nincs/kevés elhelyezési lehetőség.	Tájékoztatás a családon belül erőszak formáiról, segítségnyújtási lehetőségekről; Krízisközpont kialakítása a Családok Átmeneti Otthonában.	Szociálpolitikai Konceptció, Szolgáltatás-tervezési Konceptció, Esélyteremtő Programterv.	Tájékoztatók szervezése, szóróanyagok készítése, mely segít felismerni a családon belüli erőszak formáit, illetve tájékoztatást nyújt abban, hogy az áldozatok hová, kikhez, milyen módon fordulhatnak segítségért. Krízisközpont a bántalmazott személyt, illetve családot befogadja, biztosítja a lakhatást, az étkeztetést és a szükséges ellátásokhoz való hozzájutást. Közreműködik a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.	Területért felelős alpolgármester, szakkiroda munkatársai, RNÖ, ESZK, civil szervezetek,	Folyamatos	Tájékoztató rendezvényeken részt vevők száma, szóróanyagok elkészülése Krízisközpont létesítése, az ellátást igénybe vevők száma	Humán erőforrás, pályázati forrás, önkormányzati önerő	Fenntarthatósága biztosított állami normatívából
Idősek										

IV/1.	Figyelemfelhívás a veszélyekre, közbiztonság növelése	Magas az egyedül élő idősök száma, ezért a bűnözők számára sokszor válnak áldozattá. Az idős, mozgásukban korlátozott emberek gyakran a bűnözők céltáblájává válnak. Idős embereknél gyakran problémát jelent, hogy a háztartási eszközöket (pl.: gáztűzhely, mikrohullámú sütő) nem megfelelően használják.	Az idősök körében növelni kellene a bűnmegelőzési, civil tájékoztató előadásokat, konzultációkat, konkrét gyakorlati tanácsokkal kell ellátni őket az elektronikus és mechanikus személyi és vagyonvédelmi eszközökről. Az aktív időskorúak körében „kortárs segítő” csoportokat kell létrehozni a megelőző munka szélesítése érdekében. Az idős emberek értékeinek, testi épségének megóvása. Szomszédok egymásra figyelése, emberi kapcsolatok erősödése. A háztartási eszközök céljának megfelelő használata.	Esélyteremtő Programterv;	Az egyedül élő idősök jobb körülményeinek elősegítése, szabadidős és egyéb közösségi tevékenység kereteinek fejlesztése, hozzáférés biztosítása és népszerűsítése. Az idősökhöz szóló figyelemfelhívás, szórólapok terjesztése. Civil csoportok szervezésében felvilágosító rendezvények tartása. Áldozattá válás megelőzése; Felvilágosítás a háztartási eszközök használatáról.	Területért felelős alpolgármester, Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály, rendőrség; polgárőrség; ESZK, település lakossága „szomszédok”; önkéntes segítők, RNÖ	Folyamatos	Kampányok, programok, résztvevők száma, áldozatok számának csökkenése Bűnözés csökkenése; A segítséget hány idős ember vette igénybe.	Pályázati források	Szoros együttműködéssel, egymásra figyeléssel, tájékoztató anyagok idősökhöz történő eljuttatásával.
IV/2.	Generációk közötti együttműködést elősegítő jó gyakorlatok, modellek gyűjtése, ezek nyomán programok szervezése	Generációk közötti kapcsolati nehézségek. Időskori leépülés, elmagányosodás	A generációk közelebb kerüljenek egymáshoz, elfogadják a fiatalok az idősöket. Kapcsolatfelvétel az intézményekkel, civil szervezetekkel, idős szervezetekkel, intézményeivel. Az időskori leépülés, elmagányosodás megelőzése, perifériára jutás csökkentése. A városban működő idős- és nyugdíjas klubok szolgáltatásainak bővítése egyedülálló idős emberek bevonásával	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata tanácskezelési koncepciója	Idős emberek segítése generációk közötti együttműködés keretében, erre jó gyakorlatok megismerése, program kidolgozása, együttműködési keretek meghatározása. Önkéntesség bevezetése. Iskolák, idősöket ellátó szolgáltatók bevonása. Programok szervezése, ahol a generációk együtt vesznek részt.	Területért felelős alpolgármester, szakiroda és az ESZK munkatársai, civil szervezetek	Folyamatos	Programok, résztvevők száma,	Pályázati források, támogatások	Források biztosítása szükséges. A szakemberek, a civil szervezetek és az önkéntesek együttműködése.
IV/3.	A szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevétele, az ápolást-gondozást nyújtó intézményekben kerülés lehetőségeinek megismertetése. Tájékoztatás igénybe vehető támogatásokról.	Az idősök körében sok az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma. Sok esetben tájékozatlanságuk miatt nem tudnak támogatási lehetőségekről, illetve nem élnek egyes szociális, egészségügyi szolgáltatások igénybevételeivel.	Ezen témában az idős korosztály ismereteinek bővítése. Folyamatos információáramlás biztosítása.	Esélyteremtő Programterv, Szolgáltatástervezési koncepció;	Ezen témában egy tájékoztató anyag összeállítása. Kapcsolatfelvétel az idősök által gyakran látogatott intézmények vezetőivel a szóróanyag kihelyezése céljából. Szóróanyag kihelyezése, aktualizálása.	Területért felelős alpolgármester, idősök otthona vezetői, idősök klubjainak vezetői, civil szervezetek	Folyamatos	Kiadvány elkészítése. Kiadvány aktualizálása Ellátást igénybe vevők számának alakulása.	Humán erőforrás, pályázati forrás.	Az aktualizálásra és a terjesztésre fordított források biztosításával fenntartható.
IV/4.	Idősök ellátását biztosító intézményrendszer bővítése	A magára maradt idősök ellátására, gondozására alkalmas intézményrendszer (tárgyi, személyi feltételek) megfelelő számban nem áll rendelkezésre. A „komfortosabb” intézményekben	A magára maradt idős emberek számára elérhető nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakópark(ok) kialakítása.	Szociálpolitikai koncepció, Szolgáltatástervezési koncepció, Esélyteremtő Programterv;	Pályázati források igénybevétele, partnerek összefogásával az idősök otthonának számát növelni kell, gondolva a szerény jövedelemmel rendelkezőkre is, de lehetőséget biztosítani komfortos, minden igényt kielégítő, „otthonos” lakóparkok kialakítására is.	Területért felelős alpolgármester, szakiroda munkatársai, idősök otthonait működtető szervezetek, civil szervezetek	Folyamatos	Nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakóparkok számának növekedése.	Pályázati források, partnerségi összefogás – a humán erőforrás és tárgyi feltételek tekintetében.	Összefoggással pályázati forrásból, lehívható normatívából fenntartható.

		óriási a várólista.								
Fogyatékkal élők										
V/1.	Fogyatékkal élők kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetének javítása, támogatott foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele	Fogyatékkal élők kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzete a városban nagyon érzékelhető, támogatott foglalkoztatás, védett munkahelyek száma kevés a városban.	Munkaerőpiaci, foglalkoztatáspolitikai eszközök felderítése, alkalmazási feltételek megteremtése a munkahelyeken a fogyatékkal élők kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetének javítása érdekében. Támogatott foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele.	Foglalkoztatási Paktum;	Munkalehetőségek feltérképezése, nyílt munkaerőpiaci, foglalkoztatáspolitikai eszközök felderítése, alkalmazási feltételek megteremtése. Támogatott foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele, civil szervezetekkel való együttműködés, védett munkahelyek számának növelése.	Területért felelős alpolgármester, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek	Folyamatos	Fogyatékkal élő alkalmazottak számának növekedése, fogyatékkal élők foglalkoztatást biztosító munkahelyek számának emelkedése. Támogatott foglalkoztatást elősegítő programok igénybevétele	Pályázati források lehívása, humán erőforrás biztosítása	Együttműködések kialakításával, összefogással, pályázati forrásból, támogatott programok segítségével.
V/2.	Fogyatékkal élők elszigetelődése	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékkal élőket ápoló családtagoknak kapcsolatteremtése, önszegítő csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	Információs és kapcsolatteremtő fórumok erősítése, informatikai ismeretek bővítése a célcsoportban -infokommunikációs csatornák felmérése, partnerek bevonása, pályázati források felmérése - Közösségfejlesztő fórumok működtetése, Képzések - internet-elérés bővítése	Középtávú Gyermek-és Ifjúsági Konceptió, Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Sportfejlesztési Konceptiója	Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás fórumok szervezése civil szerveződések támogatása Képzések, amely az internethez való hozzáférést segítik	Területért felelős alpolgármester, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek	Folyamatos	Mutató: megalakult önszegítő, információs csoportok, online fórumokhoz való hozzáférés vonatkozó adatbázis. Működő civil csoportok száma, internetelérések száma a fogyatékkal élők körében – programba bevont partnerek száma – fórumok száma, hozzáférések száma Időszakos visszacsatolás szükséges a civil szerveződések fenntartása és fejlesztése érdekében	Pályázati forrás	Tájékoztatás a programokhoz való hozzáférésről.
V/3.	Fogyatékkal élőkrol adatgyűjtés	Kevés adat áll rendelkezésre a városban élő fogyatékkal élő emberekről. Ez jelentősen akadályozza esélyegyenlőségük biztosítását.	Szükséges egy olyan adatbázis létrehozása erről az esélyegyenlőségi célcsoportról, mely az önkormányzat és az öket képviselő civil szervezetek számára folyamatosan fontos információt ad. - partnerek bevonása - információ- és adatgyűjtés - kiértékelés, visszacsatolás	Esélyteremtő Programterv, Szociálpolitikai Konceptió	Helyi adatgyűjtés egészségügyi intézmények, egészségügyi szolgáltatók, civil képviseletek önkéntesek bevonásával. A folyamatosan karbantartott adatbázisból elemzések kimutatások készítése, a megállapítások figyelembevétele koncepciók készítése során.	Területért felelős alpolgármester, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek	Folyamatos	Az adatbázisba felvitt fogyatékkal élő személyek száma. Szolgáltatási koncepcióban a fogyatékkal élők igényeihez és lehetőségeihez szabott szolgáltatások számának növekedése. Az adatgyűjtés és adatfeldolgozás folyamatában megfelelően kidolgozott módszerek használata. Folyamatos adatgyűjtés és frissítés. Adatkezelés biztonságossága.	Humán erőforrás és pályázati forrás biztosítása.	Tájékoztatás az adatgyűjtés fontosságáról. Humán erőforrás és pénzügyi forrás biztosítása szükséges.

								Adatbázis–struktúra meghatározása Adatgyűjtés, adatfeltöltés Kiértékelés, folyamatos használat		
V/4.	Sérült gyermekek családban	Sok esetben akadályoztatott a sérültség elfogadása, feldolgozási folyamata nagyon nehéz, a gyereket gondozó szülők, családtagok megrekednek a feldolgozási folyamat egy alacsonyabb szakaszában, és abból önerőből évekig nem sikerül feljebb jutni. Egész életen át hordozzák magukban a büntudat érzését, keresik, okolják a felelősöket a kialakult helyzetért. Mindez negatív személyiségjegyek kialakulásához, elutasításhoz, az igénybe vehető szolgáltatásokkal való örök elégedetlenséghez vezet.	A fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok, szülők, gondozók komplex támogatása.	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv;	A családok, családtagok, szülők mentális támogatása, segítése a megfelelő attitűd kialakításában, orvos, pszichológus, speciális szakemberek bevonásával. (KERT mozgalom életre hívása)	Területért felelős alpolgármester, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek	Folyamatos	A segítő szolgáltatást igénybe vevők száma, esetforgalom, esetszám, elégedettségi mutatók	Humán erőforrás és pénzügyi forrás biztosítása.	Szoros együttműködéssel, humán erő-és pénzügyi forrás, valamint szakemberek biztosításával.
V/5.	Egyenlő hozzáférés egyenlő esély	Fogyatékkal élők önálló közlekedésének, közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, akadálymentesítés (pl. sárgacsík).	A vakok és gyengénlátók önálló közlekedését nagyban segítené, előremozdítaná, ha a lépcsők élet ellátását sárga csíkkal. A szöveges feliratokat megfelelően megvilágítva, piktogramokkal kiegészítve helyeznék ki. Az információk elérésének beszélő hangjelzővel történő kiegészítése, mely segíti a vakok és gyengén látók közlekedését, biztonságosabbá teszi a közúti csomóponton való áthaladásukat, illetve az autóbuszjáratok indulási/érkezési információinak elérését.	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv;	Az akadálymentesítés első körben a személyszállítási vállalatok, társaságok, bankok, posta, önkormányzatok, boltok, második körben a cégek, vállalkozások, vendéglátóhelyek körében történik meg.	Területért felelős alpolgármester, társszervezetek, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, civil szervezetek, főként a Vakok és Gyengénlátók Nógrád Megyei Szervezetével közreműködve.	Folyamatos	Hány helyen vezették be, hány helyen történt meg az akadálymentesítés.	Humán erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás	Szoros együttműködéssel, humán erő-és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.

V/6.	Info-kommunikációs akadálymentesítés hallássérült személyek (siketek és nagyothallók) számára	Info-kommunikációs akadálymentesítés hiánya a közszolgáltatásokban, a honlapokon	Életvitel megkönnyítése	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv;	Honlapok akadálymentesítése, jelnyelvi információs videók megjelentetése, megfelelő erősségű wifi a jelnyelvi videotolmácsoláshoz, egyértelmű feliratok, megfelelő fényviszonyok, fényjelzések, megfelelő térvizonyok, indukciós hurok, pontos érthető információk elhelyezése, az információk átadása során az írás előnyben részesítése. Önkormányzati honlapon fogyatékkal élők információs fül létrehozása.	Területért felelős alpolgármester, t. ársintézmények, ESZK, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, érintett civil szervezetekkel összefogásban,	Folyamatos	Önkormányzati honlapon fogyatékkal élők információs fül létrehozása, akadálymentesített honlapok száma, jelnyelvi tolmácsolás megoldását biztosító intézmények száma	Humán erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás	Szoros együttműködéssel, humán erő-és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.
V/7.	Lakossági és szolgáltatói érzékenyítés	A fogyatékos-ság-gal élőket és az abból fakadó élethelyzetet nem, vagy csak kevés-sé ismerik az emberek.	A társadalom elfogadó, segítő attitűdjének elérése, a szolgáltatások könnyebb igénybevétele az érintett családok jobb életminőségének érdekében.	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv;	Szemléletformálás, érzékenyítő tréningek tartása	Területért felelős alpolgármester, t. ársintézmények, ESZK, Óvodák, Salgótarjáni Tankerületi Központ, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, érintett civil szervezetekkel összefogásban,	Folyamatos	Események, tréningek száma, részt vevők száma	Humán erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás	Szoros együttműködéssel, humán erő-és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.
V/8.	Központban az autizmus	Szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés hiánya, kirekesztődés. Kevés az autizmusban képzett szakember, a fogyatékos-ság specifikus, ezért a családok vándorolnak a megfelelő ellátás érdekében. A szaktudás hatékony kihasználásával mindenki számára elérhető szolgáltatás valósulhatna meg.	Az autista gyermekek és felnőttek egyenlő módon tudjanak a szociális ellátórendszer igénybevevői lenni, a speciális szükségleteiknek megfelelő ellátásban részesüljenek. A szakemberek speciális képzése/átképzése után a szaktudás hatékony kihasználásával mindenki számára elérhető szolgáltatás valósulhatna meg.	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv;	A szociális ellátásban, az önkormányzati fenntartású intézményekben dolgozó szakemberek autizmus szempontú képzése, speciális szemlélet kialakítása, speciális szükséglet kielégítése az autista személyek igénylőként történő megjelenése esetén. Speciális ellátást nyújtó intézmények (lakóotthon vagy komplex (óvoda, iskola, lakóotthon) létrehozása.	Területért felelős alpolgármester, ESZK, Salgótarjáni Tankerületi Központ, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, érintett civil szervezetekkel összefogásban,	Folyamatos	Képzésben részt vevők száma, speciális ellátást biztosító szolgáltatók, intézmények száma, speciális ellátások száma	Humán erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás	Szoros együttműködéssel, humán erő-és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.
V/9.	A fogyatékkal élők speciális eszközeinek beszerzése, számukra közösségi színterek kialakítása	A fogyatékkal élők speciális eszközeinek, közösségi színtereinek hiánya.	A fogyatékkal élők élethelyzetének segítése, a közösségi életbe történő bekapcsolódása érdekében fogyatékos-ság-i csoportonként különböző speciális eszközök szükségesek. A nagyobb csoportos foglalkozások megtartása érdekében célszerű lenne számukra egy közösségi színteret biztosítani.	Szociálpolitikai Konceptió, Esélyteremtő Programterv;	Fogyatékos-ság-i csoportok speciális eszköz-igényének felmérése, közösségi színtér biztosítására alkalmas épületrész feltérképezése.	Területért felelős alpolgármester, ESZK, Salgótarjáni Tankerületi Központ, Fogyatékosügyi és civil koordinátor, érintett civil szervezetekkel összefogásban	Folyamatos	Eszközök beszerzése, közösségi színtér biztosítása	Humán erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás	Szoros együttműködéssel, humán erő-és pénzügyi forrás, valamint érintett civil szervezetek bevonásával.

Megvalósítás

A megvalósítás folyamata

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, a végrehajtott intézkedések figyelemmel kísérése, annak vizsgálata, hogy az intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján új beavatkozások meghatározására
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

1. Állandó tagjai:

- Vezetője a területért felelős alpolgármester
- a Népjóléti Bizottság vezetője
- a területért felelős szervezeti egység (Humánszolgáltatási és Szervezési Iroda) vezetője
- a városfejlesztésért felelős szervezeti egység (Városfejlesztési Iroda) vezetője
- az esélyegyenlőségi referens
- Fogytékosügyi és civil koordinátor
- a Civil Kerekasztal vezetője
- a RNÖ képviselője
- a Salgótarjáni Tankerületi Központ delegált képviselője
- az ESZK vezetője
- a Salgótarjáni Összevont Óvoda vezetője

Az állandó tagok mellett az egyes célcsoportok területén működő civil szervezetek intézmények képviselői is részt vesznek a Fórum munkájában.

2. A Fórum évente legalább egyszer, de szükség esetén gyakrabban ülésezik
3. Üléseit a vezetője hívja össze.
4. Fórum előkészítéséről az esélyegyenlőségi referens gondoskodik.
5. A Fórum munkacsoportot hozhat létre.
6. A Fórum üléseiről jegyzőkönyv készül.
7. A Fórum javaslatot tehet az HEP IT átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

MONITORING ÉS VISSZACSATOLÁS

A HEP megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására jogszabály által előírt két évenkénti felülvizsgálat elkészítése során.

NYILVÁNOSSÁG

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit, valamint a lakosságot.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

KÖTELEZETTSÉGEK ÉS FELELŐSSÉG

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

ÉRVÉNYESÜLÉS, MÓDOSÍTÁS

A HEP Fórum évente legalább egyszer ülésezik, legfeljebb kétfévente elvégzi a HEP IT-ben vállalt célok megvalósulásának felülvizsgálatát. Ennek keretében vizsgálja a céloktól való eltérések okait, javaslatot tesz a szükséges intézkedések megtételére a képviselőtestület részére.

Elfogadás módja és dátuma

Salgótarján Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Ezt követően Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a HEP 2018-2023. munkanyagát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 201/2018. (XII.20.) számú határozatával elfogadta.

Dátum: Salgótarján, 2018. december 15.

Fekete Zsolt
polgármester